

แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาใน
โรงเรียนนานาชาติ

นางสาวณัฐชญา มณีพุกษ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

GUIDELINES FOR ART EDUCATION INSTRUCTION TO PROMOTE MULTICULTURAL VALUES
IN ELEMENTARY INTERNATIONAL SCHOOLS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Art Education
Department of Art Music and Dance Education
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2017
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็น
คุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียน
นานาชาติ

โดย

นางสาวณัฐชานา มณีพุกษ์

สาขาวิชา

ศิลปศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ พลประเสริฐ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปุณณรัตน์ พิชญไพบุลย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ พลประเสริฐ)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ชนิตา รัชกุลเมือง)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ณัฐชานา มณีพฤกษ์ : แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ (GUIDELINES FOR ART EDUCATION INSTRUCTION TO PROMOTE MULTICULTURAL VALUES IN ELEMENTARY INTERNATIONAL SCHOOLS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. อภิชาติ พลประเสริฐ, 308 หน้า.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ และ 2) นำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูศิลปะ 5 คน และนักเรียน 80 คน จากโรงเรียนนานาชาติที่มีการจัดการศึกษาศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมจากระบบการศึกษาหลักของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย จำนวน 4 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบบันทึกหลักสูตรศิลปศึกษา 2) แบบสังเกตการจัดการเรียนการสอนในวิชาศิลปศึกษา 3) แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา 4) แบบสัมภาษณ์นักเรียน และ 5) แบบประเมินแนวทางการจัดการเรียนการสอน ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพของหลักสูตรศิลปศึกษาในโรงเรียนนานาชาติมีการกำหนดขอบเขตเนื้อหาสาระที่แสดงถึงวัฒนธรรม มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมความเข้าใจในพหุวัฒนธรรม บูรณาการระหว่างเนื้อหาทางศิลปะและวัฒนธรรม สื่อการสอนนำเสนอวัฒนธรรมได้ดี ไม่ก่อให้เกิดอคติ มีกระบวนการในการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย 2) แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ สรุปได้ดังนี้ หลักสูตรควรเอื้อต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีการกำหนดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบริบททางสังคม วันสำคัญ เทศกาล วัฒนธรรมและประเพณี เน้นการจัดการเรียนการสอนให้เข้าใจแนวคิดหลัก และสามารถแสดงออกในรูปแบบของตนเอง เป็นการพัฒนาทักษะวิธีการทางศิลปะควบคู่ไปกับการสร้างประสบการณ์ทางวัฒนธรรมและเจตคติที่ดีและจำเป็นต่อการอยู่อาศัยในสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งจะพัฒนานักเรียนตามแนวคิดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมสูงกว่าระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง ประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลายทั้งผลงานศิลปะ การอธิบายผลงานที่แสดงการประยุกต์วัฒนธรรม การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน และการวิพากษ์วิจารณ์งานศิลปะ

ผลจากการประเมินและรับรองแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า แนวทางการสอนมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมระดับความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ภาควิชา ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

ลายมือชื่อนิติต .....

สาขาวิชา ศิลปศึกษา

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

ปีการศึกษา 2560

5883333827 : MAJOR ART EDUCATION

KEYWORDS: ART EDUCATION INSTRUCTION / MULTICULTURAL / ELEMENTARY / INTERNATIONAL SCHOOL

NATCHANA MANEEPHRUEK: GUIDELINES FOR ART EDUCATION INSTRUCTION TO PROMOTE MULTICULTURAL VALUES IN ELEMENTARY INTERNATIONAL SCHOOLS. ADVISOR: ASST. PROF. APICHART PHOLPRASERT, Ph.D., 308 pp.

The objectives of this research were to 1) study art education instruction to promote multicultural values in elementary international schools , and 2) propose guidelines for art education instruction to promote multicultural values in elementary international school. The sample groups were 5 art teachers and 80 students from 4 international schools from 4 international education systems in Thailand. The research instruments consisted of 1) curriculum analysis form, 2) observation of art class form, 3) art teacher interview form 4) student interview form, and 5) curriculum evaluation form for experts. The data were analyzed using by descriptive statistics Means, frequencies, standard deviation, and content analysis.

The findings revealed that 1)content of art curriculum reflect on culture. There were extracurricular activities to focus on culture, integration between content of art and culture, art instruction media represent to culture, and many types of evaluation methods. 2) guidelines for art education instruction to promote multicultural values in elementary schools were as follows: curriculum should be contributing to multicultural, contents were defined in accordance with social context and cultures by teaching and learning to understand the concepts and express them individually. These guidelines emphasis on encouraging students to develop artistic and creative skills alongside culture experiences and good attitudes towards living in multicultural societies. Evaluation methods were artwork, explaining concept, participation in classroom, and criticism.

The result of assessment of guidelines for art education instruction to promote multicultural values in elementary international schools by experts was appropriate and applicable with highest level.

Department: Art Music and Dance Education Student's Signature .....

Field of Study: Art Education Advisor's Signature .....

Academic Year: 2017

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ พลประเสริฐ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำปรึกษา การสนับสนุนและ กรุณาตรวจสอบและให้คำชี้แนะในการปรับแก้ไขเนื้อหาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนทำให้เกิดเป็น วิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ขึ้น ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์ ที่กรุณาให้เกียรติ เป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึงให้คำแนะนำในการทำโครงร่างวิทยานิพนธ์ และศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง ที่กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการภายนอกมหาวิทยาลัยสอบวิทยานิพนธ์ อีกทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ตลอดจนตรวจสอบให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความ ถูกต้องสมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำไพ ติรณสาร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์ อาจารย์สมศักดิ์ ศิริวิโรจน์สกุล อาจารย์โสภา สิริธรรม อาจารย์พันธ์ศักดิ์ หาญ วิริยะกิติชัย และอาจารย์ศิริรัตน์ ฤทธิ์สมบูรณ์ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย อีกทั้ง ให้คำแนะนำในการปรับแก้เครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณโรงเรียนนานาชาติบางกอก พรีเมียมออริ แอน เซกเคินแคร์ โรงเรียนนานาชาติเบิร์คเลย์ โรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่ และโรงเรียนโกลบอลอินเดียนนานาชาติ ที่ให้ความอนุเคราะห์กับผู้วิจัย ในการเข้าไปสัมภาษณ์ครูผู้สอนศิลปะ สัมภาษณ์นักเรียน รวมถึง เข้าไปสังเกตสภาพการเรียนการสอนศิลปะในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณครอบครัว คณาจารย์สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ที่ให้ความช่วยเหลือในทุกด้าน ซึ่งส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้ อย่าง สมบูรณ์

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ครูศิลป์ ระดับมหาบัณฑิตทุกคน ที่มีน้ำใจ เสียสละ ให้กำลังใจ และ ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนการศึกษาในระดับมหาบัณฑิต

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณอีกหลายท่านที่มีได้เอ่ยนามในที่นี้ ที่ได้สนับสนุน ช่วยเหลือ ให้ คำปรึกษา ติดตามประสานงาน ให้กำลังใจ และให้คำแนะนำ จนส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
หน้า.....	2
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
1. แนวความคิดและลักษณะของการจัดการศึกษานานาชาติ.....	13
2. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย.....	15
2.1 ความเป็นมาของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย.....	15
2.2 บทบาทของโรงเรียนนานาชาติต่อสังคมไทย.....	16
2.3 หลักสูตรและระบบการเรียนการสอน.....	19
2.4 นักเรียนโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทนานาชาติ ของประเทศไทย.....	33
2.5 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนนานาชาติ.....	34
2.6 โรงเรียนนานาชาติระดับประถมศึกษาในประเทศไทยที่ได้รับการรับมาตรฐานสากล.....	36

3. การจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา	37
3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้.....	37
3.2 ความหมายของการสอน	44
3.3 องค์ประกอบของการสอน.....	45
3.4 รูปแบบและวิธีการสอนศิลปศึกษา	49
4. การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม.....	50
4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม	50
4.2 การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	67
4.3 คุณค่าในวัฒนธรรมและพหุวัฒนธรรม.....	74
4.4 พหุวัฒนธรรมในบริบทของสังคมไทย	75
4.5 การประเมินการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม	77
4.6 แนวคิดเกี่ยวกับศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม	81
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	96
5.1 งานวิจัยในประเทศ.....	96
5.2 งานวิจัยต่างประเทศ	100
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	102
1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูล	103
2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง.....	103
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	104
4. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	106
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	111
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
7. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล	112

8. การนำเสนอรายงานผลการวิจัย.....	113
9. การสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย	113
แผนผังการวิจัย.....	114
แผนดำเนินการวิจัย	115
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	116
ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุ วัฒนธรรม ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ	117
1.1 ผลการวิเคราะห์หลักสูตรศิลปศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ และความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากทั้งจากการสัมภาษณ์ ครูผู้สอนในวิชาศิลปศึกษา เอกสารหลักสูตรทั่วไปของโรงเรียน หลักสูตรศิลปศึกษา ของระบบการศึกษา และหนังสือคู่มือของโรงเรียน.....	118
1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนในวิชาศิลปะ โดยที่ ผู้วิจัยไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	161
1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็น เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	194
ตอนที่ 2 แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ	215
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	238
สรุปผลการวิจัย.....	240
อภิปรายผล.....	258
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	264
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	265
รายการอ้างอิง	266
ภาคผนวก.....	273
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย	274

ภาคผนวก ข รายชื่อโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการรับรองจากสถาบันมาตรฐานสากล (Overseas Accredited International School List 2016) ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล.....	276
ภาคผนวก ค รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินรับรองแนวทางการสอน.....	283
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	286
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	308

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	แสดงระดับชั้นการศึกษาของหลักสูตรการศึกษาระบบอังกฤษ.....	23
ตารางที่ 2	ตารางแสดงกลุ่มรายวิชาหลักและวิชาพื้นฐานของหลักสูตรการศึกษาระบบอังกฤษ.....	23
ตารางที่ 3	จำนวนนักเรียนโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทนานาชาติ ปีการศึกษา 2557-2558...	33
ตารางที่ 4	ระบบการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติระดับประถมศึกษาที่ได้รับการรับรอง มาตรฐานจากสถาบันรับรองมาตรฐานสากล(Overseas Accredited International School List 2016) ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	36
ตารางที่ 5	ตัวอย่างแบบวัดค่านิยมความมีวินัย	80
ตารางที่ 6	ตัวอย่างแบบวัดค่านิยมความมีวินัย	81
ตารางที่ 7	ลักษณะกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม	87
ตารางที่ 8	ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนในวิชาศิลปะศึกษา	118
ตารางที่ 9	ผลการวิเคราะห์ลักษณะสำคัญของหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ ส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม	148
ตารางที่ 10	แสดงการเรียนการสอนวิชาศิลปะของครูและนักเรียน จากการสังเกตการจัดการ เรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ด้านเนื้อหา	161
ตารางที่ 11	แสดงการเรียนการสอนวิชาศิลปะของครูและนักเรียน จากการสังเกตการจัดการ เรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	162
ตารางที่ 12	แสดงการเรียนการสอนวิชาศิลปะของครูและนักเรียน จากการสังเกตการจัดการ เรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ).....	164
ตารางที่ 13	แสดงการเรียนการสอนวิชาศิลปะของครูและนักเรียน จากการสังเกตการจัดการ เรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ด้านครูผู้สอน	164
ตารางที่ 14	แสดงการเรียนการสอนวิชาศิลปะของครูและนักเรียน จากการสังเกตการจัดการ เรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ด้านนักเรียน	165
ตารางที่ 15	แสดงการเรียนการสอนวิชาศิลปะของครูและนักเรียน จากการสังเกตการจัดการ เรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ด้านการวัดผลประเมินผล	166

ตารางที่ 16	แสดงการเรียนการสอนวิชาศิลปะของครูและนักเรียน จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ด้านสื่อการเรียนการสอน.....	167
ตารางที่ 17	แสดงการเรียนการสอนวิชาศิลปะของครูและนักเรียน จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ด้านสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียน .	168
ตารางที่ 18	กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (1)	171
ตารางที่ 19	กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (2)	173
ตารางที่ 20	กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (3)	175
ตารางที่ 21	กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (4)	177
ตารางที่ 22	กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (5)	179
ตารางที่ 23	กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (6)	181
ตารางที่ 24	กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (7)	183
ตารางที่ 25	กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (8)	185
ตารางที่ 26	กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (9)	187
ตารางที่ 27	กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (10) ...	189
ตารางที่ 28	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ โรงเรียนนานาชาติบางกอก พรีแพรเออรี แอนด์	194
ตารางที่ 29	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ โรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่.....	198
ตารางที่ 30	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ โรงเรียนนานาชาติเบิร์คเลีย	201
ตารางที่ 31	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ โรงเรียนโกลบอลอินเตอร์เนชันนาล.....	205
ตารางที่ 32	ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด.....	208
ตารางที่ 33	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมความเข้าใจในพหุวัฒนธรรม.....	212
ตารางที่ 34	การเปรียบเทียบประเด็นสำคัญเพื่อเป็นโครงสร้างในการสร้างแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ	216

ตารางที่ 35 ตารางแสดงการพัฒนาของนักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Bank,1994)
ในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม 222

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 1 แสดงระดับชั้นการศึกษาของหลักสูตรระบบอเมริกัน	21
แผนภาพที่ 2 แสดงหลักสูตรการศึกษาแต่ละระดับประถมศึกษาของหลักสูตรศึกษานานาชาติ (IB)	25
แผนภาพที่ 3 แสดงหลักสูตรการศึกษาแต่ละระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของหลักสูตรศึกษานานาชาติ (IB)	25
แผนภาพที่ 4 แสดงหลักสูตรการศึกษาแต่ละระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของหลักสูตรศึกษานานาชาติ (IB)	26
แผนภาพที่ 5 แสดงกลุ่มวิชาของหลักสูตรศึกษาระบบนานาชาติ (IB)	27
แผนภาพที่ 6 แสดงระดับการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาระบบสวิตเซอร์แลนด์	29
แผนภาพที่ 7 แสดงกลุ่มรายวิชาและหลักสูตรศึกษาระบบสิงคโปร์.....	30
แผนภาพที่ 8 แสดงระดับการศึกษาของหลักสูตรศึกษาระบบอินเดีย (British Council, 2014).....	32
แผนภาพที่ 9 Bloom's Taxonomy of Cognitive Domain (1956).....	38
แผนภาพที่ 10 Bloom's Revised Taxonomy of Cognitive Domain (2000).....	39
แผนภาพที่ 11 Bloom's Taxonomy of Effective Domain (1956).....	40
แผนภาพที่ 12 Bloom's Taxonomy of Psychomotor Domain (1956)	41
แผนภาพที่ 13 Harrow's Taxonomy of Psychomotor Domain (1972).....	42
แผนภาพที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการเรียนการสอน ของลำพอง บุญช่วย (2530).....	46
แผนภาพที่ 15 องค์ประกอบของการสอน ของอารมณ์ ใจเที่ยง (2550).....	47
แผนภาพที่ 16 เป้าหมายในการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก	70
แผนภาพที่ 17 รูปแบบการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมของ Armstrong.....	86

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีกลุ่มประชากรที่อยู่อาศัยในพื้นที่ที่มีสถานะเชิงพหุวัฒนธรรมเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะจังหวัดที่มีชนกลุ่มน้อยอยู่อาศัย หรือจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ในพื้นที่เขต เมืองใหญ่ที่เป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งทุนหรือร่วมทุนจากบริษัท หรือกลุ่มบุคคลจากต่างประเทศก็จะมีประชากรกลุ่มหนึ่งเป็นชาวต่างประเทศที่มีภาษา วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่แตกต่างจากคนไทย ในพื้นที่ที่เป็นลักษณะพหุวัฒนธรรมดังกล่าวนี้การจัดการศึกษาในสถานศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน รวมถึงการศึกษาตามอัธยาศัย จะต้องเป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคลเข้าใจ ยอมรับความแตกต่างของเด็กและเยาวชนต่างวัฒนธรรม เคารพ สิทธิของแต่ละบุคคล กำหนดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน (อิธิปัตย์ ศลีสุนทร, 2555)

การอยู่ร่วมกันของกลุ่มบุคคลที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน อันเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมแต่ละแห่งนั้นไม่เหมือนกัน ส่งผลให้วัฒนธรรมมีความหลากหลาย ซึ่งวัฒนธรรมหมายถึงวิถีชีวิตร่วมกันของกลุ่มชนที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม คุณค่า การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ ความยุติธรรม ศาสนา วิถีชีวิต และภาษา เมื่อในสังคมมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม จะเกิดการยอมรับความหลากหลายนั้น แต่เอกลักษณ์ของแต่ละวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม ไม่ได้ถูกครอบงำซึ่งกันและกัน กล่าวคือ เป็นการบูรณาการทางวัฒนธรรม (ประเวศ วะสี, 2550) วัฒนธรรมแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ วัฒนธรรมทางวัตถุเป็นวัฒนธรรมที่จับต้องได้ เครื่องมือ เครื่องใช้ สิ่งประดิษฐ์ทางศิลปะวัตถุ และวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุเป็นวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้แต่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิต ศาสนา ความเชื่อทางสังคม ประเพณี ศิลปะ ภาษา และพิธีกรรม (อมรา พงศาพิชญ์, 2541) พหุวัฒนธรรมจึงเป็นความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงมิติวิถีชีวิต มรดกทางสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เชื้อชาติ ศาสนา และภาษาซึ่งส่งผลต่อสังคมนั้นๆ

ในพื้นที่เมืองเขตอุตสาหกรรมหรือพื้นที่ที่มีการลงทุนทางธุรกิจจากต่างประเทศ เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ อุดรธานี นครราชสีมา ภูเก็ต ชลบุรี ระยอง มีสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนนานาชาติซึ่งมีหลักสูตรจะเป็นหลักสูตรนานาชาติ สถานศึกษาเหล่านั้นหรือสถานศึกษาที่อยู่ติดพรมแดนนี้จะเป็นแหล่งเรียนรู้ และมีกระบวนการที่ยอมรับพหุวัฒนธรรม มองเห็นความสำคัญของวัฒนธรรม ภาษา ความเชื่อ ศาสนาของนักเรียน แต่ละคนและที่สำคัญคือเห็นคุณค่าของความแตกต่าง และพยายามที่จะใช้กระบวนการทางศึกษาหล่อหลอม กล่อมเกล้าให้เด็กและเยาวชนได้รับ

การพัฒนาในทุกด้านอย่างเต็มศักยภาพบนพื้นฐานของความแตกต่างเหล่านั้น (อริปไตย คลี่สุนทร, 2555)

ประเทศไทยเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ส่งผลให้ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกโดยใช้ระบบการศึกษาเป็นตัวกลาง เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอันดีในประเทศสมาชิกที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน รวมไปถึงจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา และภาษาของประเทศสมาชิก การจัดการศึกษาที่ส่งเสริมความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคมไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานปี พ.ศ. 2551 นั้นมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนทุกคนเป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ อีกทั้งยังมีหลักการสำคัญ คือ การเป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ และยังมุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆไปใช้ในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆอย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

ดังนั้นการจัดการศึกษาที่เน้นการยอมรับความแตกต่างทางภาษา ศาสนา ขนบประเพณี ความเชื่อ และวิถีชีวิตบนพื้นฐานของการยอมรับสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของแต่ละบุคคล คือ การศึกษาพหุวัฒนธรรม ซึ่งเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาบุคลากรของประเทศ นำไปสู่ความเป็นสังคมที่สมบูรณ์และเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

ในปัจจุบันโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น นับตั้งแต่เริ่มมีการก่อตั้งโรงเรียนนานาชาติแห่งแรกในปี พ.ศ.2500 และปัจจุบันประเทศไทยมีโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการรับรองจากสถาบันมาตรฐานสากลหรือ Overseas Accredited International School List 2016 ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้งหมดจำนวน 54 โรงเรียน โดยเป็นโรงเรียนนานาชาติในส่วนกลาง จำนวน 46 โรงเรียน และโรงเรียนนานาชาติในส่วนภูมิภาค จำนวน 8 โรงเรียน ซึ่งมีการดำเนินการจัดการศึกษาตามแบบระบบการศึกษาของต่างประเทศ เช่น ระบบอเมริกัน ระบบอังกฤษ ระบบ International Baccalaureate (IB) ระบบอื่นๆ เช่น ระบบอินเดีย ระบบฝรั่งเศส ระบบญี่ปุ่น

ระบบสิงคโปร์ เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) แต่ส่วนใหญ่แล้วโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยนั้นจะมีการจัดการศึกษาแบบระบบอเมริกัน และระบบอังกฤษเป็นหลัก

เดิมทีแล้วโรงเรียนนานาชาติเป็นสถานศึกษาที่มุ่งตอบสนองความต้องการของเด็กต่างชาติที่มาจากครอบครัวที่ต้องย้ายประเทศติดตามผู้ปกครองอยู่เสมอๆ หลักสูตรที่ใช้จึงต้องเป็นหลักสูตรสากล เพื่อให้เด็กส่วนใหญ่ของโรงเรียนเหล่านี้สามารถเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนนานาชาติประเทศอื่นๆ ได้อย่างต่อเนื่อง (วาซิล, 2538 อ้างถึงใน ปัทมา นาคะสนธิ, 2540) แต่ในปัจจุบันพบว่า นอกเหนือจากเด็กต่างชาติซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของโรงเรียนแล้ว ผู้ปกครองไทยส่วนหนึ่งนิยมส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองที่มุ่งหวังให้เด็กได้มีโอกาสเรียนภาษาอังกฤษกับชาวต่างประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักได้อยู่ในโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารตลอดจนได้อยู่ในระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นมากกว่าระบบการศึกษาของประเทศ (Murphy, 1990 อ้างถึงใน ปัทมา นาคะสนธิ, 2540)

สำหรับประเทศไทยโรงเรียนนานาชาตินั้นมีฐานะเป็นโรงเรียนเอกชนอยู่ภายใต้การกำกับและดูแลของกองโรงเรียนนโยบายพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระบบโดยใช้หลักสูตรต่างประเทศ หรือหลักสูตรต่างประเทศที่ปรับรายละเอียดเนื้อหารายวิชาใหม่ หรือหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเองที่ไม่ใช่หลักสูตรของหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ และใช้ภาษาต่างประเทศเป็นสื่อในการเรียนการสอนให้กับนักเรียนโดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และไม่ขัดต่อศีลธรรมและความมั่นคงของประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) จึงเห็นได้ว่า โรงเรียนนานาชาติเป็นโรงเรียนที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพทางการศึกษาสูงและยังมีส่วนช่วยในการพัฒนา บุคลากรของประเทศไทยให้ก้าวไปสู่ประชาคมนานาชาติได้ เพราะมีการดำเนินการจัดการศึกษาตามแบบระบบการศึกษาของต่างประเทศ หรือระบบการศึกษานานาชาติ

องค์การยูเนสโก หรือองค์การศึกษาวិทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ก่อตั้งขึ้นมาเพื่อดูแลเรื่องการพัฒนาต่างๆ ของโลก และช่วยเหลือบรรดาประเทศสมาชิกในการแก้ปัญหาที่รุมล้อมสังคม ลักษณะของการดำเนินงานจะเกี่ยวข้องกับเรื่องอุดมคติ สันติภาพ จรรยาบรรณ โดยอาศัยเครื่องมือ คือ การศึกษา วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม และสื่อสารมวลชนเป็นสำคัญ ซึ่งใน Sustainable Development Goals ได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายในการพัฒนาที่ยั่งยืนของ Education 2030 Agenda โดยมีเป้าหมาย “สู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง และส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนทุกคน” (United Nation, 2015) นอกจากนี้ยังส่งเสริมในเรื่องของ วัฒนธรรม ความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนด้วย

การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม หรือ Multicultural Education มีพื้นฐานมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา อีกยังเป็นตัวอย่างของประเทศที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสังคมในบริบทที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เนื่องจากในสังคมอเมริกันจะประกอบไปด้วยกลุ่มชนหลากหลายชาติพันธุ์ ทั้งกลุ่มคนที่แตกต่างกันในด้านเชื้อชาติ และกลุ่มคนที่มีความแตกต่างทางด้านศาสนาหรือภาษาเป็นจำนวนมาก โดยรัฐบาลประเทศสหรัฐอเมริกา มีความต้องการให้ทุกกลุ่มชนเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน รวมถึงทุกกลุ่มชนก็ดำรงวัฒนธรรมของตนที่มีจากทุกมุมของโลกมาอยู่ภายใต้ความเป็นชาติอเมริกันเดียวกัน การจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมนี้เป็นการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม เช่น ความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา เพศสภาพ ฐานะทางสังคม และสภาพร่างกาย เพื่อให้เกิดความเสมอภาค และเท่าเทียมทางด้านโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เรียน (จิตติมา อพัทธนานนท์, 2550)

ศิลปะศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญในกระบวนการศึกษา เนื่องจากมีส่วนช่วยส่งเสริมให้บุคคล เติบโตเป็นผู้ที่มีเจตคติ รสนิยม และค่านิยมและสุนทรียภาพที่ดีนำไปสู่การเป็นพลเมืองดีในสังคมต่อไปในอนาคต ศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม หรือ Multicultural Art Education เป็นรูปแบบของศิลปะศึกษาในปัจจุบันซึ่งพัฒนามาจากการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่เน้นให้ผู้เรียนสังเกตและเปรียบเทียบวัฒนธรรมที่เห็นกับวัฒนธรรมของตน และเปิดโอกาสให้แสดงออกถึงความรู้สึกที่มีต่อศิลปะ (Jane K. Bates, 2000) ดังนั้นการใช้กิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมจึงเป็นส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่แสดงออกผ่านทางงานศิลปะ และส่งเสริมให้นักเรียนที่อยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรม เกิดการตระหนักรู้ในคุณค่าทางวัฒนธรรมทั้งของกลุ่มตนและกลุ่มอื่น เข้าใจและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมทั้งในด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา วิถีชีวิต และวัฒนธรรม รวมถึงเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองหรือในวัฒนธรรมของตนเองนี้ จะเป็นพื้นฐานสำคัญให้บุคคลนั้นยอมรับในวัฒนธรรมของผู้อื่นด้วย นำไปสู่การปรับตัวและมีความพร้อมที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมทั้งในปัจจุบันและในอนาคตได้อย่างมีความสุข

การจัดการเรียนการสอนจะเกิดขึ้นได้นั้นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้าน ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนมีส่วนส่งเสริมให้การสอนนั้นประสบผลสำเร็จ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) ได้เสนอองค์ประกอบของการสอนเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านองค์ประกอบรวม หมายถึง องค์ประกอบด้านโครงสร้างที่มาประกอบกันเป็นการสอน อันประกอบด้วย ครู นักเรียน และหลักสูตร และด้านองค์ประกอบย่อย หมายถึง องค์ประกอบด้านรายละเอียดของการสอน ซึ่งต้องประกอบด้วยกระบวนการเหล่านี้จึงจะทำให้เป็นการสอนที่สมบูรณ์ อันได้แก่ การตั้งจุดประสงค์การสอน การกำหนดเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดประเมินผล ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการสอนมีทั้งองค์ประกอบรวมและองค์ประกอบย่อย

ซึ่งองค์ประกอบรวมเป็นส่วนสร้างให้เกิดการสอน ส่วนองค์ประกอบย่อยเป็นส่วนเสริมให้การสอนมีประสิทธิภาพและมีคุณค่าแก่ผู้เรียน

จากการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนแบบพหุวัฒนธรรมของ (Bank,1994) และการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมของ Ballengee-Morris และคณะ (2001) Wasson, Stuhr และ Mwaniki (1990) Jane K. Bates (2000) Wasson, Stuhr และ Mwaniki (1990) และ Carmen Armstrong (1990) พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรมมีแนวทางที่สอดคล้องกัน ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงจะใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรมของ Bank เป็นหลัก และนำทฤษฎี หลักการของงานอื่นๆมาปรับใช้ในแต่ละหัวข้อที่สอดคล้องกัน โดยสามารถสรุปเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม ดังนี้

1. ปรับโครงสร้างในการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการสอนแบบพหุวัฒนธรรม กำหนดประเด็นที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ เพื่อเป็นประเด็นในการสังเกตและการอธิบาย

2. รวบรวมข้อมูลและความสัมพันธ์ที่จะเชื่อมโยงไปสู่ผู้เรียน โดยศึกษาข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อให้เพียงพอต่อการนำไปถ่ายทอด และเชื่อมโยงกับเนื้อหาความรู้และวัฒนธรรม

3. สอดคติในการจัดการเรียนการสอน ชี้แจงความเข้าใจและทางเลือกในการรับรู้คุณค่าของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจวัตถุประสงค์และสามารถแสดงออกในมุมของตนได้

4. ปฏิบัติการเพื่อสะท้อนแนวคิดและการตัดสินใจคุณค่าของผู้เรียน เป็นการบูรณาการร่วมกันทางวัฒนธรรมและเนื้อหาทางศิลปะ

5. ปฏิบัติการเพื่อแสดงออกและนำไปสู่การนำไปประยุกต์ใช้ของผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรมโดยให้เข้าใจแนวคิดหลักของงาน แล้วนำเสนอในรูปแบบของตนเองจากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

การจัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรมนั้น มีระดับการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Bank (1994) ที่นักเรียนควรได้รับการพัฒนาตามระดับหลังจากได้เรียนแบบพหุวัฒนธรรมแล้ว แบ่งออกเป็น 6 ระดับ ตั้งแต่ระดับความกลมกลืนวัฒนธรรมตนเองและปฏิเสธรวัฒนธรรมอื่นไปจนถึงระดับสะท้อนความเป็นชาติของตนและมนุษยโลก โดยการประเมินการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมนั้นสามารถประเมินได้จากหลายเครื่องมือ แล้วนำผลมาพิจารณาประกอบกันเพื่อการประเมินผลที่สมบูรณ์

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติจากระบบการศึกษาต่างๆที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม เนื่องจากการศึกษาศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยยังไม่มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน อีกทั้งประเทศไทยในปัจจุบัน มีพื้นที่พหุวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น ทั้งในเขตเมืองใหญ่ เขตอุตสาหกรรม และเขตพื้นที่ลงทุนทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีชาวต่างชาติหรือผู้ที่มีภาษา วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่แตกต่างอาศัยอยู่ จึงต้องมีการจัดการศึกษาที่ให้เกิดความเข้าใจในความแตกต่างนั้น

ซึ่งโรงเรียนนานาชาติมีการจัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรม และมีเป้าหมายเพื่อให้ทุกคนเกิดการยอมรับในความแตกต่างทั้งเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรมมากกว่าโรงเรียนทั่วไป อีกทั้งยังมองเห็นความสำคัญของวัฒนธรรม และภาษาบนพื้นฐานของความแตกต่างเหล่านั้น ฉะนั้นจึงมุ่งศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติจากระบบการศึกษาต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่ได้รับการรับรองจากสถาบันมาตรฐานสากลหรือ Overseas Accredited International School List 2016 และเป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรม โดยศึกษาในองค์ประกอบด้านต่างๆ ดังนี้ 1) หลักสูตร 2) จุดประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) สื่อการสอน 6) การวัดผลประเมินผล 7) ครูผู้สอน 8) ผู้เรียน และ 9) สภาพแวดล้อมในชั้นเรียน เพื่อนำผลการศึกษาจากโรงเรียนนานาชาติในระบบการศึกษาที่แตกต่างกันนั้น มาสร้างแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะในโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเป็นแนวทางการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

คำถามการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนนานาชาติมีลักษณะและองค์ประกอบอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้มุ่งเน้นการสร้างและนำเสนอแนวทางการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม โดยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกตการเรียนการสอน และการวิเคราะห์หลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติในระบบการศึกษาต่างๆ ที่มีลักษณะเด่นในการสอนแบบพหุวัฒนธรรม
2. การวิจัยนี้มุ่งศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษาของโรงเรียนนานาชาติในระบบการศึกษาต่างๆ 4 กลุ่มหลัก อันได้แก่ ระบบอังกฤษ ระบบอเมริกัน

ระบบนานาชาติ และระบบอื่นๆ และเป็นโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากองค์กรต่างประเทศ (Overseas Accredited International School List 2016) โดยเป็นโรงเรียนที่มีลักษณะเด่นในการจัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรม และเป็นโรงเรียนที่อนุญาตและให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

3. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูศิลปะและนักเรียน ระดับประถมศึกษา โรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากองค์กรต่างประเทศ (Overseas Accredited International School List 2016) ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนศิลปะ หมายถึง การจัดกิจกรรมและการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะ ประกอบด้วย จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดประเมินผล ครูผู้สอน และสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน

วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตหรือแบบแผนในการดำเนินชีวิตของกลุ่มหนึ่ง หรือสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้น และมีการสืบทอดมาเป็นเวลานาน แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ 1) วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ หมายถึง สิ่งประดิษฐ์ ศิลปะหัตถกรรม อาคารบ้านเรือน สถาปัตยกรรมและเทคโนโลยีต่างๆ และ 2) วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ หมายถึง ค่านิยม แนวคิด ภาษา ความเชื่อทางศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี และแบบแผนในการดำเนินชีวิต ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรม

พหุวัฒนธรรม หมายถึง ความแตกต่างกันในด้านภาษา เชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ ประเพณี และวิถีชีวิต รวมถึงการแสดงออกถึงวัฒนธรรมที่หลากหลาย ซึ่งเกิดจากการบูรณาการ ประยุกต์และเชื่อมโยงวัฒนธรรมต่างๆ

การเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรม มีความรู้สึกถึงคุณค่าของวัฒนธรรมซึ่งได้รับและเรียนรู้มา รวมถึงยอมรับคุณค่าและรู้สึกเอาใจใส่ในคุณค่าของวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยสามารถประเมินการเห็นคุณค่าในการเรียนการสอนศิลปะได้จาก

- 1) ผลงานศิลปะที่แสดงออกถึงความเข้าใจและยอมรับในวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตน มีการเชื่อมโยงโดยไม่เลียนแบบวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง
- 2) การร่วมกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียนพิจารณาจากการสังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมขณะทำกิจกรรมที่แสดงถึงการยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม

3) การบรรยายผลงานเพื่อสรุปถึงความเหมือนและความต่างของวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรม

4) การอภิปรายแสดงความคิดเห็นที่เป็นความรู้สึกเชิงบวกต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างจากของตนเอง

ระดับการพัฒนานักเรียนตามแนวการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม หมายถึง ทฤษฎีการพัฒนาการเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม แบ่งเป็น 6 ระดับ ดังนี้

1) ระดับความลุ่มหลงวัฒนธรรมตนเองและปฏิเสธวัฒนธรรมอื่น ซึมซับแต่ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์และอัตลักษณ์ของตน โดยปฏิเสธวัฒนธรรมอื่นและพยายามหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ทำให้เกิดการติดต่อสื่อสารกับผู้ที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์และชาติพันธุ์อื่น

2) ระดับปฏิเสธวัฒนธรรมตนเองและลุ่มหลงวัฒนธรรมอื่น รู้สึกไม่มั่นคงเกิดความรู้สึกเชิงลบต่อวัฒนธรรมของตนเอง จึงลุ่มหลงและเชื่อมั่นในวัฒนธรรมอื่น

3) ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง มีทัศนคติและเจตคติต่อกลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมของตนไปในทางที่ดี มีการยอมรับในวัฒนธรรมของตนเอง และมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของกลุ่มชาติหรือเชื้อชาติของตนเอง ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาตามแบบพหุวัฒนธรรม

4) ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น โดยจะมีความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีต่อเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ยอมรับวัฒนธรรมและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมอื่นทั้งสองวัฒนธรรม

5) ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้ความสำคัญกับชาติอื่นและวัฒนธรรมอื่นนอกเหนือจากวัฒนธรรมของตน และสะท้อนถึงความเป็นชาติของตน

6) ระดับสะท้อนความเป็นชาติของตนและมนุษยโลก มีเจตคติและทัศนคติที่ดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต และสะท้อนถึงความหลากหลายของมนุษยโลก ให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในความเป็นสากลของมนุษยชาติ

โรงเรียนนานาชาติ หมายถึง โรงเรียนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับและดูแลของกองโรงเรียนนโยบายพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระบบ และเป็นโรงเรียนนานาชาติในระบบการศึกษา 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ ระบบอังกฤษ ระบบอเมริกัน ระบบนานาชาติ และระบบอื่นๆ และได้รับการรับรองมาตรฐานจากองค์กรต่างประเทศ (Overseas Accredited International School List 2016)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติและโรงเรียนที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม
2. เป็นแนวทางการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาที่ยั่งยืน

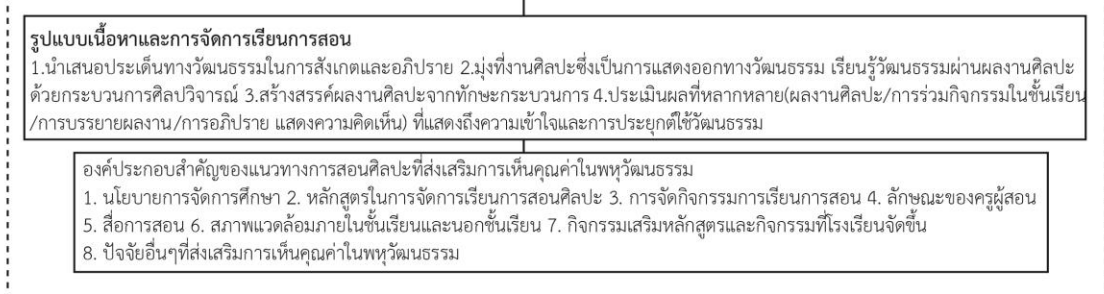

กรอบแนวคิดในการวิจัย

**แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม
ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ**

แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ เพื่อนำเสนอเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ศึกษาหาความรู้ต่างๆจากตำราเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อ ดังนี้

1. แนวความคิดและลักษณะของการศึกษานานาชาติ
2. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย
  - 2.1 ความเป็นมาของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย
  - 2.2 บทบาทของโรงเรียนนานาชาติต่อสังคมไทย
  - 2.3 หลักสูตรและระบบการเรียนการสอน
  - 2.4 นักเรียนโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทนานาชาติ ของประเทศไทย
  - 2.5 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนนานาชาติ
  - 2.6 โรงเรียนนานาชาติระดับประถมศึกษาในประเทศไทยที่ได้รับการรับมาตรฐานสากล
3. การจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา
  - 3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้
  - 3.2 ความหมายของการสอน
  - 3.3 องค์ประกอบของการสอน
  - 3.4 รูปแบบและวิธีการสอนศิลปศึกษา
4. การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม
  - 4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม
  - 4.2 แนวคิดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
  - 4.3 คุณค่าในวัฒนธรรมและพหุวัฒนธรรม
  - 4.4 พหุวัฒนธรรมในบริบทสังคมไทย
  - 4.5 การประเมินการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม
  - 4.6 แนวคิดเกี่ยวกับศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวความคิดและลักษณะของการศึกษานานาชาติ

การศึกษานานาชาติได้เริ่มจากการที่ประเทศต่างๆในโลกได้มีการติดต่อสัมพันธ์กัน มีการถ่ายทอดทางความคิด วัฒนธรรม ตลอดจนการศึกษา ซึ่งความสัมพันธ์เหล่านี้ได้เริ่มมาตั้งแต่สมัยชาวสุเมเรียน โดยได้เผยแพร่วัฒนธรรมและภาษาของตนยังประเทศใกล้เคียงและได้แผ่ขยายไปยังทั่วโลก ทำให้เกิดจุดเริ่มต้นของการศึกษานานาชาติ เมื่อประเทศต่างๆมีความสัมพันธ์กันมากขึ้นจึงมีความร่วมมือพึ่งพาพึ่งอาศัยกัน จึงเป็นผลทำให้คนหันมาสนใจกิจกรรมทางด้านการศึกษาระหว่างประเทศ การศึกษาของประชากรของโลกต้องการให้คนมีอิสระ มีเสรีภาพ ได้รับความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของโลก ในขณะที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาก็พยายามที่จะปรับเปลี่ยนให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลก การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญในการวางแผนการจัดทำหลักสูตรการสอน กิจกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (Deighton, 1971)

ในการจัดการศึกษาให้เป็นนานาชาตินั้น มีนักวิชาการทางการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า “การศึกษานานาชาติ” ดังนี้

The Encyclopedia Americana International Edition (1988) ได้ให้ความหมายของการศึกษานานาชาติว่าหมายถึง ความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมและการศึกษาหลายๆด้านระหว่างประเทศต่างๆในโลก ซึ่งในอดีตนั้นคำนี้จะหมายถึง โครงการศึกษาที่เป็นทางการโดยเฉพาะเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนนักศึกษา หรือครูระหว่างประเทศต่างๆ นับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 คำนี้ได้ขยายกว้างขึ้นจนรวมถึงการให้ความช่วยเหลือของโรงเรียนและห้องสมุดของประเทศที่กำลังพัฒนาและรวมถึงโครงการของรัฐบาลและเอกชนในการส่งเสริมการติดต่อสื่อสารระหว่างนักศึกษาและนักวิชาการทั่วโลก โดยการศึกษาจะเน้นในด้านความพยายามที่จะส่งเสริมความเข้าใจระหว่างชาติต่างๆ นอกจากนี้ Rosengren, Wiley และ Wiley (1983) ได้ให้ความหมายของการศึกษานานาชาติว่า คือ รูปแบบซึ่งรวมถึงเป้าหมาย กลยุทธ์ทางด้านการศึกษาอันหลากหลายเข้าไว้ด้วยกันในระดับต่างๆของระบบการศึกษา ในขณะที่ Sullivan, Allen และ Kremmer (2538) ได้อธิบายว่าการศึกษานานาชาติ หมายถึงการจัดประสบการณ์ที่หลากหลายให้กับบุคลากรต่างชาติ การจัดให้มีครูหลายสัญชาติ มีการจัดหลักสูตรและวิชาพิเศษหลากหลายวิชาให้นักเรียนได้เลือกเรียนบนพื้นฐานของระบบนานาชาติ และที่สำคัญคือต้องมีการจัดหลักสูตร International Baccalaureate ให้เด็กได้เรียนด้วย

จากความหมายของคำว่า การจัดการศึกษานานาชาติ ที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการศึกษานานาชาติ หมายถึง กิจกรรมต่างๆที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในด้านต่างๆทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน พึ่งพาอาศัยกัน เรียนรู้ซึ่ง

กันและกัน รวมไปถึงการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และกิจกรรมต่างๆทางการศึกษารวมกันด้วย

ในส่วนของแนวความคิดในการจัดการศึกษานานาชาตินั้น Sullivan, Allen และ Kremmer (2538) ได้อธิบายไว้ว่า ควรมึลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

- 1) ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของคนหลายสัญชาติ (Diversity)
- 2) สร้างความเข้าใจในลักษณะของสังคมผู้อื่น (Empathy)
- 3) ส่งเสริมให้มีความหลากหลายของภาษา (Bilingual)
- 4) เน้นการศึกษาให้มีลักษณะเป็นสากล (Global)
- 5) ใช้หลักสูตรนานาชาติ (International Program)

นอกจากนี้ในด้านของรูปแบบของการดำเนินงานในการจัดการศึกษานั้น Rosengren, Wiley และ Wiley (1983) ได้เสนอการดำเนินการจัดการศึกษานานาชาติ ว่ามีวิธีการสำคัญ 6 วิธี ดังนี้

- 1) การศึกษาประเทศต่างๆ และภาษาต่างประเทศ (Area Studies and Foreign Language)
- 2) การศึกษาวัฒนธรรมที่หลากหลายและวัฒนธรรมระหว่างประเทศ (Multicultural and Intercultural Education)
- 3) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (International Relation Studies)
- 4) การศึกษารูปแบบแนวทางการพัฒนาที่เป็นนานาชาติ (International Development Studies)
- 5) การศึกษาสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงของโลก (Global Issues Education)
- 6) การศึกษาโลกทัศน์ที่กว้างไกล (Education with Global Perspectives)

ดังนั้นจึงสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า แนวความคิดและลักษณะการจัดการศึกษาให้เป็นนานาชาตินั้น ควรมีแนวทางการจัดการศึกษา ดังนี้

- 1) การจัดหลักสูตรให้เป็นนานาชาติ
- 2) ส่งเสริมให้ได้เรียนภาษาที่หลากหลายจากประเทศต่างๆ
- 3) จัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมของประเทศต่างๆที่หลากหลายและเข้าใจวัฒนธรรมระหว่างประเทศ
- 4) จัดการศึกษาให้มีลักษณะที่เป็นสากล และทันต่อสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงของโลก
- 5) จัดการเรียนการสอนโดยมีบุคลากรและนักเรียนจากหลากหลายสัญชาติและวัฒนธรรม
- 6) จัดการศึกษาด้วยโลกทัศน์ที่กว้างไกล และการรับข้อมูลข่าวสารทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย

2. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

โรงเรียนนานาชาติเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระบบ โดยใช้หลักสูตรต่างประเทศ หรือ หลักสูตรต่างประเทศที่ปรับรายละเอียดเนื้อหาวิชาใหม่ หรือ หลักสูตรที่สร้างขึ้นเองที่ไม่ใช่หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และใช้ภาษาต่างประเทศเป็นสื่อในการเรียนการสอนให้กับนักเรียน โดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และไม่ขัดต่อศีลธรรมและความมั่นคงของประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) ซึ่งในปัจจุบันโรงเรียนนานาชาติมีบทบาทสำคัญต่อสังคมไทยในด้านต่างๆอย่างหลากหลาย

2.1 ความเป็นมาของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยเริ่มต้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 2597 โดยในยุคแรกเริ่มนั้นเริ่มจากโรงเรียนจีนที่เปิดสอนภาษา และโรงเรียนมิชชันนารีซึ่งสอนนักเรียนที่เป็นบุตรหลานของชาวต่างชาติที่มาปฏิบัติงานในประเทศไทย โดยในระยะแรกมีโรงเรียนนานาชาติไม่กี่แห่งเท่านั้น เนื่องจากการขออนุมัติเป็นรายๆไป โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าในปี พ.ศ. 2500 เอกอัครราชทูตอเมริกันได้หารือกับกระทรวงการต่างประเทศถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับเด็กนานาชาติ(International Children's Center) ที่อยู่ในประเทศไทย และได้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2500 เพื่อจัดการศึกษาสำหรับบุตรธิดาข้าราชการสถานทูตและผู้ได้รับเอกสิทธิทางการทูต โดยสมาคมการศึกษาเพื่อเด็กนานาชาติ ภายใต้ชื่อ โรงเรียนสถานศึกษานานาชาติ (International School Bangkok) ซึ่งถือเป็นโรงเรียนนานาชาติแห่งแรกในประเทศไทย ปัจจุบันตั้งอยู่ที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ต่อจากนั้นเนื่องจากประเทศไทยมีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจอย่างกว้างขวางมีการลงทุนจากต่างประเทศ จำนวนมากทำให้ชาวต่างประเทศหลังไหลเข้ามาอยู่อาศัยในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวเพิ่มมากขึ้น คณะรัฐมนตรีในขณะนั้นเห็นความจำเป็นที่จะให้มีการเปิดโรงเรียนนานาชาติขึ้นอีกตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอ เนื่องจากขณะนั้นมีเพียงโรงเรียนเดียวและไม่สามารถรับนักเรียนเพิ่มได้ จึงมีการจัดตั้งโรงเรียนร่วมฤทธิวิเทศศึกษาขึ้นใน พ.ศ. 2506 หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2507 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้กรมวิเทศสหการรับเป็นเจ้าของโรงเรียนบางกอกพัฒนา ซึ่งได้จัดการเรียนการสอนให้กับบุตรหลานชาวต่างประเทศที่เป็นผู้เชี่ยวชาญประจำกรมต่างๆของหน่วยงานราชการไทยในขณะนั้น ทำให้เกิดการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติเป็นกรณีพิเศษตามคณะรัฐมนตรีจำนวน 3 โรงเรียน ต่อมาสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นได้เสนอขอรัฐบาลไทยในปีพ.ศ. 2517 ให้มีการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับสอนบุตรหลานญี่ปุ่นที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการเฉพาะ จากเดิมที่จัดตั้งอยู่ภายในบริเวณสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย คณะรัฐมนตรีจึงได้อนุมัติให้มีการจัดตั้งได้เป็นกรณีพิเศษ คือ โรงเรียนสมาคมไทย- ญี่ปุ่น ให้รับเฉพาะเด็กสัญชาติญี่ปุ่นเท่านั้น หลังจากนั้น

เป็นเวลา 10 ปี คณะรัฐมนตรีเห็นว่าพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ มีชาวต่างประเทศทำงานอยู่ตามโครงการต่างๆเป็นจำนวนมาก มีความจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานของชาวต่างประเทศเหล่านั้น คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติในปี พ.ศ. 2526 อนุญาตให้มีการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติเชียงใหม่ที่จังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้นอีก 1 โรงเรียน โดยให้กระทรวงต่างประเทศเป็นผู้รับใบอนุญาต ทำให้มีโรงเรียนนานาชาติทั้งสิ้นจำนวน 5 โรงเรียน (สช., 2540)

ต่อมาในสมัยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศไทยมีการเจริญเติบโตเป็นอย่างมาก จากผลของนโยบายส่งเสริมการลงทุนของรัฐบาลทำให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก นักลงทุนเหล่านี้ได้พาครอบครัวของตนติดตามมาพำนักในประเทศไทยด้วย ยังผลให้ความต้องการโรงเรียนสำหรับลูกหลานนักลงทุนเหล่านั้นเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว แต่ในขณะนั้นมีโรงเรียนนานาชาติไม่เพียงพอที่จะรับนักเรียนเพิ่มขึ้นได้ เนื่องจากรัฐบาลไม่อนุญาตให้ก่อตั้งโรงเรียนใหม่ หรือขยายกิจการโรงเรียนเดิม อย่างไรก็ตามเพื่อยังประโยชน์และอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2534 อนุญาตให้มีการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้นได้ โดยมีโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการอีก 7 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนนานาชาติดิชยะศรีนครินทร์ โรงเรียนไทย-ซิกซ์นานาชาติ โรงเรียนเซนต์จอห์น โรงเรียนนานาชาติใหม่ โรงเรียนนานาชาติเอ็กมัย โรงเรียนประชาคมนานาชาติแห่งประเทศไทย และโรงเรียนนานาชาติบางละมุง (สช.,2540) ภายหลังจากที่คณะรัฐมนตรีในรัฐบาลสมัยนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายให้มีการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติได้อย่างเสรีเป็นครั้งแรก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา

2.2 บทบาทของโรงเรียนนานาชาติต่อสังคมไทย

ปัจจุบันโรงเรียนนานาชาติมีความสำคัญและจำเป็นต่อสังคมไทยมากขึ้น เนื่องจากมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาให้กับสังคมไทยในเรื่องของการอำนวยความสะดวกด้านสถานศึกษาให้บุตรหลานของชาวต่างประเทศที่เข้ามาทำงานหรือพำนักอยู่ในประเทศไทย ทำให้ชาวต่างประเทศเหล่านั้นมีความมั่นใจในการทำงานให้แก่ประเทศไทย เพราะบุตรหลานมีสถานศึกษาเล่าเรียน และเมื่อรัฐบาลได้อนุญาตให้เด็กไทยสามารถเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติได้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่มีความประสงค์ให้บุตรหลานได้เข้าเรียนในระบบการศึกษาต่างประเทศ ไม่จำเป็นต้องส่งบุตรหลานไปเรียนยังต่างประเทศเช่นแต่ก่อน ทำให้สามารถอยู่ร่วมกับครอบครัว ซึ่งการที่ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติ จะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการส่งบุตรหลานไปเรียนยังต่างประเทศ นอกจากนี้การดำเนินการของผู้ประกอบการธุรกิจโรงเรียนนานาชาติจะมีส่วนช่วยในการพัฒนา

ศักยภาพของบุคลากรของประเทศแล้ว ยังสามารถช่วยในการส่งเสริมแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งโรงเรียนนานาชาติมีบทบาทในเรื่องการจัดการศึกษาให้แก่สังคมไทยในประเด็นดังต่อไปนี้ (สุขวิช รังสิตพล, 2538) คือ

1) ช่วยอำนวยความสะดวกด้านสถานศึกษาให้บุตรหลานของชาวต่างประเทศที่เข้ามาทำงานหรือพำนักอยู่ในประเทศไทย ทำให้ชาวต่างประเทศนั้นมีความมั่นใจในการทำงานในประเทศไทย เพราะบุตรหลานนั้นมีสถานศึกษา

2) เนื่องจากรัฐบาลอนุญาตให้เด็กไทยได้เข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติ ผู้ปกครองคนไทยที่ประสงค์ให้บุตรหลานได้เรียนในระบบการศึกษาต่างประเทศ ไม่จำเป็นต้องส่งเด็กไปเรียนยังต่างประเทศ ทำให้เด็กได้อยู่อาศัยกับผู้ปกครองและได้ผูกพันกับสังคมไทย วัฒนธรรมไทย รวมถึงเป็นการลดจำนวนเงินที่หลั่งไหลไปยังต่างประเทศ เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการส่งบุตรหลานไปเรียนต่อยังต่างประเทศด้วย

3) ค่าใช้จ่ายในการเรียนโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการส่งเด็กไปเรียนต่างประเทศ

4) ปัจจุบันรัฐมีนโยบายที่จะพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของเยาวชนไทย และประเทศไทยยังคงขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่ว การที่รัฐอนุญาตให้เด็กไทยได้เข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติได้ ทำให้โรงเรียนสามารถช่วยเตรียมเยาวชนไทยให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะทางด้านภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี มีความสามารถที่จะสื่อสารในระดับนานาชาติ รองรับการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศในด้านต่างๆได้

5) การเรียนการสอนในโรงเรียนนานาชาติ มีลักษณะแตกต่างไปจากการเรียนการสอนในโรงเรียนไทย ผู้ที่สอนเป็นครูชาวต่างประเทศที่ใช้วิธีการสอนแบบต่างประเทศที่ส่งเสริมให้เด็กรู้จักคิดและกล้าแสดงออก ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในอนาคต

6) การดำเนินกิจการโรงเรียนนานาชาติกระทำโดยภาคเอกชน เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการที่จะจัดการศึกษาให้กับชาวต่างประเทศ รัฐไม่ต้องจัดงบประมาณในการสนับสนุนโรงเรียนประเภทนี้

7) การเปิดโอกาสให้มีการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้น ทำให้โรงเรียนอื่นๆทั้งของรัฐบาลและเอกชนต้องเร่งพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน เพื่อให้มีคุณภาพที่ดีเทียบเท่ากับโรงเรียนนานาชาติ

8) โรงเรียนนานาชาติมีส่วนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากก่อนที่ชาวต่างประเทศจะเข้ามาลงทุนในประเทศ บุคคลเหล่านั้นจะพิจารณาถึงสถานศึกษาที่จะสามารถให้บุตรเข้าเรียนได้ว่ามีจำนวนเพียงพอและคุณภาพดีสำหรับบุตรของตนหรือไม่ เมื่อเห็นว่ามีโรงเรียนนานาชาติเพียงพอและมีคุณภาพ บุคคลเหล่านั้นก็จะมีความมั่นใจที่จะเข้ามาลงทุน

9) ปัจจุบันรัฐบาลอนุญาตให้เด็กไทยเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติได้ทุกระดับชั้น ทำให้นักเรียนไทยได้มีโอกาสที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมของต่างชาติและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของไทยให้ชาวต่างชาติได้ทราบ

10) มีส่วนช่วยพัฒนาศักยภาพของบุคลากรของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอน ในการฝึกอบรมวิธีการสอนตามแบบของต่างประเทศ ซึ่งครูสามารถนำวิธีการสอนที่ได้รับการฝึกอบรมมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนที่ตนสอนได้

นอกจากการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำหนดแล้ว โรงเรียนนานาชาติยังมีส่วนช่วยในการส่งเสริมความเป็นไทยให้แก่เรียนทั่วไปและนักเรียนไทยอีกด้วย ดังที่สมาคมโรงเรียนนานาชาติได้ กล่าวไว้ดังนี้

บทบาทของโรงเรียนนานาชาติต่อนักเรียนทั่วไป

1) การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนตระหนักและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเองพร้อมๆ กับที่ยอมรับนับถือในวัฒนธรรมของผู้อื่น

2) การจัดการศึกษาโดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรภายในบริบทของประเทศเจ้าบ้าน เช่น การทำกิจกรรมศึกษาค้นคว้าในวิชาต่างๆ โดยใช้บริบทประเทศไทย การจัดกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนไทย เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนระหว่างสองโรงเรียนได้เรียนรู้และแบ่งปันซึ่งกันและกัน

บทบาทของโรงเรียนนานาชาติต่อนักเรียนไทย

1) การจัดการเรียนการสอนโปรแกรมภาษาและวัฒนธรรมไทย ประกอบด้วยการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมพิเศษ ทักษะศึกษาและโปรแกรมภาคฤดูร้อนตลอดจนกิจกรรมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียน การส่งเสริมความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างครูไทยกับนักเรียนไทยและนักเรียนไทยกับนักเรียนไทย และการสนับสนุนให้นักเรียนไทยเข้าร่วมกิจกรรมในสังคมไทยนอกโรงเรียน

2) การเพิ่มพูนความรู้และทักษะ รวมทั้งการส่งเสริมเจตคติที่เหมาะสมแก่ครู ได้แก่ การให้คำแนะนำและพัฒนาครูผ่านหัวหน้าระดับและหัวหน้าโปรแกรม การส่งครูเข้ารับการอบรม ดูงานภายในและภายนอกโรงเรียน เช่น การเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการของสมาคมโรงเรียนนานาชาติ ดูงานโรงเรียนนานาชาติอื่นๆ

3) การให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองเข้าร่วมในการส่งเสริมบุตรหลานด้านความเป็นไทย ได้แก่ การจัดประชุมชี้แจง ปฐมนิเทศ พบผู้ปกครอง โดยผ่านการสื่อสารทางจดหมาย จดหมายข่าว หรือรวมทั้งการติดต่อเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย (สมาคมโรงเรียนนานาชาติแห่งประเทศไทย, 2560)

2.3 หลักสูตรและระบบการเรียนการสอน

โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยที่จัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรที่มาจากต่างประเทศ ดัดแปลงมา หรือสร้างขึ้นเองแต่มีใช้หลักสูตรแห่งชาติของประเทศไทย และจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาไทยเป็นสื่อหลัก ได้รับการกำหนดประเภทโรงเรียนจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็น โรงเรียนในระบบ ประเภทนานาชาติ ซึ่งการขอใช้หลักสูตรที่ใช้จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้น มีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

1. หลักสูตรกลางของต่างประเทศ
2. หลักสูตรเฉพาะลิขสิทธิ์ต้องได้รับการอนุญาตให้ใช้หลักสูตรจากประเทศ มลรัฐ หน่วยงาน สมาคม โรงเรียน หรือสถาบัน

3. หลักสูตรต่างประเทศที่ปรับรายละเอียดเนื้อหาวิชาใหม่

ซึ่งโรงเรียนในระบบ ประเภทนานาชาติ ต้องจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติม โดยต้องจัดหลักสูตรวิชาภาษาไทย วัฒนธรรมไทย และประวัติศาสตร์ไทย ให้มีการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย วัฒนธรรมไทย และประวัติศาสตร์ไทยให้กับนักเรียนทุกระดับชั้น สำหรับนักเรียนไทยทุกคนให้เรียนวิชาภาษาไทย วัฒนธรรมไทย และประวัติศาสตร์ไทยอย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 คาบ กำหนดเวลา 1 คาบเท่ากับ 50 นาที และนักเรียนต่างชาติกำหนดให้นักเรียนเกรด 1-8 เรียนวิชาภาษาไทย วัฒนธรรมไทย และประวัติศาสตร์ไทยเป็นวิชาบังคับ 1 คาบต่อสัปดาห์ และนักเรียนต่างชาติเกรด 9-12 ให้เรียนเป็นวิชาเลือก โดยใช้สื่อการสอนเป็นภาษาต่างประเทศ ในกรณีที่นักเรียนย้ายมาจากต่างประเทศให้เรียน 1 คาบต่อสัปดาห์ อย่างน้อย 2 ปี ในส่วนโรงเรียนที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา ให้เตรียมความพร้อมโดยการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทย

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย เป็นการนำหลักสูตรและระบบการศึกษาของประเทศต่างๆมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาไทยเป็นสื่อหลัก ซึ่งมีหลายระบบการศึกษา โดยสามารถจำแนกหลักสูตรได้เป็น 4 หมวดหลัก ดังนี้ (สมาคมโรงเรียนนานาชาติแห่งประเทศไทย, 2560)

- หลักสูตรระบบอเมริกัน
- หลักสูตรแห่งสหราชอาณาจักร อังกฤษ และเวลส์
- หลักสูตรนานาชาติ International Baccalaureate (IB)
- หลักสูตรนานาชาติประเทศอื่นๆ อาทิ สิงคโปร์ อินเดีย เยอรมัน สวิตเซอร์แลนด์ ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เกาหลี แคนาดา ฝรั่งเศส ฯลฯ

นอกจากหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้นแล้วยังคงมีหลักสูตรที่ไม่จัดอยู่ใน 4 หมวดข้างต้นอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นหลักสูตรที่โรงเรียนพัฒนาขึ้นเอง หรือมีนักการศึกษาพัฒนาขึ้นจนกลายเป็น

ทฤษฎีในทางการศึกษา และมีรูปแบบการจัดการเรียนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งนี้ระบบการศึกษา แต่หลักสูตรต่างก็มีคุณลักษณะและ ข้อจำกัดที่แตกต่างกันไป และแต่ละโรงเรียนต่างก็มีจุดเด่นและจุดด้อยต่างกันไปเช่นเดียวกันด้วย

จากหลักสูตรและระบบการศึกษาของต่างประเทศข้างต้น สามารถอธิบายได้ในรายละเอียด ดังนี้

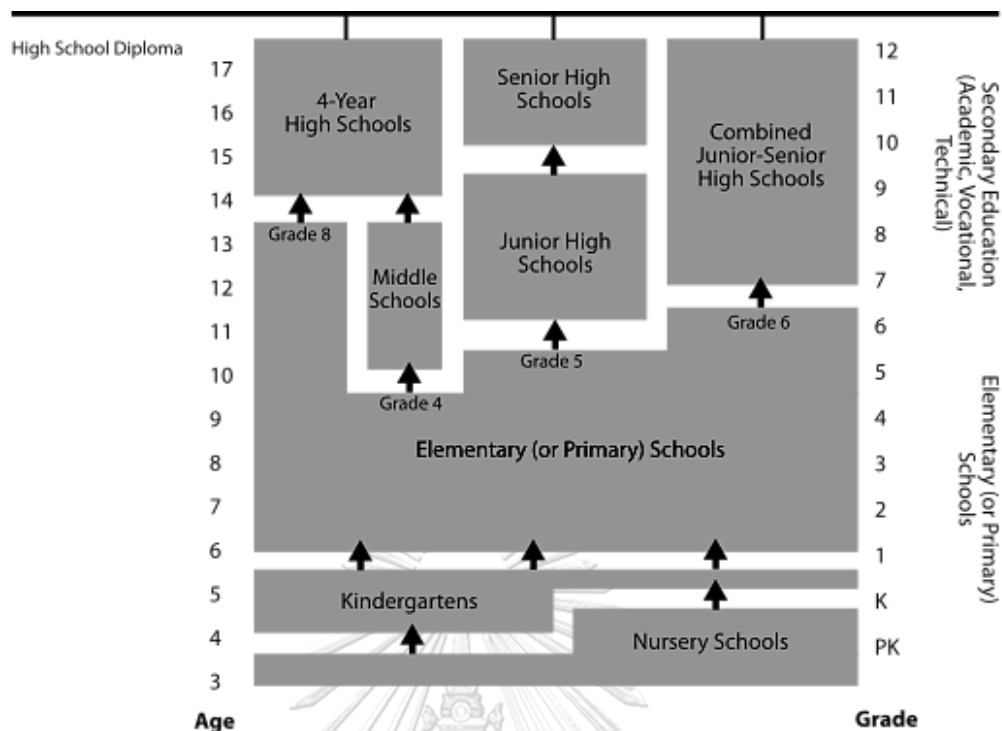
หลักสูตรระบบอเมริกัน

ในประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ละมลรัฐจะรับผิดชอบพัฒนาหลักสูตร และระบบการจัดการเรียนการสอนของตนเอง โดยอิงจากมาตรฐานการเรียนรู้ และบรรทัดฐานการจัดการศึกษาระดับรัฐ และระดับชาติ เป็นลำดับ ดังนั้นหลักสูตรอเมริกันในแต่ละโรงเรียนและในแต่ละประเทศจึงมีความแตกต่างกันไปตามแต่จะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลายาวนาน ซึ่งหากจะกล่าวถึงคุณภาพแล้ว ถือได้ว่าโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรอเมริกันในต่างประเทศมักมีมาตรฐานสูงกว่าโรงเรียนรัฐบาลในสหรัฐอเมริกา (สมาคมโรงเรียนนานาชาติแห่งประเทศไทย, 2560)

หลักการที่สำคัญของหลักสูตรระบบอเมริกัน คือ คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ เน้นการสร้างความรู้ โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ โดยในระยะแรกจะเน้นการเรียนรู้ด้วยการทำกิจกรรมผ่านการเล่น (play-based activities) เช่น การเล่นเกม การเล่นเกมออนไลน์ การทำกิจกรรมศิลปะ การฟังนิทาน และเรียนหนังสืออย่างเป็นทางการหรือเรียนเนื้อหาที่เป็นวิชาการเมื่อเข้าเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น

ปรัชญาของหลักสูตรจะคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนและประเทศชาติเป็นหลัก ปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น โดยองค์ความรู้ที่สำคัญของแต่ละกลุ่มสาระวิชาจะตอบสนองภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา เน้นการพัฒนาความรู้ใหม่จากองค์ความรู้เดิม ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียน นอกจากนี้ยังสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นด้วย

ภาคการศึกษาหลายแบบแตกต่างกันออกไปขึ้นกับความต้องการของสถานศึกษา และค่านิยมของท้องถิ่น ได้แก่ 1) ระบบ Semester แบ่งเป็น 2 เทอมละ 16 - 18 สัปดาห์ และอาจมี 1 หรือ 2 summer session 2) ระบบ Trimester แบ่งเป็น 3 เทอมๆ ละ 3 เดือน และ 3) ระบบ 4-1-4 แบ่งภาคเรียนเป็น 2 เทอม (Semester) เทอมละ 15 สัปดาห์ คั่นด้วยเทอมสั้นๆ เรียกว่า Mini-term หรือ Interim เทอมสั้นนี้ มีระยะเวลาเรียน 1 เดือน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วช่วงแรกจะเปิดเรียนประมาณกันยายนถึงกลางธันวาคม ช่วงถัดมาจะเปิดเรียนประมาณมกราคมถึงกลางเมษายน และช่วงสุดท้ายจะเปิดเรียนประมาณกลางพฤษภาคมถึงสิงหาคม โดยหลักสูตรการศึกษาระบบอเมริกันจะแบ่งเป็น 3 ระดับ โดยเรียกระดับชั้นเป็น Grade ซึ่งจะแบ่งตามระดับชั้นและอายุ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ดังรายละเอียดตามแผนภาพนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงระดับชั้นการศึกษาของหลักสูตรระบบอเมริกัน

ระดับก่อนประถมศึกษา หรืออนุบาล 1-3 เรียกว่า Kindergarten (KG) มีช่วงอายุ 3-5 ปี จะเน้นการพัฒนาทักษะทางสังคม เพื่อปรับตัวไปสู่สภาพแวดล้อมในสังคมโรงเรียนรอบตัว เสริมการเรียนรู้การสอนและการเตรียมความพร้อมด้านการอ่านเขียน และการคิดคำนวณตามวัย

ระดับประถมศึกษา เรียกว่า Elementary School (ES) มีช่วงอายุ 6-11 ปี หรือเรียกว่า เรียนในระดับ Grade 1- Grade 5 มีการจัดการเรียนการสอนในวิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา วิชาจริยธรรมและศาสนา วิชาดนตรี วิชาศิลปะการแสดง การละคร วิชาศิลปะ วิชาพลศึกษาและสุขศึกษา รวมถึงกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วย

ระดับมัธยมศึกษา 1-3 เรียกว่า Middle School (MS) มีช่วงอายุ 12-14 ปี เรียนในระดับ Grade 6- Grade 8 เป็นการเรียนวิชาบังคับ ตามรายวิชาดังนี้ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคมศาสตร์ วิชาจริยธรรมและศาสนา และวิชาแนะแนว ส่วนวิชาเลือกนั้นสามารถเลือกได้ตามความสนใจ เช่น วิชาดนตรี การขับร้องประสานเสียง วิชาศิลปะ การถ่ายภาพ วิชาศิลปะการละคร วิชาภาษาสเปน ภาษาฝรั่งเศส ญี่ปุ่น หรือ ภาษาไทย

ระดับมัธยมศึกษา 4-6 เรียกว่า High School (HS) มีช่วงอายุ 15-18 ปี เรียนในระดับ Grade 9- Grade 12 วิชาที่เรียนนั้น ได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคมศาสตร์ วิชาศิลปะและการออกแบบ วิชาเศรษฐศาสตร์ วิชาคอมพิวเตอร์ วิชาจริยธรรม

วิชาพลศึกษา วิชาไทยศึกษา และวิชาภาษาไทย (วิชาบังคับ) ซึ่งใน Grade 11- Grade 12 จะแยกเป็น 3 สาย ได้แก่ สายศิลป์ สายคอมพิวเตอร์ และสายธุรกิจ

การวัดผลประเมินผลนั้นโรงเรียนส่วนใหญ่จะจัดการวัดผลรายวิชาเป็นการภายใน เพื่อให้ นักเรียนสะสมหน่วยกิตเพียงพอแก่การจบการศึกษาตามมาตรฐานในระบบการศึกษาแบบอเมริกัน หรือในบางโรงเรียนจะจัดให้นักเรียนได้รับการประเมินผลด้วยข้อสอบจากองค์กร หรือหน่วยงาน ทดสอบภายนอก เช่น Advanced Placement (AP) ซึ่งเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนและวัดผล การเรียนรายวิชาในชั้นสูง ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มโอกาสให้กับนักเรียนในการสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับ มหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

โรงเรียนนานาชาติที่มีการจัดการเรียนการสอนระบบอเมริกันในประเทศไทยต้องจัดหลักสูตร ให้เกิดความสมดุล เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม พร้อมทั้งส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาเต็มศักยภาพ ตามความถนัด จึงต้องจัดการเรียนการสอนทั้งด้านวิชาการและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่กว้างขวาง หลากหลาย ทั้งด้านกีฬา ศิลปะแขนงต่างๆ กิจกรรมเชิงวิชาการ การแนะแนว และการทำโครงการ ต่างๆ

นอกจากนี้โรงเรียนนานาชาติในระบบอเมริกันในต่างประเทศยังต้องได้รับการประเมินและ ประกันคุณภาพมาตรฐานจากองค์กรจากสหรัฐอเมริกา เช่น องค์กร Western Association of Schools and Colleges (WASC) ซึ่งเป็นที่รู้จักสูงสุดในระดับสากล

หลักสูตรแห่งสหราชอาณาจักร อังกฤษ และเวลส์

หลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติระบบอังกฤษ เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตาม แนวทางของหลักสูตรแห่งชาติของสหราชอาณาจักร อังกฤษ เวลส์ (United Kingdom National Curriculum) ซึ่งการศึกษาภาคบังคับตามหลักสูตรของสหราชอาณาจักร อังกฤษ และเวลส์ กำหนดให้อยู่ระหว่างอายุ 5-16 ปี นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรที่ขยายโอกาสทางการศึกษาและรองรับ นักเรียนในกลุ่มอายุ 3-5 ปี และ 16-18 ปี อย่างชัดเจน โดยการจัดระดับชั้นของนักเรียนจะใช้วันเกิด ของเด็กในการพิจารณา โดยใช้วันที่ 31 สิงหาคม เป็นวันกำหนด เพื่อรับนักเรียนเข้าเรียนในภาคเรียน แรกของปีการศึกษาในเดือนกันยายนของแต่ละปี ส่วนการเลื่อนระดับชั้นจะเป็นไปอย่างอัตโนมัติ

ตารางที่ 1 แสดงระดับชั้นการศึกษาของหลักสูตรการศึกษาระบบอังกฤษ

Child's Age on 31st Aug	School Year Group	Curriculum Stage	School Type	
3	Nursery	Foundation	Nursery School	
4	Reception			
5	Year 1	Key Stage 1	Infant School	Primary School
6	Year 2			
7	Year 3			
8	Year 4	Key Stage 2	Junior School	
9	Year 5			
10	Year 6			
11	Year 7			
12	Year 8	Key Stage 3	Secondary School	
13	Year 9			
14	Year 10	Key Stage 4 / GCSE		
15	Year 11			
16	Year 12 (Lower 6th Form)	Sixth Form / A" Level		
17	Year 13 (Upper 6th Form)			

การแบ่งระดับชั้นนั้นจะแบ่งออกเป็นช่วงชั้นการเรียนรู้ (Key Stages) โดยแต่ละช่วงชั้น จะระบุมาตรฐานการเรียนรู้ การทดสอบ และประเมินผลอย่างชัดเจน (UK Government, 2017) ซึ่งสามารถแสดงกลุ่มรายวิชาหลักและวิชาพื้นฐานในแต่ละช่วงชั้นได้ดังนี้

	Key stage 1	Key stage 2	Key stage 3	Key stage 4
Age	5 – 7	7 – 11	11 – 14	14 – 16
Year groups	1 – 2	3 – 6	7 – 9	10 – 11
Core subjects				
English	✓	✓	✓	✓
Mathematics	✓	✓	✓	✓
Science	✓	✓	✓	✓
Foundation subjects				
Art and design	✓	✓	✓	
Citizenship			✓	✓
Computing	✓	✓	✓	✓
Design and technology	✓	✓	✓	
Languages ⁴		✓	✓	
Geography	✓	✓	✓	
History	✓	✓	✓	
Music	✓	✓	✓	
Physical education	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 2 ตารางแสดงกลุ่มรายวิชาหลักและวิชาพื้นฐานของหลักสูตรการศึกษาระบบอังกฤษ

ช่วงชั้นที่ 1 Key Stages 1 (Years 1-2) สำหรับ Year 1 นักเรียนจะอยู่ในช่วงอายุ 5-6 ปี มีการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาหลักและวิชาพื้นฐาน รวมถึงมีการสอบวัดระดับการออกเสียงและการสะกดคำ (Phonics Screening Check) หลังจบปีแล้ว และใน Year 2 สำหรับนักเรียนอายุ 6-7 ปี หลังจบจะมีการสอบวัดระดับวิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์

ช่วงชั้นที่ 2 Key Stages 2 (Years 3-6) นักเรียนมีช่วงอายุ 7-11 ปี โดยหลังจบ Key Stages 2 นักเรียนต้องผ่านการทดสอบแห่งชาติ (National Test) และการทดสอบการวัดระดับของครูผู้สอนในวิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์

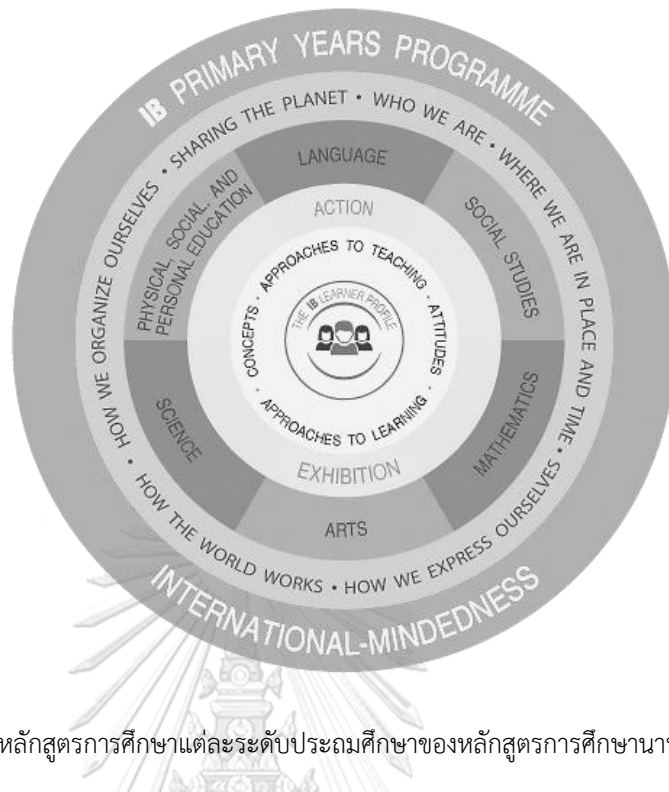
ช่วงชั้นที่ 3 Key Stages 3 (Years 7-9) นักเรียนมีอายุในช่วง 11-14 ปี หลังจบการศึกษาในแต่ละชั้นปีนั้น นักเรียนจะต้องผ่านการวัดระดับของครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา

ช่วงชั้นที่ 4 Key Stages 4 (Years 10-11) อายุ 14-16 ปี ซึ่งถือเป็นช่วงชั้นสุดท้ายก่อนจบการศึกษาภาคบังคับของอังกฤษ โดยนักเรียนต้องเข้าสอบ GCSEs เพื่อเตรียมการศึกษาต่อในหลักสูตร A-Levels อีก 2 ปี ก่อเตรียมตัวเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา

สำหรับนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติที่จัดการเรียนการสอนในระบบอังกฤษส่วนใหญ่จะใช้เวลาสองปี ในการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียกว่า International General Certificate of Secondary Education (IGCSE) ซึ่งนักเรียนจะเรียนราว 8-9 วิชา เป็นวิชาบังคับอย่างน้อย 3 วิชา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ นอกจากนั้นจะเป็นวิชาเลือก โดยข้อสอบ IGCSE เป็นข้อสอบสากลที่ใช้สอบร่วมกันทั่วโลก จากนั้นนักเรียนที่ประสงค์จะศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศจะต้องเรียนต่อใน ระดับช่วงชั้นที่ 5 (Year 12 -13) หรือที่เรียกว่า Sixth Form ซึ่งนักเรียนจะเลือกเรียนเฉพาะวิชาที่จะใช้ในการสมัครเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาหลังจบหลักสูตร 2 ปีสุดท้ายนี้ (สมาคมโรงเรียนนานาชาติแห่งประเทศไทย, 2560)

หลักสูตร International Baccalaureate (IB)

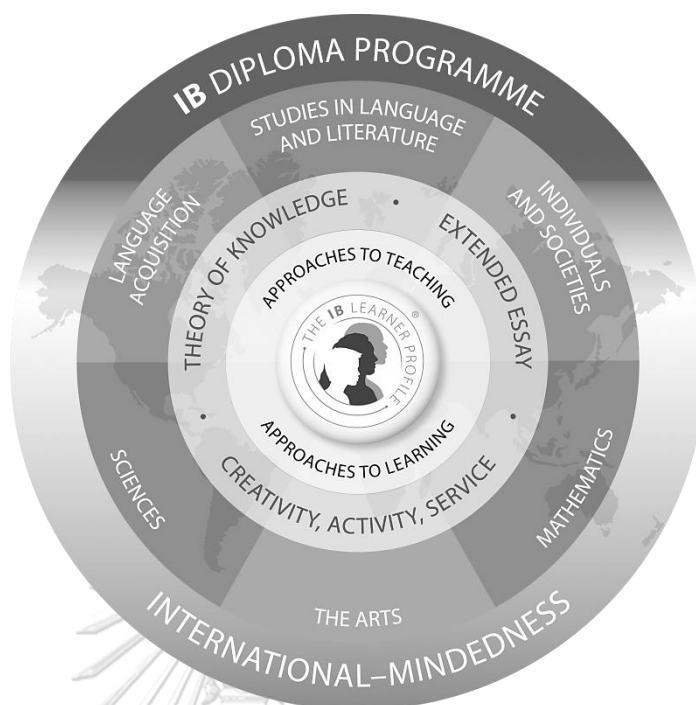
หลักสูตร IB ของมูลนิธิ International Baccalaureate Organization เป็นหลักสูตรที่นักการศึกษา ผู้มีประสบการณ์ได้พัฒนาขึ้น เพื่อให้เป็นหลักสูตรนานาชาติโดยแท้ที่ปลอดพ้นจากนโยบายทางเศรษฐกิจสังคม และการเมืองของชาติใดชาติหนึ่ง สำหรับใช้จัดการศึกษาให้แก่เรียนนานาชาติที่มีอายุ 3-19 ปี จากจุดเริ่มต้นในการพัฒนาหลักสูตรเมื่อปี พ.ศ. 2511 จนถึงวันนี้ในแต่ละปีหลักสูตร IB จะใช้จัดการเรียนการสอนให้ นักเรียนทั่วโลกมากกว่า 1 ล้านคนในโรงเรียนกว่า 3,500 แห่งและในประเทศต่างๆกว่า 140 ประเทศ ซึ่งจำนวนนี้ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ระบบการศึกษานี้เริ่มที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เป็นหลักสูตรที่เน้นกระบวนการที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามช่วงพัฒนาการของเด็ก โดยหลักสูตร IB นี้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงหลักสูตรการศึกษาแต่ละระดับประถมศึกษาของหลักสูตรการศึกษานานาชาติ (IB)

แผนภาพที่ 3 แสดงหลักสูตรการศึกษาแต่ละระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของหลักสูตรการศึกษานานาชาติ (IB)

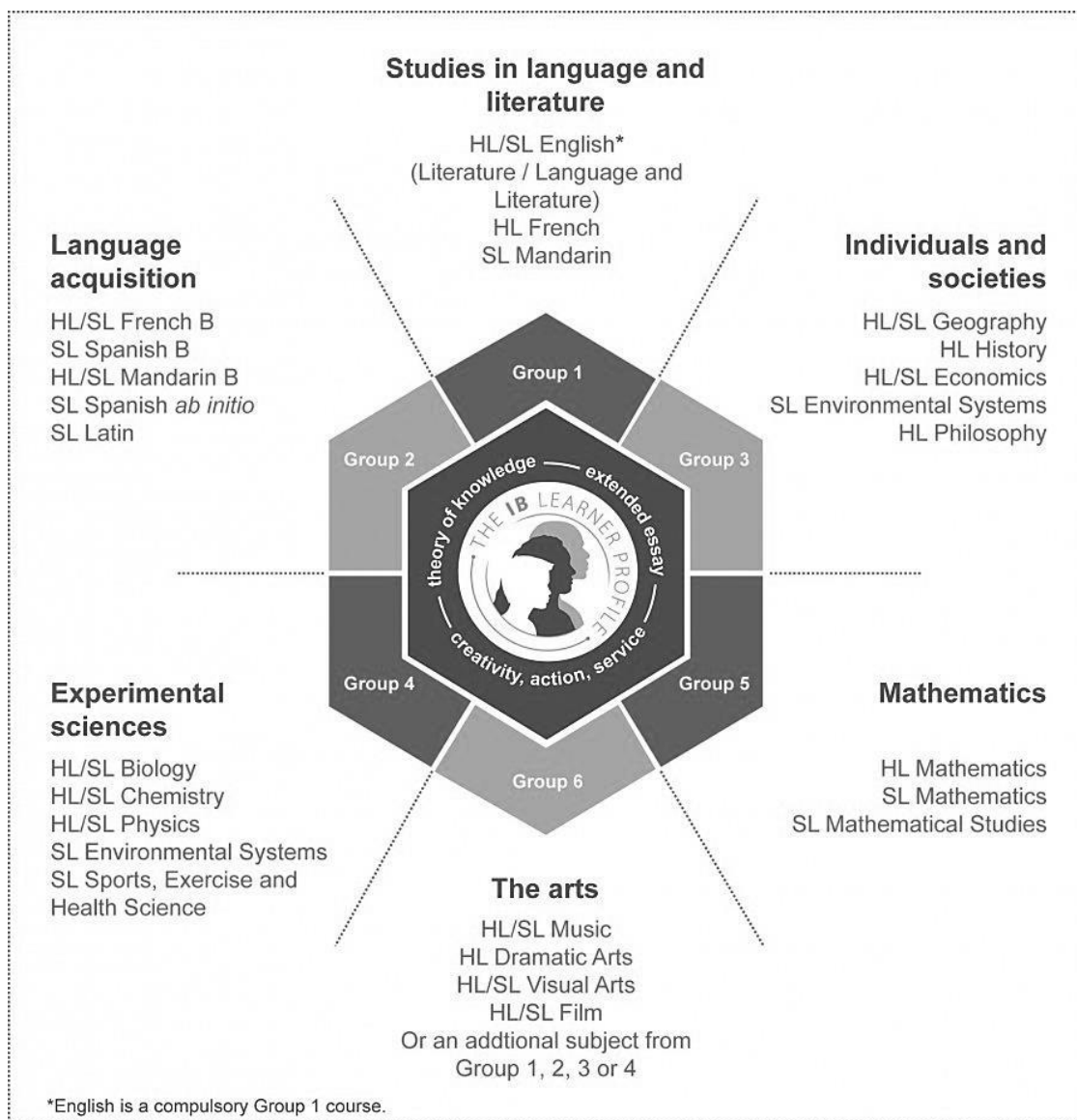

แผนภาพที่ 4 แสดงหลักสูตรการศึกษาแต่ละระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของหลักสูตรศึกษานานาชาติ (IB)

- หลักสูตรศึกษาระดับต้น หรือ ระดับปฐมวัยและประถมศึกษา Primary Years Programme (PYP) ใช้เวลาเรียน 8 ปี สำหรับนักเรียนอายุระหว่าง 3-12 ปี
- หลักสูตรศึกษาระดับกลาง หรือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น Middle Years Programme (MYP) ใช้เวลาเรียน 5 ปี สำหรับนักเรียนอายุระหว่าง 11-16 ปี
- หลักสูตรศึกษาระดับประกาศนียบัตรนานาชาติ หรือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย Diploma Programme (IBDP) ใช้เวลาเรียน 2 ปี สำหรับนักเรียนอายุระหว่าง 16-18/19 ปี

โดยโรงเรียนสามารถเลือกจัดการเรียนการสอนทั้ง 3 ระดับหรือแยกเฉพาะระดับใดระดับหนึ่ง และมีได้มีข้อจำกัดว่านักเรียนจะต้องเรียนต่อกันทั้ง 3 ระดับ รายวิชาในหลักสูตรนั้นจะประกอบไปด้วย 6 กลุ่มวิชา (IB, 2017)

แผนภาพที่ 5 แสดงกลุ่มวิชาของหลักสูตรการศึกษาระบบนานาชาติ (IB)

1. Literature เรียนภาษาและวรรณคดีภาษาอังกฤษ
2. Second Language เช่น ภาษาฝรั่งเศส สเปน เยอรมัน อิตาลี
3. Individuals and Societies เช่น จิตวิทยา ปรัชญา เศรษฐศาสตร์ การจัดการและธุรกิจ
4. Experimental Sciences เช่น ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา
5. Mathematics and Computer Science เช่น วิธีการทางคณิตศาสตร์
6. Arts and Electives เช่น ดนตรี ภาพยนตร์ ละครเวที ทัศนศิลป์

ซึ่งนอกจากนี้ยังมีการบทความ Essay และการทำกิจกรรมสร้างสรรค์และและการทำกิจกรรมเพื่อสังคม ดังนี้

- Theory of Knowledge (ToK) เป็นวิชาที่ให้นักเรียนได้สะท้อนการเรียนรู้ในความเข้าใจ อารมณ์ ภาษา เหตุผล และความรู้ในศาสตร์ต่างๆในแนวทางวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของโลก เช่น วิทยาศาสตร์ ศิลปะ คณิตศาสตร์ และประวัติศาสตร์

- Extended Essay (EE) เป็นการเขียนเรียงความในหัวข้อที่ตนเองสนใจ

- Creativity, Action, Service (CAS) เป็นกิจกรรมนอกโรงเรียนที่นักเรียนต้องใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 50 ชั่วโมงในแต่ละกิจกรรม โดย Creativity หมายถึงกิจกรรมที่ใช้ศิลปะและความคิดสร้างสรรค์ ในการสร้างกิจกรรมใหม่ Action เป็นการเล่นกีฬา และService เป็นการมีส่วนร่วมและทำกิจกรรมเพื่อสังคม

หลักสูตรนี้เป็นที่นิยมเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่เอื้อให้นักเรียนที่จะก้าวเข้าสู่ การศึกษาระบบนานาชาติ หรือย้ายถิ่นฐาน สามารถปรับตัวเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนได้อย่าง รวดเร็ว โดยไม่จำกัดเชื้อชาติ หรือภาษาแม่ รวมทั้งเป็นหลักสูตรที่พัฒนานักเรียนอย่างเป็นองค์รวม พัฒนาให้นักเรียนเกิดความตระหนัก และรอบรู้เรื่องวัฒนธรรมนานาชาติและยอมรับความแตกต่าง ระหว่างบุคคล พัฒนาทัศนคติที่ดีให้เกิดความสมดุลในทุกด้าน สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิด ประโยชน์ในการสร้างสรรค์สังคม

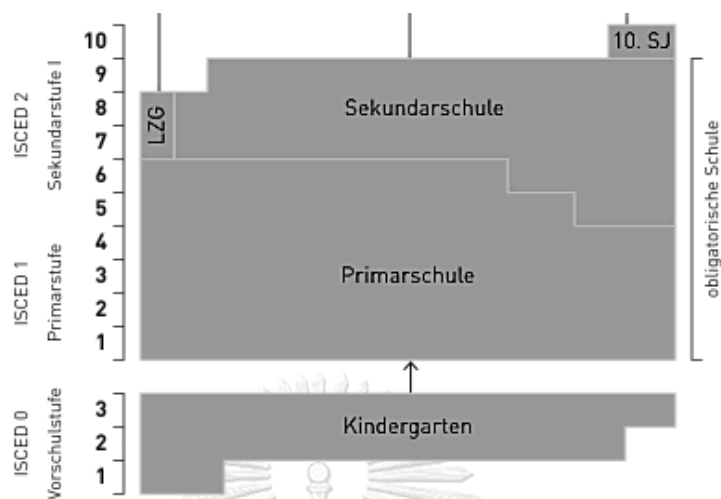
หลักสูตรนานาชาติอื่นๆ

นอกเหนือไปจากการจัดการศึกษาในโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยโดยใช้หลักสูตร IB หรืออิง หลักสูตรสหราชอาณาจักร อังกฤษ และเวลส์ หรือตามกรอบของระบบการศึกษาของประเทศ สหรัฐอเมริกาแล้ว ยังมีโรงเรียนนานาชาติอีกจำนวนหนึ่งที่เปิดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของ ประเทศอื่น โรงเรียน เหล่านี้มีวัตถุประสงค์ในการอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนและครอบครัวที่ อาศัยอยู่ต่างประเทศเป็นระยะเวลาสั้นๆ หรือสำหรับครอบครัวนักเรียนไทยที่ผู้ปกครองอยากให้ ลูกหลานได้รับการศึกษาตามหลักสูตรของประเทศนั้น หรือเพื่อนักเรียนที่วางแผนจะศึกษาต่อใน มหาวิทยาลัยในประเทศที่เป็นเจ้าของหลักสูตร โดยปกติโรงเรียนเหล่านี้จะจัดการเรียนการสอนใน ภาษาประจำชาติตามประเทศเจ้าของหลักสูตร และมักได้รับการสนับสนุนโดยรัฐบาลของประเทศ นั้นๆ อาทิเช่น

- หลักสูตรระบบสวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน หรือออสเตรีย

เป็นโรงเรียนนานาชาติที่ใช้หลักสูตรและจัดการเรียนการสอนอิงตามประเทศ สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมัน หรือออสเตรีย ซึ่งโดยมากถ้าเป็นโรงเรียนนานาชาติระบบเยอรมันใน ประเทศไทยจะมีภาษาให้เลือกเรียนระหว่างภาษาอังกฤษ และภาษาเยอรมัน โดยอาจจะมีภาษา ฝรั่งเศสให้เลือกด้วย ในระดับชั้นอนุบาลและระดับประถมศึกษาชั้นนั้น ส่วนใหญ่จะให้นักเรียนที่มีอายุ

ต่างกันเข้าเรียนในชั้นเดียวกัน โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการปรับตัว

แผนภาพที่ 6 แสดงระดับการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาระบบสวิตเซอร์แลนด์

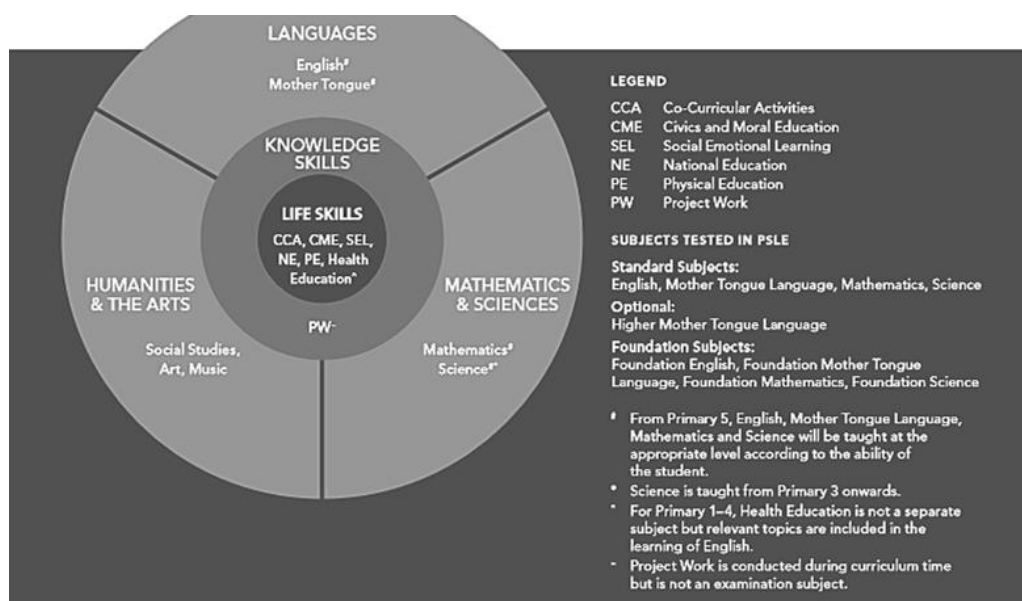
ระดับชั้นอนุบาล จะเรียกว่า Kindertagesstätte สำหรับนักเรียนอายุประมาณ 3 – 6 ปี เปรียบเสมือนศูนย์ดูแลเด็กเล็ก เป็นการศึกษาก่อนวัยเรียน

ระดับประถมศึกษา จัดเป็นการศึกษาภาคบังคับ นักเรียนทุกคนต้องเข้าเรียนเมื่อมีอายุ 6 ปี ขึ้นไป ซึ่งการจัดการเรียนการสอนระดับชั้นประถมศึกษานั้นจะแบ่งออกเป็น 2 ระดับใหญ่ๆ ได้แก่ The Basic Level เป็นระดับชั้นเรียนที่ให้นักเรียนช่วงอายุ 6-7 ปี หรือนักเรียนชั้นปีสุดท้ายของอนุบาลและนักเรียน ระดับ Year 1 มาเรียนรวมในห้องเรียนเดียวกัน และ Primary School เป็นระดับชั้นเรียนที่แบ่งเป็น 5 ระดับย่อย ตั้งแต่ Year 2- Year 6 จะเน้นให้นักเรียนรู้จักเคารพตนเอง เคารพผู้อื่น รู้จักความเท่าเทียมทางเพศ และยอมรับความแตกต่างทางศาสนาวัฒนธรรมผ่านวิชาพื้นฐานต่างๆ โดยหลังจากจบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาแล้ว สามารถเลือกเรียนได้หลากหลาย ทั้งเน้นวิชาการ จนถึงไม่เน้นวิชาการมากนัก

ระดับมัธยมศึกษา นักเรียนสวิตเซอร์แลนด์ต้องศึกษาให้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จึงจะถือว่าจบการศึกษาภาคบังคับ เด็กนักเรียนระดับนี้มีอายุอยู่ในช่วง 13-15 ปี โดยการศึกษา ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาแล้วต้องมีระยะเวลาทั้งสิ้น 9 ปี (Swiss Education Council, 2017)

- หลักสูตรระบบสิงคโปร์

เป็นโรงเรียนนานาชาติที่ใช้หลักสูตรและการเรียนการสอนอิงตามระบบการศึกษาประจำชาติของสิงคโปร์ ส่วนมากแล้วโรงเรียนนานาชาติระบบสิงคโปร์ในประเทศไทยมักจัดการเรียนการสอนในสภาพแวดล้อม 3 ภาษา ทั้งภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และภาษาจีน เน้นการจัดการศึกษาที่เน้นทางด้านวิชาการมากกว่าโรงเรียนนานาชาติระบบของทางตะวันตก โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาภาษาจีน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

แผนภาพที่ 7 แสดงกลุ่มรายวิชาและหลักสูตรการศึกษาระบบสิงคโปร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การแบ่งระดับการศึกษานั้น ชั้นเรียนระดับเตรียมความพร้อมก่อนเข้าโรงเรียนจะเริ่มตั้งแต่เด็กอายุ 2 ปีครึ่ง จนถึง 6 ปี ได้แก่ Foundation Stage ในส่วนระดับประถมศึกษาชั้นนั้นจะแบ่งเป็นประถมศึกษาตอนต้น 4 ปี (ประถม 1-4) และประถมศึกษาตอนปลาย 2 ปี (ประถม 5-6) หรือ “Orientation Stage” ชั้นประถมต้นจะเรียน 3 วิชาหลัก คือ

- 1) กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษหรือภาษาแม่
- 2) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์
- 3) กลุ่มวิชาศิลปวัฒนธรรม หน้าที่พลเมือง สุขศึกษา สังคม ดนตรี และพลศึกษา

แต่ในช่วงประถมปลาย นักเรียนจะถูกแยกออกเป็น 3 กลุ่มทางภาษา คือ EM 1, EM 2, และ EM 3. การแยกนักเรียนเข้ากลุ่มทางภาษานั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถทางภาษาของแต่ละคน เมื่อจบประถมศึกษาตอนปลายแล้วเด็กทุกคนจะต้องผ่านการทดสอบระดับชาติ เรียกว่า PSLE (Primary School Leaving Examination) เพื่อศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาในสาขาต่างๆ ตามความสามารถ

และความถนัด หลักสูตรมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็น 3 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรพิเศษ (Special Course) หลักสูตรเร่งรัด (Express Course) และหลักสูตรปกติ (Normal Course) ใช้เวลาเรียน 4-5 ปี ตามความสามารถและความสำเร็จ

- หลักสูตรระบบอินเดีย

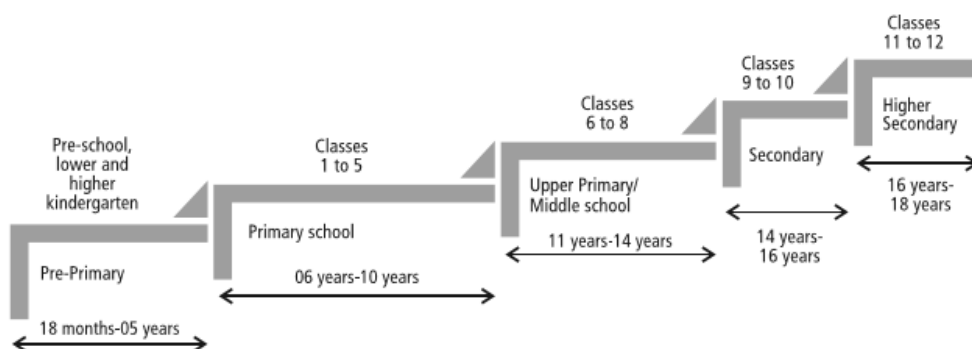
หลักสูตรการศึกษาในอินเดียนั้น แบ่งออกเป็น 2 ช่วงตามระบบ 10+2 โดยในช่วง 10 ปีแรก เน้นความรู้ทั่วไป ส่วนในช่วง 2 ปีหลังเน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาชั้นสูง โดยระดับประถมศึกษา ใช้เวลา 8 ปี โดยระดับประถมศึกษาตอนต้น 3 ปี (Standards I-III) ตอนกลาง 2 ปี (Standards IV-V) และตอนปลาย 3 ปี (Standards VI-VIII)

ระบบการศึกษาของอินเดีย จะมีระบบการเรียนแบบอังกฤษ ซึ่งในระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จะแบ่งเป็น 2 ระบบ คือ CBSE และ ICSE โดยจะจัดการเรียนการสอน เป็นภาษาอังกฤษ และมีภาษาที่สองให้เลือก เช่น ภาษาเยอรมัน ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น ซึ่งความแตกต่างของ 2 ระบบคือ หนังสือเรียนจะไม่เหมือนกัน แต่เนื้อหาจะไปในทางเดียวกัน เนื่องจากทั้ง 2 ระบบขึ้นกับกระทรวงศึกษาธิการของอินเดียเหมือนกัน แต่แบ่งเป็น 2 ระบบ เนื่องจาก อินเดียเป็นประเทศที่ใหญ่และมีประชากรมาก หากมีหน่วยงานดูแลเพียงหน่วยงานเดียวจะไม่สามารถ ดูแลได้ทั่วถึง แต่ในปัจจุบันระบบที่มีโรงเรียนจดทะเบียนมากที่สุดคือ CBSE โดยทั้ง 2 ระบบนี้ เมื่อเด็กเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 จบแล้ว ก็จะได้รับอนุญาตให้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น (Secondary School) คือมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 4 หรือที่อินเดียเรียกว่า Class 7 – 10 ในชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 (Class 10) เด็กจะต้องทำคะแนนให้ดีและเมื่อขึ้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ม. 5 – 6 (Class 11- 12) เด็กจะต้องนำผลการสอบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มาวัดผลเพื่อเลือกสาขาที่จะ เรียน ดังนี้

คะแนน 65% – 80% ขึ้นไปจะเลือกได้ทั้งสายวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์ และสายศิลป์

คะแนน 40% – 64% สามารถเลือกสายศิลป์ได้

หลักสูตรการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 (Class 1-8) จะไม่มี หลักสูตรที่กำหนดไว้จากบอร์ด แต่จะแนะนำหลักสูตรที่ NCERT ตั้งไว้ และมีการประเมินผลภายใน โดยครู กล่าวคือ ไม่มีการสอบเป็นระยะอย่างเป็นทางการ ไม่มีการให้คะแนน หรือคะแนนสำหรับ ระดับชั้นประถมศึกษาไม่มีการควบคุม จนกว่าจะเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (Class 8) (British Council, 2014)

แผนภาพที่ 8 แสดงระดับการศึกษาของหลักสูตรการศึกษาระบบอินเดีย (British Council, 2014)

การศึกษาของอินเดียแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับอนุบาล (Kindergarten) เป็นการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษาในโรงเรียน สำหรับเด็กอายุระหว่าง 3-5 ปี โดยการศึกษาในระดับอนุบาลของอินเดียไม่ถือเป็นการศึกษาภาคบังคับ

ระดับประถมศึกษา (Primary School) เป็นการศึกษาภาคบังคับ สำหรับเด็กอายุ 5-9 ปี (Grade 1-4) ใช้เวลาประมาณ 4-5 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษาทำให้นักเรียนมีพื้นฐานทางด้านการอ่านหนังสือ การเขียนและคณิตศาสตร์ควบคู่กับการทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับสังคมศาสตร์

ระดับมัธยมศึกษา (Secondary Education) แบ่งได้เป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับนักเรียนอายุระหว่าง 9-15 ปี (Grade 5-10) หลังจากจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาแล้ว นักเรียนจะได้รับประกาศนียบัตรมัธยมต้น (Secondary School Certificate, SSC) ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น นักเรียนมีอายุอยู่ในช่วง 15-17 ปี (Grade 11-12) นักเรียนต้องเลือก 1 ใน 3 สายวิชาหลัก ได้แก่ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาพาณิชยศาสตร์ (Commerce) และศิลป์ภาษา (Art) ซึ่งสายวิชาที่นักเรียนเลือกจะเป็นตัวกำหนดสาขาที่นักเรียนจะสามารถเข้าเรียนได้ในระดับอุดมศึกษาต่อไป โดยภายหลังสำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (Higher Secondary School Certificate, HSSC)

2.4 นักเรียนโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทนานาชาติ ของประเทศไทย

จำนวนนักเรียนโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทนานาชาติ ปีการศึกษา 2557-2558

จากสถิติการศึกษาของประเทศไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) มีจำนวนนักเรียน ดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนนักเรียนโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทนานาชาติ ปีการศึกษา 2557-2558

ชั้น/ระดับชั้น การศึกษา	ปีการศึกษา 2557			ปีการศึกษา 2558		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
รวมทุกชั้น	42,432	21,906	20,526	41,952	21,178	20,774
รวมอนุบาล 1-3	7,062	3,684	3,378	11,450	5,787	5,663
รวมปีที่ 1 –13	35,370	18,222	17,148	30,502	15,391	15,111
ปีที่ 1	3,278	1,734	1,544	3,096	1,570	1,526
ปีที่ 2	3,250	1,693	1,557	2,415	1,218	1,197
ปีที่ 3	3,208	1,649	1,559	2,720	1,421	1,299
ปีที่ 4	3,246	1,612	1,634	2,576	1,310	1,266
ปีที่ 5	3,181	1,634	1,547	2,757	1,400	1,357
ปีที่ 6	3,089	1,589	1,500	2,736	1,346	1,390
ปีที่ 7	2,921	1,490	1,431	2,497	1,261	1,236
ปีที่ 8	2,827	1,427	1,400	2,251	1,135	1,116
ปีที่ 9	2,895	1,500	1,395	2,149	1,094	1,055
ปีที่ 10	2,535	1,317	1,218	2,489	1,241	1,248
ปีที่ 11	2,277	1,226	1,051	2,403	1,158	1,245
ปีที่ 12	2,003	1,037	966	1,955	998	957
ปีที่ 13	660	314	346	458	239	219

จากตารางที่ 2.3 แสดงจำนวนนักเรียนโรงเรียนเอกชน ประเภทนานาชาติจำแนกตามระดับชั้น ระดับการศึกษา และเพศ ปีการศึกษา 2557-2558 มีอัตราส่วนในระดับชั้นก่อนประถมศึกษาหรือระดับอนุบาลที่สูง และมีอัตราส่วนและจำนวนลดลงในระดับชั้นการศึกษาที่สูงขึ้น

2.5 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนนานาชาติ

โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยต้องดำเนินการตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อเป็นการรักษามาตรฐาน ให้โรงเรียนนานาชาติมีคุณภาพและมาตรฐานที่สูงขึ้น จึงกำหนดหลักเกณฑ์ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548)

1. ให้สมัครเป็นสมาชิกขององค์กรรับรองมาตรฐานที่ได้รับการรับรองในระดับสากลภายใน 12 เดือน นับจากวันที่ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนและเปิดดำเนินการ (ยกเว้นโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา)

2. โรงเรียนต้องจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในการศึกษา และต้องยื่นขอรับรองมาตรฐานการศึกษา (Local Quality Assurance) จากกระทรวงศึกษาธิการภายใน 12 เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้รับใบอนุญาตให้เปิดดำเนินการ

3. โรงเรียนทุกระดับต้องได้รับรองมาตรฐานการศึกษา (Local Quality Assurance) จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนภายใน 3 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุญาตให้เปิดดำเนินการ

4. โรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาต้องได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาจากสถาบันรับรองมาตรฐานสากล (Overseas Accreditation) ที่ได้รับการยอมรับจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ภายใน 6 ปี นับแต่วันเปิดกิจการ โดยต้องรายงานความก้าวหน้าให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนทราบทุกขั้นตอน

ในกรณีที่โรงเรียนไม่สามารถดำเนินการตามขั้นตอนที่ระบุข้างต้นได้ ให้ยื่นคำร้องขอขยายได้เพียง 1 ปี หากโรงเรียนไม่สามารถดำเนินการให้สำเร็จได้ ให้โรงเรียนดรับนักเรียนและขอเลิกสัมภาระภายใน 2 ปี รวมทั้งต้องจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษา และผลการสอบของนักเรียนที่จบหลักสูตรสูงสุดของโรงเรียนต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ทุกสิ้นปีการศึกษาด้วย

สำหรับองค์กรต่างประเทศที่เข้ามาให้การรับรองมาตรฐานกับโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยนั้นมีหลายองค์กร เช่น WASC (Western Association of School and Colleges) , New England Association of Schools and Colleges (NEASC), European Council of International School (ECIS), World-Wide Education Service (WES) และ The Commission on International Trans Regional Accreditation (CITA) เป็นต้น

การดำเนินงานในการประเมินการรับรองมาตรฐานของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย มีแนวทางในการดำเนินงานตามขั้นตอน ดังตัวอย่างเช่น การดำเนินงานในการประเมินการรับรองมาตรฐานของโรงเรียนนานาชาติจาก WASC (สช, 2558) มีดังนี้

1) โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการเรื่องต่างๆที่ต้องการให้มีการประเมินผล โดยมีคณะกรรมการอำนวยการ เป็นผู้กำหนดแนวทางให้คณะกรรมการกลุ่มต่างๆที่ทางโรงเรียนแต่งตั้งขึ้น

2) คณะกรรมการกลุ่มย่อยจะช่วยกันพิจารณาข้อดีข้อเสียของแต่ละวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน รวมถึงการบริหาร การบริการ งานธุรการ สื่ออุปกรณ์การสอน อาคารสถานที่ ซึ่งหลังจากที่คณะกรรมการกลุ่มย่อยได้ร่วมกันพิจารณาแล้วจะเขียนรายงาน Self-Study ขึ้นมา

3) ต่อมาโรงเรียนเสนอรายงาน Self-Study ดังกล่าวไปยังคณะกรรมการของ WASC ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาพิจารณา

4) WASC จะส่งคณะกรรมการตรวจเยี่ยม มาเยี่ยมโรงเรียนเป็นเวลา 3 สัปดาห์ เพื่อตรวจสอบสิ่งที่ทางโรงเรียนรายงานใน Self-Study

และหลังจากที่ได้ตรวจสอบแล้ว จะมีการประชุมเพื่อพิจารณาว่าสมควรได้รับการรับรองมาตรฐานหรือไม่ ซึ่งโดยปกติแล้ว WASC จะรับรองมาตรฐานให้แก่โรงเรียนนานาชาตินาน 6 ปี

โดยการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาให้กับโรงเรียนทาง WASC จะพิจารณาถึงความเหมาะสมในหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้ (Criteria for Accreditation : WASC, n.d)

1) ด้านปรัชญาและการจัดแบ่งส่วนงานของโรงเรียน โดยจะพิจารณาว่าโรงเรียนมีวัฒนธรรมองค์กรและกระบวนการในการปรับปรุงและพัฒนางานในด้านต่างๆอย่างไร และมีความเหมาะสมหรือไม่

2) ด้านการให้บริการนักเรียน โดย WASC จะพิจารณาในเรื่องการบริการต่างๆที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน การเตรียมนักเรียนให้มีความรู้ในด้านวิชาชีพ และการบริการพิเศษในด้านอื่นๆที่จำเป็นเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพทางการเรียนของนักเรียน

3) ด้านหลักสูตรการเรียน โดยพิจารณาในเรื่อง

3.1 การให้ผู้เรียนมีทักษะแบบผสมผสานและกลมกลืน (Integration)

3.2 วิธีการสอน

3.3 ความต้องการพิเศษในด้านต่าง เช่น การสอนซ่อมเสริม กิจกรรมเสริมหลักสูตร

3.4 หลักสูตรภาษาอังกฤษและทักษะการใช้ภาษาทั้งในด้านการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน

3.5 หลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง หรือ ESL (English as a Second Language)

3.6 หลักสูตรวิชาภาษาต่างประเทศ ควรมีหลากหลายให้นักเรียนได้เลือกเรียน

3.7 หลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์

- 3.8 หลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ และสังคมศึกษา
- 3.9 หลักสูตรวิชาพลศึกษา
- 3.10 หลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์
- 3.11 หลักสูตรวิชาศิลปะการแสดง และทัศนศิลป์
- 4) รายวิชาเสริมหลักสูตร โดยพิจารณาถึงการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ
- 5) บุคลากรผู้ปฏิบัติงานของโรงเรียน
- 6) สถานที่ตั้งของโรงเรียน
- 7) ห้องสมุดของโรงเรียน

2.6 โรงเรียนนานาชาติระดับประถมศึกษาในประเทศไทยที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล

โรงเรียนนานาชาติระดับประถมศึกษาในประเทศไทยที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสถาบันรับรองมาตรฐานสากล (Overseas Accredited International School List 2016) ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีจำนวนทั้งหมด 54 โรงเรียน ซึ่งมีการจัดการศึกษาในระบบการศึกษาที่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 4 ระบบการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติระดับประถมศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสถาบันรับรองมาตรฐานสากล(Overseas Accredited International School List 2016) ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ระบบการศึกษา	จำนวน (โรงเรียน)
ระบบอเมริกัน	19
ระบบอังกฤษ	22
ระบบนานาชาติ	5
ระบบอื่นๆ	
- ญี่ปุ่น	2
- อินเดีย	1
- ฝรั่งเศส	1
- เกาหลีใต้	1
- แคนาดา	2
- สิงคโปร์	3
- ออสเตรเลีย	1
รวม	54

จากตารางที่ 4 พบว่าโรงเรียนนานาชาติระดับประถมศึกษาในประเทศไทยที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสถาบันรับรองมาตรฐานสากล (Overseas Accredited International School List 2016) ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีจำนวนทั้งหมด 54 โรงเรียน โดยส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาในระบบอังกฤษ เป็นจำนวน 22 โรงเรียน รองลงมาคือ ระบบอเมริกัน จำนวน 19 โรงเรียน ระบบนานาชาติ จำนวน 5 โรงเรียน และระบบอื่นๆจำนวน 11 โรงเรียน ประกอบด้วย ระบบญี่ปุ่น 2 โรงเรียน ระบบอินเดีย 1 โรงเรียน ระบบฝรั่งเศส 1 โรงเรียน ระบบเกาหลีใต้ 1 โรงเรียน ระบบแคนาดา 1 โรงเรียน ระบบสิงคโปร์ 3 โรงเรียน และระบบออสเตรเลีย 1 โรงเรียน

3. การจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา

ศิลปศึกษาเป็นวิชาที่ว่าด้วยการศึกษาอย่างมีระบบของการสร้างสรรค์งานศิลปะมนุษย์ ซึ่งมีกระบวนการสร้างสรรค์หลายวิธีการ ขึ้นอยู่กับลักษณะและประเภทของงานที่จะสร้างสรรค์และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของผู้สร้างเป็นสำคัญ โดยเฉพาะศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เป็นการฝึกการทำงานด้านศิลปะ เห็นคุณค่าของงานศิลปะ ช่างซึ่งในคุณค่าของงานศิลปะที่ศิลปินในอดีตได้สร้างสรรค์ไว้ และเป็นพื้นฐานในการศึกษาระดับสูงต่อไป (เกษร ธิตะจारी, 2543) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาจะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ อีกทั้งยังส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆทั้งด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ และด้านสังคมด้วย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษานั้นต้องมีทฤษฎีต่างๆเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีการจำแนก จุดประสงค์ในการเรียนรู้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยในแต่ละด้านมีการจำแนกระดับความสามารถจากต่ำสุดไปถึงสูงสุด ดังนี้ (Bloom, 1956)

ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)

พุทธิพิสัยเป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่างๆอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถแบ่งได้ 6 ระดับ คือ ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมิน ภายหลังได้ปรับให้การสร้างสรรค์ เป็นความรู้ขั้นสูงที่สุด ดังนี้

1. ความรู้ความจำ (Knowledge)

ความสามารถในการเก็บรักษามวลประสบการณ์ต่าง ๆ จากการที่ได้รับรู้ ไว้และ

ระลึกถึงสิ่งนั้นได้เมื่อต้องการ

2. ความเข้าใจ (Comprehension)

เป็นความสามารถในการจับใจความสำคัญของสื่อ และสามารถแสดงออกมาในรูปแบบของการ แปลความ ตีความ คาดคะเน ขยายความ หรือการกระทำอื่น ๆ

3. การนำความรู้ไปใช้ (Application)

เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆได้ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจจึงจะสามารถนำไปใช้ได้

4. การวิเคราะห์ (Analysis)

ความสามารถคิด หรือแยกแยะเรื่องราวสิ่งต่างๆออกเป็นส่วนย่อย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้ และมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน

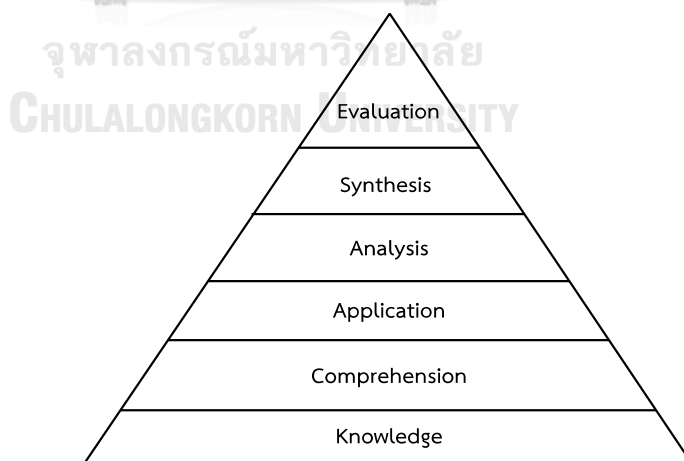
5. การสังเคราะห์ (Synthesis)

ความสามารถในการที่ผสมผสานส่วนย่อย ๆ เข้าเป็นเรื่องราวเดียวกันอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์ เป็นการถ่ายทอดความคิดออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย สร้างความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้นมาในรูปแบบใหม่หรือแนวคิดใหม่

6. การประเมินค่า (Evaluation)

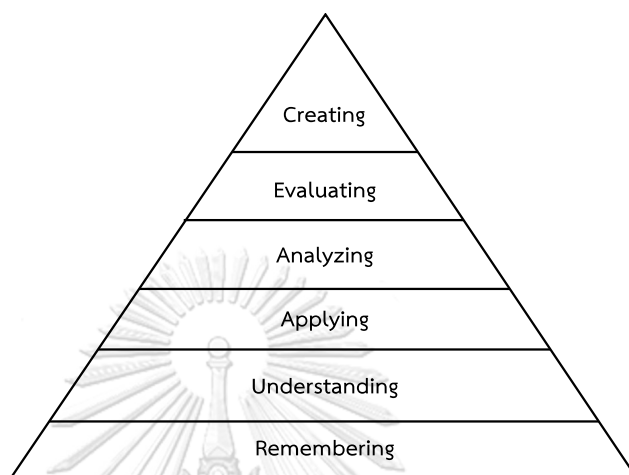
ความสามารถในการตัดสิน ประเมินค่า หรือ สรุปเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งต่างๆซึ่งเป็นไปตาม เนื้อหาสาระในเรื่องนั้นๆ

สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 9 Bloom's Taxonomy of Cognitive Domain (1956)

นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอระดับความสามารถที่มีการปรับปรุงใหม่ตามแนวคิดของ Anderson and Krathwohl (2000) เป็นการจำ (Remembering) การเข้าใจ (Understanding) การประยุกต์ใช้ (Applying) การวิเคราะห์ (Analysing) การประเมินผล (Evaluation) และการสร้างสรรค์ (Creating) ดังแสดงในแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ 10 Bloom's Revised Taxonomy of Cognitive Domain (2000)

ด้านจิตพิสัย (Affective Domain)

เป็นพฤติกรรมทางด้านจิตใจ เช่น ความรู้สึก ค่านิยม ทศนคติ ความเชื่อ ความซาบซึ้ง ซึ่งบันไดวัดคุณประสงค์ของบลูม (Bloom's Taxonomy of Affective) จะประกอบไปด้วย 5 ชั้น ดังนี้

1. การรับรู้ (Perceiving)

เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อปรากฏการณ์ หรือสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นไปในลักษณะของการแปลความหมายของสิ่งเร้านั้นว่าคืออะไร แล้วจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกที่เกิดขึ้น เป็นการตอบสนองสิ่งเร้าตามที่กำหนด ยินยอมรับสิ่งเร้า และควบคุมการรับสิ่งเร้า

2. การตอบสนอง (Responding)

เป็นการกระทำที่แสดงออกมาในรูปของความเต็มใจ ยินยอม และพอใจต่อสิ่งเร้านั้น ซึ่งเป็นการตอบสนองที่เกิดจากการเลือกสรรแล้ว โดยการรับรู้สิ่งเร้า เต็มใจตอบสนองสิ่งเร้าจนปรารถนาตอบสนองสิ่งเร้า

3. การเกิดค่านิยม รู้คุณค่า (Organization)

การยอมรับนับถือในคุณค่านั้นๆ หรือปฏิบัติตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง พอใจในคุณค่า แล้วจึงเกิดทัศนคติที่ดี เกิดความซาบซึ้งในสิ่งนั้น

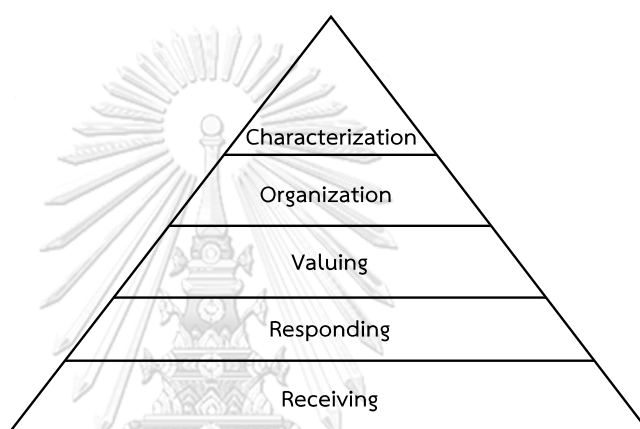
4. การจัดระบบ (Organization)

การสร้างแนวคิด จัดระบบของค่านิยม สร้างขอบเขตของค่านิยม จนเกิดค่านิยม ซึ่งเกิดการเห็นคุณค่า

5. บุคลิกภาพ (Characterization)

การที่บุคคลจะเกิดลักษณะนิสัยล้วนเริ่มต้นจากการได้รับรู้สิ่งเร้าที่แตกต่างกัน จนเห็นคุณค่า และเกิดค่านิยม จึงนำค่านิยมที่ยึดถือมาแสดงพฤติกรรมที่เป็นนิสัยประจำตัวและเป็น บุคลิกนิสัยในที่สุด

สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 11 Bloom's Taxonomy of Effective Domain (1956)

ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

ความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่ว การฝึกฝนทักษะจึงเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับการเรียนรู้ทักษะ นอกจากนี้การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติยังเป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถเรียนรู้ได้เร็วกว่าวิธีอื่นอีกด้วย ระดับของทักษะแบ่งได้ 7 ระดับ ดังนี้

1. รับรู้สิ่งเร้า (Perception)

เป็นความสามารถที่รับรู้สิ่งที่อยู่รอบตัว โดยอาศัยประสาทรับรู้เป็นเครื่องนำทาง ให้แก่อวัยวะ ที่ใช้เคลื่อนไหว ทั้งการมอง การได้ยิน การได้กลิ่น การรู้รส การสัมผัส ซึ่งการรับรู้ เหล่านี้จะทำให้สามารถแยกแยะความแตกต่างเหล่านั้นได้

2. การเตรียม (Set)

เป็นความสามารถที่เตรียมพฤติกรรมเพื่อรับมือต่อสิ่งเร้าที่ได้รับ มีการปรับตัวต่อสิ่งเร้าและเตรียมพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรม

3. การตอบสนอง (Guided Response)

เป็นความสามารถที่จะลอกเลียนแบบ กระทำตาม หรือฝึนฝนทักษะในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนเกิดเป็นพฤติกรรมขึ้นมา ซึ่งเริ่มจากการฝึกฝนทีละขั้น การเกิดทักษะนี้จะเป็นขั้นจดจำ ลอกเลียน ดัดแปลง ทำพฤติกรรมซ้ำๆจนเกิดความชำนาญ

4. ทักษะเชิงกล (Mechanicsm)

เป็นความสามารถที่แสดงกริยาท่าทางได้อย่างคล่องแคล่ว มีประสิทธิภาพ มั่นใจ สามารถแสดงพฤติกรรม ท่าทางได้อย่างไม่ติดขัด ซึ่งต้องอาศัยการฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ

5. ทักษะอย่างเป็นธรรมชาติ (Complete Overt Response)

เป็นความสามารถที่แสดงออกมาอย่างเป็นธรรมชาติ ไม่ติดขัด เป็นไปอย่างอัตโนมัติ ปฏิบัติได้คล่องแคล่ว ว่องไว

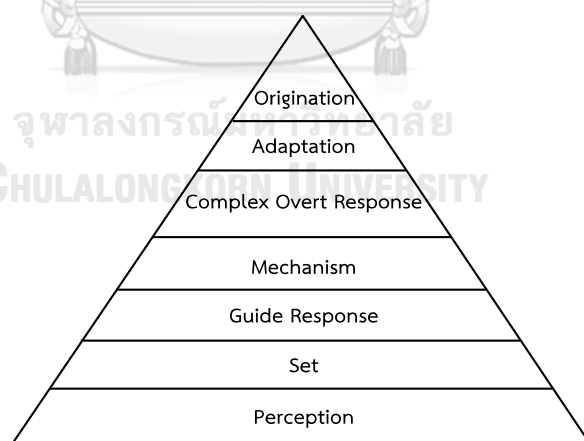
6. ทักษะที่ปรับใช้ (Adaptation)

เป็นความสามารถในการปรับทักษะของตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้

7. สร้างทักษะใหม่ (Origination)

เป็นความสามารถในการสร้างทักษะ ออกแบบทักษะ ความคิดริเริ่ม การผสมผสาน ทักษะที่หลากหลายเป็นทักษะใหม่ เป็นการสร้างสรรค์ที่ซับซ้อน

สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

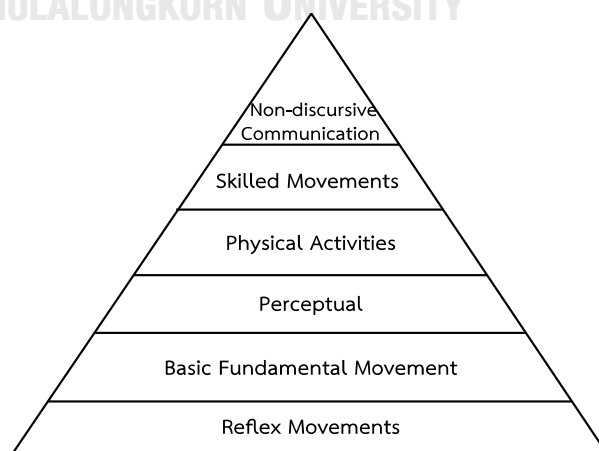

แผนภาพที่ 12 Bloom's Taxonomy of Psychomotor Domain (1956)

Harrow (1972) ได้เสนอ Taxonomy สำหรับการนิยามความสามารถของทักษะไว้ 6 ระดับ

คือ

1. เคลื่อนไหวสะท้อนกลับ (Reflex Movements)
เป็นความสามารถของบุคคลที่แสดงกริยาที่ตอบสนองต่อการกระตุ้นของสิ่งเร้า โดยเกิดจากระบบประสาท
2. เคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน (Basic Fundamental Movement)
เป็นความสามารถในการเคลื่อนไหวขั้นต้น เป็นการรวมกับการเคลื่อนไหวสะท้อนกลับกับการเคลื่อนไหวพื้นฐาน อาศัยความแม่นยำระหว่งอวัยวะรับสัมผัสที่ร่างกายมีอยู่กับอวัยวะที่ถูกสั่งให้เคลื่อนไหว
3. การรับรู้ (Perceptual)
เป็นความสามารถของบุคคลที่จะปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งต้องอาศัยความสัมพันธ์กันของอวัยวะและการรับรู้
4. สร้างกิจกรรมออกแรง (Physical Activities)
เป็นความสามารถในการสร้างกิจกรรมที่ต้องใช้กำลัง ความรวดเร็วฉับไว คงทน เช่น กิจกรรมที่ต้องใช้กำลังของกล้ามเนื้อ การเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วและตอบสนองทันที และความแม่นยำ
5. เคลื่อนไหวอย่างชำนาญ (Skilled Movements)
เป็นความสามารถที่เกิดการรวมทักษะที่หลากหลายเข้าด้วยกันเป็นทักษะเดียว
6. สื่อสารท่าทาง (Non-discursive Communication)
เป็นความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายที่สื่อสารออกมาเป็นความหมาย เป็นการแสดง ทักษะที่ซับซ้อน
สามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 13 Harrow's Taxonomy of Psychomotor Domain (1972)

เมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้ บุคคลนั้นจะเกิดการเปลี่ยนแปลงดังนี้ (Bloom, 1956)

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความเข้าใจ และความคิด (Cognitive Domain) หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระใหม่ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้มากขึ้น

2. การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ ความรู้สึก ทศนคติ และค่านิยม (Affective Domain) หมายถึง เมื่อบุคคลได้เรียนรู้สิ่งใหม่ และรับรู้สิ่งเร้าที่กระตุ้นในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ส่งผลให้รู้คุณค่าในสิ่งกระตุ้นเหล่านั้น จนเกิดเป็นการเห็นคุณค่า พัฒนาเป็นค่านิยม และเป็นบุคลิกนิสัยในที่สุด

3. ความเปลี่ยนแปลงด้านความชำนาญ (Psychomotor Domain) หมายถึง การที่บุคคลได้เกิดการเรียนรู้ทั้งในด้านความคิด ความเข้าใจ เกิดความรู้สึกรู้จักคิด ค่านิยม แล้วได้มีการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติอย่างสมอบจนเกิดความชำนาญมากขึ้น

ดังนั้นการเรียนรู้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ซึ่งการเรียนรู้ในทางศิลปศึกษาจะสามารถ ทำให้การเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ทั้งด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย อันเนื่องมาจากการจัด การเรียนการสอนศิลปะในด้านต่างๆ โดยสามารถเชื่อมโยงและสรุปได้ดังนี้

1. ด้านพุทธิพิสัย เกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ โดยการเรียนรู้ก่อนการลงมือปฏิบัติ เรียนรู้ถึงวิธีการ ทางศิลปะ หลักการและทฤษฎีทางศิลปะ รู้วิธีวิเคราะห์ปัญหาในการทำงานศิลปะ การวิจารณ์งานศิลปะ มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลงานศิลปะ ซึ่งเป็นการเรียบเรียงและประมวลผลความรู้ที่ได้รับจนเกิดความ เข้าใจ จนถึงสามารถประเมินค่า และสร้างสรรค์ความรู้ขึ้นในมุมมองใหม่ๆ

2. ด้านจิตพิสัย ด้านทัศนคติ โดยการแสดงพัฒนาการด้านการรับรู้ทางศิลปะ มีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทางศิลปะ มีความเชื่อมั่นตนเองในการทำงานศิลปะ ยอมรับการประเมินและการวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นต่อประวัติศาสตร์ทางศิลปะด้วยความเข้าใจ มีความพึงพอใจ เห็นคุณค่าในศิลปะ จนเกิดเป็นค่านิยม และเป็นบุคลิกนิสัย

3. ด้านทักษะปฏิบัติ เมื่อเกิดการเรียนรู้แล้ว นำไปสู่การฝึกฝนปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ มีความคิด ริเริ่ม การเลือกใช้อุปกรณ์ทางศิลปะ ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติด้านทักษะต่างๆ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การค้นพบเทคนิควิธีและกระบวนการขั้นตอนในการทำงานใหม่ๆ เริ่มถึงพัฒนาการในการวาดภาพ ระบายสี และการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานศิลปะ

การจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้จำเป็นต้องอาศัยความเชื่อมโยงการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ประกอบกัน โดยที่ ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในศิลปะ เป็นการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ องค์ความรู้ที่ได้ เรียนรู้มาจนเกิดความเข้าใจ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิบัติ โดยเป็นการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกิด ทักษะความชำนาญในระดับต่างๆกันไป ซึ่งจะส่งผลไปสู่ความรู้สึกซึ่งเป็นลักษณะทางจิตพิสัย เนื่องจากทั้งความรู้และการปฏิบัติเป็นสิ่งเร้าที่ส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิด นำไปสู่การเห็น

คุณค่า และความซาบซึ้ง ดังนั้นการสอนให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมผ่านศิลปะนั้นเป็นการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยไปพร้อมๆกัน โดยเป็นการเรียนรู้หลักการ และทฤษฎีทางศิลปะ จนสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้เหล่านั้น เป็นการเรียนรู้ถึงในขั้นการสร้างสรรค์ (Creating) ในด้านพุทธิพิสัย แล้วนำความรู้ที่นำไปสู่การปฏิบัติ เป็นการลงมือปฏิบัติจากความรู้ที่สั่งสมมา และ ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนเกิดทักษะความชำนาญ ในขั้นทักษะอย่างเป็นธรรมชาติ (Complete Overt Response) ของด้านทักษะพิสัยควบคู่ไปกับการซึมซับรับรู้ถึงสิ่งเร้าหรือความรู้ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมต่างๆที่หลากหลายและแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่คอยกระตุ้น จะส่งผลไปสู่การเข้าใจในความ แตกต่างนั้น มีการเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของตนเอง เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของ วัฒนธรรม และยอมรับในความแตกต่างเหล่านั้น จนเกิดการเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้ใหม่เหล่านั้น ตรงกับขั้นการเกิดค่านิยม รู้คุณค่า (Organization) ในการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย ซึ่งเป็นความรู้สึกเชิงบวก อันจะพัฒนาเป็นค่านิยม และพัฒนาเป็นบุคลิกนิสัยเชิงบวกนั้นในที่สุด ก่อให้เกิดการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม นำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน

3.2 ความหมายของการสอน

สุนน อมรวิวัฒน์ (2533) อธิบายความหมายของการสอนไว้ว่า การสอน คือ สถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้เกิดขึ้น ได้แก่

- 1) มีความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสิ่งแวดล้อม และครูกับนักเรียนกับสิ่งแวดล้อม
- 2) ความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่
- 3) ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้

สุพิน บุญชูวงศ์ (2533) ให้ความหมายของการสอนไว้ว่า การสอน คือการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสม ให้กับนักเรียนได้ปะทะเพื่อที่จะให้เกิดการเรียนรู้ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น การสอนจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม การสอนจึงเป็นภารกิจที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ จึงจะสามารถก่อให้เกิดประสบการณ์ที่มีความหมายต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) ได้ให้ความหมายของการสอนว่า การสอน คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนด ซึ่งต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน

สามารถสรุปความหมายของการสอนว่า เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีขึ้น อีกทั้งยังเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน ผู้เรียน รวมไปถึงสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

3.3 องค์ประกอบของการสอน

การสอนจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้าน ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการสอน และมีส่วนส่งเสริมให้การสอนประสบผลสำเร็จได้ จัดเป็นองค์ประกอบของการสอนทั้งสิ้น มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของการสอนไว้ดังนี้

สุพิน บุญชูวงศ์ (2533) กล่าวถึงองค์ประกอบของการสอนไว้ 3 ประการ ได้แก่ ครู นักเรียน และสิ่งที่สอน สรุปได้ดังนี้

1) ครู เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ บุคลิกภาพและความสามารถของผู้สอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนควรมีบุคลิกภาพที่ดีและรู้จักเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

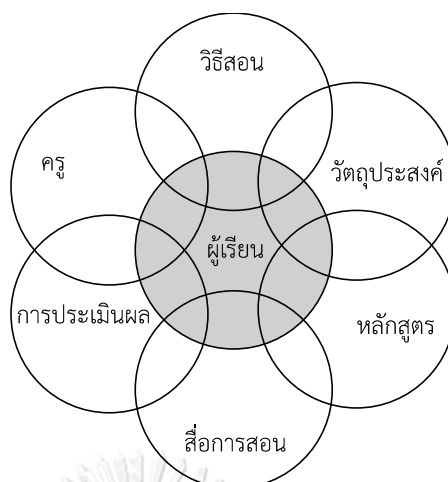
2) นักเรียน หรือผู้เรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญเท่ากับผู้สอน ความสำเร็จในการศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญของผู้เรียน ผู้สอนจึงควรเป็นผู้แนะแนว แนะนำ และจัดมวลงประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด

3) สิ่งที่สอน ได้แก่ เนื้อหาวิชาต่างๆ ครูจะต้องจัดเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์กัน น่าสนใจ เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และสภาพแวดล้อมต่างๆของการเรียนการสอน

ลำพอง บุญช่วย (2530) กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนการสอนไว้ 7 ประการ ดังนี้

1) ครูผู้สอน 2) ผู้เรียน 3) หลักสูตร 4) วิธีสอน 5) วัตถุประสงค์ของการสอน 6) สื่อการสอน 7) การประเมินผล

ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ทั้งครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการสอน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน โดยมีการจัดการเรียนการสอนที่ต้องมีหลักสูตรและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน มีการเลือกใช้วิธีการสอนและสื่อการสอนที่เหมาะสม รวมถึงการประเมินผลด้วย ดังแสดงในแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการเรียนการสอน ของลำพอง บุญช่วย (2530)

อารมณ์ ใจเที่ยง (2550) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของการสอนเป็น 2 ด้าน ดังนี้

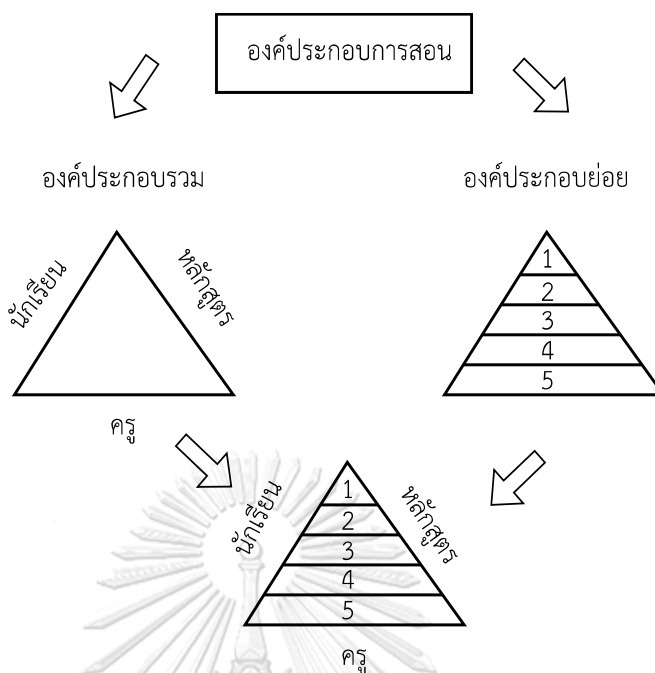
1) ด้านองค์ประกอบรวม หมายถึง องค์ประกอบด้านโครงสร้างที่มาประกอบกันเป็นการสอนอันประกอบด้วย

- 1.1 ครู หรือผู้สอน หรือวิทยากร
- 1.2 นักเรียน หรือผู้เรียน
- 1.3 หลักสูตร หรือสิ่งที่จะสอน

2) ด้านองค์ประกอบย่อย หมายถึง องค์ประกอบด้านรายละเอียดของการสอน ซึ่งจะต้องประกอบด้วยกระบวนการเหล่านี้จึงจะทำให้เป็นการสอนที่สมบูรณ์ ได้แก่

- 2.1 การตั้งจุดประสงค์การสอน
- 2.2 การกำหนดเนื้อหา
- 2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.4 การใช้สื่อการสอน
- 2.5 การวัดผลประเมินผล

องค์ประกอบของการสอนทั้ง 2 ด้าน สามารถแสดงได้ ดังแผนภาพนี้

แผนภาพที่ 15 องค์ประกอบของการสอน ของอาภรณ์ ใจเที่ยง (2550)

หมายเหตุ: 1 คือ จุดประสงค์การสอน 2 คือ การกำหนดเนื้อหา 3 คือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน 4 คือ ใช้สื่อการสอน 5 คือ การวัดประเมินผล

จากแผนภาพที่ 14 ถ้าเปรียบเทียบการสอนเป็นสามเหลี่ยม สามเหลี่ยมรูปนี้ประกอบด้วย 3 ด้านได้แก่

ด้านที่ 1 หมายถึง ครู

ด้านที่ 2 หมายถึง นักเรียน

ด้านที่ 3 หมายถึง หลักสูตร

ทั้ง 3 ด้านมาประกอบกันเกิดเป็นสามเหลี่ยม จะขาดด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้ ถ้าขาดไปก็ไม่เป็นสามเหลี่ยม ดังนั้นองค์ประกอบทั้ง 3 นี้ จึงเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการสอนขึ้น จัดเป็นองค์ประกอบรวม

ส่วนภายในสามเหลี่ยมหรือในตัวการสอน จะต้องมียุทธศาสตร์ย่อยที่ทำให้การสอนเกิดความสมบูรณ์ไม่บกพร่อง ได้แก่

1. การตั้งจุดประสงค์การสอน
2. การกำหนดเนื้อหา
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
4. การใช้สื่อการสอน
5. การวัดประเมินผล

ทั้ง 5 องค์ประกอบย่อยนี้ ช่วยให้เป็นสามเหลี่ยมที่มีความหมาย หรือเป็นการสอนที่สมบูรณ์ ด้วยเหตุผล ดังนี้

1. การตั้งจุดประสงค์การสอน

เป็นองค์ประกอบสำคัญอันดับแรกของการสอน ทำให้ผู้สอนทราบว่าสอนเพื่ออะไร ให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมใดบ้าง มากน้อยเพียงใด เป็นการสอนที่มีเป้าหมาย ขณะเดียวกันการตั้งจุดประสงค์การสอนจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สอนในการเตรียมเนื้อหาการสอน การเลือกใช้วิธีสอน เลือกใช้สื่อการสอน และการวัดผลให้สอดคล้องกับการสอน

2. การกำหนดเนื้อหา

องค์ประกอบข้อนี้ หมายถึง การเลือกและการจัดลำดับเนื้อหาที่สอนด้วย การกำหนดเนื้อหาจะทำให้ผู้สอนได้ทราบว่าสอนอะไร ผู้เรียนควรได้รับประสบการณ์ใดบ้าง ประสบการณ์ใดควรได้รับก่อน และในขอบเขตมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม การกำหนดเนื้อหาไว้ล่วงหน้าจะทำให้การสอนมีสาระคุ้มค่ากับ เวลาที่ผ่านไปและมีคุณค่าแก่ผู้เรียน

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญเช่นกัน เพราะทำให้ผู้สอนทราบว่าสอนอย่างไร ใช้วิธีการใดในการเสนอหรือสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งต้องใช้วิธีการที่เหมาะสม อาจใช้วิธีเดียวหรือหลายวิธีในการสอนแต่ละครั้ง โดยจะต้องเป็นวิธีที่เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาวิชากับผู้เรียนกับสภาพห้องเรียน และสอดคล้องกับจุดประสงค์การสอนที่กำหนดไว้

4. การใช้สื่อการสอน

สื่อการสอนเป็นสื่อสำคัญในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ชัดเจนและเร็วขึ้น ตลอดจนช่วยสร้างความสนใจได้ดี สื่อการสอนที่ดีจะช่วยให้การสอนดำเนินไปได้ราบรื่นและสะดวกคล่องตัวแก่ผู้เรียน การเตรียมสื่อการสอนทำให้ผู้สอนทราบว่าสอนเพื่ออะไรเป็นสื่อช่วยสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

5. การวัดผลประเมินผล

องค์ประกอบข้อนี้ช่วยให้ผู้สอนทราบว่า การสอนที่ผ่านมาบรรลุผลหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ มีตอนใดหรือจุดประสงค์ข้อใดบ้างที่ยังไม่บรรลุ ทำให้ผู้สอนสามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้ตรงจุด การวัดผลประเมินผลนี้มีประโยชน์ทั้งต่อผู้เรียนและผู้สอน ผู้สอนจึงต้องทำการวัดผลประเมินผลทุกครั้งการสอน

ดังนั้น องค์ประกอบของการสอน จึงประกอบไปด้วย องค์ประกอบรวม และองค์ประกอบย่อย โดยที่องค์ประกอบรวมเป็นส่วนสร้างให้เกิดการสอน และองค์ประกอบย่อยเป็นส่วนเสริมให้การสอนมีประสิทธิภาพ มีคุณค่าแก่ผู้เรียน และเกิดการเรียนการสอนที่สมบูรณ์

3.4 รูปแบบและวิธีการสอนศิลปศึกษา

อารี สุทธิพันธ์ (2528) กล่าวว่า ศิลปศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นกระบวนการเรียนการสอน และแนวทางปฏิบัติในการจัดประสบการณ์ทางศิลปะให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตลอดจนพัฒนาการด้านต่างๆ การสอนศิลปศึกษาจึงแตกต่างจากวิชาสามัญทั่วไป เพราะลักษณะวิชาศิลปศึกษาจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการคิด การฝึกฝนปฏิบัติ การลงมือทำจริงและการแก้ปัญหา

นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร (2525) กล่าวว่า ครูควรเป็นผู้เลือกกิจกรรมศิลปศึกษาให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายทางการสอนศิลปศึกษา ซึ่งรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางศิลปศึกษามีอยู่หลายรูปแบบ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การสอนแบบปลายปิดหรือการสอนแบบบอกให้โดยตรง (Closed-Ended) เป็นรูปแบบการสอนที่ครูบอกให้นักเรียนทำ โดยให้ปฏิบัติตามกฎหรือคำแนะนำของครูโดยตรง เช่น วิธีการลอกเลียนแบบจากของจริง หรือตัวอย่างที่ครูเขียนไว้ การสอนแบบนี้เป็นการสอนตามทฤษฎีเหมือนจริง ซึ่งง่ายต่อการสอนและประเมินคุณภาพ โดยเน้นคุณค่าด้านทักษะ การสอนแบบนี้มีความเชื่อว่าการสอนศิลปะเป็นเรื่องของความชำนาญ และผลสำเร็จของงาน กระบวนการจะเน้นที่การฝึกฝน หรือพัฒนาฝีมือเด็ก แต่การสอนแบบนี้ไม่ส่งเสริมในการให้เด็กแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

2. การสอนปลายเปิดหรือเน้นแกนกลาง (Open-Ended) เป็นวิธีการสอนที่ครูและนักเรียนร่วมกัน กำหนดปัญหาที่ต้องการคำตอบเป็นแกนกลาง แล้วใช้ความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ เป็นเครื่องช่วยตอบหรือแก้ปัญหานั้นๆ ครูจะลดบทบาทลงจากผู้สอนมาเป็นผู้แนะนำนักเรียน กำหนดหลักเกณฑ์กว้างๆ และมีตัวอย่างที่หลากหลายให้นักเรียนดู นักเรียนจะทำตามเกณฑ์ที่ครูกำหนดขึ้น เน้นการทำงานเป็นกลุ่มสอนให้นักเรียน พิจารณาปัญหารอบๆ ตัว และหาทางแก้ไขปัญหานั้นๆ นักเรียนมีเสรีภาพทางอารมณ์ และความคิดของตนเอง รูปแบบการสอนแบบนี้จะเน้นกระบวนการสร้างสรรค์ ผลงานของนักเรียน ผลงานที่ได้จะแสดงถึงความสร้าง สรรค์ซึ่งเป็นผลของกระบวนการคิดของเด็กแต่ละคน การสอนวิธีนี้เป็นการสอนตามแนวทางหลักสูตรใหม่ ซึ่งคำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กรู้จักคิด เป็น แก้ปัญหาเป็น ในการสอนนั้นครูสามารถนำรูปแบบนี้ไปปรับใช้ได้อย่างหลากหลาย เช่น การสอนแบบแก้ปัญหา การสอนแบบอภิปราย การสอนแบบแบ่งกลุ่ม ทำกิจกรรม การค้นคว้าด้วยตนเอง และการสอนแบบหน่วยบูรณาการ เป็นต้น

3. การสอนแบบอิสระ (Laissez-Faire) การสอนแบบนี้เป็นการสอนที่ตรงกันข้ามกับการสอนแบบที่ 1 เป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำหลักการและวิธีการทำงานที่ได้เรียนรู้มาแล้วมาคิดสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง เน้นการสำรวจ การทดลอง เป็นการสอนที่ปราศจากการบังคับหรือควบคุมเด็ก ส่งเสริมให้เด็กแสดงออกอย่างเต็มที่ในการเลือกสื่อ หรือวัสดุเพื่อการแสดงออก

ให้ความสำคัญกับกระบวนการปฏิบัติงาน และข้อค้นพบที่เด็กได้มากกว่าตัวผลงานที่สำเร็จ เด็กจะได้รับความเพลิดเพลิน และแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ การสอนแบบอิสระทำให้เกิดคุณค่าแก่เด็ก

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบในการจัดกิจกรรมและวิธีในการจัดการเรียนการสอนศิลปะนั้นมีอยู่หลายรูปแบบทั้งการสอนโดยอธิบายให้นักเรียนได้ปฏิบัติ การสอนโดยครูเป็นผู้แนะนำให้นักเรียนให้นักเรียนมีโอกาสได้สร้างสรรค์วิธีในการหาคำตอบ และการสอนแบบอิสระโดยการส่งเสริมให้นักเรียนได้นำบทเรียนที่เรียนรู้มาสร้างสรรค์ผลงานเป็นของตนเอง ซึ่งรูปแบบวิธีการสอนศิลปะในแต่ละรูปแบบนั้นจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทักษะความสามารถและพัฒนาการในด้านต่างๆของนักเรียนด้วย

4. การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม

การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมเป็นการสอนที่เชื่อมโยงวัฒนธรรมต่างๆ ทั้งสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองมาสู่การเรียนการสอน เพื่อให้ตระหนักถึงการอยู่ร่วมกันในสังคม และศิลปะยังทำให้ เราเข้าถึงวัฒนธรรมที่เป็นบริบทของผลงานศิลปะนั้น อีกทั้งวัฒนธรรมยังทำให้เราเข้าใจและซาบซึ้งกับผลงานศิลปะได้ง่ายขึ้นด้วย เป็นการเรียนรู้เรื่องราวทางวัฒนธรรมทั้งวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่นไปพร้อมกับการเรียนรู้เนื้อหาทางศิลปะผ่านกิจกรรมศิลปะต่างๆ รวมถึงได้พัฒนาทักษะทางศิลปะและด้านต่างๆอีกด้วย

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม เป็นการศึกษาที่ทำให้คนในสังคมเข้าใจกันและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในวัฒนธรรมของตน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและชีวิตจริงอีกด้วย

4.1.1 ความหมายของพหุวัฒนธรรมและคำที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของวัฒนธรรม มีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่า วัฒนธรรม ดังนี้

อมรา พงศาพิชญ์ (2537) กล่าวว่า วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น กำหนดขึ้น มีใช้สิ่งที่มนุษย์ทำตามสัญญาตาม อาจเป็นการประดิษฐ์วัตถุ สิ่งของเครื่องใช้ หรืออาจเป็นการกำหนดพฤติกรรมหรือ ความคิด ตลอดจนวิธีการหรือระบบการทำงาน

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2546) กล่าวว่า วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิต หรือ แบบแผนในการดำเนินชีวิตของคนกลุ่มหนึ่งหรือสังคมหนึ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น และมีการสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน

Taylor (1996) กล่าวว่า วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์ในสังคมสร้างขึ้นและยึดถือขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ได้แก่ ความเชื่อ ความรู้ ขนบธรรมเนียม ศิลปะ กฎระเบียบ ลักษณะนิสัย และความสามารถต่างๆ

Kroeber and Kluckhohn (1952: cited in Banks, 2001) ได้ให้ความหมายของคำว่า วัฒนธรรม ซึ่งหมายถึงแบบแผนพฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกให้ปรากฏและไม่ปรากฏ ซึ่งแบบแผนพฤติกรรมจะถ่ายทอดผ่านสัญลักษณ์ต่างๆ และผ่านทาง การปกครอง การบังคับบัญชา และกฎหมาย โดยวัฒนธรรมที่ปรากฏเด่นชัดและป็นรูปธรรมนั้น เช่น ผลงานศิลปะ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ส่วนวัฒนธรรมที่ไม่ปรากฏเด่นชัดนั้น เช่น ความคิด ความเชื่อ และค่านิยม เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2535) ได้ให้ความหมายเชิงปฏิบัติการของ วัฒนธรรม โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. วัฒนธรรมด้านจิตใจ หมายถึง สิ่งที่เป็นพื้นฐานของความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่โน้มนำ ทำให้มนุษย์ คิด พูด ทำด้วยความรักและความปรารถนาดีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์เป็นไปด้วยความอบอุ่น ได้แก่ ภูมิปัญญา ความเชื่อ ค่านิยม อุดมการณ์ เป็นต้น
2. วัฒนธรรมด้านสังคม หมายถึง ระเบียบแบบแผนแห่งการดำเนินชีวิตที่ช่วยให้มนุษย์อยู่ อาศัยและทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความเรียบร้อย ได้แก่ ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น
3. วัฒนธรรมด้านวัตถุ หมายถึง สิ่งประดิษฐ์และสิ่งก่อสร้างต่างๆที่แสดงออก ซึ่งความ ประณีตแห่งความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ ได้แก่ เครื่องมือ เครื่องใช้ อาคาร เครื่องประดับตกแต่ง ศิลปกรรม ตลอดจนผลงานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ เป็นต้น

งามพิศ สัตย์สงวน (2538) และอมรา พงศาพิชญ์ (2541) ได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ (Material Culture) หมายถึง ส่วนของวัฒนธรรมที่จับต้องสัมผัสได้ อาทิ เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องอำนวยความสะดวก สิ่งประดิษฐ์ทางศิลปะวัตถุ เป็นต้น
2. วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ (Non-Mmaterial Culture) หมายถึง วัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับ ต้องได้แต่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิต สำหรับวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุนี้แบ่งออกเป็น 5 ส่วนย่อย ดังนี้ คือ
  - 1) สถาบันทางสังคม เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันชาติ เป็นต้น
  - 2) วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมสังคม เช่น ศาสนา ความเชื่อทางสังคม ค่านิยม ประเพณี
  - 3) วัฒนธรรมด้านศิลปะการสร้างสรรค์ ความคิดที่แสดงออกผ่านศิลปะ การละคร วรรณกรรม เป็นต้น
  - 4) วัฒนธรรมด้านภาษา
  - 5) วัฒนธรรมด้านพิธีกรรม

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมหมายถึงสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เป็นผลมาจากการเรียนรู้ สามารถถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง โดยสามารถแบ่งประเภทได้เป็นวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม สามารถจับต้องได้เป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น ผลงานศิลปะ สิ่งประดิษฐ์ อาคาร สถาปัตยกรรม เป็นต้น และวัฒนธรรมที่เป็นนามธรรม เป็นวัฒนธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ ไม่ใช่วัตถุ เช่น ระเบียบแบบแผนวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณี ภาษา และความเชื่อทางสังคม ซึ่งมีผลต่อวิถีชีวิตและการดำเนินชีวิตของบุคคล

คำว่า วัฒนธรรม มีผู้ให้คำจำกัดความ ดังนี้

Baruth and Manning (1992) กล่าวว่า วัฒนธรรม คือความหลากหลายในด้าน ภาษา เชื้อชาติ ความผิดปกติทางร่างกาย และชนชั้นทางสังคม

Banks (1994) กล่าวว่า วัฒนธรรม คือ ความหลากหลายในด้านเชื้อชาติ ศาสนา เพศสภาพ การยอมรับทางสังคม และชนชั้นทางสังคมซึ่งส่งผลต่อวัฒนธรรมนั้นๆ

ประเวศ วะสี (2550) กล่าวว่า วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตร่วมกันของชุมชนที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมหนึ่งๆ ซึ่งสิ่งแวดล้อมแต่ละแห่งนั้นไม่เหมือนกัน มนุษย์ไม่ว่าจะอยู่ในสิ่งแวดล้อมใดก็ต้องดิ้นรนต่อสู้ เรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ และอยู่ได้ดีในสิ่งแวดล้อมนั้นๆ ดังนั้นเมื่อสิ่งแวดล้อมแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน วัฒนธรรมจึงมีความหลากหลายที่เรียกว่า ความหลากหลายทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมต้องสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม จึงจะทำให้อยู่ได้และจะต้องรักษาสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตของชุมชนที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมหนึ่งๆ มีทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ในนั้น มีคุณค่าร่วมกัน มีการทำมาหากิน ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ดูแลรักษาสุขภาพ มีการใกล้ชิดความขัดแย้ง มีความยุติธรรมในชุมชน มีศาสนาในกรอบของวัฒนธรรม ฉะนั้นในวัฒนธรรมจะมีศาสนาอยู่เสมอ เพราะในชีวิตร่วมกันก็จะมีกติกา ขนบธรรมเนียม มีภาษาในการสื่อสาร มีสุนทรียกรรมต่างๆ มนุษย์จึงอยู่มาได้เป็นพันๆปี เพราะวัฒนธรรมทำให้เกิดความมั่นคง ความรู้คิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม

โดยที่ความรู้คิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมนั้นจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลหรือกลุ่มคนตระหนักรู้ และคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมหลักและวัฒนธรรมรองของตน ในลักษณะที่เป็นหนึ่งเดียวและแตกต่างจากวัฒนธรรมของกลุ่มอื่นในสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ คือ กระบวนการรับรู้ โดยผ่านการตระหนักรู้ และการพิจารณาโดยละเอียดรอบคอบ

ความรู้คิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมนั้นแตกต่างจากความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม เนื่องจากบุคคลจะมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมอย่างมาก แต่กลับมีความตระหนักรู้เพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับเอกลักษณ์ หรือความแตกต่างทางวัฒนธรรม ในทางกลับกันบุคคลอาจมีความรู้คิดหรือความตระหนักรู้ในวัฒนธรรมของตนเองอย่างมาก แต่กลับมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของตนเองเพียงเล็กน้อย บุคคลที่มีความตระหนักรู้ในวัฒนธรรมของตนเองอาจเป็นคนที่สามารถผสมกลมกลืน

หรือปรับตัวกับคนในวัฒนธรรมอื่นได้อย่างดี โดยพยายามหลีกเลี่ยงสัญลักษณ์ต่างๆที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมดั้งเดิมของตน

จากการศึกษาเกี่ยวกับคำจำกัดความของคำว่า วัฒนธรรม สรุปได้ว่า วัฒนธรรม หมายถึง รูปแบบวิถีชีวิต แบบแผนในการดำเนินชีวิตที่มนุษย์สร้างขึ้นและมีการสืบทอดกันมาเป็นเวลานานจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งมีวัฒนธรรมทั้งที่สามารถแสดงออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรม สามารถเห็นเด่นชัดได้ เช่น ผลงานศิลปะ ภาพวาด เป็นต้น และวัฒนธรรมที่ไม่สามารถแสดงให้เห็นเด่นชัดได้ เช่น ความเชื่อและค่านิยม เป็นต้น และพหุวัฒนธรรม หมายถึง ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มบุคคลที่อยู่ร่วมกันในสังคม เช่น ความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา เป็นต้น ซึ่งเมื่อได้มีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เข้าใจในความแตกต่างและหลากหลายแล้วจะก่อให้เกิดสังคมที่สงบสุข ไม่มีความขัดแย้ง และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

4.1.2 ความหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

ความหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม มีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่า การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม ดังนี้

ฐิติมดี อาพัทธนานนท์ (2550) กล่าวว่า การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม หมายถึง การจัดการศึกษาที่คำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม เช่น ความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา เพศสภาพ ฐานะทางสังคมและสภาพร่างกาย เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมทางด้านโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เรียน นอกจากนี้การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมยังแสดงถึงเครื่องมือแห่งความเท่าเทียมและเสมอภาคทางสังคม

บังอร ร้อยกรอง (2553) กล่าวว่า การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มของนักเรียนที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจซึ่งกันและกัน ตลอดจนยอมรับในความแตกต่างซึ่งกันและกัน เพื่อเป้าหมายของการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยอย่างปกติสุข

Bennett (1995) ได้กล่าวถึงการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมว่า การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเป็นการ ศึกษาที่ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับศาสนาชาติพันธุ์ กลุ่มผู้พิการ กลุ่มสตรี และกลุ่มผู้มีรายได้น้อยถือเป็นการจัดการศึกษา เพื่อนำไปสู่ความเสมอภาคทางการศึกษา ซึ่งมี 4 มิติ ได้แก่

1) มิติด้านความเสมอภาคทางการศึกษา

เป็นขบวนการที่มุ่งไปสู่ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาของกลุ่มอัตลักษณ์ต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนน้อย และกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ โดยมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั้งหมดของโรงเรียน ซึ่งรวมถึงทัศนคติและความคาดหวังของครูผู้สอนด้วย

2) มิติด้านความเข้าใจเรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรม

เป็นแนวทางหลักสูตร เพื่อพัฒนาความรู้และความเข้าใจเรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรม

3) มิติด้านกระบวนการสนับสนุนให้บุคคลเป็นผู้มีลักษณะของพหุวัฒนธรรม

เป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคลกลายเป็นผู้มีลักษณะพหุวัฒนธรรม และพัฒนาความสามารถในการมองเห็น ประเมิน เชื่อถือ และกระทำได้อย่างหลากหลายทางเลือก

4) มิติด้านการพัฒนาความเข้าใจ

เป็นพันธกิจที่จะต่อสู้กับลัทธิเชื้อชาตินิยม เพศนิยม และทุกรูปแบบของอคติและการเลือกปฏิบัติ โดยการพัฒนาความเข้าใจ ทศนคติ และทักษะด้านปฏิบัติการทางสังคมที่เหมาะสม

Grant and Ladson-Billing (1997) กล่าวว่า การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือ แนวคิดทางปรัชญาและกระบวนการทางการศึกษา ในส่วนแนวคิดทางปรัชญาเป็นเพราะการศึกษาพหุวัฒนธรรมริเริ่มจากปรัชญาในอุดมคติในเรื่องของเสรีภาพ ความเป็นธรรม ความเสมอภาค ความยุติธรรม และการให้เกียรติในการเป็นมนุษย์ ในขณะที่เดียวกันการศึกษาพหุวัฒนธรรม คือ กระบวนการที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและสถาบันการศึกษา ซึ่งสอดแทรกอยู่ในทุกวิชาและส่วนอื่นๆของหลักสูตร เพื่อที่จะเตรียมนักเรียนทุกคนให้สามารถเรียนได้อย่างกระตือรือร้นภายใต้บรรยากาศขององค์กรที่มีความเสมอภาค การศึกษาพหุวัฒนธรรมจะช่วยให้นักเรียนพัฒนาจะอัตมโนทัศน์ในทางบวก และการค้นพบตนเองภายใต้การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ

Banks (2001) กล่าวว่า การศึกษาพหุวัฒนธรรมเป็นรูปแบบของการจัดการศึกษาประเภทหนึ่งที่สภาพแวดล้อมทางการศึกษาประกอบไปด้วยนักเรียนที่มาจากกลุ่มวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เช่น เชื้อชาติ หรือกลุ่มชาติพันธุ์ เพศ ชนชั้นทางสังคม กลุ่มภูมิภาค กลุ่มความต้องการพิเศษ โดยปัญหาของกลุ่มต่างๆดังกล่าวได้รับการตีแผ่และเปรียบเทียบซึ่งสภาพแวดล้อมทั้งหมดในโรงเรียนจะได้รับการปฏิรูประบบเพื่อส่งเสริมให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน และเกิดความยุติธรรมระหว่างกลุ่มนักเรียนต่างวัฒนธรรม โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อตกลงที่ว่าอคติ การแบ่งแยกและความขัดแย้งเป็นเรื่องปกติของกลุ่มคนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

กล่าวโดยสรุปคือ การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม เป็นการจัดการเรียนรู้และการจัดศึกษาที่คำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม เช่น ความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ ชนชั้น เป็นต้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และยอมรับความแตกต่างซึ่งกันและกัน นำไปสู่ความเท่าเทียมและเสมอภาค

4.1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม

ทฤษฎีพหุวัฒนธรรมนิยม เป็นมโนทัศน์ที่มาจากความขัดแย้งในเรื่องของนโยบายการกีดกันทางวัฒนธรรม ปัญหาการแบ่งแยก ปัญหาการควบคุมรูปแบบทางวัฒนธรรม ทฤษฎีดังกล่าวถูกสร้างขึ้นโดยกลุ่มชนที่มีรูปแบบทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน รวมถึงวิถีชีวิตที่แตกต่างกันด้วย ทฤษฎีนี้จึง

เน้นความต้องการ ดำรงความแตกต่างทางวัฒนธรรมให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยหลักการของทฤษฎีเป็นการนำเสนอการให้กลุ่มชนตระหนักและเข้าใจกลุ่มบุคคลที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเอง ตลอดจนปรับเปลี่ยนทัศนคติด้านความหลากหลายให้เกิดการรวมกันเป็นหนึ่งเดียวภายใต้ความเข้าใจในความเสมอภาคกันในฐานะเป็นพลเมืองโลกร่วมกัน สิ่งทีกล่าวมานี้นำมาสู่การสร้างความสำเร็จร่วมกัน การสร้างหนทางหรือมติดการ ยอมรับในการอยู่ร่วมกันในสังคมที่แตกต่างจากตนเองและนำมาสู่อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ดำรงอยู่อย่างหลากหลายในสังคม(เกษม เพ็ญนิรันดร์, 2552)

ทฤษฎีการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามกิจกรรมหรือโปรแกรมในชั้นเรียนตามลำดับขั้นของการยอมรับความเป็นพหุวัฒนธรรม โดยโรงเรียนมีการประเมินที่จัดการสอนแบบพหุวัฒนธรรมตามลำดับขั้นของการยอมรับความเป็นพหุวัฒนธรรมโดยผ่านเกณฑ์ ได้แก่ ทัศนคติของนักเรียน การให้ความร่วมมือของผู้ปกครอง นโยบายของโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งทฤษฎีนี้มีเป้าหมายเพื่อให้โรงเรียนได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการยอมรับวัฒนธรรมของนักเรียน อันจะเป็นแนวทางสำคัญในการปรับเปลี่ยนโรงเรียนให้เอื้อต่อนักเรียนทุกกลุ่ม อีกทั้งเพื่อให้เข้าใจและเข้าถึงนักเรียนทุกคนในโรงเรียน (Bank, 1994) ทฤษฎีการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม แบ่งเป็น 6 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับความลุ่มหลงวัฒนธรรมตนเองและปฏิเสธวัฒนธรรมอื่น

ระดับที่บุคคลจะซึมซับความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์และอัตลักษณ์ของตน โดยปฏิเสธวัฒนธรรมอื่นและพยายามหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ทำให้เกิดการติดต่อ เกี่ยวข้อง หรือสื่อสารกับผู้ที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์และชาติพันธุ์อื่น มีความลุ่มหลงในวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ของตนเอง โดยเฉพาะบุคคลที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มสังคมหรือชาติพันธุ์หลักในสังคม ฉะนั้นบุคคลที่อยู่ในสังคมหลักจะเป็นบุคคลที่มีแนวโน้มที่สุดที่จะมีประสบการณ์การถูกคุกคามหรือถูกกีดกันทางกลุ่มชาติพันธุ์

ระดับที่ 2 ระดับปฏิเสธวัฒนธรรมตนเองและลุ่มหลงวัฒนธรรมอื่น

ระดับนี้บุคคลจะรู้สึกว่ชาติพันธุ์และวิถีชีวิตของตนถูกคุกคามโดยชนกลุ่มชาติพันธุ์หรือเชื้อชาติอื่น เช่น รู้สึกว่ชาติพันธุ์ เชื้อชาติ และวัฒนธรรมของตนไม่เป็นที่ยอมรับ หรืออาจเป็นชนกลุ่มน้อยที่เกิดขึ้นมาใหม่ หรือมีวัฒนธรรมใดเกิดขึ้นมาใหม่ ทำให้รู้สึกไม่มั่นคงเกิดความรู้สึกเชิงลบต่อวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งจะเกิดขึ้นกับบุคคลผู้มีประสบการณ์เป็นชนกลุ่มน้อย

ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง

ระดับนี้บุคคลจะสามารถอธิบายและชี้แจงทัศนคติส่วนตัวและมีอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์เพื่อพัฒนาทัศนคติและเจตคติต่อกลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมของตนไปในทางที่ดี มีการยอมรับในวัฒนธรรมของตนเอง และมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของกลุ่มชาติหรือเชื้อชาติของตนเอง ซึ่งไม่ได้ขึ้นอยู่กับความเกลียดชังหรือความกลัวจากกลุ่มชาติพันธุ์ รวมถึงวัฒนธรรมภายนอก บุคคลที่สามารถ

พัฒนาอยู่ในขั้นนี้ มีแนวโน้มที่จะพัฒนาและสามารถที่จะมีประสบการณ์ที่ดีต่อกลุ่มอื่นๆหรือวัฒนธรรมอื่นต่อไป

ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น

ระดับนี้บุคคลจะมีความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีต่อเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต และมีทักษะจำเป็นในการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมของตนเอง และการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมของผู้อื่น ยอมรับวัฒนธรรมและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมอื่นทั้งสองวัฒนธรรม

ระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ระดับที่บุคคลมีทัศนคติที่ต่อชาติ ชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต ทั้งของชาติตนเองและชาติชาติอื่น สามารถที่จะทำงานได้หรือมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่หลากหลายภายในชาติของตน มีความเข้าใจ ชาบซึ้ง แบ่งปันและเห็นคุณค่าของสัญลักษณ์ และสถาบันวัฒนธรรม ซึ่งการมีมุมมองและทัศนคติที่ดีต่อความหลากหลายนี้ เป็นแนวทางในการคิดแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์และแปลกใหม่ทั้งต่อตนเองและต่อสังคมได้ มีการให้ความสำคัญกับชาติอื่นนอกเหนือจากวัฒนธรรมของตน แต่ยังคงสะท้อนถึงความเป็นชาติของตนแสดงถึงความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ

ระดับที่ 6 ระดับสะท้อนความเป็นชาติของตนและมนุษยโลก

ระดับนี้บุคคลจะสามารถบ่งชี้ มีเจตคติและทัศนคติที่ดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต และสะท้อนถึงความหลากหลายของมนุษยโลก มีความรู้ ทักษะ ทัศนคติและความสามารถที่จำเป็นในการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมของตนเองและของผู้อื่น ซึ่งบุคคลเหล่านี้ให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในความเป็นสากลของมนุษยชาติ

ทฤษฎีการผสมกลมกลืนเป็นกระบวนการที่กลุ่มวัฒนธรรมรองยอมรับวัฒนธรรมหลัก หรือวัฒนธรรมรองเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมหลัก หรือมีการร่วมกันของสองวัฒนธรรม แต่ละขั้นตอนเป็นระดับของการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม โครงสร้างของการกลมกลืนเกิดขึ้นจากการที่กลุ่มวัฒนธรรมทั้งสองกลุ่มมีการ รวมตัวของสมาชิกทั้งสองกลุ่มเป็นกลุ่มสมาชิกเดียวกันทางสังคม (Gordon อ้างถึงใน บังอร ร้อยกรอง, 2553) โดยกระบวนการผสมผสานกลมกลืนมีขั้นตอนในการพัฒนาดังนี้

1. การเปลี่ยนรูปแบบของกลุ่มชนวัฒนธรรมรอง
2. การพัฒนาความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมกลุ่มหลัก
3. การสร้างความผูกพันกับกลุ่มวัฒนธรรมหลักโดยการแต่งงาน
4. การรู้สึกสูญเสียของกลุ่มวัฒนธรรมรองจึงนำมาสู่การแยกตัวจากกลุ่มวัฒนธรรมหลัก
5. ไม่มีการแบ่งแยก
6. ไม่มีอคติ
7. ไม่สร้างปัญหาขัดแย้งใดๆกับกลุ่มวัฒนธรรมหลัก

กล่าวโดยสรุปคือ การผสมผสานกลมกลืนทางวัฒนธรรมส่งผลให้เกิดการลดอคติและการลดความแบ่งแยกของกลุ่มชนในสังคม และไม่เกิดการขัดแย้งใดๆในสังคม ทั้งนี้เนื่องมาจากการยอมรับในวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง

ทฤษฎีเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมเกิดจากการศึกษาพหุวัฒนธรรม เพื่อนำมาเป็นแนวทางและเป็นหลักในการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม โดยทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพหุวัฒนธรรม ได้แก่ ทฤษฎีพหุวัฒนธรรมนิยม ทฤษฎีการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม และทฤษฎีการผสมผสานกลมกลืน ทุกทฤษฎีล้วนแล้วแต่เป็นทฤษฎีที่นักการศึกษาสามารถนำหลักการหรือรูปแบบของแต่ละทฤษฎีไปเป็นเกณฑ์ในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีบริบทของความแตกต่างทางวัฒนธรรม อีกทั้งนักศึกษายังสามารถ ตรวจสอบรูปแบบการสอนว่ารูปแบบการสอนของตนมีการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อความเป็นพหุวัฒนธรรมในระดับใดหรือมากน้อยเพียงใด และยังสามารถนำมาปรับให้เข้ากับระดับและเป้าหมายของแต่ละทฤษฎี (ณัฐอร วราพงษ์พิพัฒน์, 2557)

Michael Theunissen (อ้างถึงใน เกษม เพ็ญภินันท์, 2552) การรับรู้และการดำรงอยู่ร่วมกันของสรรพสิ่งที่แตกต่างกันอย่างมีความเสมอภาคต่อกัน โดยไม่มีฝ่ายใดสามารถมีอำนาจควบคุมหรืออยู่เหนืออีกฝ่ายหนึ่ง หากมีเพียงแต่ความสัมพันธ์ที่กำหนดการดำรงอยู่ร่วมกัน โดยที่ปัจเจกชนหนึ่งๆดำรงอยู่อย่างปัจเจก ท่ามกลางปัจเจกชนอื่นๆบนพื้นฐานที่ว่า “ความแตกต่างคือความเสมอภาค” ซึ่งหมายถึง ความสามารถที่จะธำรงรักษาความแตกต่างของตนเองคือสิทธิและเสรีภาพทางสังคมที่แต่ละคนสามารถแสดงออกได้อย่างเสมอภาคต่อกันในทางวัฒนธรรม

ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช (2552) ได้กล่าวถึงเส้นทางของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ว่ามิใช่สิ่งที่เพิ่งเกิดขึ้นมาใหม่เพราะกระแสโลกาภิวัตน์แต่อย่างใด แต่สังคมหนึ่งๆไม่อาจจะยุคสมัยใด ย่อมประกอบด้วยบุคคลหลายชาติ หลายวัฒนธรรม และหลายชนชั้นอยู่แล้ว จนอาจกล่าวได้ว่า ที่ได้มีสังคมที่นั่นย่อมมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม สังคมก่อนสมัยใหม่ยอมรับและไม่ปฏิเสธความหลากหลายทางวัฒนธรรม แต่ที่สำคัญคือ สังคมเหล่านี้มองความหลากหลายทางวัฒนธรรมว่าเป็นความแตกต่างที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มวัฒนธรรมต่างๆในสังคม เช่น สังคมระบบวรรณะ หรือสังคมภายใต้ระบบอาณานิคม คนในสังคมจะถูกกำหนดสถานะสูงต่ำไว้อย่างชัดเจน และคนในแต่ละกลุ่มก็มีวัฒนธรรมประจำกลุ่มอีกเช่นกัน

มนทัศน์เรื่องความหลากหลายในสังคมสมัยใหม่และหลังสมัยใหม่ ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ต่างกับสังคมก่อนสมัยใหม่ กล่าวคือ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้นต้องควบคู่ไปกับความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่พบในสังคมสมัยใหม่ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะดังนี้

1) หลอมรวมความหลากหลายเป็นหนึ่ง (Homogeneity / Uniformity)

แนวคิดนี้จะพบเห็นในช่วงรอยต่อของสังคมจากก่อนสมัยใหม่สู่สังคมสมัยใหม่ ดังกรณีของประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงศตวรรษที่ 20 เมื่อสหรัฐอเมริกาเปิดรับแรงงานจากชาติต่างๆเข้ามาในประเทศ เช่น ชาวไอริส เยอรมัน อิตาลี ยุโรปตะวันออก คาทอลิก และยิว เฉพาะในช่วงเวลาจากคริสต์ศักราช 1800 ถึง 1920 สหรัฐอเมริกามีคนอพยพเข้าประเทศรวมกันทั้งสิ้น 18 ล้านคน ในปี 1908 ชาวยิวอพยพจากอังกฤษที่มีชื่อว่า Israel Zangwill แต่งบทละครชื่อ Melting Pot สหรัฐอเมริกาจึงเป็นดินแดนที่หลอมละลายอัตลักษณ์อันหลากหลายของคนต่างชาติ ต่างภาษา ต่างวัฒนธรรมให้กลายเป็นหนึ่งเดียว โดยมุ่งเน้นกระบวนการให้กลุ่มชนเหล่านี้ปรับตัวเข้าหาวัฒนธรรมอเมริกันโดยการละทิ้งวัฒนธรรมของตนเอง

2) ประนีประนอมปรองดองความหลากหลาย (Diversity)

แนวคิดนี้จะก่อตัวหลังจากที่สังคมสมัยใหม่ได้ตั้งหลักปักฐานได้มั่นคงแล้ว สามารถหลอมรวมความแตกต่างให้กลายมาเป็นหนึ่งเดียวจนเกินพอดี จนต้องหันมาเรียกร้องให้ยอมรับความหลากหลายของกลุ่มวัฒนธรรมต่างๆไม่ว่าจะในชาติพันธุ์ เพศสถานะ ตลอดจนชนชั้น

กระแสเรียกร้องและต่อสู้เพื่อสิทธิพลเมืองของคนกลุ่มน้อย ตลอดจนการต่อต้านการเหยียดสีผิว ในโลกตะวันตกช่วงกลางศตวรรษที่ 20 เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของขบวนการเรียกร้องให้เกิดการยอมรับ “ความหลากหลายทางวัฒนธรรม” บนพื้นฐานของความเสมอภาค การยอมรับสิทธิทางวัฒนธรรมของคนกลุ่มน้อย การเคลื่อนไหวเรียกร้องความหลากหลายได้ขยายตัวต่อเนื่องจนกระทั่งปี 2001 องค์การยูเนสโกได้ประกาศ “ปฏิญญาสากลว่าด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม” ที่เน้นย้ำว่า ความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นมรดกร่วมกันของมนุษยชาติ ดังได้ระบุไว้อย่างชัดเจนใน “มาตราที่ 1 ความหลากหลายทางวัฒนธรรม มรดกร่วมกันของมนุษยชาติ” ว่า

“ความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งจำเป็นต่อมนุษย์ เฉกเช่นเดียวกับที่ความหลากหลายทางชีวภาพจำเป็นต่อธรรมชาติ ด้วยเหตุนี้ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมจึงถือเป็นมรดกร่วมกันของมนุษยชาติ และควรได้รับการยอมรับ ตลอดจนสนับสนุนอันจะยังประโยชน์ต่อมนุษย์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต”

3) ผสมผสานพันทาง (Hybridity)

แนวคิดนี้มองอัตลักษณ์ของกลุ่มวัฒนธรรมต่างๆว่ามีได้ชัดเจน ตายตัว และเป็นหนึ่งเดียว แต่ผสมผสานและซ้อนทับกันอยู่ ลักษณะทั้ง 3 นี้ ไม่ได้แยกออกจากกันชัดเจน แต่ซ้อนทับกันอยู่ และความหลากหลายดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นและคลี่คลายในสังคมในช่วงเวลาเดียวกัน

อมรา พงศาพิชญ์ (2549) กล่าวว่า นโยบายชาตินิยมของรัฐบาล มีผลกระทบต่อกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในลักษณะที่ต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิหลังของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของกลุ่ม และองค์ประกอบทางวัฒนธรรมอื่นๆ เช่น ศาสนา ความเชื่อ ความขัดแย้งที่สำคัญที่สุด คือ ความขัดแย้ง

ด้านอุดมการณ์ ทั้งนี้เพราะต่างฝ่ายต่างยึดมั่นว่าอุดมการณ์ของตนเองควรครอบงำผู้อื่น ความคิดเรื่องอิสรภาพ เสรีภาพทางความคิด ความเชื่อที่แตกต่างกันมีผลในการสร้างความขัดแย้งที่รุนแรงได้

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม ที่มีทั้งลักษณะที่สอดคล้องและลักษณะที่ขัดแย้ง โดยมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน ดังนี้

1) การปรับตัว (Adaptation)

การปรับตัวทางวัฒนธรรม หมายถึงวัฒนธรรมในรูปวัตถุ และวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ ซึ่งรวมถึงระบบความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิตและพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม

2) การสังสรรค์ทางวัฒนธรรม หรือ การผสมผสานทางวัฒนธรรม (Acculturation) และการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม (Assimilation)

การสังสรรค์ทางวัฒนธรรม หรือ การผสมผสานทางวัฒนธรรม (Acculturation) นี้ใช้เมื่อมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมวัฒนธรรมระหว่าง 2 กลุ่มคนที่มีสังคมวัฒนธรรมต่างกัน และมีการรับวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน แต่การผสมผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม (Assimilation) เป็นกรณีที่สังคมวัฒนธรรมที่มีปฏิสัมพันธ์กันมีพลังไม่เท่ากัน คนกลุ่มหนึ่งมีแนวโน้มที่จะยอมรับวัฒนธรรมของอีกกลุ่มหนึ่ง กลุ่มที่วัฒนธรรมมีพลังน้อยจะถูกผสมกลมกลืนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอีกกลุ่มที่มีพลังมากกว่า ในขณะที่เดียวกันอาจมีการแลกเปลี่ยนกันก็ได้ ซึ่งในท้ายที่สุดทั้ง 2 วัฒนธรรมนั้นก็จะถูกผสมรวมกันเป็นหนึ่งเดียว

3) การบูรณาการทางวัฒนธรรม (Cultural Integration)

หมายถึง การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของแต่ละวัฒนธรรมด้วยความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมคือ การมีวัฒนธรรมที่หลากหลายร่วมกัน และไม่ได้มีการพยายามครอบงำซึ่งกันและกัน ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ในสังคมสมัยใหม่มีลักษณะยอมรับซึ่งกันและกัน ย่อมหมายความว่า เกิดการบูรณาการทางวัฒนธรรม บางครั้งใช้คำว่า “พหุวัฒนธรรม” (Cultural Pluralism)

4) ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม (Cultural Conflict)

การแพร่กระจายวัฒนธรรมและการสังสรรค์ทางวัฒนธรรม อาจสร้างความขัดแย้ง ถ้าสมาชิกในกลุ่มไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน โดยปกติแล้วกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและภาษาพูดร่วมกัน มักจะไม่มี ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม

4.1.4 วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการเรียนรู้วัฒนธรรมและการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

อมรวิซซ์ นาครทรรพ (2546) ได้กล่าวถึง เป้าหมายของการเรียนรู้วัฒนธรรมว่ามี 2 ระดับ

1) เพื่อการดำรงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมของตน

การใช้ข้อมูลพื้นฐานทาง วัฒนธรรม และข้อมูลเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม วิถีชีวิต จนถึงการเข้าถึงคุณค่าและประเมินคุณค่าทางวัฒนธรรม

2) เพื่อสร้างสมานฉันท์ระหว่างวัฒนธรรม

เกิดจากความเข้าใจที่ถูกต้องด้านชาติพันธุ์ และวัฒนธรรม ส่งเสริมทัศนคติ และค่านิยมที่เหมาะสมต่อคนต่างเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์

เป้าหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

Banks (1994) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์หลักของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมไว้ว่า การให้การศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรมของตนเอง พร้อมทั้งยอมรับและเข้าใจวัฒนธรรมของผู้อื่นด้วย โดยมีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

1) การสร้างโอกาสที่เท่าเทียม ให้ความยุติธรรม ความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาของผู้เรียนที่มาจากความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา เพศ ฐานะทางสังคม สภาพร่างกาย

2) การปรับวิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เหมาะกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มาจากต่างวัฒนธรรม

3) การปรับเนื้อหาในบทเรียนเพื่อให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมต่างๆ

4) การปรับทัศนคติในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

Baruth and Manning (1992) ได้กล่าวถึง เป้าหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม ได้แก่

1. สำนึก เข้าใจ และยอมรับนับถือในธรรมชาติของความแตกต่าง และคล้ายคลึงกัน ในวัฒนธรรมต่างๆ

2. รู้สึกถึงความเหมือน และความแตกต่างที่มีอยู่ในสังคมต่างๆ

3. พัฒนาความเข้าใจที่ดีต่อธรรมชาติและผลกระทบของชาตินิยมแต่ละบุคคล ทั้งในแง่บวก และแง่ลบ

4. พัฒนาทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ของแต่ละบุคคล ยอมรับ และใช้วัฒนธรรมเป็นแรงจูงใจเกื้อหนุนในการให้ความสำคัญในสังคม

5. จัดและพัฒนาประสบการณ์ที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้นทั้งในด้านทักษะ ความรู้ความเข้าใจ และเจตคติที่จำเป็นต่อการอยู่อาศัยในสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลาย

จรรยา จัวนาน (2540) ได้กล่าวถึง เป้าหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือ การให้นักเรียนแต่ละ คนมีความรู้ความเข้าใจ และยอมรับผู้ที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมจากตน เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อกันและ เป้าหมายต่อมาคือ การให้ทุกคนในสังคมเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน เพื่อนำมาสู่สันติสุขของโลก

วุทธิศักดิ์ โภชนกุล (2551) กล่าวถึงเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาที่มีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ผู้ที่มีความสามารถพิเศษ นักเรียนจากวัฒนธรรมที่หลากหลายชนชั้นทางสังคม เชื้อชาติและกลุ่มชน โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ที่เรียนที่มีความเท่าเทียมกันให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ดังนั้น ความสำคัญ of เป้าหมายในการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม คือ การเพิ่มของผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทุกคน ภายใต้ข้อสมมติฐานที่ว่า ผู้สอนสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้นักเรียนทุกคนที่มาจากกลุ่มที่หลากหลาย โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม และลักษณะของการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน นอกจากนี้เป้าหมายของการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม ยังต้องช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาเจตคติทางบวกต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ กลุ่มชน และศาสนา ส่วนในเรื่องของเจตคติทางลบและทัศนคติที่ติดตัวมาของผู้เรียนจากกลุ่มต่างๆ เกิดจากการถ่ายทอดจากบุคคลในสังคมและสื่อมวลชน ซึ่งเรียกว่า “หลักสูตรสังคม” ส่งผลให้ผู้เรียนจำนวนมาก มีความเชื่อ ความเข้าใจ รวมถึงทัศนคติที่ผิดเกี่ยวกับบุคคลกลุ่มต่างๆ ในสังคม ถ้าหากสถานศึกษาไม่ช่วยพัฒนาเจตคติทางบวกเกี่ยวกับความแตกต่างของกลุ่มเขาเหล่านั้นก็จะมีความคิดที่เป็นทางลบติดตัวไปจนเป็นผู้ใหญ่ เพราะฉะนั้นสถานศึกษาจะต้องมีขั้นตอน หรือกระบวนการในการที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนเกี่ยวกับความเสมอภาคของสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม กลุ่มชน และเชื้อชาติ ตั้งแต่ก่อนเข้าเรียนไปจนถึงการเข้ารับการศึกษาแต่ละระดับ

ดังนั้นจึงสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้วัฒนธรรมและการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมนั้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจวัฒนธรรมของตนเอง เรียนรู้ เข้าใจในวัฒนธรรมของผู้อื่น และยอมรับวัฒนธรรมของผู้อื่นที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง และที่เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อกันในสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม

4.1.5 หลักการและรูปแบบการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

Banks and Banks (2005) ได้กล่าวถึง รูปแบบการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม มี 5 มิติ ดังนี้

1. การบูรณาการเนื้อหา โดยใช้วัฒนธรรมต่างๆ มาเป็นตัวอย่าง

ครูสามารถสอนเนื้อหาวิชาต่างๆ ได้ตามปกติ เพียงแต่ครูสามารถนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนมาสอดแทรก และบูรณาการร่วมกับ

วิชาที่สอน โดยครูสามารถยกตัวอย่างวัฒนธรรมต่างๆของคนในชุมชน โรงเรียน ชั้นเรียนมาอภิปรายร่วมกัน

2. กระบวนการสร้างองค์ความรู้ สร้างความเข้าใจ สืบค้น วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางวัฒนธรรม

ครูต้องมีบทบาททำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับกลุ่มชนในสังคม เพศ ชาติพันธุ์ เชื้อชาติ มีอิทธิพลต่อการเกิดความรู้ได้อย่างไร

3. การลดอคติ สร้างเจตคติที่ดี โดยการสอดแทรกเนื้อหา

โรงเรียนและครูต้องปลูกฝังเจตคติทางบวกในประเด็นของเชื้อชาติ และปลูกฝังเจตคติในเชิงบวกด้านความเป็นประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน

4. ความเสมอภาคในการเรียนการสอน

ครูต้องจัดการศึกษาให้เอื้อต่อนักเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรมและเชื้อชาติ โดยนักเรียนได้มีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมภายในชั้นเรียนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ผ่าน การแสดงความคิดเห็น อภิปราย รวมถึงการทำงานร่วมกัน อีกทั้งครูควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยม ภาษา และวัฒนธรรมที่แตกต่างเหล่านั้นด้วย

5. การปรับโครงสร้างทางวัฒนธรรมและสังคมภายในโรงเรียน

เป็นการให้ความสำคัญต่อการปรับวัฒนธรรมและสังคมภายในโรงเรียนให้เหมาะสมเสมอภาคและเอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งบุคลากรทุกคนภายในโรงเรียนต้องมีส่วนช่วยทำให้เกิดความเหมาะสมและเอื้อต่อนักเรียนทุกคน รวมถึงการสร้างบรรยากาศของการร่วมมือร่วมใจ

กล่าวคือ การจัดศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม ควรดำเนินการในลักษณะที่องค์ประกอบทุกส่วนดำเนินไปพร้อมกันทั้ง 5 มิติ ซึ่งหมายถึง การบูรณาการเนื้อหา กระบวนการก่อเกิดความรู้ การลดอคติ การสอนที่ยึดหลักความยุติธรรม และการปรับโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในโรงเรียน เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนที่มีความแตกต่างหรืออยู่ในสังคมที่แตกต่างวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี ได้มีความเสมอภาค รวมถึงสามารถยอมรับถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข

Jamie Wurzel (1988) ได้กล่าวถึงฐานคิดทางทฤษฎีการศึกษาพหุวัฒนธรรม ซึ่งได้พัฒนาแบบ (Model) ขึ้นมาเพื่ออธิบายชั้นต่างๆ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1) เอกวัฒนธรรมนิยม (Monoculturalism)

หมายถึงการที่ปัจเจกบุคคลเข้าใจว่าวัฒนธรรมของตนนั้นเป็นสากล โดยมองไม่เห็นความสำคัญของผู้อื่นในวัฒนธรรมอื่นๆ และนี่เป็นกุญแจไปสู่ “ลัทธิชาติพันธุ์นิยม” ที่ทำให้ผู้คนมองเห็นวัฒนธรรมของตนยิ่งใหญ่เหนือวัฒนธรรมอื่นๆ ซึ่งมีได้ตระหนักว่ามีผู้อื่นที่หลงใหลวัฒนธรรมของเขาในระดับเดียวกันด้วย

2) การติดต่อข้ามวัฒนธรรม (Cross-Cultural Contact)

คนบางคนได้มีโอกาสสัมผัสกับวัฒนธรรมอื่น เช่น ได้ลิ้มลองอาหารแปลกๆหรือได้พบปะผู้คนที่ไม่เหมือนตนจากการเดินทาง แต่กระนั้นเขาอาจยังไม่ถึงขั้นเกิดความตระหนักที่แท้จริง แต่อาจเป็นแค่เพียงการรับรู้ว่ามี “คนอื่น” อยู่บ้างเท่านั้น

3) ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม (Cultural Conflict)

เป็นการเผชิญหน้าระหว่างสอง หรือมากกว่าสองทัศนะแบบชาติพันธุ์นิยม และคนจำนวนไม่น้อยที่มีลักษณะของ “การเอาตนเป็นที่ตั้ง” ซึ่งจะทำให้มีแนวโน้มที่จะคิดว่าตนเองเป็นศูนย์กลาง

4) การแทรกแซงทางการศึกษา (Educational Intervention)

เป็นขั้นตอนของการรับข้อสนเทศใหม่ๆที่จะช่วยให้บุคคลผ่านขั้นตอนที่สามซึ่งเป็นความขัดแย้งทางวัฒนธรรมนั้นไปสู่ขั้นตอนที่ห้า

5) การเสียดุลยภาพ (Disequilibrium)

กล่าวคือ เมื่อความรู้เดิมถูกทำลายหรือทำให้เสียความถูกต้องไป ทำให้ผู้อื่นต้องตั้งคำถามหรือตั้งข้อสงสัยต่อทัศนคติและความเชื่อของตนเอง ซึ่งติดตามมาด้วยการต่อสู้ทางอารมณ์และปัญญาภายในตนเอง

6) การตระหนัก (Awareness)

เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางความคิดที่พยายามปรับปรนความรู้ใหม่เข้ามาในตน

7) พหุวัฒนธรรมนิยม (Multiculturalism)

เป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายที่นำไปสู่การยอมรับว่ามีความคิดที่แตกต่างไปจากตนเองอยู่ด้วยเช่นกัน

Sleeter and Grant (2003) ได้อธิบายถึงการจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมว่า ประกอบด้วยแนวทาง 5 ประการ คือ

- 1) การสอนในสภาพที่แตกต่างของความสามารถพิเศษและวัฒนธรรมของผู้เรียน
(Teaching the exceptional and culturally different student)
- 2) การสร้างความสัมพันธ์ไมตรีในมนุษย์ (The human relations approach)
- 3) การสร้างหลักสูตรที่เจาะจงหรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับกลุ่มของผู้เรียน
(The single-group studies curriculum)
- 4) การสร้างให้เกิดการศึกษาในลักษณะสังคมพหุวัฒนธรรม
(The multicultural education approach)
- 5) การส่งเสริมแนวทางพหุวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม (The multicultural and social deconstructionists)

ดังนั้นรูปแบบการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมนั้นจึงต้องมีการปรับวิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เหมาะกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มาจากต่างวัฒนธรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการศึกษาให้เกิดความเท่าเทียมและการยอมรับของผู้เรียนในทุกกลุ่มวัฒนธรรม โดยหลักในการปรับวิธีการจัดการเรียนการสอนนั้น ตามแนวคิดของ Bank (1994) มีดังนี้

1) โรงเรียนควรมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษา

คือแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และแนวปฏิบัติในโรงเรียน รวมถึงการสื่อสารไปถึงพ่อแม่และประชาชนว่าโรงเรียนให้ความสำคัญกับพหุวัฒนธรรมศึกษากับผู้เรียน

2) ปรับทัศนคติ ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคลากร

สิ่งสำคัญที่สุดคือ ทัศนคติของบุคลากร ซึ่งหมายรวมถึงครู ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ชุกรการแม่บ้าน ภารโรงและเจ้าหน้าที่ทุกคนในโรงเรียน บุคลากรโดยเฉพาะครูจะต้องเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนไม่ว่าจะมาจากเชื้อชาติใด เพศใด มีความผิดปกติทางร่างกายหรือไม่ ล้วนแล้วแต่มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนด้วยกันทั้งนั้น ความเชื่อเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและเพิ่มความมั่นใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย

3) การจ้างบุคลากรในโรงเรียนให้มีความหลากหลาย

บุคลากรในโรงเรียน เช่น ผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ บุคลากรสนับสนุนอื่นๆ ควรมีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ เพศ ศาสนา และสภาพร่างกาย ความหลากหลายของบุคลากรเช่นนี้จะเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นถึงนโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างดี สิ่งที่ต้องระวัง คือ โรงเรียนต้องคำนึงถึงตำแหน่งของบุคลากรที่เป็นชนกลุ่มน้อยด้วย เช่น หากผู้บริหารเป็นชนผิวขาวแต่ภารโรงเป็นคนผิวดำ จะทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติด้านลบเพิ่มขึ้นอีกก็เป็นได้

4) หลักสูตรของโรงเรียน

ควรมีการปรับเพื่อให้สะท้อนมุมมองของชนกลุ่มน้อยมากขึ้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาหลักสูตรผ่านมุมมองของชนกลุ่มน้อยเองด้วยไม่ใช่เพียงแค่เพิ่มเรื่องราวของชนกลุ่มน้อยเข้าไปในหลักสูตรเท่านั้น การปรับหลักสูตรเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมองปัญหา และประเด็นต่างๆจากมุมมองของคนหลากหลายวัฒนธรรม

5) เทคนิคการสอน

ผู้สอนจะต้องใช้วิธีการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมและการจัดกิจกรรมกลุ่มเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษา คือ การเรียนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการเรียนที่ครูฟังเสียงและความคิดเห็นของผู้เรียนที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรม โดยโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีการจัดการอบรมวิธีการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้แก่ครู

6) สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

โรงเรียนควรเลือกสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่สะท้อนประสบการณ์และประวัติศาสตร์ สื่อการสอนควรจะเกี่ยวข้องกับปัญหาและมุมมองของทุกกลุ่มชนชาติ

7) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

เป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ผู้ปกครองอาจจะลังเล ไม่กล้าเข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษาเนื่องจากเห็นว่าตนเองไม่มีอำนาจ หรือ ความเห็นของตนไม่ได้รับความใส่ใจจากโรงเรียน ดังนั้น หน้าที่ของโรงเรียนคือการหาวิธีที่จะทำให้ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาให้มากที่สุด

8) การตรวจสอบและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

การจัดการศึกษาแบบใดก็ตามต้องหมั่นตรวจสอบและปรับปรุง พัฒนา การจัดการศึกษาใน โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ เช่น ตรวจสอบว่าเป้าหมายที่กำหนดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบ พหุวัฒนธรรมศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ เป็นต้น

บทบาทของครูต่อการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมนั้นมีความสำคัญมาก ดังที่ บัญญัติ ยงย่วน และชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์ (2550) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1) ครูคือผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างเจตคติ ค่านิยมทางเชื้อชาติที่ถูกต้องให้กับ นักเรียนโดยผ่านกระบวนการสอนและการกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นต้นแบบให้แก่ นักเรียน ฉะนั้นการรับรู้เจตคติ และพฤติกรรมของครูเกี่ยวกับความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และ วัฒนธรรมของนักเรียนต้องเป็นไปในทิศทางบวก

2) ครูจะต้องเป็นผู้ยอมรับแนวคิดในเรื่องของความแตกต่างทางวัฒนธรรม และการอยู่ ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย

3) ครูจะต้องมีความรู้ เจตคติและทักษะการสื่อสารในชั้นเรียน สร้างบรรยากาศในชั้นเรียน และกิจกรรมในบทเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจและยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและความ หลากหลาย

4) ครูประจำชั้นและครูประจำวิชาในสังคมพหุวัฒนธรรมของสถาบันการศึกษา คือผู้ที่มี บทบาทสำคัญในการส่งเสริมเจตคติในเรื่องของการยอมรับในบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีความที่มีความ แตกต่างจากตน ไม่ว่าจะความต่างนั้นจะเป็นเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา หรือวัฒนธรรม

5) ครูจะต้องปราศจากอคติความลำเอียงต่อนักเรียนที่มีลักษณะแตกต่างจากตนและเรียนรู้ นักเรียนกลุ่มต่างๆ เพื่อนำไปสู่การสื่อสารและการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมและ ส่งเสริมการยอมรับซึ่งกันและกัน

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า หากครูผู้สอนมีความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็น อย่างดี ยอมรับความหลากหลายและความแตกต่างทางวัฒนธรรมก็จะสามารถเสริมสร้างเจตคติ และ

ค่านิยมเชิงบวกให้แก่ นักเรียนได้ดี ซึ่งครูผู้สอนนี้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเป็นอย่างมาก โดยครูผู้สอนจะต้องมีความเป็นกลางและปราศจากความลำเอียง หรืออคติต่อนักเรียนที่มีความแตกต่างเหล่านั้น รวมถึงมีความเสมอภาคในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมด้วย

ลักษณะการจัดการศึกษาตามแนวพหุวัฒนธรรมนั้น มีหลักสำคัญที่จะต้องศึกษาอย่างน้อย 3 ประการ คือ แนวคิดหรือมโนทัศน์ แนวทางการปฏิรูปทางการศึกษา และกระบวนการทางการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม โดยต้องจัดการศึกษาเพื่อผู้เรียนทุกคน โดยไม่แบ่งแยกเพศ ชนชั้นทางสังคม กลุ่มชน เชื้อชาติ หรือลักษณะทางวัฒนธรรม จะต้องมีความเท่าเทียมกันในโอกาสที่จะได้รับการเรียนรู้ในสถานศึกษา และมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการเปลี่ยนแปลงที่ดีที่สุด ในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังต้องมีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในลักษณะองค์รวม ไม่ได้จำกัดเฉพาะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเท่านั้น อีกทั้งการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมเป็นกระบวนการ มีเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่มีเสรีภาพและความยุติธรรมจะต้องมีการขจัดความคิดที่เป็นอคติและการแบ่งแยกของกลุ่มต่างๆในผู้เรียนให้หมดไป โดยเป็นกระบวนการที่จะต้องปฏิบัติต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความเท่าเทียมกันทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกคน (จุติศักดิ์ โกชนกุล, 2551)

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมนั้นจะช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมและสังคม สามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกัน และเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสภาพสังคม นอกจากนี้การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมยังช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความมั่นใจในการที่จะประสบผลสำเร็จในการศึกษาในสถานศึกษาที่มีสภาพสังคมเป็นสังคมที่มีความแตกต่างและหลากหลายทางวัฒนธรรมอีกด้วย

4.1.6 เกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

Bank (1994) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินโรงเรียนที่มีการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม ดังนี้

1. บุคลากรตลอดจนนักเรียนในโรงเรียนมีทัศนคติเชิงบวกต่อนักเรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม
2. หลักสูตรในโรงเรียนเอื้อต่อรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม
3. วิธีการสอนของครูเป็นลักษณะของการสร้างองค์ความรู้ที่เน้นความเป็นตัวตนของนักเรียน
4. องค์ประกอบของหลักสูตรนำไปเป็นตัวบ่งชี้ถึงความรู้พื้นฐานของนักเรียน
5. สื่อการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติ กลุ่มชาติพันธุ์ และแง่มุมทางวัฒนธรรมตามสถานการณ์ ความคิดรวบยอดและแนวโน้มต่างๆ

6. ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเตรียมบริบททางวัฒนธรรมสำหรับการสอนและการให้ความรู้ทางวัฒนธรรม

7. บุคลากรในโรงเรียนสะท้อนถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม

8. โรงเรียนมีนโยบายเกี่ยวกับการสนับสนุนความแตกต่างทางวัฒนธรรม

ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ เกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมต้องคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม ส่งเสริมให้เกิดทัศนคติและเจตคติเชิงบวกต่อนักเรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม อีกทั้งครูผู้สอนต้องมีบทบาท วิธีการสอนและสื่อในการเรียนการสอนที่เอื้อต่อสังคมในชั้นเรียน รวมถึงหลักสูตรและนโยบายของโรงเรียนที่ต้องเอื้อต่อบริบทพหุวัฒนธรรม นอกจากนี้ผู้ปกครองและครอบครัวก็เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมในการเตรียมบริบททางวัฒนธรรมให้กับนักเรียนด้วย

กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมนี้ สามารถสรุปได้ว่า เป็นการศึกษาที่ต้องเน้นการบูรณาการเนื้อหา กระบวนการก่อเกิดความรู้ การลดอคติ การสอนที่ยึดหลักความยุติธรรม และการปรับโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในโรงเรียน เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนที่มีความแตกต่างหรืออยู่ในสังคมที่แตกต่างวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี ได้มีความเสมอภาค รวมถึงสามารถยอมรับถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข โดยที่ทุกภาคส่วนหรือทุกฝ่ายภายในโรงเรียนต้องมีกระบวนการที่สอดคล้องกัน ต้องมีการปรับวิธีการจัดการเรียนการสอนซึ่งควรเริ่มตั้งแต่นโยบายของโรงเรียน การปรับทัศนคติของบุคลากร การจ้างบุคลากรภายในโรงเรียน หลักสูตรของโรงเรียน เทคนิคการสอน สื่อการสอน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และการประเมินผล ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาเจตคติทางบวกต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ กลุ่มชน และศาสนา เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน นำไปสู่การอยู่ร่วมกันของพลโลกอย่างสันติ นับเป็นการส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน

4.2 การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งในเป้าหมายในการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ซึ่งเป็นการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (United Nations, 2015)

UNESCO (United Nations, 2017) ได้กล่าวถึง ห้าเสาหลักของการศึกษา (Five pillars of Education) โดยมีประธานคณะกรรมการการศึกษาระหว่างประเทศในศตวรรษที่ 21 (International Commission on Education for Twenty-First Century) กล่าวไว้ดังนี้

1) Learning to Know: ความรู้และข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งจำเป็นต่อการทำงานในยุคโลกาภิวัตน์ สังคมยุคข้อมูลข่าวสารและระบบการจัดการความรู้ รวมทั้งวิธีการหาความรู้ในยุคนี้มีความเป็นอิสระภาพในการเรียนรู้มากขึ้น เป็นการเรียนรู้ที่ต้องการที่จะมีความรู้และเข้าใจ

2) Learning to Be: การพัฒนามนุษย์ในทุกๆด้าน เพื่อเป็นการกระตุ้นความสามารถของแต่ละบุคคลอย่างเต็มศักยภาพ สามารถคิดและตัดสินใจอย่างอิสระมีความสร้างสรรค์และนำสิ่งใหม่มาใช้เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีขึ้น มีความมั่นใจ มีความยุติธรรมและมีความรับผิดชอบ

3) Learning to Live Together: เป็นการพัฒนา สร้างความตระหนัก และสร้างความเข้าใจในตัวเองและผู้อื่น ลดความขัดแย้ง และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความเคารพซึ่งกันและกัน รวมทั้งพึ่งพาอาศัยกันด้วย เป็นการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมและสามารถร่วมกิจกรรมต่างๆกับผู้อื่นได้

4) Learning to Do: การให้ความรู้และการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่โดยการฝึกและพัฒนาความสามารถและทักษะชีวิต มีคุณภาพ มีสมรรถภาพและมีทัศนคติที่ดี เป็นการเรียนรู้ที่สามารถปฏิบัติงานทุกด้านได้อย่างสร้างสรรค์

5) Learning to Transform oneself and society : เป็นการเรียนรู้ที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองและสังคม เมื่อได้พัฒนาทักษะและได้รับคุณค่าใหม่ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ จะสามารถคิดและสร้างสรรค์เพื่อที่จะร่วมกันเปลี่ยนแปลงสังคมให้มีความยั่งยืน

ซึ่งจากนโยบายดังกล่าวของยูเนสโก จึงกล่าวได้ว่า ห้าเสาหลักของการศึกษานั้นเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การเรียนรู้เพื่อเข้าใจตนเองและผู้อื่น ยอมรับซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รวมถึงการมีเจตคติและทัศนคติที่ดีต่อกันในความหลากหลายทางวัฒนธรรมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสังคมโลกด้วย

การประชุมสมัชชาโลกเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development หรือ WCED) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนหมายถึง การพัฒนาที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดความสามารถของเขาในการที่จะสนองตอบความต้องการของตนเอง (WCED, 1987)

องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือองค์การยูเนสโก (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization - UNESCO) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาที่สนองความต้องการของประชาชนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้ประชาชนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดความต้องการของตัวเอง และได้ขยายความว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นความเข้าใจกว้างๆ เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ทางธรรมชาติและเศรษฐศาสตร์ ขณะเดียวกันก็เกี่ยวข้องกับรากฐานทางวัฒนธรรมที่พร้อมด้วยการยึดถือคุณค่าความเป็นมนุษย์ และด้วยวิธีการอย่างไรก็ตามแต่ ต้องทำให้เขาตระหนักถึงความสัมพันธ์ของ

เขากับคนอื่น ๆ รวมทั้งเขารับผิดชอบต่อความต้องการจำเป็น ตามแนวคิดพื้นฐานใหม่ที่จินตนาการไว้ เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนชาวโลกและเพื่อการเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยอันยั่งยืนยาวนานของชีวิตมนุษย์ (ดลพัฒน์ ยศธร, 2542)

เมื่อองค์การสหประชาชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและสิ่งแวดล้อม (World Commission on Environment and Development หรือ WCED) และจัดประชุมครั้งแรกเมื่อประมาณตุลาคม พ.ศ. 2527 ต่อมาได้ตีพิมพ์รายงานชื่อ Our Common Future ซึ่งเป็นการรายงานสภาวะแวดล้อมของโลกที่เกิดขึ้นจากการทำลายล้างโดยระบบอุตสาหกรรมของมนุษย์ และนำเสนอแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นครั้งแรก ตลอดจนเผยแพร่แนวคิดออกไปทั่วโลกนั้น องค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้ประกาศทศวรรษโลก เพื่อการพัฒนาเชิงวัฒนธรรม (World Decade for Cultural Development) โดยอาศัยมติของสมัชชาใหญ่ ในระหว่างปี พ.ศ.2531-2540 (ค.ศ. 1988-1997) ซึ่งนำแนวคิดของการใช้มิติทางวัฒนธรรมของสังคมเป็นเครื่องมือในการพัฒนา ซึ่งการพัฒนาตามแนวคิดนี้เป็นการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับมนุษย์และวัฒนธรรม ถือว่าคุณค่าของมนุษย์และวัฒนธรรมเป็นแกนกลางในการพัฒนา และพยายามหาความสมดุลในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมคือเน้นที่การพัฒนาคุณภาพของคนเป็นสำคัญ

ในเรื่องของการพัฒนาเชิงวัฒนธรรมนั้น เป็นผลมาจากการที่องค์การยูเนสโกได้จัดการประชุมระหว่างประเทศ เรื่องนโยบายเกี่ยวกับวัฒนธรรมขึ้นในปี 2525 ณ กรุงเม็กซิโก ทำให้นำไปสู่แนวคิดในการกำหนดทศวรรษโลกเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรม อีกทั้งสะท้อนให้เห็นจุดยืนตามแนวคิดของสหประชาชาติว่า การพัฒนาประเทศต่างๆ และการพัฒนามนุษยชาตินั้นจะพัฒนาเฉพาะด้านเศรษฐกิจอย่างเดียวไม่เพียงพอ เพราะในชีวิตของทุกคนและทุกชุมชนมีสิ่งสำคัญยิ่งอีกสิ่งหนึ่ง คือ วัฒนธรรม จึงต้องพัฒนาวัฒนธรรมด้วย ฉะนั้น แนวคิดหลักในการพัฒนาขององค์การยูเนสโก คือการผนวกวัฒนธรรมเข้ากับเรื่องหลักๆในการพัฒนา เช่น การศึกษา การสื่อสาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สุขภาพ อุตสาหกรรม การขนส่ง แรงงาน และสิ่งแวดล้อม นั่นคือ การยึดปัจจัยด้านมนุษย์และคุณค่าทางวัฒนธรรมรวมอยู่ในกิจกรรมการพัฒนา (ดลพัฒน์ ยศธร, 2542)

คณะกรรมการโลกว่าด้วยวัฒนธรรมและการพัฒนาได้รับการจัดตั้งขึ้น ในปี พ.ศ. 2536 เพื่อประสานระหว่างวัฒนธรรมกับการพัฒนา โดยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการ คือ

1. ส่งเสริมรูปแบบใหม่ของการพัฒนาให้เชื่อมโยงกับนโยบายทางสังคม
2. ส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม
3. ส่งเสริมความเคลื่อนไหวของวัฒนธรรมในรูปแบบใหม่เพื่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในรูปแบบใหม่เพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (สุปราณี คำยวง ผู้แปล, 2538 อ้างถึงใน ดลพัฒน์ ยศธร, 2542)

องค์การสหประชาชาติได้กำหนด "เป้าหมายในการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก 17 ประการ" (Sustainable Development Goals) (United Nation, 2015) ดังแสดงในแผนภาพนี้

Developed in collaboration with TROLLBÄCK & COMPANY | TheGlobalGoals@trollback.com | +1.212.529.1010
For queries on usage, contact: dpcampaigns@un.org

แผนภาพที่ 16 เป้าหมายในการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก

จากแผนภูมิ เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกนั้น ประกอบด้วย

1. No Poverty
: จัดความยากจน
2. No Hunger
: จัดความอดอยาก สร้างความมั่นคงทางอาหาร
3. Good Health and Well-Being
: การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี
4. Quality Education
: การศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้
5. Gender Equality
: ความเท่าเทียมทางเพศ
6. Clean Water and Sanitation
: น้ำสะอาดและสุขาภิบาล

7. Affordable and Clean energy
: การมีพลังงานสะอาดใช้อย่างเพียงพอ
8. Decent Work and Economic Growth
: งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ
9. Industry, Innovation and Infrastructure
: พัฒนาภาคภาคอุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐานให้พร้อม
10. Reduce Inequalities
: ลดความเหลื่อมล้ำ
11. Sustainable Cities and Communities
: สร้างให้เกิดชุมชนเมืองที่ยั่งยืน
12. Responsible Consumption and Production
: การบริโภคและการผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ
13. Climate Action
: การดูแลเรื่องสภาพภูมิอากาศ
14. Life below Water
: อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางน้ำ
15. Life on Land
: ส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของระบบนิเวศบนบก
16. Peace, Justice and Strong Institutions
: การสร้างความสงบ ยุติธรรมและสถาบันที่เข้มแข็ง
17. Partnerships for the Goals
: ภาคความร่วมมือเพื่อผลักดันให้ถึงเป้าหมาย

สำหรับเป้าหมายทั้ง 17 ประการนั้น อาศัยกรอบแนวคิดของการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านการเชื่อมโยงกันของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จากความเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกประเทศทั่วโลก เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาร่วมกันในอีก 15 ปีข้างหน้าจนถึงปี พ.ศ. 2573 (2030) เพื่อทดแทนเป้าหมายเดิมหรือเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals) ทั้ง 8 ข้อ ซึ่งสิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2558

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) หรือเป้าหมายที่ 4 เป็นส่วนหนึ่งในเป้าหมาย ในการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกนั้น (United Nation, 2015) มีเป้าหมายหลัก คือ

" Ensure inclusive and equitable Quality education and promote lifelong learning opportunities for all"

“การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงและส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับประชาชนทุกคน” โดยมีเป้าหมายรองทั้งหมด 7 ข้อ คือ

1. สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยม ศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผล ภายในปี พ.ศ. 2573 (2030)
2. สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพภายในปี พ.ศ. 2573 (2030) เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา
3. สร้างหลักประกันว่าให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพในทักษะวิชาชีพ อาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัย ภายในปี พ.ศ. 2573 (2030)
4. เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่จำเป็น รวมถึงทักษะทางเทคนิคและวิชาชีพ สำหรับการจ้างงาน การมีงานที่ดี และการเป็นผู้ประกอบการภายในปี พ.ศ. 2573 (2030)
5. ขจัดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และสร้างหลักประกันว่ากลุ่มบุคคลที่มีความเปราะบาง ซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียมกัน ภายในปี พ.ศ. 2573 (2030)
6. สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ทั้งหญิงและชาย สามารถอ่านออกเขียนได้ และคำนวณได้ภายในปี พ.ศ. 2573 (2030)
7. สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมไปถึงการศึกษาสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และในส่วนของวัฒนธรรมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี 2573 (2030)

โดยมีแนวทางในการพัฒนา 3 ประการ เพื่อสนับสนุนเป้าหมายในการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา คือ

- a. สร้างและยกระดับอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษาต่อเด็ก ผู้พิการ และเพศสภาพะ อีกรทั้งยัง ให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน
- b. ขยายทุนการศึกษาในทั่วโลกสำหรับประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศด้อยพัฒนา รัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะเล็ก และประเทศในแอฟริกา ในการสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และหลักสูตรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค

ด้านวิศวกรรม และด้านวิทยาศาสตร์ในประเทศที่พัฒนาแล้วและในประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ภายในปี พ.ศ. 2563 (2020)

c. เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ รวมถึงการดำเนินการผ่านทางความร่วมมือระหว่างประเทศในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา เฉพาะอย่างยิ่งในประเทศด้อยพัฒนาและรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573 (2030)

ซึ่งการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นมีเป้าหมายในการส่งเสริมทางด้านวัฒนธรรมด้วย ดังที่ปรากฏ ในเป้าหมายรองข้อที่ 7 ในการส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก ความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและในมีส่วนร่วมของวัฒนธรรมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับประเทศไทยนั้นนอกจากการพัฒนาใน 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมตามแนวทางของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกแล้ว ประเทศไทยยังให้ความสำคัญกับมิติทางวัฒนธรรมอีกด้วย

4.2.1 การพัฒนาที่ยั่งยืนและวัฒนธรรม

การพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นมีเป้าหมายในการพัฒนาในหลายด้าน การพัฒนาที่ยั่งยืนในด้านการศึกษาคือเป้าหมายหนึ่งในเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ซึ่งมีเป้าหมายคือจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง และส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนทุกคน โดยมีเป้าหมายรองในการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาอีก 7 ประการ ซึ่งมีส่วนที่มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมใน ข้อที่ 7 คือ การสร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นในการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมไปถึงการศึกษาสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และในมีส่วนร่วมของวัฒนธรรมต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี พ.ศ. 2573 (2030)

การพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นมีวัฒนธรรมเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนา โดยการผนวกวัฒนธรรมเข้ากับการศึกษาก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน วัฒนธรรมเป็นรูปแบบ วิถีชีวิต แบบแผนในการดำเนินชีวิตที่มนุษย์สร้างขึ้น และมีการสืบทอดมาเป็นเวลานานจากรุ่นสู่รุ่น ศิลปะเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม อีกทั้งศิลปะยังส่งเสริมความเข้าใจและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมด้วย ดังนั้นการเรียนรู้วัฒนธรรมผ่านศิลปะเป็นการเป็นการสร้างพื้นฐานความชื่นชมและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมนั้น เมื่อบุคคลมีความเข้าใจอันดีต่อกัน เข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมของกันและกัน ก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้และยอมรับความแตกต่างซึ่งกันและกัน นำไปสู่ความเท่าเทียมและเสมอภาคทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในสังคมโลก

ดังนั้นศิลปศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม เนื่องจาก งานศิลปะนั้นสามารถสะท้อนสภาพสังคมในปัจจุบันขณะนั้น หรือสะท้อนสังคมในอดีต ซึ่งได้รับจากสภาพสังคมในขณะนั้น ฉะนั้นศิลปศึกษาจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะและวัฒนธรรมเหล่านั้นด้วย ก่อให้เกิดความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมของกันและกัน ส่งผลให้เกิดความเสมอภาคในการเรียนรู้และการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก

4.3 คุณค่าในวัฒนธรรมและพหุวัฒนธรรม

ศิลปะเป็นสิ่งที่คู่กับมนุษย์มาช้านาน และศิลปะยังเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมซึ่งหมายถึงรูปแบบวิถีชีวิต แบบแผนในการดำเนินชีวิตที่มนุษย์สร้างขึ้น และมีการสืบทอดกันมาเป็นเวลานานจากรุ่นสู่รุ่น

ประสพ ลีเหมือดภัย (2543) ได้กล่าวถึง คุณค่าทางวัฒนธรรม ว่า ศิลปะทั้งอดีตและปัจจุบันได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นมาเป็นรูปแบบอันเสมือนสิ่งแทนความนึกเห็น และความเข้าใจที่ได้รับการยอมรับในสมัยนั้นๆ ซึ่งแสดงออกให้เห็นถึงลักษณะขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นต้นความคิดขึ้นทำให้เกิดผลงานศิลปะ คุณค่าทางวัฒนธรรมที่อยู่ในศิลปะจะมีใช้วัตถุที่มีเพียงความงามทางศิลปะเท่านั้น แต่จะเป็นสัญลักษณ์แห่งการรับรู้ ช่วยแผ่ขยายจิตใจให้เกิดมโนภาพ ความคิดรวบยอด จินตนาการ และเป้าหมายที่ชัดเจนมั่นคง จึงเป็นคุณค่าทางวัฒนธรรมที่ให้มากกว่าเรื่องของความงามและความพึงพอใจ

วิรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ (2549) ได้กล่าวว่า ศิลปะมีคุณค่าส่งเสริมความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นด้านหนึ่งของคุณค่าศิลปะจากทั้งหมด 7 ด้าน ซึ่งการให้เด็กได้สามารถเข้าใจในความงามของศิลปวัฒนธรรมของชาติ จนสามารถประเมินผลและตีคุณค่าของงานศิลปะนั้นๆ ได้ นักการศึกษาเชื่อว่า การสอนวิชาศิลปะนิยมมีคุณค่าในการส่งเสริมและรักษาศิลปวัฒนธรรมได้

ดังนั้นวัฒนธรรมที่แสดงออกผ่านทางศิลปะสามารถถ่ายทอดถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมซึ่งคุณค่าทางวัฒนธรรมจากศิลปะนี้จะทำให้เกิดความเข้าใจและรับรู้ถึงคุณค่าจนสามารถประเมินผล และตีคุณค่าได้

การเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมนั้นเป็นการเข้าใจและยอมรับในวัฒนธรรมที่ได้รับ เอาใจใส่ในคุณค่าหรือค่านิยมต่างๆ ซึ่งการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมนั้นเป็นการเข้าใจและยอมรับในวัฒนธรรมที่หลากหลายและแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง โดยมีเจตคติ ทศนคติที่ดีต่อเชื้อชาติ ชาติพันธุ์

วิถีชีวิต ความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของแต่ละบุคคล ใช้วัฒนธรรมเป็นแรงจูงใจเกื้อหนุนในการให้ความสำคัญในสังคม เพื่อให้ทุกคนในสังคมเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน นำไปสู่การอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมที่มีความแตกต่างหลากหลายหรือสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีความสุข

4.4 พหุวัฒนธรรมในบริบทของสังคมไทย

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2543) กล่าวถึงพัฒนาการของสังคมและวัฒนธรรมไทยว่า มีความหลากหลายมาตั้งแต่ครั้งบุพกาล มีพัฒนาการจากชุมชนเล็กๆเป็นชุมชนใหญ่ เป็นเมือง เป็นอาณาจักร เป็นสุโขทัย อยุธยา รัตนโกสินทร์ และก่อนหน้านั้นมีแคว้นต่างๆมากมาย มีทวารวดี ศรีวิชัย เป็นต้น ดังนั้นโดยพื้นที่อาณาบริเวณมีความหลากหลายมากมาย ทั้งในแง่ธรรมชาติ นิเวศวิทยา สิ่งแวดล้อม และในแง่ของวัฒนธรรม ไทยไม่ได้เป็นหนึ่งเดียวมาตั้งแต่ต้น มีความหลากหลายมาตั้งแต่ดึกดำบรรพ์แล้วยังคงดำรงความหลากหลายเอาไว้จนบัดนี้ ความหลากหลายเหล่านั้นมีการแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงไปมาหาสู่กัน มีการหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวได้อย่างสวยงาม

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีประชากรหลายชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ศาสนา และภาษา เป็นสังคมที่มีลักษณะพหุวัฒนธรรมหรือสังคมที่มีความแตกต่างหรือความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความแตกต่างหรือความหลากหลายในบริบทของสังคมไทยนี้ครอบคลุมถึงความแตกต่างในเรื่องชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ศาสนา และชีวิตความเป็นอยู่ อย่างไรก็ตามคนส่วนมากอาจจะไม่เคยรับรู้ถึงสังคมไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ที่เป็นเช่นนี้ เพราะในอดีตที่ผ่านมาปัญหาเรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรมของประเทศไทยเกิดขึ้นไม่มากนัก จึงส่งผลให้สังคมไทยให้ความสำคัญกับเรื่องปัญหาความแตกต่างทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมค่อนข้างน้อย (อมรา พงศาพิชญ์, 2543)

บังอร ร้อยกรอง (2553) ได้กล่าวว่า ในปัจจุบันประเทศกำลังเผชิญปัญหาความขัดแย้งอันเนื่องมาจากความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ในด้านชาติพันธุ์ ภาษา และศาสนา จากความหลากหลาย ดังกล่าวนั้นนี้เองทำให้เกิดการหล่อหลอมความเป็นตัวตนและทัศนคติที่ต่างกันไปในแต่ละกลุ่มชน ประเทศไทยจึงได้รับอิทธิพลจากสังคมในลักษณะของพหุวัฒนธรรม สภาพบริบททางพหุวัฒนธรรมนี้ส่งผลให้ประเทศไทยมีกลุ่มชนที่มีความแตกต่างกันในด้านความคิดเห็นนำมาสู่ความขัดแย้ง ซึ่งเป็นผลมาจากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในเรื่องความหลากหลายของชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ศาสนา และภาษา ตลอดจนการปฏิเสธการยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่น่ามาสู่ความขัดแย้ง

ประเทศไทยมีกลุ่มประชากรที่อยู่อาศัยในพื้นที่ที่มีสถานะเชิงพหุวัฒนธรรมเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะจังหวัดที่มีชนกลุ่มน้อยอยู่อาศัย หรือจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคใต้ รวมทั้งจังหวัดในเขตภาคกลาง

นอกจากนั้นในพื้นที่เขตเมืองใหญ่ที่เป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งทุนหรือร่วมทุนจากบริษัท หรือ กลุ่มบุคคลจากต่างประเทศก็จะมีประชากรกลุ่มหนึ่งเป็นชาวต่างประเทศที่มีภาษา วัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่แตกต่างจากคนไทย ในพื้นที่ลักษณะพหุวัฒนธรรมดังกล่าวนี้การจัดการศึกษาใน สถานศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน รวมถึงการศึกษาตามอัธยาศัยจะต้องเป็น กระบวนการที่ทำให้บุคคลเข้าใจ ยอมรับความแตกต่างของเด็กและเยาวชนต่างวัฒนธรรม เคารพ สิทธิของแต่ละบุคคล กำหนดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมสนับสนุนการ เรียนการสอนที่เอื้อต่อการเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน ในพื้นที่เมืองเขตอุตสาหกรรม หรือ พื้นที่ที่มีการลงทุนทางธุรกิจจากต่างประเทศ เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ อุดรธานี นครราชสีมา ภูเก็ต ชลบุรี ระยอง มีสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนนานาชาติซึ่งมีหลักสูตรจะเป็นหลักสูตรนานาชาติ มีผู้บริหาร ครูอาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาที่เป็นชาวต่างชาติทำงานร่วมกับครูอาจารย์ไทย สถานศึกษาเหล่านั้น หรือสถานศึกษาที่อยู่ติดพรมแดนนี้จะเป็นแหล่งเรียนรู้และมีกระบวนการที่ ยอมรับพหุวัฒนธรรม มองเห็นความสำคัญของวัฒนธรรม ภาษา ความเชื่อ ศาสนาของนักเรียนแต่ละ คน และที่สำคัญคือเห็นคุณค่าของความแตกต่าง และพยายามที่จะใช้กระบวนการทางการศึกษาหล่อ หลอม กล่อมเกล่าให้เด็กและเยาวชนได้รับ การพัฒนาในทุกด้านอย่างเต็มศักยภาพบนพื้นฐานของ ความแตกต่างเหล่านั้น (อธิปัตย์ คลีสุนทร, 2555)

ประเทศไทยเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 ส่งผลให้ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกโดยใช้ระบบการศึกษา เป็นตัวกลาง เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอันดีในประเทศสมาชิกที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน รวมไปถึงจัดการศึกษาสำหรับ นักเรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา และภาษาของประเทศ สมาชิก ดังนั้นการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรมจึง เป็นสิ่งสำคัญในสังคมไทย

ดังนั้นสภาพพหุวัฒนธรรมในบริบทของสังคมไทยนั้นมีหลากหลายลักษณะประกอบกัน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. สังคมไทยมีความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรมในด้านชาติพันธุ์ ภาษา และ ศาสนา ของกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย จึงทำให้มีความคิด ทักษะคติ ค่านิยมที่แตกต่างกัน เป็นผลทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในเรื่องของความแตกต่างหลากหลายเหล่านั้น

2. ประเทศไทยมีพื้นที่ที่มีสถานะเชิงพหุวัฒนธรรม โดยเฉพาะจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับ ประเทศ เพื่อนบ้าน ในพื้นที่เขตเมืองใหญ่ เขตอุตสาหกรรม หรือเขตพื้นที่ที่เป็นแหล่งลงทุนทาง เศรษฐกิจที่ร่วมทุนกับชาวต่างชาติ

3. ประเทศไทยเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของประเทศสมาชิก อีกทั้งยังต้องจัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา และภาษาด้วย

ฉะนั้น จากสภาพพหุวัฒนธรรมในบริบทสังคมไทยที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น การศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญ ที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีของกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม รวมไปถึงการยอมรับ และเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมเหล่านั้น อีกทั้งการศึกษายังทำให้บุคคลได้รับการพัฒนาในทุกๆด้าน เพื่อนำไปสู่ความเท่าเทียมกันในสังคม และเป็นสังคมที่สมบูรณ์ มีคุณค่า มีศักยภาพบนพื้นฐานของความแตกต่างหลากหลายด้วย ประกอบกับการขยายตัวของโรงเรียนนานาชาติที่ปัจจุบันมีจำนวนมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรม เนื่องจากโรงเรียนนานาชาตินั้นเป็นสถานศึกษาที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีความเข้าใจอันดีต่อกัน เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และรวมถึงมีเจตคติที่ดีต่อกันด้วย

4.5 การประเมินการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

คุณค่าอาจฝังติดอยู่กับความชอบ แต่ไม่ใช่ในทุกกรณี แต่นับได้ว่าเป็นคุณค่าเมื่อบุคคลได้ตัดสินใจ หลังจากการพิจารณาความสัมพันธ์ที่เหนือความชอบเป็นที่ยอมรับแล้ว ความสนใจหรือความชอบจึงไม่ใช่มาตรฐานตัดสินขั้นสุดท้ายเสมอไป คุณค่าถูกกำหนดโดยมาตรฐานของความถูกต้อง ความถูกต้องเป็นสิ่งที่มีคุณค่าเช่นกัน แม้จะชอบเพียงใดก็ตาม (Dewey, 1974)

การที่บุคคลจะเกิดลักษณะนิสัยล้วนมีจุดเริ่มต้นจากการได้รับรู้สิ่งเร้าที่คอยกระตุ้นในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันไป ซึ่งส่งผลไปสู่การรู้เห็นคุณค่าต่อสิ่งกระตุ้นเหล่านั้น จนเกิดเป็นการเห็นคุณค่า ซึ่งเป็นความรู้สึกในเชิงบวกต่อสิ่งเร้า และพัฒนาจนเป็นค่านิยม และบุคลิกนิสัยในที่สุด การวัดและประเมินความรู้สึกสามารถทำได้หลายระดับขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินในแต่ละช่วงวัย ซึ่งเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางร่างกายควบคู่กัน หรืออาจเป็นการวัดการประเมินการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคล อันเนื่องมาจากการให้สิ่งเร้าใหม่เข้าไป ได้แก่ การให้ความรู้ที่สร้างผลต่อความรู้สึกถึงคุณค่า หรือความซาบซึ้ง ได้แก่ วิชาจริยศาสตร์ วิชาศิลปนิยม วิชาสังคีตนิยม (บุญธรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์, 2559)

การประเมินผลด้านจิตพิสัยนั้นเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและยากต่อการวัด เนื่องจากจิตพิสัยเป็นคุณลักษณะแฝงภายในบุคคลที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึก จิตใจ ได้แก่ ความสนใจ เจตคติ

ค่านิยม จริยธรรม ซึ่งเป็นคุณลักษณะ สังเกตได้ยาก เนื่องจากการที่บุคคลมีความคิด ความรู้สึกอย่าง เดียวกัน อาจแสดงพฤติกรรมออกมาแตกต่างกัน และการแสดงพฤติกรรมที่เหมือนกันก็อาจ เนื่องมาจากเหตุผลภายในจิตใจที่ต่างกัน รวมถึงปัญหาการประเมินจิตพิสัยอื่นๆ เช่น การเสแสร้ง การลำเอียงเข้าข้างตนเอง เป็นต้น (ณัฐภรณ์ หลาวทอง, 2549)

Krathwohl และคนอื่นๆ (1973) ได้วิจัยการเรียนรู้อารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ โดยแบ่ง ลำดับชั้นการเรียนรู้ด้านจิตพิสัยเป็น 5 ชั้น ดังนี้

1. การรับรู้ เป็นขั้นแรกของความรู้สึก เทียบเท่ากับขั้นความรู้ความจำในการจำแนก ด้านสติปัญญา แบ่งได้เป็น 3 ชั้นย่อย ดังนี้

1.1 การรู้จัก เป็นพฤติกรรมขั้นแรกที่คนรู้จักกับสิ่งเร้าว่าคืออะไร โดยเป็นความรู้ชั้น ผิวดิน และยังไม่เห็นความสำคัญ หรือความสนใจของสิ่งเร้านั้น

1.2 ความเต็มใจในการรับ เป็นขั้นที่พอใจในการรับรู้ มีความอ่อนโยนต่อสิ่งที่พบเห็น เช่น ฟังผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ยอมรับเพื่อนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่าง เป็นต้น

1.3 ควบคุมหรือคัดเลือกการเอาใจใส่ เป็นความรู้สึกที่ต่อจากขั้นที่แล้ว แต่สามารถ บอกได้ว่า อะไรที่ควรเอาใจใส่ อะไรที่ไม่ควรเอาใจใส่

2. การตอบสนอง เมื่อได้รับรู้ เกิดความพอใจ และเลือกที่จะพอใจในสิ่งใดแล้ว จะพัฒนา มาถึงขั้นนี้ คือการเกิดความสนใจและชื่นชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากกว่าสิ่งอื่น แบ่งได้เป็น 3 ชั้น

2.1 การยินยอมในการตอบสนอง เป็นความรู้สึกขั้นเชื่อฟังหรือยินยอมที่จะทำ แต่อาจไม่พอใจเท่าไรนัก

2.2 ความเต็มใจที่จะตอบสนอง เป็นความเต็มใจในการให้ความร่วมมือ ทำด้วยความ ต้องการของตนเองและความตั้งใจ

2.3 ความพึงพอใจในการตอบสนอง เป็นความพึงพอใจต่างจากขั้นที่ผ่านมา โดย อาจจะยินยอมหรือเต็มใจทำ แต่ไม่ได้เกิดความพึงพอใจ ความรู้สึกขั้นนี้จึงลึกซึ้งมากขึ้น เป็นความพึง พพอใจในการตอบสนอง และพึงพอใจจนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

3. การรับรู้คุณค่าและค่านิยม ในขั้นนี้เป็นความรู้สึกรู้คุณค่าของสิ่งของ ปραกฏการณ์ หรือ พฤติกรรม ซึ่งตนเองได้รับและซึมซาบมาตั้งแต่ต้น ความรู้สึกนี้อาจเป็นการยอมรับหรือไม่ยอมรับ คุณค่าก็ได้ การรับรู้คุณค่าแบ่งได้เป็น 3 ชั้น คือ

3.1 การรับรู้คุณค่า ขั้นนี้มุ่งบรรยายคุณค่าของปรากฏการณ์ พฤติกรรม สิ่งของ ในระดับความเชื่อซึ่งอาจเป็นการให้ความหมายว่าเป็นการยอมรับทางอารมณ์ต่อข้อเสนอหรือคำสอนที่มีพื้นฐานอยู่

3.2 การชื่นชอบคุณค่า ระดับนี้ไม่เพียงเป็นการยอมรับคุณค่า แต่เพิ่มความรู้สึกเอาใจใส่ใน คุณค่าหรือค่านิยมนั้นเพิ่มขึ้นอีก เรียกว่าเป็นขั้นต้องการคุณค่า

3.3 การยินยอม หมายถึง ความเชื่อความศรัทธาด้วยอารมณ์แน่นอน ผู้ที่มีความรู้สึกระดับนี้ จะแสดงพฤติกรรมยึดมั่นอย่างเห็นได้ชัด

4. การจัดระบบคุณค่า เป็นการจัดคุณค่าให้อยู่ในกลุ่มที่คล้ายคลึงกัน หรืออาจจะจัดตามความสัมพันธ์ ฯลฯ ความรู้สึกระดับนี้แบ่งเป็น 2 ชั้น คือ

4.1 การสร้างมโนภาพของคุณค่า คุณค่าหรือค่านิยมมีหลายรูปแบบ คนอาจจัดค่านิยมที่มีลักษณะเดียวกันมาอยู่ด้วยกัน หรือเกี่ยวข้องกันมาเป็นกลุ่มเดียวกัน อันเป็นผลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ค่านิยมแล้วนำมาตั้งชื่อใหม่

4.2 การจัดระบบคุณค่าของค่านิยม เป็นการจัดค่านิยมที่ซับซ้อนให้อยู่ในระบบเดียวกัน เพื่อให้เกิดสมดุลในความรู้สึก

5. การสร้างลักษณะนิสัยโดยคุณค่าหรือคุณค่าซับซ้อน เป็นขั้นของการสั่งสมความรู้สึก รูปแบบความเป็นมา จนกระทั่งยึดถือเป็นลักษณะนิสัย ความเชื่อถือ ความศรัทธา จนเป็นเป้าหมายปลายทางในชีวิตและส่งผลเป็นบุคลิกภาพ แบ่งได้เป็น 2 ชั้น คือ

5.1 การสรุปรวมของคุณค่าและค่านิยม เมื่อเกิดเหตุการณ์หรือปัญหาใดๆเกิดขึ้น คนๆนั้นจะนำค่านิยม และเจตคติมาประพุดิและใช้ในการแก้ปัญหา

5.2 การสร้างลักษณะนิสัย เป็นระดับความรู้สึกขั้นสุดท้ายที่ผสมผสานสรุปรวมความรู้สึกที่ยึดเป็นอุดมการณ์ และปรัชญาชีวิต

ลัวิน สายยศ (2542) ได้ยกตัวอย่างแบบวัดค่านิยมไว้ ดังนี้

1. แบบมีคำถามหรือสถานการณ์ และให้เติมคำตอบลงไป ไม่มีตัวเลือกให้พิจารณาว่า ตอบแบบไหนได้คะแนนเท่าไร จึงจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้อย่างดี

ตัวอย่างแบบวัดค่านิยมความมีวินัย

1) ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าระเบียบของสถานศึกษามีความสำคัญกับชีวิตของนักศึกษา
ตอบพร้อมเหตุผล (แบบคำถาม)

2) แดงได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรที่โรงแรมแห่งหนึ่งเวลา 9-12 นาฬิกา แดงเป็นคนบรรยาย
สนุก ผู้ชมหัวเราะกันอย่างครื้นเครง ปรากฏว่าเลยเวลาเที่ยงไปแล้ว แต่เนื้อหาในการบรรยายยังไม่จบ
หากท่านเป็น แดงท่านจะทำอย่างไร ตอบพร้อมเหตุผล (แบบสถานการณ์)

2. แบบมีคำถามหรือสถานการณ์ แล้วมีตัวเลือกให้ตอบ แบบนี้อาจมีคำถามหรือ
สถานการณ์ เกี่ยวกับค่านิยมที่ต้องการวัด แล้วเขียนตัวเลือกที่เกี่ยวกับค่านิยมนั้น โดยอาศัยหลักการ
ให้คะแนน 0, 1 หรือ 0, 1 และ 2 ซึ่ง 0 แสดงว่าไม่มีค่านิยมนั้นเลย 1 มีค่านิยมบ้าง 2 มีค่านิยมนั้น
มาก หรืออาจพิจารณาเพียงมี หรือไม่มีค่านิยมก็ได้

ตัวอย่างแบบวัดค่านิยมความมีวินัย

1) ท่านชอบงานที่ถูกระเบียบเคร่งครัดมากน้อยเพียงใด

ก. ชอบ เพราะจะได้ไม่สร้างความวุ่นวาย (1)

ข. ไม่ชอบ เพราะจะทำงานด้วยความอึดอัด (0)

ค. ชอบมาก เพราะจะทำให้ทุกคนอยู่ในกรอบหน้าที่ (2)

หรืออาจใช้การพิจารณาข้อความเกี่ยวกับค่านิยมนั้น แล้วให้น้ำหนักว่าข้อใดสำคัญมากหรือน้อย หรือเห็นด้วยมากหรือน้อย โดยอาจทำในรูปแบบ Likert Scale

ตารางที่ 5 ตัวอย่างแบบวัดค่านิยมความมีวินัย

ข้อความ	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยมาก
1. การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ				
2. ข้าพเจ้าเชื่อถือกฎเกณฑ์ที่เพื่อนของข้าพเจ้าตั้งเสมอ				
3. สังคมจะอยู่ได้ก็ด้วยการเคารพกฎหมายของบ้านเมือง				

3. ใช้มาตรานัยจำแนก โดยการใช้มาตรวัดแบบ Osgood เพื่อวัดเจตคติของ
มโนภาพใด มโนภาพหนึ่ง โดยการใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับค่านิยมนั้นและมีความหมาย
ตรงกันข้ามกันมาจัดเป็นคู่ๆ ประมาณ 5 คู่ขึ้นไป แล้วให้ผู้ตอบเลือกช่องที่ใกล้เคียงกับสิ่งที่รู้สึกมากที่สุด
มาตรานี้จะมีได้ตั้งแต่ 4-7 ช่อง มาตรวัดแบบนี้สร้างง่ายใช้สะดวก แต่การหาคำที่มีความหมาย
ทางค่านิยมนั้นค่อนข้างยาก

ตารางที่ 6 ตัวอย่างแบบวัดค่านิยมความมีวินัย

ดี	2	1	0	-1	-2	เลว
ปฏิบัติตาม	2	1	0	-1	-2	ต่อต้าน
ประโยชน์	2	1	0	-1	-2	โทษ

การวัดประเมินผลจำเป็นต้องใช้การวัดผลจากหลายเครื่องมือมาประกอบกัน เพื่อประเมินผล ดังนั้นการสร้างเครื่องมือควรคำนึงสิ่งที่ต้องการวัดและต้องครอบคลุมตามที่ได้ศึกษา เพื่อให้ผลที่ได้เป็นที่น่าเชื่อถือ การประเมินการเห็นคุณค่าในพฤติกรรมนั้นสามารถประเมินได้จากหลายเครื่องมือ โดยสามารถประเมินได้จาก

1. ผลงานศิลปะที่ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ขึ้น ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความเข้าใจในศิลปะและวัฒนธรรมอื่นที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเองที่ได้ศึกษามา โดยพิจารณาจากการเชื่อมโยงความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมอื่นๆให้เข้ากับวัฒนธรรมของตนเอง ยอมรับวัฒนธรรมนั้นๆและสามารถสร้างสรรค์งานที่มีเอกลักษณ์ ในรูปแบบของตนเองด้วยการเชื่อมโยงวัฒนธรรมนั้นๆ โดยไม่เลียนแบบวัฒนธรรมใด วัฒนธรรมหนึ่ง โดยใช้แบบวัดผลการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือในการประเมินผล

2. การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน พฤติกรรมจากการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม พิจารณาจากการมีส่วนร่วม ขณะทำกิจกรรมในชั้นเรียน โดยประเมินด้วยการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมจากแบบสังเกต

3. การบรรยายผลงาน เป็นการสรุปว่าผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด สามารถแสดงถึงความเหมือนและความต่างของวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมได้

4. การอภิปราย วิพากษ์ วิจาร์ณ และแสดงความคิดเห็น เป็นการวิเคราะห์และรายงานตนเอง แสดงความรู้สึกของตนเองที่มีต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมนั้นๆ ซึ่งเป็นความรู้สึกเชิงบวกต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างจากของตนเอง

4.6 แนวคิดเกี่ยวกับศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

ศิลปศึกษามีบทบาทสำคัญในการสอนเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรม เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นบ่อเกิดของผลงานศิลปะ ศิลปินสร้างผลงานศิลปะเพื่อสะท้อนสภาพสังคมในยุคสมัยนั้นๆ ดังนั้นผู้สอนจึงต้องให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสังคมและวัฒนธรรมของตนเอง อันเป็นที่มาของงานศิลปะ รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของผู้เรียนด้วย

4.6.1 พัฒนาการด้านศิลปะของผู้เรียนระดับประถมศึกษา

การแสดงออกทางศิลปะนั้นสามารถแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม การเรียนรู้ สุนทรียะ ความรู้สึกนึกคิด และการสร้างสรรค์ภายในตัวเด็กได้ ซึ่งสามารถสรุปพัฒนาการทางด้านศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ตามที่ Lowenfeld and Britian (1964) ได้ทำการศึกษา ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นขีดเขียน (The Scribbling Stage)

คือขั้นของเด็กอายุ 2-4 ปี เป็นขั้นของการพัฒนาตอนต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับแบบแผนการจัดเรียนรู้ เจตคติ และประสาทสัมผัสต่างๆ การแสดงออกทางศิลปะเริ่มต้นตั้งแต่อายุประมาณ 18 เดือน โดยเริ่มจากการขีดเขียนเครื่องหมายลงบนกระดาษหรือพื้นที่ว่าง การขีดเขียนจะดำเนินต่อไปจนกระทั่งเด็กสามารถควบคุมการเคลื่อนไหวได้ดีขึ้น จากนั้นการขีดเขียนจะมีลักษณะซ้ำๆ แบบเดิม ซึ่งในขณะนี้เด็กจะมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับรอยขีดเขียน และจะเริ่มตั้งชื่อให้รอยขีดเขียน แต่รอยขีดเขียนในช่วงนี้จะยังไม่มีการเว้นช่องไฟ แต่ขีดเขียนกระจายไปตามกระดาษ การใช้สีจะเป็นไปเพื่อความสนุกสนาน การแสดงออกตามประสบการณ์ และการปรับตัวของเด็ก โดยเด็กในวัยนี้จะใช้สีที่อบอุ่นและเป็นอิสระ และที่สำคัญเด็กในวัยนี้ยังไม่มีความสามารถในการออกแบบ

ขั้นที่ 2 ขั้นก่อนการเขียนภาพอย่างเป็นทางการ (The Preschematic Stage)

หมายถึงขั้นของเด็กอายุ 4-7 ปี ซึ่งเริ่มเรียนในระดับชั้นอนุบาลและประถมต้น เด็กจะเริ่มค้นพบความสัมพันธ์ระหว่างการขีดเขียนกับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว ภาพวาดของเด็กในวัยนี้เริ่มมีความหมายกับผู้ใหญ่ เพราะเริ่มใช้รูปร่างที่เข้าใจได้ว่ามีความสัมพันธ์กับสิ่งใด ลักษณะการวาดที่สำคัญในวัยนี้ คือ การใช้รูปเรขาคณิตอย่างง่ายประกอบกันเป็นรูปร่างต่างๆ ไป แต่สัดส่วนยังไม่ถูกต้อง และไม่สมจริง สัญลักษณ์ที่นิยมวาดเป็นครั้งแรก คือ รูปร่างคน โดยศีรษะจะมีลักษณะกลม แขนและขาจะเป็นเส้นตรง เนื่องจากยังไม่มีการลอกเลียนแบบสิ่งที่ตาเห็น และจะวาดอวัยวะที่มีความสำคัญกับประสบการณ์และอารมณ์ เช่น วาดแม่กำลังอุ้มตนเอง โดยวาดมือในลักษณะ 2 มิติ และวัตถุต่างๆ กระจายอยู่ทั่วไปทั้งข้างบน ข้างล่าง หรือข้างๆ และจะไม่สามารถวาดสิ่งต่างๆ ให้มีความสัมพันธ์กันได้ เด็กจะถือตนเองเป็นศูนย์กลางของสิ่งต่างๆ บางครั้งจึงเรียกขั้นพัฒนาการนี้ว่า ขั้นยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ลักษณะงานศิลปะของเด็กในวัยนี้จะเป็นการสร้างจินตนาการสัมพันธ์กับความคิด และความเป็นจริง ซึ่งการแสดงออกในลักษณะนี้จะเปลี่ยนไปเมื่อเด็กมีอายุที่เพิ่มมากขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นการเขียนภาพอย่างมีความหมาย (The Schematic Stage)

ขั้นของเด็กอายุประมาณ 7-9 ปี เด็กในวัยนี้จะเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยที่จะวาดสิ่งต่างๆ เป็นรูปร่างที่แน่นอนตามแบบเฉพาะของตนเอง ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับความรู้สึก อารมณ์ และความคิดของเด็ก เด็กจะวาดเฉพาะสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับเขา

การวาดภาพคนจะใช้รูปเรขาคณิตต่างๆมาประกอบกัน แต่จะเริ่มมีการเตรียมรายละเอียดของอวัยวะต่างๆ เช่น คอ จมูก ผม คิ้ว เป็นต้น และเมื่อมีอายุ 7 ปี จะวาดเสื้อผ้าแทนร่างกายของคน แต่จะยังวาดท่าทางกริยาต่างๆไม่ได้ และจะวาดคนยืนหน้าตรงเท่านั้น ในเรื่องของการใช้ช่องไฟนั้น พบว่ามีความสัมพันธ์กับวัตถุ เป็นการเขียนภาพบนเส้นฐาน หรือเรียกว่า Base Line เป็นการบ่งชี้ว่าเด็กเข้าใจว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม แต่ยังไม่มีความเข้าใจเรื่อง 3 มิติ ภาพวาดจึงมีลักษณะเป็น 2 มิติ มีมิติเฉพาะความกว้างและความยาว การใช้สีเริ่มมีความสัมพันธ์กันกับวัตถุ และมีอารมณ์เด็กจะวาดสิ่งต่างๆซ้ำๆกัน ลักษณะของการวาดภาพเด็กในวัยนี้มักจะพบการเขียนภาพแบบพับกลาง เด็กเรียนรู้ที่จะเขียนตั้งฉากกับเส้นฐาน เส้นบน และมีลักษณะหัวตั้ง แต่สิ่งที่ได้กวาดลงบนเส้นฐานเส้นล่างนั้นจะมีลักษณะเป็นแบบหัวกลับ การเขียนภาพในลักษณะนี้จะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และวาดสิ่งต่างๆให้สัมพันธ์กับตน ลักษณะที่สำคัญอีกแบบหนึ่ง คือ การใช้วงกลมเป็นฐาน และวาดรูปต่างๆหันไปทางด้านบนขึ้นไปมีลักษณะคล้ายรัศมี และยังมี การเขียนภาพแบบเอ็กซ์เรย์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้วาดมีปฏิกริยาต่อสิ่งต่างๆทั้งภายนอกและภายในความต้องการ รวมถึงอารมณ์ของตนมากกว่าการที่จะวาดให้เหมือนจริงตามธรรมชาติ

ขั้นที่ 4 ขั้นเกาะกลุ่ม (Age Gang)

หมายถึงขั้นของเด็ก 9-12 ปี เด็กในวัยนี้เริ่มมีการรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ การวาดภาพเริ่มมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ การวาดรูปคนเริ่มเหมือนจริงมากขึ้น แต่ยังไม่วาดภาพตามที่ตามองเห็น รูปคนเริ่มแสดงความแตกต่างระหว่างเพศ โดยสวมกางเกงหรือกระโปรง เครื่องแต่งกายเริ่มมีลวดลาย แต่ภาพคนยังอยู่ในลักษณะที่แข็งกระด้าง ไม่แสดงการเคลื่อนไหว เพราะเด็กยังไม่รู้จักการสังเกตรายละเอียด มีการเปลี่ยนแปลงจากการใช้เส้นฐานมาเป็นการเส้นพื้นราบ มีการแสดงช่องไฟเหมือนจริงมากขึ้น เริ่มมีการใช้สีมากขึ้น แต่ยังไม่พร้อมในเรื่องการช้สีกับบรรยากาศ ระยะใกล้ไกล และยังไม่เข้าใจการออกแบบที่แท้จริง

ขั้นที่ 5 ขั้นการเขียนภาพเลียนแบบธรรมชาติ (The Pseudo Naturalistic Stage)

หมายถึงขั้นของเด็กในช่วงอายุ 12-14 ปี เป็นช่วงที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและความคิดรวบยอดหลายประการ การแสดงออกเด็กเริ่มจริงมากขึ้นการวาดภาพของเด็กจะแบ่งเป็น 2 แบบ คือ พวกที่มีความถนัดเชิงทัศน์ และพวกที่ถนัดเชิงผัสสะ ซึ่งจะส่งผลให้มีการแสดงออกที่แตกต่างกันไปเป็นลักษณะเฉพาะตัวบุคคล เด็กจะสามารถใช้สีได้ตามที่ตาเห็น เริ่มเข้าใจช่องไฟ และการวาดภาพแสดงมิติ ด้านการออกแบบนั้นจะเน้นในเรื่องความสวยงามตามหลักสุนทรียภาพ เด็กที่ถนัดเชิงทัศน์จะสร้างผลงานทางศิลปะในลักษณะที่ตนเองเป็นผู้สังเกตเหตุการณ์ที่ปรากฏในภาพ ผลงานจะถูกนำเสนอโดยการรับรู้ด้วยตาเป็นสื่อ ส่วนเด็กที่ถนัดในด้านผัสสะจะวาดภาพตนเองนั้นมีส่วนร่วมอยู่ในเหตุการณ์นั้นๆด้วย

ชั้นที่ 6 ชั้นวัยรุ่น (Adolescent Art)

หมายถึงชั้นของเด็กอายุ 14-17 ปี การแสดงออกทางศิลปะของเด็กในวัยนี้จะแสดงออกด้วยตนเองอย่างมีจุดมุ่งหมาย และมีความพยายามในการพัฒนาทักษะ เด็กจะมีอิสระจากผู้ใหญ่ เริ่มมีความสนใจในเพศตรงข้าม ภาพที่วาดจะมีความใกล้เคียงกับธรรมชาติ เด็กที่มีความสามารถเชิงทัศนจะวาดภาพคนที่มีสัดส่วนถูกต้องมากขึ้น มีแสงเงา มีการใช้หลักการ Perspective มีการใช้สีตามผลกระทบจากบรรยากาศ ในส่วนการออกแบบนั้นเป็นไปตามหลักสุนทรียภาพ ความสมดุล และจังหวะ ส่วนกลุ่มที่มีความถนัดทางผัสสะจะแสดงออกตามความประทับใจที่มีต่อสิ่งต่างๆ รอบตัวของเขา

4.6.2 หลักการและแนวทางการเรียนการสอนศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

Ballengee-Morris และคณะ (2001) ได้กล่าวถึง หลักการของศิลปะศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมว่ามี 6 ข้อ ดังนี้

1. สนับสนุนการนำความรู้ในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มาเป็นพื้นฐานในการศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับสุนทรียศาสตร์และวัฒนธรรม
2. เชื่อว่าการเรียนการสอนมีส่วนเกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรม
3. สนับสนุนให้ผู้เรียนและชุมชนเป็นศูนย์กลางในการจัดกระบวนการเรียนรู้
4. สนับสนุนการใช้วิธีการใช้วิธีและกระบวนการทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์และแยกแยะความเชื่อ ซึ่งเป็นอิทธิพลต่อการสร้างผลงานศิลปะ
5. สนับสนุนการสร้างความสามารถในการวิเคราะห์ แยกแยะ ในการศึกษาวัฒนธรรม
6. ให้ความสนใจเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลเกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์

Wasson, Stuhr และ Mwaniki (1990) ได้เสนอแนวทางการศึกษาศิลปะบนความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม มีหลักการดังต่อไปนี้

1. กำหนดประเด็นทางสังคมที่จะนำไปสู่ประเด็นทางศาสนา เชื้อชาติ เศรษฐกิจ เพศ อายุ สติปัญญา และความสามารถด้านร่างกาย
2. รวบรวมข้อมูลและความสัมพันธ์ที่จะเชื่อมโยงไปสู่ผู้เรียน
3. ชี้แจงความเข้าใจและทางเลือกในการรับรู้คุณค่าของผู้เรียน
4. ปฏิบัติการเพื่อสะท้อนแนวคิดและการตัดสินคุณค่าของผู้เรียน
5. ปฏิบัติการเพื่อแสดงออกเพื่อนำไปสู่การนำไปประยุกต์ใช้ของผู้เรียน

Jane K. Bates (2000) ได้เสนอแนวทางการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. วิธีการนำเสนอวัฒนธรรมที่แตกต่าง

ต้องตระหนักถึงการนำเสนอวัฒนธรรมอื่น ให้เข้าถึงแนวคิดที่แท้จริง และนำเสนอโดยชื่นชมในความแตกต่าง

  - 1.1 การพูดถึงอย่างเจาะจง เน้นไปที่วัฒนธรรมเพียงหนึ่งวัฒนธรรมอย่างเจาะจง เพื่อให้ผู้เรียนเห็นถึงความพิเศษและความเจาะจงของวัฒนธรรมนั้นๆ
  - 1.2 ชี้ให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างของมนุษย์
  - 1.3 ศึกษาข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อให้เพียงพอต่อการนำไปถ่ายทอด โดยเฉพาะในเรื่องวิถีชีวิต ค่านิยม และมุมมองทางสุนทรียะ
2. วิธีเชื่อมโยงวัฒนธรรมที่แตกต่างกับวัฒนธรรมผู้เรียน

ศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมจะสัมฤทธิ์ผล เมื่อผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงวัฒนธรรมที่เรียนรู้ใหม่กับวัฒนธรรมของตนเอง (Outside Part – Inside Part) โดยมีวิธีการดังนี้

  - 2.1 นำเสนองานศิลปะของวัฒนธรรมอื่นพร้อมกับบริบทของวัฒนธรรมนั้น
  - 2.2 นำเข้าสู่ประเด็นที่มีความเป็นสากล เพราะส่วนใหญ่แล้วพื้นฐานทางวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มมีความคล้ายคลึงกันในประเด็นหลัก
  - 2.3 เชื่อมโยงประเด็นสากลเข้าสู่วัฒนธรรมของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ของศิลปะชิ้นนั้นๆ และสามารถแสดงออกในมุมมองของตนเองได้
3. วิธีการนำไปจัดประสบการณ์ทางศิลปะให้แก่ผู้เรียน

จัดกิจกรรมโดยไม่ให้เลียนแบบ แต่ให้เข้าใจในแนวคิดหลักของงาน แล้วนำเสนอในรูปแบบของตนเอง มีขั้นตอนดังนี้

  - 3.1 ชี้นำเข้าสู่การสอน เลือกวัฒนธรรมที่เป็นที่รู้จักของนักเรียนที่แสดงถึงความเชื่อ วิถีชีวิตและการสร้างสรรค์งานศิลปะ ซึ่งเรียงลำดับดังนี้
    1. เริ่มด้วยตัวอย่าง นำเสนองานศิลปะจากวัฒนธรรมนั้นๆ เพื่อสร้างประเด็นในการสังเกต และการอธิบาย
    2. เชื่อมโยงกับความรู้ด้านสังคมศาสตร์ นำเข้าสู่เนื้อหาเกี่ยวกับสังคม และวัฒนธรรมที่เป็นผู้สร้างงานศิลปะชิ้นนั้น
    3. เชื่อมโยงวิถีชีวิตของผู้คนในวัฒนธรรมนั้นๆ
    4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างวัฒนธรรมที่ได้เรียนกับวัฒนธรรมของตนเอง

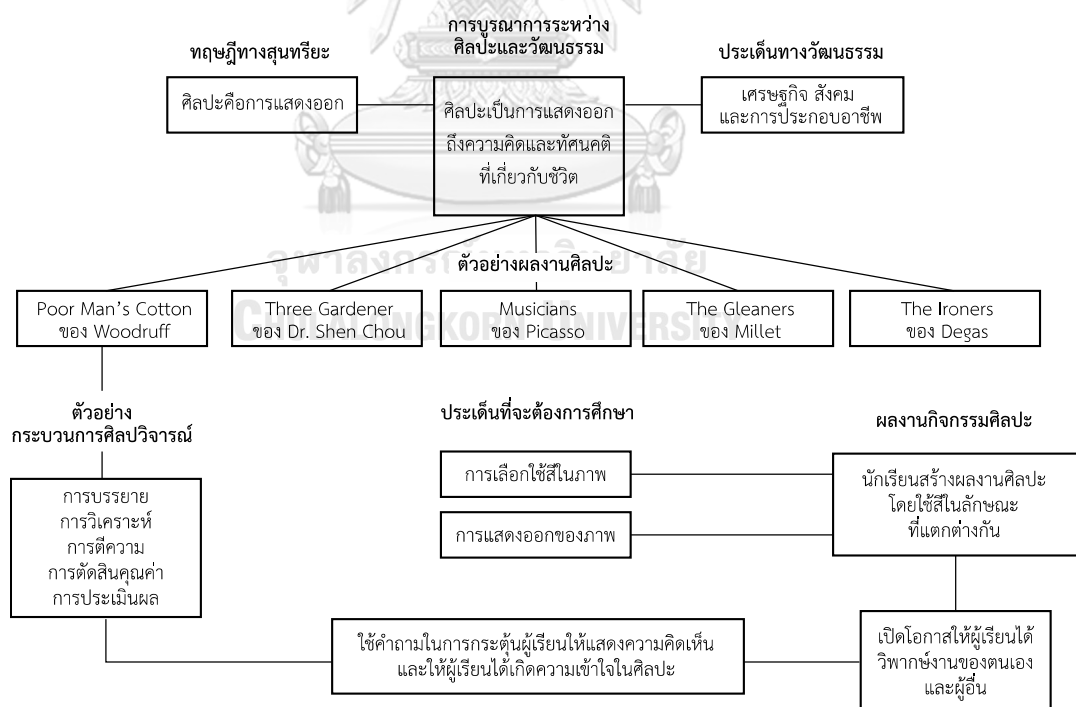
3.2 มุ่งที่งานศิลปะ ซึ่งเป็นการแสดงออกทางวัฒนธรรมหลังการเรียนรู้ข้อมูลทั่วไปแล้ว เริ่มนำผู้เรียนเข้าสู่การเรียนรู้เชิงสุนทรียะ โดยมองงานศิลปะในด้านศิลปะอย่างแท้จริง

3.3 ขั้นสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อแสดงออกถึงการเรียนรู้ในตัวผู้เรียนว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจในศิลปะที่ได้ศึกษาที่ได้ศึกษามาเพียงใด และสามารถเชื่อมโยงเข้ากับวัฒนธรรมของตนเอง เพื่อสร้างงานที่มีเอกลักษณ์ได้หรือไม่

3.4 ขั้นการวิพากษ์ วิจาร์ณ และแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ผลงานของตนเองและผู้อื่น และแสดงความคิดเห็น อาจใช้การพูดหรือการเขียนบรรยายผลงาน สิ่งเหล่านี้จะแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้มากขึ้นเพียงใดจากบทเรียนที่ได้รับ

แนวการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมของ Bates เน้นการใช้ศิลปะจากวัฒนธรรมที่แตกต่างในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยให้ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมพร้อมกับให้แสดงออกทางความรู้สึก และความคิดเห็นด้านสุนทรียะ และใช้ผลงานศิลปะในการประเมินการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

Armstrong (1990) ได้นำเสนอรูปแบบการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมว่า เป็นการบูรณาการร่วมกันทางวัฒนธรรมและเนื้อหาทางศิลปะ โดยมีทั้งประวัติศาสตร์ศิลป์ ทฤษฎีทางสุนทรียะ กระบวนการ ศิลปวิจารณ์ และการสร้างผลงานที่เป็นรูปธรรม ดังรายละเอียดตามแผนภาพ

แผนภาพที่ 17 รูปแบบการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมของ Armstrong

ในการจัดการเรียนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Armstrong (1990) ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาและครูควรให้ความสนใจในวัฒนธรรมอื่น ๆ นอกจากวัฒนธรรมของตนและควรหาประสบการณ์ทางศิลปะจากงานศิลปะของวัฒนธรรมอื่นๆ ด้วย

แนวทางการเรียนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมของนักวิชาการต่าง ๆ นั้น มีความแตกต่างกันไปในรายละเอียด แต่ทุกแนวทางมีจุดสำคัญร่วมกัน คือ การนำเสนอวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคมและ วัฒนธรรม โดยที่มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิพากษ์ และวิจารณ์ เพื่อเป็นการสะท้อนแนวคิดและการตัดสินใจของผู้เรียน

4.6.3 ลักษณะกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวอย่างกิจกรรมศิลปะที่เกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมจากหนังสือ นิตยสาร และเอกสารที่เกี่ยวข้องนั้น จึงสามารถสรุปและวิเคราะห์ออกมาเป็นตาราง ในด้านประเภท กิจกรรม ระดับชั้น แนวคิด และกระบวนการ ได้ดังนี้

ตารางที่ 7 ลักษณะกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม

กิจกรรม	ชั้น	แนวคิด	กระบวนการ
<p>Chinese Dragon</p> <p>ประเภทกิจกรรม : จิตรกรรม</p> <p>(Ilona Lelli and Allen W. Roberts, 2017)</p>	Grade 3-5	<p>นักเรียนได้รู้จักมังกร เทศกาลตรุษจีน และ ความเชื่อของจีน และได้ สร้างสรรค์มังกรใน ลักษณะและรูปแบบของ ตนเอง จากการประยุกต์ วัฒนธรรมต่างๆ โดยใช้สี น้ำ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูและนักเรียนร่วมกันตั้ง ข้อสังเกตเกี่ยวกับลักษณะ ทัวไปของมังกร 2. ให้นักเรียนวาดมังกรจาก ต้นแบบในหนังสือ เป็นการ จุดแรงบันดาลใจและ จินตนาการ 3. ให้นักเรียนเขียนลักษณะ ของมังกรที่นักเรียนจะ สร้างสรรค์ลงบนกระดาษ ก่อน 4. ลงมือปฏิบัติกิจกรรม

ตารางที่ 7 ลักษณะกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม (ต่อ)

กิจกรรม	ชั้น	แนวคิด	กระบวนการ
<p>Matryoshka</p> <p>ประเภทกิจกรรม : ศิลปะ ประดิษฐ์)Judy Press, (2000</p>	Grade 2-4	<p>เรียนรู้ความหมายของ Matryoshka (ตุ๊กตาแม่ลูกดก) ซึ่งมีความหมายเกี่ยวข้องกับแม่ โดยเรื่องราวนี้เป็นเรื่องราวทางยุโรป เป็นการประดิษฐ์อย่างง่าย ประยุกต์ใช้วัฒนธรรมต่างๆที่สนใจลงบนผลงาน</p>	<ol style="list-style-type: none"> อธิบายถึงความหมายของที่มาของ Matryoshka ลงมือสร้างสรรค์ผลงานตามขั้นตอน ออกแบบโดยประยุกต์ลักษณะของต้นแบบร่วมกับความคิดสร้างสรรค์
<p>Kathakali Face Painting</p> <p>ประเภทกิจกรรม : จิตรกรรม (Mary Ann . Kohl and Jean Potter, 2012)</p>	Grade 1-6	<p>นักเรียนได้รู้จัก Kathakali ซึ่งเป็นการแสดงของอินเดีย เป็นการผสมผสานระหว่างการเต้น การฟ้อนรำและการละคร เป็นการให้นักเรียนได้ประยุกต์และบูรณาการการออกแบบ แต่งหน้า รวมถึงการแต่งกายได้อีกด้วย</p>	<ol style="list-style-type: none"> แสดงตัวอย่างลักษณะของ Kathakali จากรูปถ่ายหรือผลงานศิลปะเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนใจและข้อสังเกต สรุปลักษณะเด่นที่สังเกตได้ ร่วมกันอภิปราย สร้างสรรค์ผลงานซึ่งสามารถสร้างสรรค์ในรูปแบบจิตรกรรมบนกระดาษ หรือจิตรกรรมบนใบหน้าที่ได้ ให้นักเรียนอธิบายแนวคิดการออกแบบ Kathakali ของตนเอง

<p style="text-align: center;">Kente Cloth Strips</p> <p style="text-align: center;">ประเภทกิจกรรม : ศิลปะ ประดิษฐ์</p> <p style="text-align: center;">(Amy Shapley, 2017)</p>	<p>Grade 1-3</p>	<p>นักเรียนได้รู้จักประวัติ- ศาสตร์ ของ Ghanaian Kente Cloths ของแอฟริกา ซึ่ง นักเรียนจะได้ฝึกปฏิบัติและได้ ออกแบบรูปร่างและลวดลาย ทักถอดด้วยตนเอง ผสมผสาน เส้นสีของลักษณะวัฒนธรรมที่ เรียนรู้ร่วมกับความคิด จินตนาการ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูอธิบายถึงลักษณะ ของ Kente Cloths ซึ่ง สีแต่ละสีนั้นจะเป็น แสดงถึงแอฟริกา 2. ร่วมกันอภิปรายถึง ความสำคัญและการใช้ งานของ Kente Cloths 3. ร่วมกันตั้งข้อสังเกต เกี่ยวกับรูปร่าง เรขาคณิตและรูปร่าง ต่างๆที่ปรากฏบน ชิ้นงาน 4.ออกแบบและลง มือปฏิบัติชิ้นงานใน ลักษณะของตนเอง
<p style="text-align: center;">Dreamings</p> <p style="text-align: center;">ประเภทกิจกรรม : จิตรกรรม</p> <p style="text-align: center;">(Denise M. Logan, 2005)</p>	<p>Grade 4-6</p>	<p>เป็นการเรียนรู้เรื่องราวกับ วัฒนธรรมของอะบอริจิน ชน เผ่าพื้นเมืองของออสเตรเลีย เรียนรู้เรื่องราวความเชื่อทาง วัฒนธรรมของชนเผ่าพื้นเมืองนี้ ผ่านการสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปะ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร่วมกันวิพากษ์ถึง ความเชื่อและเรื่องราว ทางวัฒนธรรม 2. ครูนำเสนอเรื่องราว ความเชื่อของชนเผ่าอะ บอริจิน ให้เป็น จุดเริ่มต้นให้แก่นักเรียน 3. ช่วยกันสรุปส่วน สำคัญและลักษณะเด่น ของวัฒนธรรม 4. ลงมือปฏิบัติงาน 5. ร่วมกันแสดงความคิดเห็น

ตารางที่ 7 ลักษณะกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม (ต่อ)

กิจกรรม	ชั้น	แนวคิด	กระบวนการ
<p>African Mask</p> <p>ประเภทกิจกรรม : สื่อผสม (Denise M. Logan, 2005)</p>	Grade 3-6	<p>นักเรียนได้รู้จักสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมการออกแบบโดยใช้ทัศนธาตุต่างๆ รวมถึงการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับ Khamsa ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของโมร็อกโคผ่านเทคนิคการสร้างสรรค์ด้วยสื่อผสมและการวาดภาพพระบายสี</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.แสดงตัวอย่างภาพที่แสดงถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของโมร็อกโค 2. ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบและสัญลักษณ์ที่ปรากฏ 3. ออกแบบสัญลักษณ์ของตนเองลงบนกระดาษแล้วจึงตัดปะลงบนชิ้นงานที่ออกแบบลวดลายไว้แล้ว 4. แสดงความคิดเห็นและร่วมกันอภิปรายผลงาน
<p>Japanese Doll</p> <p>ประเภทกิจกรรม : ศิลปะประดิษฐ์ (Judy Press, 2000)</p>	Grade 4-6	<p>เป็นการเรียนรู้เรื่องราวกับการแต่งกายตามวัฒนธรรมญี่ปุ่นซึ่งเป็นวัฒนธรรมทางฝ่ายซีกโลกตะวันออกนักเรียนได้ประดิษฐ์ตกแต่งเครื่องแต่งกายโดยประยุกต์ใช้ลวดลายและวัฒนธรรมต่างๆที่ได้รับแรงบันดาลใจจากวัฒนธรรมญี่ปุ่น</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.แสดงตัวอย่างภาพที่แสดงถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรม 2. ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะเด่น 3. ลงมือปฏิบัติโดยสร้างสรรค์ผลงานซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากวัฒนธรรมญี่ปุ่น แต่ผลงานมีเอกลักษณ์ของตนเอง
<p>Khamsa Hand Print</p> <p>ประเภทกิจกรรม : จิตรกรรมและสื่อผสม (Susan Kimes-Demboski, 2017)</p>	Grade 1-6	<p>นักเรียนได้รู้จักสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมการออกแบบโดยใช้ทัศนธาตุต่างๆ รวมถึงการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับ Khamsa ผ่านเทคนิคการสร้างสรรค์ด้วยสื่อผสมและการวาดภาพ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.แสดงตัวอย่างภาพที่แสดงถึงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของโมร็อกโค 2. ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบและสัญลักษณ์ที่ปรากฏ 3. ออกแบบสัญลักษณ์ของตนเองลงบนกระดาษแล้วจึงตัดปะลงบนชิ้นงานที่ออกแบบ

ตารางที่ 7 ลักษณะกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม (ต่อ)

กิจกรรม	ชั้น	แนวคิด	กระบวนการ
<p>Repousse Reptiles</p> <p>ประเภทกิจกรรม : ประติมากรรม และสื่อผสม)Denise M. Logan, 2005(</p>	Grade 1-6	<p>นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับ หัตถกรรมพื้นเมืองเม็กซิโก ซึ่งรูปร่าง รูปทรง และ รูปภาพต่างๆที่ปรากฏบน ผลงานหัตถกรรมนั้นล้วนแต่ สื่อความหมายถึงความเชื่อ ทั้งสิ้น ซึ่งผลงานชิ้นนี้เป็น การสร้างสรรคโดยเป็นการ ลอกเลียนแบบวัฒนธรรม พื้นเมืองและหัตถกรรม พื้นเมืองโดยสร้าง ประติมากรรมนูนต่ำและ สื่อผสม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยกตัวอย่างผลงาน หัตถกรรมพื้นเมือง ของเม็กซิโก 2. ร่วมกันแสดงความคิด เห็นเกี่ยว หัตถกรรมพื้นเมือง ร่วมกันเสนอลักษณะ สำคัญ 3. ปฏิบัติกิจกรรม 4. สรุปกิจกรรมและ ร่วมอภิปราย
<p>Paper Totem</p> <p>ประเภทกิจกรรม : ศิลปะประดิษฐ์ (Andrea Mulder-Slater, 2016)</p>	Grade 3-6	<p>สร้างสรรค์ผลงานผ่านวัสดุ ต่างๆและเรียนรู้เรื่องราวของ เสาโทเท็ม ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ ของของชนเผ่าพื้นเมืองของ บริติชโคลัมเบียและอ ลาสก้า เป็นการประยุกต์ และประดิษฐ์เสาให้มีขนาด เล็กและสร้างสรรค์ผ่าน จินตนาการของตนเอง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. อธิบายถึง ความหมายของที่มา ของเสาโทเท็ม และ ชนเผ่าพื้นเมือง 2. ร่วมกันวิเคราะห์ ลักษณะสำคัญ 3. ออกแบบโดย ประยุกต์ลักษณะของ ต้นแบบรวมกับ ความคิดสร้างสรรค์ 4. อธิบายผลงาน

จากตารางที่ 7 สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของกิจกรรมศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมนั้นมีหลากหลาย มีช่วงระดับชั้นในการร่วมกิจกรรมตั้งแต่ Grade1 - Grade6 ซึ่งอยู่ในช่วงระดับประถมศึกษา มีเนื้อหาและแนวคิดของกิจกรรมเป็นการบูรณาการร่วมกันระหว่างเนื้อหา วิธีการทางศิลปะ และเรื่องราวความเป็นมาของวัฒนธรรม ซึ่งครูผู้สอนมีกระบวนการที่นำเสนอวัฒนธรรมที่แตกต่างและส่งเสริมให้นักเรียนได้ตั้งข้อสังเกต รวมถึงให้นักเรียนได้ประยุกต์และสร้างสรรค์ผลงานโดยไม่ลอกเลียนแบบวัฒนธรรมเดิม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สร้างสรรค์ผลงาน โดยได้รับแรงบันดาลใจ

ใจจากวัฒนธรรมที่เรียนรู้ใหม่ร่วมกับสิ่งที่คิดจินตนาการขึ้นเองผ่านกิจกรรมศิลปะที่มีสีสันสวยงาม เหมาะกับพัฒนาการทางศิลปะของนักเรียนระดับประถมศึกษา ทั้งกิจกรรมประเภทจิตรกรรม ประติมากรรม และสื่อผสม

จากการศึกษาการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม การเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลายจาก แนวคิดของนักวิชาการ และนักการศึกษาหลายท่าน ผู้วิจัยจึงนำแนวทางในการจัดการศึกษาแบบ พหุวัฒนธรรมตาม Bank (1994) เป็นหลัก เนื่องจากเป็นทฤษฎีที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าและ ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ซึ่งได้กล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติว่า ต้องสร้างโอกาสที่เท่าเทียม ให้ความ ยุติธรรม ความเสมอภาคในการรับการศึกษาของผู้เรียนที่มาจากความหลากหลายทางวัฒนธรรม ปรับวิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้จากผู้ที่มาจากต่างวัฒนธรรม การปรับเนื้อหาบทเรียนเพื่อให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมต่างๆ และการปรับทัศนคติในการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติของผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งรูปแบบการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมนั้น ได้แบ่งเป็น 5 มิติ ได้แก่ การบูรณาการเนื้อหา กระบวนการสร้างความรู้ การลดอคติ ความเสมอภาค ในการจัดการเรียนการสอน และการปรับโครงสร้างทางวัฒนธรรม และจากการศึกษาแนวทางการ จัดการเรียนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมของนักวิชาการและนักการศึกษาศิลปะหลายท่าน ดังเช่น Ballengee-Morris และคณะ (2001) Wasson, Stuhr และ Mwaniki (1990) Jane K. Bates (2000) และ Carmen Armstrong (1990) ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์แนวทางในการจัดการเรียน การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมนี้เพื่อนำไปสังเคราะห์รวมกับแนวทางในการจัดการศึกษาตามแนวของ Banks (1994) สามารถวิเคราะห์และแบ่งได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ ด้านหลักการ ด้านกระบวนการ และ ด้านระดับในการพัฒนานักเรียนตามแนวการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม ดังนี้

1. ด้านหลักการ

1) หลักในการจัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรมตามคิดของ Bank (1994) ได้แก่ การบูรณาการเนื้อหา กระบวนการสร้างความรู้ การลดอคติ ความเสมอภาคในการจัดการเรียน การสอน การปรับโครงสร้างทางวัฒนธรรม

2) หลักในการจัดการเรียนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Ballengee-Morris และคณะ (2001) ได้เสนอดังนี้ เรียนรู้สุนทรียศาสตร์และวัฒนธรรม เกี่ยวข้องกับสังคมและ วัฒนธรรมชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้สามารถวิเคราะห์ แยกแยะได้

3) รูปแบบในการจัดการเรียนการสอนศิลปะบนความหลากหลายทางวัฒนธรรมตามแนวคิด ของ Carmen Armstrong (1990) ได้แก่ บูรณาการเนื้อหาพร้อมกันระหว่างเนื้อหาทางวัฒนธรรมและ เนื้อหาทางศิลปะ มีการตีความ วิเคราะห์ และตัดสินคุณค่า ใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียนให้แสดงความ คิดเห็น เปิดโอกาสให้วิพากษ์งานของตนเองและผู้อื่น และสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นเอกลักษณ์ของ ตนเอง

2. ด้านวิธีการ

1) วิธีจัดการเรียนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Wasson, Stuhr และ Mwaniki (1990) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ให้กำหนดประเด็นทางสังคมไปสู่ประเด็นทางศาสนา เชื้อชาติ ศาสนา โดยรวบรวมข้อมูลและความสัมพันธ์ต่างๆ ไปสู่ผู้เรียน ที่สำคัญคือครูต้องไม่มีอคติ ชี้แจงความเข้าใจและทางเลือกในการรับรู้คุณค่า สะท้อนแนวคิด และให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นการแสดงออกถึงการประยุกต์สิ่งที่ได้เรียนรู้ของผู้เรียน

2) แนวทางในการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่ Jane K. Bates (2000) ได้เสนอไว้ นั้น มีประเด็นสำคัญดังนี้ นำเสนอวัฒนธรรมที่แตกต่าง และเชื่อมโยงวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของผู้เรียน มีการจัดประสบการณ์ทางศิลปะแก่ผู้เรียน ให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานโดยไม่ลอกเลียนแบบ มีการวิพากษ์ วิจารณ์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานศิลปะ และที่สำคัญครูต้องมีความเป็นกลาง

3. ด้านระดับในการพัฒนานักเรียนตามแนวการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

ควรมีการออกแบบและจัดกิจกรรมให้สามารถพัฒนานักเรียนตามแนวการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Bank (1994) ได้ตามระดับขั้นต่อไปนี้

ระดับที่ 1 ระดับความลุ่มหลงวัฒนธรรมตนเองและปฏิเสธวัฒนธรรมอื่น ซึมซับความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์และอัตลักษณ์ของตน โดยปฏิเสธวัฒนธรรมอื่นและพยายามหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ทำให้เกิดการติดต่อกัน เกี่ยวข้อง หรือสื่อสารกับผู้ที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์และชาติพันธุ์อื่น

ระดับที่ 2 ระดับปฏิเสธวัฒนธรรมตนเองและลุ่มหลงวัฒนธรรมอื่น โดยบุคคลจะรู้สึกที่ชาติพันธุ์และวิถีชีวิตของตนถูกคุกคามหรือไม่เป็นที่ยอมรับโดยชนกลุ่มชาติพันธุ์หรือเชื้อชาติอื่น จึงทำให้รู้สึกไม่มั่นคงเกิดความรู้สึกเชิงลบต่อวัฒนธรรมของตนเอง และลุ่มหลงและเชื่อมั่นในวัฒนธรรมอื่น

ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง บุคคลจะสามารถอธิบายและชี้แจงทัศนคติส่วนตัวและมีอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ เพื่อพัฒนาทัศนคติและเจตคติต่อกลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมของตนไปในทางที่ดี มีการยอมรับในวัฒนธรรมของตนเอง และมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของกลุ่มชาติหรือเชื้อชาติของตนเอง

ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น โดยจะมีความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีต่อเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต และมีทักษะจำเป็นในการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรม ยอมรับวัฒนธรรมและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมอื่นทั้งสองวัฒนธรรม

ระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม คือ บุคคลจะให้ความสำคัญกับชาติอื่นและวัฒนธรรมอื่นนอกเหนือจากวัฒนธรรมของตน และสะท้อนถึงความเป็นชาติของตน

ระดับที่ 6 ระดับสะท้อนความเป็นชาติของตนและมนุษยโลก บุคคลมีเจตคติและทัศนคติที่ดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต และสะท้อนถึงความหลากหลายของมนุษยโลก มีความรู้ทักษะ ทัศนคติและความสามารถที่จำเป็นในการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมของตนเองและของผู้อื่น ซึ่งบุคคลเหล่านี้ให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในความเป็นสากลของมนุษยชาติ

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สามารถสรุปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม โดยมีประเด็นหลัก ดังนี้

1. การบูรณาการเนื้อหา โดยใช้วัฒนธรรมต่างๆมาเป็นตัวอย่าง มีการกำหนดประเด็นที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ โดยเลือกประเด็นที่เป็นที่รู้จักของผู้เรียนที่แสดงถึง วัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิต และการสร้างสรรค์งานศิลปะ เพื่อเป็นประเด็นในการสังเกตและการอธิบาย โดยที่ครูสามารถยกตัวอย่างวัฒนธรรมต่างๆของคนในชุมชน โรงเรียน หรือในชั้นเรียนมาอภิปรายร่วมกัน

2. การรวบรวมข้อมูลและความสัมพันธ์ที่จะเชื่อมโยงไปสู่ผู้เรียน โดยศึกษาข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อให้เพียงพอต่อการนำไปถ่ายทอด โดยเฉพาะในเรื่องวิถีชีวิต ค่านิยม และมุมมองทางสุนทรียะ จากนั้นจึงเชื่อมโยงกับเนื้อหาความรู้และวัฒนธรรม ซึ่งครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญที่จะสร้างให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ฉะนั้นครูผู้สอนจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมและศึกษาข้อมูลที่จะนำไปจัดการเรียนการสอนอย่างละเอียดถี่ถ้วน

3. กระบวนการสร้างองค์ความรู้ ครูผู้สอนต้องชี้แจงความเข้าใจและทางเลือกในการรับรู้คุณค่าของผู้เรียน โดยเน้นไปที่วัฒนธรรมเพียงหนึ่งวัฒนธรรมอย่างเจาะจงจากผลงานศิลปะ เพื่อให้เห็นถึงความพิเศษและความเจาะจงของวัฒนธรรมนั้นๆ จากนั้นจึงเชื่อมโยง ประเด็นเข้าสู่วัฒนธรรมของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจวัตถุประสงค์และสามารถแสดงออกในมุมของตนได้

4. ลดอคติ สร้างเจตคติที่ดี โดยปลูกฝังเจตคติเชิงบวกให้แก่ผู้เรียน และจัดการศึกษาให้มีความเสมอภาคในการเรียนการสอนต่อผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม โดยจัดกิจกรรมการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

5. ปฏิบัติการเพื่อสะท้อนแนวคิดและการตัดสินใจคุณค่าของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างวัฒนธรรม สร้างความเข้าใจ สืบค้น วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นทางวัฒนธรรมของวัฒนธรรมที่เรียนกับวัฒนธรรมของตนเอง เป็นการบูรณาการร่วมกันทางวัฒนธรรมและเนื้อหาทางศิลปะ โดยมีทั้งประวัติศาสตร์ศิลป์ ทฤษฎีทางสุนทรียะ กระบวนการศิลปวิจารณ์ และการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

6. ปฏิบัติการเพื่อแสดงออกและนำไปสู่การนำไปประยุกต์ใช้ของผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรม โดยให้ เข้าใจแนวคิดหลักของงาน แล้วนำเสนอในรูปแบบของตนเองจากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ และใช้ผลงาน ศิลปะในการประเมินการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น เพื่อแสดงออกว่าผู้เรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่ศึกษาเพียงใด และสามารถเชื่อมโยงเข้ากับวัฒนธรรมของตนเองได้หรือไม่ นอกจากนี้ยังมีการให้ผู้เรียนวิพากษ์ วิจาร์ณและแสดงความคิดเห็น จากการพูดหรือการเขียนบรรยายผลงาน เพื่อให้ผู้เรียน ได้การวิเคราะห์ผลงานของ ตนเองและผู้อื่นด้วย ซึ่งจากกิจกรรมต่าง ๆ นั้นจะต้องสามารถพัฒนา นักเรียนตามแนวการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม ตามแนวคิดของ Bank (1994) ได้ในระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม และสามารถ พัฒนาไปจนถึงระดับสะท้อนความเป็นชาติของตนและมนุษยโลก

7. การปรับโครงสร้างทางวัฒนธรรมและสังคมภายในโรงเรียน บุคลากรทุกคนต้องมีส่วนร่วม และมีส่วนส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมที่หลากหลาย

โดยแนวทางดังกล่าวนี้เป็นกระบวนการที่เน้นให้ผู้เรียนได้สังเกต เปรียบเทียบ และอธิบาย วัฒนธรรม ที่เรียนรู้ใหม่กับวัฒนธรรมของตนเอง โดยแสดงออกผ่านทางผลงานศิลปะและเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้แสดง ความรู้สึก ความคิดเห็นด้านสุนทรีย์ใน เรื่องของวัฒนธรรมด้วยกระบวนการ ศิลปวิจารณ์ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบริบทของวัฒนธรรมนั้นๆ นำไปสู่การสร้างเจตคติที่ดี สร้างบรรยากาศ ให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันในความแตกต่างและเป็นการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ด้วย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนนั้นต้องสามารถที่จะพัฒนานักเรียนให้เห็นคุณค่าและยอมรับ วัฒนธรรมตนเอง เห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและผู้อื่น แสดงออกถึงชาติของตนและ สะท้อนความหลากหลาย รวมถึงสะท้อนความเป็นชาติและมนุษยโลก ตามลำดับ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

บังอร ร้อยกรอง (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาในสังคม พหุวัฒนธรรม วิจัยนี้เป็นการวิจัยพหุกรณีศึกษา โดยเลือกชุมชนที่ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนา อิสลาม 3 ชุมชน ผลการวิจัยพบว่า 1.ชุมชนบ้านคลองคูจาม เป็นชุมชนที่ชาวไทยพุทธและมุสลิมมีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ นักเรียนส่วนใหญ่เป็นมุสลิม ครูและผู้บริหารนับถือพุทธศาสนา มีการจัดกิจกรรมระหว่างโรงเรียน วัด มัสยิด และมีการจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนทั้งสองศาสนา เรียนรู้ร่วมกัน 2.ชุมชนบ้านในถุ้ง นักเรียนเกือบ ทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม ผู้บริหารและครูนับถือ ศาสนาพุทธ ให้นักเรียนทุกศาสนาเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรมและให้นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธไป สังเกตกิจกรรมที่มัสยิด 3.ชุมชนบ้านปิงหลวง ผู้บริหารและ ครูนับถือพุทธ นักเรียนส่วนใหญ่นับถือ พุทธ มีสถานที่ละหมาดแต่ไม่มีการสอนศาสนาเพิ่มเติม ครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจ ระหว่างนักเรียนพุทธและมุสลิม 4.แนวทางการจัดการศึกษาควรใช้การสร้างเสริมลักษณะ พหุวัฒนธรรมที่ยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และแนวทางสร้างสัมพันธ์ไมตรีในมนุษย์ ซึ่ง เสริมสร้างความเข้าใจวัฒนธรรมและความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างนักเรียนกลุ่มต่างๆ

สริตา เจือศรีกุล (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการรับรู้ คุณค่าศิลปะของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการรับรู้คุณค่าศิลปะของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมสูงกว่าระดับการรับรู้คุณค่าศิลปะ ก่อนเรียนศิลปะของนักเรียน หลังเรียนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ระดับเจตคติ ต่อศิลปะของนักเรียนหลังเรียนศิลปะ แบบพหุวัฒนธรรมส่วนใหญ่สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน และพฤติกรรม ที่ปรากฏมากที่สุด คือ การตอบคำถามอย่างสร้างสรรค์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอน ศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

สุธารา โยธาจันทร์ (2541) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผลการวิจัย พบว่า 1.หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองสูงกว่า กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 2. หลังการทดลองใช้โปรแกรมฯนักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ0.1 3. ครูทั้งหมดมีความพึงพอใจ เกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมฯในระดับมากที่สุด และ 4. ผู้ปกครองของเด็กกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจ เกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมฯในระดับมาก

โดยมีระยะเวลาที่ใช้ในโปรแกรมไม่ต่ำกว่า 15 สัปดาห์ ลักษณะเด่นของโปรแกรมฯ คือ การเรียนการสอนแบบสองภาษาและการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชน ตั้งแต่เริ่มต้นไปจนจบโปรแกรมฯ และผลผลิตของการวิจัย คือ คู่มือโปรแกรมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เกสรี สุวรรณเรืองศรี (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาการสอนระดับอนุบาลในชุมชนไทยมุสลิมภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า การสอนตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมในระดับอนุบาลแสดงให้เห็นการยอมรับและเห็นคุณค่า วัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมอื่นๆใน 7 องค์ประกอบ คือ 1. การจัดประสบการณ์การสอนระดับอนุบาล 2. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียน 3. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียนที่มีต่อนักเรียนและชุมชน 4. วิธีสอน 5. สภาพแวดล้อมและสื่อ 6. ภูมิปัญญาชุมชน 7. นโยบายร่วมกันของโรงเรียนและชุมชน

ณัฐอร วราพงษ์พิพัฒน์ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการชั้นเรียนของครูที่ตอบสนองต่อชั้นเรียนพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาตอนต้น : การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งผลวิจัยพบว่า ห้องเรียนของประเทศไทยและห้องเรียนประเทศสหรัฐอเมริกามีความเป็นพหุวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน ส่วนการจัดการในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาตอนต้นที่ตอบสนองถึงความเป็นพหุวัฒนธรรมของไทยและสหรัฐอเมริกามีความแตกต่างกัน ซึ่งพบว่า ครูในประเทศไทยและครูในประเทศ สหรัฐอเมริกามีความแตกต่างกันในเรื่องการจัดการจัดชั้นเรียน การสื่อสารในชั้นเรียนที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรม ด้านแนวทางปฏิบัติและการเชื่อมโยงกับความเป็นพหุวัฒนธรรม ประเด็นของการวางแผนพัฒนาชั้นเรียนและการแก้ปัญหาในชั้นเรียนที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรม

วริษฐา สง่างศ์ (2556) ได้วิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการสอนศิลปะของอาเซียนระดับประถมศึกษาโดยใช้ศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนศิลปะส่วนใหญ่จัดการสอนแบบบูรณาการเรื่องอาเซียน แต่ยังไม่มีความรู้เรื่องศิลปะอาเซียน เนื่องจากแหล่งข้อมูลและขาดคำแนะนำ ปรัชญาจากผู้เชี่ยวชาญ ในส่วนความคิดเห็นของครูผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญต่อการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม สรุปได้ดังนี้ 1. ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ควรมีความเข้าใจในศิลปะที่มีความหลากหลายในอาเซียน มีความชื่นชมและยอมรับคุณค่าของศิลปะ 2. ด้านเนื้อหาสาระควรมีเรื่องรูปแบบและประเภทของงานศิลปะ อิทธิพลทางศาสนาและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์งานศิลปะ 3. ด้านการจัดกิจกรรมควรมีการอธิบายถึงแหล่งที่มาของงานศิลปะ อิทธิพลทางสังคมวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์งานศิลปะ โดยใช้เทคนิควิธีการจากงานศิลปะของอาเซียน 4. ด้าน

สื่อการสอนควรมีภาพตัวอย่างงานศิลปะ หนังสือภาพ ประกอบ แบบจำลอง การศึกษาจากแหล่งเรียนรู้สถานศึกษา การใช้สื่อมัลติมีเดีย และการใช้สื่อประเภทเกม 5. ด้านการวัดประเมินผล ควรมีความรู้ความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรมทั้งไทย และอาเซียน ซึ่งจากผลการวิจัยสรุปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้ดังนี้ 1.ควรมีการศึกษาค้นคว้าในเรื่องศิลปะของอาเซียนรวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อประเทศสมาชิกในอาเซียน 2. สอดแทรกเนื้อหาด้านสังคม วัฒนธรรมควบคู่กับเนื้อหาด้านรูปแบบและเทคนิควิธีการสร้างงานศิลปะ 3. มีกิจกรรมให้ได้อภิปรายถึงอิทธิพลทางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลให้งานศิลปะในแต่ละชาติมีความแตกต่างหลากหลาย และมีกิจกรรมให้สร้างสรรค์งานศิลปะที่ได้รับแรงบันดาลใจจากศิลปะของอาเซียนด้วย การใช้วัสดุในท้องถิ่น 4. มีสื่อการสอนประเภทรูปภาพ แบบจำลอง หรือเทคโนโลยีที่อธิบายถึงลักษณะทั่วไปของศิลปะในแต่ละชาติของอาเซียน 5. ประเมินผลจากความเข้าใจและประเมินผลจากการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกผ่านผลงานศิลปะ

อิสมาแอ สมายล์ (2552) ผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 และเยาวชนส่วนใหญ่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองปานกลาง ผลของการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม จำนวน 8 ขั้นตอน สามารถสนับสนุนส่งเสริมให้เยาวชนเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น

นันทรัตน์ คงคาเพชร (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาโมเดลการส่งผ่านของสมรรถนะทางพหุวัฒนธรรมของนักเรียนบนพื้นฐานทฤษฎีและการปฏิบัติที่ดี ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดพื้นฐานที่นำมาเป็นกรอบแนวคิดในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสมรรถนะทางพหุวัฒนธรรมของนักเรียน จากการศึกษาที่เกี่ยวข้องและเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี ส่วนผลการวิเคราะห์โมเดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสมรรถนะทางพหุวัฒนธรรมของนักเรียนพบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสมรรถนะทางพหุวัฒนธรรมของนักเรียนสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และโมเดลเชิงสาเหตุ สมรรถนะทางพหุวัฒนธรรมของนักเรียนมีความไม่แปรเปลี่ยนในรูปแบบโมเดลระหว่างกลุ่มโรงเรียน และค่าพารามิเตอร์ที่ไม่แปรเปลี่ยน ได้แก่ ค่าพารามิเตอร์เมทริกซ์ อิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแฝงภายนอกไปยังตัวแปรภายใน

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่เป็นการจัดการเรียนการสอนในบริบทผู้ที่เรียนที่มีอยู่ในสังคมที่มี

ความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากกว่าการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันและสอดแทรกการเรียนรู้เนื้อหาทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่หลากหลายผ่านศิลปะ รวมถึงยังไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้เห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมโดยใช้ศิลปะหรือใช้กิจกรรมศิลปะ

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Ephraim Gorham (2001) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสามารถในการสอนแนว พหุวัฒนธรรมตามกระบวนการรับรู้ของครูประถมศึกษา พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ครูมี ความสามารถในการดำเนินการสอน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการยอมรับความหลากหลายทาง วัฒนธรรมนั้น มีปัจจัยที่สำคัญมาจากชั่วโมงการสอนของครูในห้องเรียน อายุของครู นอกจากนี้ข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูที่มาจากครอบครัวที่มีความหลากหลายและความแตกต่างทาง วัฒนธรรมจะสามารถ และมีประสิทธิภาพในการสอน นักเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็น อย่างดี

Susan Finley (2000) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสอนสำหรับ ห้องเรียนพหุวัฒนธรรม ซึ่งพบว่า การสร้างหลักสูตรที่รองรับสำหรับห้องเรียนพหุวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่ จำเป็นและมีความสำคัญ ครูในโรงเรียนต้องให้ความร่วมมือและสร้างความเข้าใจความเป็น พหุวัฒนธรรมในชั้นเรียน อีกทั้งบุคลากรต้องเข้าใจถึงความแตกต่างของกระบวนการที่เกิดขึ้นใน โรงเรียน ครูต้องให้ความสนใจกับนักเรียนต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ซึ่งความเข้าใจ ดังกล่าวต้องสอดแทรกผ่านกระบวนการของหลักสูตร นอกจากนี้ทางโรงเรียนต้องยอมรับความ หลากหลายทางวัฒนธรรมและพัฒนาการจัดการศึกษาให้เอื้อต่อความหลากหลายด้วย

Eun Mee Choi (2012) ได้ทำการศึกษาเรื่อง The Present State of Affair in Art Therapy For Multicultural Families in Korea ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่ได้รับการบำบัดมีการ ปรับตัวในการเรียน การใช้ชีวิตในครอบครัว การเข้าสังคมได้ดีมากขึ้น และการใช้ศิลปะบำบัดนั้น ให้ผลที่ดีกว่าการให้คำปรึกษา ส่วนการรักษาจากนักบำบัดที่มีวัฒนธรรมเดียวกันกับผู้รับการรักษานั้น จะให้ผลที่ดีกว่า เนื่องจากการรับรู้ของผู้ที่ได้รับการบำบัดมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับพื้นฐานทาง วัฒนธรรม นักบำบัดส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวพหุวัฒนธรรมมาก่อน และได้ เสนอให้มีการบูรณาการการใช้ศิลปะบำบัดในวิชาเรียน เพราะหลักสูตรการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้อง กับครอบครัวพหุวัฒนธรรมนั้นยังมีน้อย อีกทั้งยังขาดผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ในสาขานี้ด้วย

Angela Rae Waller (2012) ได้วิจัยเรื่อง Art, Pride and Heritage: Learners Responding to Multicultural Images จากการศึกษาพบว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษาเลือก ผลงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติของตน นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเลือกผลงานศิลปะที่ไม่ เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ โดยที่เลือกผลงานศิลปะที่มีคนผิวขาวซึ่งไม่ใช่เชื้อชาติส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่าง

จึงสามารถสรุปได้ว่า นักเรียนจะชื่นชมผลงาน ศิลปะโดยไม่คำนึงความเกี่ยวข้องทางเชื้อชาติ เพราะฉะนั้นครูจึงสามารถปลูกฝังสร้างแรงบันดาลใจและความ เข้าใจในความหลากหลายทาง วัฒนธรรมให้กับนักเรียนได้

Estelle Fosnight (2013) ได้ศึกษาเรื่อง Teaching Multicultural Art Understanding Through a Museum Teleconferencing Program พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมมากขึ้น มีความสนุกสนานและเกิดแรงจูงใจในการเรียน เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีที่ ทันสมัย อีกทั้งยังเกิดการ เชื่อมโยงความรู้ที่หลากหลาย รวมถึงเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษา ให้แก่นักเรียน การประสานงานระหว่างโรงเรียนและพิพิธภัณฑ์ช่วยเพิ่มความมั่นใจให้กับครูผู้สอน เนื่องจากจะได้รับข้อมูลเนื้อหา บทเรียนที่น่าเชื่อถือล่วงหน้าจากพิพิธภัณฑ์ ทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างราบรื่น

Wanda Bridge Knight (2000) ได้ศึกษาเรื่อง Preparing Preservice Teachers to Work with Diverse Student Populations: Implication for Visual Art Teacher Education พบว่า ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือฝึกสอนยังไม่ได้รับประสบการณ์ในการจัดการชั้นเรียนพหุ วัฒนธรรมมาก นักจึงควรมีการแนะนำเกี่ยวกับทักษะความรู้และทัศนคติในการจัดการชั้นเรียน อีกทั้ง นักศึกษายังไม่ได้รับการ เตรียมพร้อมในการสอนชั้นเรียนที่มีความหลากหลายเพียงพอ ซึ่งขึ้นอยู่กับ ระบบโรงเรียนที่เอื้อต่อการสอน ด้วยแต่นักศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนตามแนว DBAE โดย บูรณาการความรู้ที่ 4 แกนได้อย่างเหมาะสม

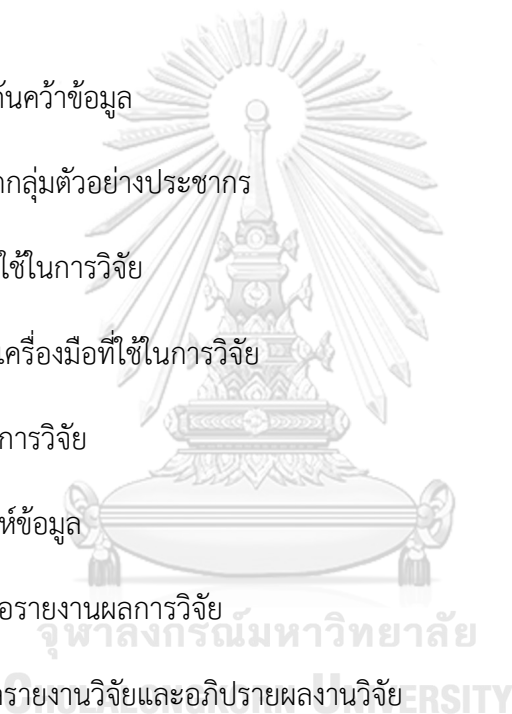
จากการศึกษาวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการจัดการเรียนการสอน แบบพหุวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการยอมรับในความแตกต่างในเรื่องของวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่นมากกว่าการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ใช้กิจกรรม ศิลปะในการส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งการสอนศิลปะแบบ พหุวัฒนธรรมจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมที่หลากหลาย ได้รับประสบการณ์ทาง สุขทริยะ ได้มีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกันได้รับประสบการณ์ผ่านงานศิลปะและ กิจกรรมศิลปะ รวมถึงเห็นคุณค่าในงานศิลปะที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรม ซึ่งนำไปสู่การยอมรับใน วัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเองอีกด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าใน
 พหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียน
 การสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ
 และนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับ
 ประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูล
2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากร
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การดำเนินการวิจัย
- 6 การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การนำเสนอรายงานผลการวิจัย
8. การสรุปผลรายงานวิจัยและอภิปรายผลงานวิจัย

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูล

ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร วารสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- โรงเรียนนานาชาติ ความเป็นมาของโรงเรียนนานาชาติ หลักสูตร ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของโรงเรียนนานาชาติ และระบบการเรียนการสอนของโรงเรียนนานาชาติ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับโรงเรียนนานาชาติ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์และระบบการเรียนการสอนของโรงเรียนนานาชาติ
- แนวคิดและทฤษฎีการศึกษาแบบพฤกษศาสตร์ ความหมายของวัฒนธรรม ความหมายของพฤกษศาสตร์ ทฤษฎีพฤกษศาสตร์ เป้าหมายของการเรียนรู้วัฒนธรรม เป้าหมายของการเรียนรู้พฤกษศาสตร์ ศิลปศึกษาแบบพฤกษศาสตร์ และการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤกษศาสตร์ ศิลปศึกษาแบบพฤกษศาสตร์ และการพัฒนาที่ยั่งยืน
- องค์ประกอบของการสอน และการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา

2. การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือและอนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูล ซึ่งกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนที่ศึกษา ดังนี้

1. เป็นโรงเรียนนานาชาติที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากองค์กรต่างประเทศ (Overseas Accredited International School List 2016) ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เป็นโรงเรียนที่มีนโยบายการจัดการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนแบบพฤกษศาสตร์ มีลักษณะและการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพฤกษศาสตร์ภายในโรงเรียน
3. เป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพฤกษศาสตร์จากระบบการศึกษาหลักของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย ประกอบด้วย ระบบอเมริกัน ระบบอังกฤษ ระบบนานาชาติ และระบบอื่นๆ

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเป็นโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากองค์กรต่างประเทศ (Overseas Accredited International School List 2016) ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพฤกษศาสตร์ระดับประถมศึกษา ที่ให้ความร่วมมือและอนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในครั้งนี้มีจำนวน 4 โรงเรียน จากระบบการศึกษาหลักของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย ประกอบด้วย ระบบอเมริกัน

ระบบอังกฤษ ระบบนานาชาติ และระบบอื่นๆ ได้แก่ โรงเรียนนานาชาติบางกอก พรีพาราธรี แอนด์ เซกเคินแดรี (Bangkok International Preparatory and Secondary School) จากระบบอังกฤษ มีนักเรียนจากต่างชาติกว่า 42 สัญชาติ โรงเรียนนานาชาติเบิร์คลีย์ (Berkeley International School) จากระบบอเมริกัน มีนักเรียนจากต่างชาติกว่า 37 สัญชาติ โรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่ (New Sathorn International School) จากระบบนานาชาติ มีนักเรียนจากต่างชาติกว่า 30 สัญชาติ และโรงเรียนโกลบอลอินเดียนนานาชาติ (Global Indian International School) จากระบบอื่นๆ มีนักเรียนจากต่างชาติกว่า 15 สัญชาติ โดยแต่ละโรงเรียนเป็นโรงเรียนนานาชาติที่มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และผู้ให้ข้อมูลแต่ละโรงเรียน คือ ครูผู้สอนในวิชาศิลปะระดับชั้นประถมศึกษา และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 20 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลหลักสูตร แบบสังเกตการจัดการเรียนการสอนในวิชาศิลปศึกษา แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนในวิชาศิลปศึกษา แบบสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษา และแบบประเมินตรวจสอบแนวทางจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.1 แบบบันทึกข้อมูลหลักสูตรศิลปะระดับประถมศึกษาโรงเรียนนานาชาติ

ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้บันทึกหลักสูตรศิลปะ ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน ปรัชญา พันธกิจ ระบบการศึกษา และรายละเอียดของหลักสูตร

3.2 แบบสังเกตการเรียนการสอนวิชาศิลปะ ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้บันทึกสิ่งที่ได้จากการสังเกตการเรียนการสอนศิลปะ ซึ่งเป็นการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสังเกต ระดับชั้นที่ทำการสังเกต และจำนวนนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบสังเกตการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะของนักเรียนและครูที่แสดงถึงการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม และการมีปฏิสัมพันธ์ในความหลากหลายทาง

วัฒนธรรมในชั้นเรียน แบ่งออกเป็น จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลประเมินผล และสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check-list)

3.3 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาศิลปะ

ใช้ในการสัมภาษณ์หลังการทำการสังเกตการเรียนการสอนวิชาศิลปะ เกี่ยวกับการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด (Open-Ended) ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ซึ่งประกอบไปด้วย ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ เพศ ตำแหน่ง/หน้าที่รับผิดชอบ การศึกษา ชื่อโรงเรียน และประสบการณ์ในการสอนวิชาศิลปะ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ซึ่งประกอบไปด้วย จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลประเมินผล และการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

3.4 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนในวิชาศิลปะ

ใช้ในการสัมภาษณ์หลังการทำการสังเกตการเรียนการสอนวิชาศิลปะ เกี่ยวกับการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด (Open-Ended) ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ซึ่งประกอบไปด้วย ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ สัญชาติ เพศ อายุ ระดับชั้น ชื่อโรงเรียน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม โดยเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended)

3.5 แบบประเมินตรวจสอบแนวทางในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและประเมินรับรองแนวทางในการจัดการเรียนการสอน โดยแบบประเมินแบ่งเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ซึ่งประกอบไปด้วย ชื่อผู้ประเมิน เพศ ตำแหน่ง/หน้าที่รับผิดชอบ การศึกษา ชื่อโรงเรียน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ซึ่งประกอบไปด้วย จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลประเมินผล การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

ตอนที่ 4 ผลการประเมินรับรองแนวทางในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริม
การเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

4. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบบันทึกหลักสูตรศิลปะระดับประถมศึกษาโรงเรียนนานาชาติ

เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้บันทึกหลักสูตรศิลปะที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเชิงคุณภาพ
ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน ระบบการศึกษา ปรัชญา พันธกิจ และรายละเอียด
ของหลักสูตร มีขั้นตอนการสร้างและการพัฒนาดังนี้

4.1.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบการศึกษา ปรัชญาและหลักสูตรของโรงเรียน
นานาชาติจากหนังสือ วารสาร เอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง

4.1.2 กำหนดขอบเขตของข้อคำถาม ได้แก่ระบบการศึกษา ชื่อหลักสูตร วิสัยทัศน์และ
พันธกิจ ด้านจุดประสงค์ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้าน
การวัดประเมินผล จากนั้นจึงนำไปสร้างแบบบันทึกหลักสูตรศิลปะที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.1.3 นำแบบบันทึกหลักสูตรศิลปะไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหากับผู้ทรงคุณวุฒิ โดย
ตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้แก่

- 1) เป็นอาจารย์หรือนักวิชาการทางด้านศิลปศึกษา 1 ท่าน
- 2) เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ใน
การสอน ไม่นต่ำกว่า 10 ปี 2 ท่าน
- 3) เป็นนักวิชาการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม
1 ท่าน
- 4) เป็นผู้บริหารโรงเรียนนานาชาติ ระดับประถมศึกษา 1 ท่าน

4.1.4 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index
of Item-Objective Congruence) โดยผลจากการวิเคราะห์ค่า IOC หาค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหา
ของแบบบันทึกหลักสูตร คือ ค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 หมายถึง สามารถนำไปใช้ได้
จริงหลังปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำแล้ว

4.1.5 นำแบบบันทึกหลักสูตรศิลปะที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองที่มีความ
คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยทดลองกับโรงเรียนนานาชาติเบิร์คเลย์ ผลการทดสอบเครื่องมือ พบว่า
รูปแบบของเครื่องมือเป็นรูปแบบตารางซึ่งยากต่อการบันทึก จึงปรับเปลี่ยนเครื่องมือเป็นรูปแบบการ
บันทึกข้อมูลในพื้นที่ว่างแทนการบันทึกลงในตาราง

4.1.6 นำผลจากการทดลองใช้แบบบันทึกหลักสูตร มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
ในการวิจัยต่อไป

4.2 แบบสังเกตการเรียนการสอนวิชาศิลปะ ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ

เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้บันทึกสิ่งที่ได้จากการสังเกตในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสังเกต ระดับชั้นที่ทำการสังเกต และจำนวนนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะของนักเรียนและครู การมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน แบ่งออกเป็น เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอน นักเรียน สื่อการสอน การวัดผลประเมินผล และสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check-list)

โดยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

4.2.1 ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือ จากเอกสาร หนังสือและตำราที่เกี่ยวข้อง

4.2.2 กำหนดประเด็นที่สังเกตการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย ด้านเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งสังเกตจากพฤติกรรมของครูและนักเรียน ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอนเป็นลักษณะของครูผู้สอน ด้านนักเรียนเป็นลักษณะของนักเรียน การให้ความร่วมมือของนักเรียนในการร่วมกิจกรรม ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านสื่อการสอนซึ่งเกี่ยวข้องกับประเภทของสื่อการสอน การนำเสนอสื่อการสอน และด้านสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียน

4.2.3 นำแบบสังเกตการจัดการเรียนการสอนในวิชาศิลปะไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหากับผู้ทรงคุณวุฒิ โดยตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดียวกันกับที่ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือชิ้นอื่นๆ

4.2.4 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-Objective Congruence) โดยผลจากการวิเคราะห์ค่า IOC หาค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบบันทึกหลักสูตร คือ ค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80 หมายถึง สามารถนำไปใช้ได้จริงหลังปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำแล้ว

4.2.5 นำแบบสังเกตการจัดการเรียนการสอนในวิชาศิลปะที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยทดลองกับวิชาศิลปะ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนานาชาติเบิร์คเลย์ ซึ่งพบว่าแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะของนักเรียนและครูที่มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check-list) นั้น มีข้อการสังเกตบางส่วนที่ใช้ภาษาไม่ชัดเจนและตรงตามประเด็นในการสังเกต

4.2.6 นำผลจากการทดลองใช้แบบสังเกตการจัดการเรียนการสอนในวิชาศิลปะมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

4.3 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาศิลปะ

ใช้ในการสัมภาษณ์หลังการทำการสังเกตการเรียนการสอนวิชาศิลปะ เกี่ยวกับการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด (Open-Ended) ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ซึ่งประกอบไปด้วย ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ เพศ ตำแหน่ง/หน้าที่รับผิดชอบ การศึกษา ชื่อโรงเรียน และประสบการณ์ในการสอนวิชาศิลปะ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ซึ่งประกอบไปด้วย จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดผลประเมินผล และการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

โดยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

4.3.1 ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์จากหนังสือ เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.3.2 กำหนดข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย วิธีการจัดการเรียนการสอน จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนศิลปะ การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมของโรงเรียน สื่อการสอนที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องวัฒนธรรมของนักเรียน การจัดบรรยากาศภายในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการวัดผลและประเมินผลในการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

4.3.3 นำแบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาศิลปะในระดับประถมศึกษาไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหากับผู้ทรงคุณวุฒิ โดยตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดียวกันกับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือชิ้นอื่นๆ

4.3.4 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-Objective Congruence) โดยผลจากการวิเคราะห์ค่า IOC หาความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบบันทึกหลักสูตร คือ ค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.90 หมายถึง สามารถนำไปใช้ได้จริงหลังปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำแล้ว

4.3.5 นำแบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาศิลปะในระดับประถมศึกษาที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยทดลองกับโรงเรียนนานาชาติเบิร์คเลย์ พบว่าข้อคำถามบางข้อมีความไม่ชัดเจน ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเข้าใจในคำถามคลาดเคลื่อน

4.3.6 นำผลจากการทดลองใช้แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาศิลปะในระดับประถมศึกษามาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

4.4 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนในวิชาศิลปะ

เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์นักเรียนหลังการทำการสังเกตการเรียนการสอนวิชาศิลปะเกี่ยวกับการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด (Open-Ended) ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ซึ่งประกอบไปด้วย ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ เพศ สัญชาติ ศาสนา อายุ ระดับชั้น ชื่อโรงเรียน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม โดยเป็นคำถามปลายเปิด โดยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

4.4.1 ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ จากหนังสือ วารสาร เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ

4.4.2 กำหนดข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะ ลักษณะของเพื่อนในชั้นเรียน กิจกรรมศิลปะที่ได้เรียนรู้วัฒนธรรมอื่นๆ สื่อการสอน ลักษณะของครูศิลปะที่นักเรียนชื่นชอบ และข้อดีของการเรียนรู้วัฒนธรรมของเพื่อนๆ

4.4.3 นำแบบสัมภาษณ์นักเรียนระดับประถมศึกษาไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหากับผู้ทรงคุณวุฒิ โดยตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดียวกันกับที่ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือชิ้นอื่นๆ

4.4.4 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-Objective Congruence) โดยผลจากการวิเคราะห์ค่า IOC หาความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบบันทึกหลักสูตร คือ ค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.90 หมายถึง สามารถนำไปใช้ได้จริงหลังปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำแล้ว

4.4.5 นำแบบสัมภาษณ์นักเรียนในระดับประถมศึกษาที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนานาชาติเบิร์คเคีย์ จำนวน 15 คน พบว่า มีข้อคำถามบางข้อมีการใช้ภาษาที่ไม่ชัดเจนและมีการใช้ภาษาไม่เหมาะสมกับนักเรียนระดับประถมศึกษา จึงทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีความไม่เข้าใจในข้อคำถามและให้ความคิดเห็นไม่ตรงกับคำถามที่ผู้วิจัยต้องการจะสื่อความหมาย

4.4.6 นำผลจากการทดลองใช้แบบสัมภาษณ์นักเรียนในระดับประถมศึกษามาวิเคราะห์ แล้วจึงปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

4.5 แบบประเมินแนวทางในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าใน พหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ

เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและประเมินรับรองแนวทางในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งแบบประเมินแบ่งเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ซึ่งประกอบไปด้วย ชื่อผู้ประเมิน เพศ ตำแหน่ง/หน้าที่รับผิดชอบ การศึกษา ชื่อโรงเรียน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ซึ่งประกอบไปด้วย นโยบายการจัดการศึกษา หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนศิลปะ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ลักษณะของครูผู้สอน สื่อการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น และปัจจัยอื่นๆที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

ตอนที่ 4 ผลการประเมินรับรองแนวทางในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

โดยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาดังนี้

4.5.1 ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินแนวทางการจัดการเรียนการสอนจากหนังสือ เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.5.2 กำหนดโดยหัวข้อของแบบประเมินแบ่งเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ซึ่งประกอบไปด้วย ชื่อผู้ประเมิน เพศ ตำแหน่ง/หน้าที่รับผิดชอบ การศึกษา ชื่อโรงเรียน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ซึ่งประกอบไปด้วย นโยบายการจัดการศึกษา หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนศิลปะ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ลักษณะของครูผู้สอน สื่อการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น และปัจจัยอื่นๆที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

ตอนที่ 4 ผลการประเมินรับรองแนวทางในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

4.5.3 นำแบบประเมินแนวทางการจัดการเรียนการสอนไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหากับผู้ทรงคุณวุฒิ โดยตรวจสอบกับผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดียวกันกับที่ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือชิ้นอื่นๆ

4.5.4 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-Objective Congruence) โดยผลจากการวิเคราะห์ค่า IOC หาความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของแบบประเมินแนวทางการจัดการเรียนการสอน คือ ค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 หมายถึง สามารถนำไปใช้ได้จริงหลังปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำแล้ว

4.5.5 นำผลจากการตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

5.1 ผู้วิจัยนำแบบบันทึกหลักสูตรศิลปะไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมเกี่ยวกับระบบการศึกษา และหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน

5.2 ผู้วิจัยนำแบบสังเกตการเรียนการสอนศิลปะ ไปใช้กับการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนและนักเรียนในวิชาศิลปะ ระดับประถมศึกษา ซึ่งจะทำการสังเกตระหว่างที่มีการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยไม่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

5.3 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ครูศิลปะระดับประถมศึกษาไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะระดับประถมศึกษา และเพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับประเด็นการจัดการเรียนการสอนศิลปะระดับประถมศึกษา โดยสัมภาษณ์หลังจากการสังเกตการเรียนการสอนเสร็จสิ้น โดยมีเกณฑ์การพิจารณาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ตรงกัน 3 ใน 5 ของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดมาพิจารณาเพื่อสร้างเป็นแนวทาง

5.4 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์นักเรียนระดับประถมศึกษาไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะระดับประถมศึกษา และเพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับประเด็นการจัดการเรียนการสอนศิลปะระดับประถมศึกษา โดยสัมภาษณ์หลังจากการสังเกตการเรียนการสอนเสร็จสิ้น

5.5 ประเมินและรับรองแนวทางในการจัดการเรียนการสอน โดยการจัดส่งเอกสารและแบบประเมินแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมเชิงเนื้อหา และนำ

ผลมาปรับปรุงหลักสูตรตามข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้แนวทางที่สมบูรณ์ โดยมีเกณฑ์การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- 1) เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการรับรองมาตรฐานองค์กรต่างประเทศ (Overseas Accredited International School List 2016) ที่มีประสบการณ์ในการสอน ไม่นต่ำกว่า 15 ปี 1 ท่าน
- 2) เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากองค์กรต่างประเทศ (Overseas Accredited International School List 2016) 1 ท่าน
- 3) เป็นนักวิชาการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องการศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม และมีผลงานวิชาการและประสบการณ์ไม่ต่ำกว่า 15 ปี 1 ท่าน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งการวิเคราะห์ตามลักษณะของเครื่องมือ ดังนี้

- 6.1 แบบบันทึกหลักสูตรศิลปศึกษา นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)
- 6.2 แบบสังเกตการเรียนการสอนในวิชา นำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies Distribution) หาค่าร้อยละ (Percentage) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา
- 6.3 แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาศิลปะ นำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies Distribution) หาค่าร้อยละ (Percentage) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา
- 6.4 แบบสัมภาษณ์นักเรียนระดับประถมศึกษา นำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies Distribution) หาค่าร้อยละ (Percentage) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา
- 6.5 แบบประเมินแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยผู้ทรงคุณวุฒิ นำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

7. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

7.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-Objective Congruence)

โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้อง

ΣR = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

N = จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

การแปลความค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-Objective Congruence) คือ

ข้อคำถามมีค่า IOC ตั้งแต่ .50 – 1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

ข้อคำถามมีค่า IOC ต่ำกว่า .50 พิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

7.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

7.3 การแจกแจงความถี่ (Frequencies Distribution)

7.4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) โดยใช้สูตร $\bar{x} = \frac{\sum fx}{n}$

7.5 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยใช้สูตร $S. D. = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$

7.6 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

8. การนำเสนอรายงานผลการวิจัย

8.1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาศาภาพการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ จากการวิเคราะห์แบบบันทึกหลักสูตรศิลปศึกษา แบบสังเกตการจัดการเรียนการสอน และแบบสัมภาษณ์ครูและนักเรียน นำเสนอในรูปแบบความเรียงและตารางประกอบการอธิบาย

8.2 แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ นำเสนอในรูปแบบแผนภาพและความเรียงประกอบการอธิบาย

8.3 ผลการวิเคราะห์การประเมินหลักสูตรและรับรองแนวทางการจัดการเรียนการสอน นำเสนอในรูปแบบความเรียง

9. การสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย

เมื่อวิเคราะห์ผลข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ คือ เพื่อศึกษาศาภาพการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ และนำเสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ ในส่วนของการอภิปรายผลการวิจัยนั้น เป็นการสรุปรวบรวมผลจากการที่ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลและสาระสำคัญที่เป็นผลจากการดำเนินการวิจัยและอภิปรายถึงข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

แผนผังการวิจัย

แผนดำเนินการวิจัย

ที่	รายละเอียด	ปี 2559 (เดือน)												ปี 2560 (เดือน)					
		7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	ทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	■	■																
2	เสนอโครงการวิจัย		■																
3	ออกแบบและตรวจสอบเครื่องมือ		■	■															
4	แก้ไขและปรับปรุงเครื่องมือ			■	■														
5	คัดเลือกโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง					■	■	■											
6	นำเครื่องมือไปใช้และเก็บรวบรวมข้อมูล								■	■	■	■	■						
7	วิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์เป็นแนวทาง											■	■	■					
8	ประเมินความเป็นไปได้ของแนวทาง															■	■		
9	วิเคราะห์สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย																■	■	
10	นำเสนอผลการวิจัย																	■	

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์หลักสูตรศิลปศึกษา การสังเกตการจัดการเรียนการสอนในวิชาศิลปศึกษา การสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา การสัมภาษณ์นักเรียน โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ

ตอนที่ 2 การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ

จากการศึกษาระบบการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติระดับประถมศึกษา และจากการคัดเลือกโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม และเป็นโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสถาบันรับรองมาตรฐานสากล (Overseas Accredited International School List 2016) ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จากระบบการศึกษาระดับ 1 โรงเรียนรวมเป็นจำนวน 4 โรงเรียน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และเป็นโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือและอนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูล ได้แก่

- 1) ระบบอังกฤษ (United Kingdom) : โรงเรียนนานาชาติบางกอกพรินเพรารธอรี แอนด์ เซกเคินแดรี (Bangkok Preparatory and Secondary School)
- 2) ระบบอเมริกัน (American) : โรงเรียนนานาชาติเบิร์คลีย์ (Berkeley International School)
- 3) ระบบนานาชาติ (International Baccalaureate/IB) : โรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่ (New Sathorn International School)
- 4) ระบบอื่นๆ คือระบบอินเดีย (CBSE) : โรงเรียนโกลบอลอินเดียนนานาชาติ (Global Indian International School)

โดยการวิเคราะห์หลักสูตร การสัมภาษณ์ครูผู้สอนในวิชาศิลปศึกษา การสังเกตการจัดการเรียนการสอน และการสัมภาษณ์นักเรียนระดับประถมศึกษา โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์หลักสูตรศิลปศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากทั้งจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในวิชาศิลปศึกษา เอกสารหลักสูตรทั่วไปของโรงเรียน หลักสูตรศิลปศึกษาของระบบการศึกษา และหนังสือคู่มือของโรงเรียน สามารถแสดงผลการวิเคราะห์หลักสูตรได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตารางที่ 8 ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนในวิชาศิลปศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=5)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	3	60
หญิง	2	40
อายุ		
31-35 ปี	1	20
36-40 ปี	2	40
41-45 ปี	1	20
46-50 ปี	1	20
วุฒิทางการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	2	40
ปริญญาโท	3	60
สาขา		
ศิลปะ/ศิลปกรรมศาสตร์	4	80
ศิลปศึกษา/ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์	1	20

ประสบการณ์ในการสอนวิชาศิลปะ		
1-5 ปี	1	20
6-10 ปี	1	20
11-15 ปี	1	20
16-20 ปี	1	20
มากกว่า 25 ปี	1	20
สัญชาติ		
ไทย	3	60
อเมริกัน	1	20
นิวซีแลนด์	1	20
ระดับชั้นที่สอน		
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3		
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6	1	20
ทุกระดับชั้น	4	80

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนในวิชาศิลปะ จากโรงเรียนนานาชาติ กลุ่มตัวอย่าง 4 ระบบการศึกษา โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 3 โรงเรียน และจำนวน 2 คน จำนวน 1 โรงเรียน พบว่า

เพศ

ครูผู้สอนในวิชาศิลปะ โดยรวมเป็นเพศชาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และเป็นเพศหญิง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ตามลำดับ

อายุ

ครูผู้สอนในวิชาศิลปะ โดยรวมมีอายุอยู่ระหว่าง 36-40 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมามีอายุระหว่าง 31-35 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20 มีอายุระหว่าง 41-45 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20 มีอายุระหว่าง 46-50 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20

ระดับวุฒิการศึกษาสูงสุด

ครูผู้สอนในวิชาศิลปะโดยรวมมีระดับวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโทมากที่สุด 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมามีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ตามลำดับ

ครูผู้สอนในวิชาศิลปะมีวุฒิการศึกษาในสาขาศิลปะหรือศิลปกรรมมากที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาคือ ศิลปศึกษา ครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20

ประสบการณ์ในการสอนวิชาศิลปะ

ครูผู้สอนในวิชาศิลปะมีประสบการณ์ในการสอนศิลปะอยู่ในช่วง 1-5 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20 อยู่ในช่วง 6-10 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20 อยู่ในช่วง 11-15 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20 อยู่ในช่วง 16-20 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และมากกว่า 25 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20

สัญชาติ

ครูผู้สอนในวิชาศิลปะ โดยรวมมีสัญชาติไทย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมามีสัญชาติอเมริกันจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20 มีสัญชาตินิวซีแลนด์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20

ระดับชั้นที่สอน

ครูผู้สอนในวิชาศิลปะโดยรวมมีหน้าที่รับผิดชอบในการสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจะทำการสอนในทุกระดับการศึกษาของวิชาศิลปะของโรงเรียน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศึกษา และความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมจากแบบบันทึกหลักสูตรศิลปศึกษาและการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในวิชาศิลปศึกษา

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศึกษา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมตามโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละระบบการศึกษา ได้แก่

1) ระบบอังกฤษ (United Kingdom) : โรงเรียนนานาชาติบางกอกพรีแพรATORY แอนด์ เซกเคินแดรี (Bangkok Preparatory and Secondary School)

2) ระบบอเมริกัน (American) : โรงเรียนนานาชาติเบิร์คลีย์ (Berkeley International School)

3) ระบบนานาชาติ (International Baccalaureate/IB) : โรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่ (New Sathorn International School)

4) ระบบอื่นๆ คือระบบอินเดีย (CBSE) : โรงเรียนโกลบอลอินเดียนนานาชาติ (Global Indian International School)

สามารถแสดงได้ดังนี้

1) ระบบอังกฤษ : โรงเรียนนานาชาติบางกอก พรีพาราออรี่ แอนด์ เซกเคินแดรี

(Bangkok International Preparatory and Secondary School)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

โรงเรียนนานาชาติบางกอกพรีพาราออรี่ แอนด์ เซกเคินแดรี ตั้งอยู่บนถนนเลขที่ 23 ถนนสุขุมวิท 53 แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสถาบันรับรองมาตรฐานสากล (Accredited International School List 2016) ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเปิดดำเนินการมากกว่า 14 ปี เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลหรือก่อนประถมศึกษาจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบ่งเป็น 2 วิทยาเขต มีระยะทางระหว่างวิทยาเขต 3 กิโลเมตร วิทยาเขตแรกบนถนนสุขุมวิท 53 รองรับการจัดการเรียนการสอนระดับชั้นอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และวิทยาเขตที่สอง เปิดดำเนินการสอนใน พ.ศ. 2560 บนถนนสุขุมวิท 71 แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร รองรับการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เนื่องจากเป็นโรงเรียนนานาชาติชั้นนำและมีคุณภาพ จำนวนนักเรียนจึงสูงขึ้น โดยมีนักเรียนรวมทั้ง 2 วิทยาเขตที่ 1,500 คน

นโยบายและการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน

โรงเรียนนานาชาติบางกอกพรีพาราออรี่ แอนด์ เซกเคินแดรี มีการจัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรระบบอังกฤษ (United Kingdom) ใช้หลักสูตรพื้นฐานตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย มีการกำหนดหลักสูตรตามระดับชั้นการศึกษา ซึ่งโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสถาบันรับรองมาตรฐานสากล (Accredited International School List 2016) ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และใช้หลักสูตรของอังกฤษ มีจำนวน 22 โรงเรียน จากโรงเรียนทั้งหมด 54 โรงเรียน และโรงเรียนนานาชาติบางกอกพรีพาราออรี่ แอนด์ เซกเคินแดรี ได้รับการรับรองมาตรฐานจาก Council of International Schools (CIS) และ New England Association of Schools and Colleges (NEASC)

ลักษณะที่ส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม

โรงเรียนมีนโยบายการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม มีวิสัยทัศน์และพันธกิจที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนทุกชาติทุกภาษาให้ประสบผลสำเร็จในการเรียน มีนักเรียนจากต่างชาติดีกว่า 42 สัญชาติ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือกันในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ส่งเสริมกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลายในหลากหลายรูปแบบทั้งกิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วมภายในโรงเรียนและเปิดโอกาสให้ครอบครัวของนักเรียน ชุมชนมีส่วนร่วม

กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสพบปะ พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ได้เรียนรู้และได้พบเจอกับผู้คนมากมายที่แตกต่างทางเชื้อชาติและศาสนา

กิจกรรมที่จัดขึ้นภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมการเห็นคุณค่าในเรื่องของวัฒนธรรม

- วันปีใหม่ไทยหรือวันสงกรานต์ (Thai New Year)

กิจกรรมที่ส่งเสริมการสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยและประเพณีที่ดั้งเดิมของไทย ปลุกฝังความกตัญญูทวดเวทิต่อผู้มีพระคุณ ครูอาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีกิจกรรมการสรงน้ำพระ รดน้ำขอพรผู้ใหญ่ การแสดงและการละเล่นของนักเรียน เพื่อสร้างความสามัคคี สนุกสนาน และรื่นเริง

- วันตรุษจีน (Chinese New Year)

กิจกรรมวันปีใหม่ของจีน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจในวัฒนธรรมประเพณีของชนชาติจีน มีการแสดงของนักเรียน กิจกรรมการเขียนตัวอักษรของจีน การพับกระดาษ การวาดภาพศิลปะของจีน และการจัดแสดงป้ายนิเทศ

- วันลอยกระทง

กิจกรรมที่ส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีของไทย ปลุกฝังความเป็นไทย สืบสานประเพณีและศิลปหัตถกรรมในการประดิษฐ์กระทง ร่วมกิจกรรมประเพณีลอยกระทง

- วันพ่อ (Father's Day / King Rama9's Birthday)

กิจกรรมเพื่อเฉลิมพระเกียรติและน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 และปลุกฝังคุณธรรมในเรื่องความกตัญญูให้แก่ นักเรียนได้ระลึกถึงพระคุณของพ่อ มีกิจกรรมการแสดงความกตัญญูทวดเวทิตาต่อบิดา การประกวดวาดภาพและการแสดงของนักเรียน

- International Day

กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างและถ่ายทอดวัฒนธรรมร่วมกัน โดยมีการแต่งกายและการแสดงประจำชาติ การเดินขบวนพาเรด การจัดซุ้มกิจกรรมของชาติต่างๆ เป็นการสร้างสัมพันธ์ไมตรีที่ดีระหว่างโรงเรียน บุคลากร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม

- วันฮาโลวีน (Halloween Day Celebration)

กิจกรรมการสร้างสรรค์และตกแต่งสถานที่ ทำให้นักเรียนได้แต่งตัวเป็นผีนานาชาติ เป็นการแสดงถึงวัฒนธรรมของแต่ละชาติ

- วันคริสต์มาส (Christmas)

มีกิจกรรมที่หลากหลายทั้งการแสดงคอนเสิร์ตวันคริสต์มาส พบซานต้าคลอส มีกิจกรรมที่น่าสนใจ การแจกและแลกของขวัญ การแสดงของนักเรียน การแสดงความสามารถ การประกวด การต่อวยพรวันคริสต์มาส การจัดและตกแต่งสถานที่และอาหาร

ดังนั้นสามารถวิเคราะห์การจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมการเห็นคุณค่าในเรื่องของวัฒนธรรม ดังนี้ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย โรงเรียน ครูผู้สอน บุคลากร นักเรียน ครอบครัวและผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทั้งวัฒนธรรมทางวัตถุ ได้แก่ วันลอยกระทง วันคริสต์มาส International Day มีการใช้ศิลปะเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในการสร้างสรรค์และตกแต่งสถานที่กิจกรรม การจัดการประกวดวาดภาพ การจัดซุ้มกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ การวาดภาพ การพับกระดาษ และการจัดป้ายนิทรรศการที่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและประเพณี และนำเสนอวัฒนธรรมไม่ใช่วัตถุ ได้แก่ กิจกรรมที่แสดงถึงวัฒนธรรมให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม นำเสนอวัฒนธรรมต่างๆแก่นักเรียน ให้นักเรียนได้เข้าใจในวัฒนธรรม ความเชื่อ แบบแผนปฏิบัติ และประเพณีของวัฒนธรรม เทศกาลต่างๆ ได้แก่ วันสงกรานต์ วันฮาโลวีน วันพ่อ วันตรุษจีน และวันลอยกระทง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

มีจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้วิชาศิลปะศึกษาที่แสดงถึงการส่งเสริมความเข้าใจในพหุวัฒนธรรม ประกอบไปด้วยเพื่อพัฒนาทักษะทางศิลปะ และเพื่อสอดแทรกและเสริมสร้างการเรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกันด้วยกิจกรรมศิลปะผ่านประสบการณ์โดยตรงของผู้เรียน มีเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นหลักการทางศิลปะเป็นหลัก และบูรณาการกับวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง โดยการเชื่อมโยงสู่วัฒนธรรมที่หลากหลายในห้องเรียนของผู้เรียน โดยประเภทของงานศิลปะเป็นจิตรกรรม ประติมากรรม การออกแบบ และสื่อผสม โดยมีการวาดเส้น (Drawing) ด้วยวัสดุที่หลากหลาย การเขียนภาพ (Painting) ด้วยสีน้ำและสีโปสเตอร์ การสร้างสรรค์งานประติมากรรม (Sculpture) สื่อผสม มีการออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้มีความเป็นกันเอง ทำให้นักเรียนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออกเกี่ยวกับวัฒนธรรมของตนเอง และกล้าที่จะซักถามข้อสงสัยในประเด็นทางวัฒนธรรมและสังคมที่หลากหลาย สร้างบรรยากาศให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนท่ามกลางความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม

รูปแบบการในการจัดการเรียนการสอนมีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ มีการจัดกลุ่มคละความหลากหลายทางเชื้อชาติ และยกตัวอย่างผลงานศิลปะที่แสดงถึงวัฒนธรรมที่หลากหลาย เลือกให้สอดคล้องกับเกณฑ์การเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ที่โรงเรียนกำหนดไว้

ครูผู้สอนในวิชาศิลปะศึกษาได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับครูผู้สอนว่า จะต้องมีการเตรียมความพร้อม เตรียมเนื้อหาความรู้และพยายามถามคำถามให้นักเรียนได้คิดและได้วิเคราะห์ ประยุกต์ความรู้ทางวัฒนธรรมให้มากที่สุด กระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และแสดงออกทางศิลปะโดยไม่ได้รับความกดดัน มีการบรรยายและชี้แจงถึงวัฒนธรรม เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้ใหม่และเชื่อมโยงสู่วัฒนธรรมเดิมและประสบการณ์ของนักเรียน ควรมีการสาธิตขั้นตอนวิธีการในการปฏิบัติงานและกิจกรรมศิลปะที่แสดงถึงวัฒนธรรมที่หลากหลาย สาธิตการใช้งานของสิ่งของที่แสดงถึงวัฒนธรรม และควรมีการทัศนศึกษาออกสถานที่ เพื่อเป็นการจัดประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่หลากหลายแก่นักเรียน มีลักษณะในการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มและกิจกรรมเดี่ยว

“ การกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น แสดงออก และทำงานศิลปะ จะต้องไม่ให้เกิดความกดดัน ให้นักเรียนได้คิด ได้วิเคราะห์ และประยุกต์ความรู้ที่ได้เรียนรู้วัฒนธรรมมากที่สุด แต่ใช้กิจกรรมศิลปะเป็นจุดเริ่มต้น แล้วเชื่อมโยงกับวัฒนธรรม ใช้กิจกรรมให้หลากหลาย น่าสนใจ ให้นักเรียนสนุกสนานในการเรียน”

(ครูผู้สอนศิลปะคนที่ 1, สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2560)

การวัดประเมินผล

มีการอธิบายแนวคิดของผลงานที่สื่อถึงวัฒนธรรมต่างๆ เช่น การเขียนอธิบาย และการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน เน้นการประเมินจากกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานและผลสำเร็จของงานตามเกณฑ์ที่หลักสูตรของโรงเรียนและระบบอังกฤษกำหนดไว้ เช่น ความถูกต้องของผลงาน ความคิดสร้างสรรค์ และความสะอาดเรียบร้อย เป็นต้น

“โดยทั่วไปประเมินจากผลงานศิลปะ ขั้นตอนการสร้างงาน และชิ้นงาน แล้วดูการอธิบายแนวคิดของงานเพิ่มเติมที่บอกถึงวัฒนธรรม

(ครูผู้สอนศิลปะคนที่ 1, สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2560)

สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนต้องเข้าใจง่าย นักเรียนจะต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลทางวัฒนธรรมและเนื้อหาทางศิลปะที่ต้องการจะสื่อ โดยต้องมีขนาดที่เหมาะสม ไม่เล็กเกินไป ไม่ใหญ่เกินไป เห็นได้ชัดเจน มีการใช้สื่อการสอนในทุกขั้นตอนการสอนและการทำกิจกรรม ประกอบด้วย สื่อมัลติมีเดียที่แสดงถึง วัฒนธรรม คลิปวิดีโอ ภาพเคลื่อนไหวที่แสดงประเพณีและวิถีชีวิตต่างๆ ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่างๆ ได้ชัดเจนมากขึ้นกว่าการบรรยายเพียงอย่างเดียว มีการนำเสนอภาพตัวอย่างผลงานศิลปะจากวัฒนธรรมต่างๆ นำเสนอสื่อของจริงและหุ่นนิ่งที่แสดงลักษณะสำคัญทาง วัฒนธรรม

การจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเห็นคุณค่าใน พหุวัฒนธรรม

การจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนโดยการจัดแสดงผลงานศิลปะภายในชั้นเรียน มีการจัด ป้ายนิเทศในชั้นเรียนที่เกี่ยวข้องวัฒนธรรมต่างๆ แสดงผลงานศิลปะที่แสดงถึงวัฒนธรรมที่ หลากหลาย

บริเวณภายนอกชั้นเรียนและบริเวณโรงเรียนมีการจัดนิทรรศการศิลปะโดยร่วมกับวิชาอื่นๆ โดยจัดบริเวณทางเดิน โถงอาคาร และหน้าห้องเรียน มีการหมุนเวียนนิทรรศการอยู่เสมอให้ สอดคล้องกับเหตุการณ์ หรือเทศกาลในปัจจุบัน และแสดงถึงวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน

“ จัดแสดงผลงานของนักเรียนได้ทุกพื้นที่เลย ชั้นแสดงผลงานในห้องเรียน ผนัง อาคาร ป้ายหรือบอร์ดนิทรรศการหน้าห้องเรียน หรือเสาอาคาร นักเรียนเขาจะชื่นชมและ ภูมิใจในผลงานของตัวเอง และผลงานของเพื่อนๆ เป็นการเรียนรู้เรื่องราวจากผลงานวิธี หนึ่ง”

(ครูผู้สอนศิลปะคนที่ 1, สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2560)

จากการวิเคราะห์หลักสูตรศิลปศึกษา และการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการ จัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน ศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ สามารถวิเคราะห์และสรุปได้ ดังนี้ โรงเรียน นานาชาติบางกอกพรีแพราทอรี แอนด์ เซกเคินเดอรี มีการจัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรระบบอังกฤษ (United Kingdom) ใช้หลักสูตรพื้นฐานตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติของประเทศอังกฤษ มีนักเรียนจากต่างชาติน่ากว่า 42 สัญชาติ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน

ในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ส่งเสริมกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลายในหลากหลายรูปแบบทั้งกิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วมภายในโรงเรียนและเปิดโอกาสให้ครอบครัวของนักเรียน ชุมชนมีส่วนร่วมกิจกรรม กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นและการจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนได้มีส่วนร่วม ทำให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ซึ่งอยู่ในระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมอื่น ตามระดับการพัฒนาเด็กตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Bank (1994) เนื่องจากมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่นำเสนอวัฒนธรรมต่างๆ ทั้งวัฒนธรรมที่เป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ สิ่งประดิษฐ์ ศิลปะหัตถกรรม และวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ ความเชื่อทางสังคม ค่านิยม และประเพณี เน้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และแสดงออกถึงการเรียนรู้และผลของการเรียนรู้จากการประยุกต์ใช้วัฒนธรรมที่หลากหลาย และนำเสนอเป็นผลงานศิลปะที่นำเสนอถึงการเชื่อมโยงวัฒนธรรมต่างๆที่หลากหลายทั้งวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมอื่น ซึ่งเป็นผลงานศิลปะเป็นสิ่งที่แสดงถึงวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ประเมินจากผลงานศิลปะ และอธิบายแนวคิดของการสร้างสรรค์ผลงานที่แสดงวัฒนธรรม ซึ่งมีผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสูงกว่าเป้าหมายที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้ในลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือกันในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งนักเรียนได้รับการส่งเสริมการยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมอื่นด้วย

2) ระบบอเมริกัน : โรงเรียนนานาชาติเบิร์คลีย์

(Berkeley International School)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

โรงเรียนนานาชาติเบิร์คลีย์ ตั้งอยู่บนถนนเลขที่ 123 ถนนบางนา-ตราด แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสถาบันรับรองมาตรฐานสากล (Accredited International School List 2016) ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเปิดดำเนินการมากกว่า 12 ปี เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลหรือก่อนประถมศึกษาจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความเป็นนานาชาติ โดยมีสัดส่วนของนักเรียนจากชาติตะวันตกร้อยละ 60 เอเชีย ร้อยละ 10 และชาติไทย ร้อยละ 10 มีนักเรียนทั้งหมดประมาณ 1,500 คน ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวเจ้าของธุรกิจชาวต่างชาติที่ตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยอย่างถาวร

นโยบายและการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน

โรงเรียนนานาชาติเบิร์คลีย์มีการจัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรอเมริกัน American Curriculum ซึ่งหลักสูตรนี้จะใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นหลักสูตรที่แต่ละมลรัฐจะรับผิดชอบ พัฒนาหลักสูตร และระบบการจัดการเรียนการสอนของตนเอง โดยอิงมาตรฐานการเรียนรู้ และบรรทัดฐานการจัดการศึกษาระดับรัฐ และระดับชาติเป็นลำดับ โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสถาบันรับรองมาตรฐานสากล (Accredited International School List 2016) ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และใช้หลักสูตรอเมริกัน American Curriculum มีจำนวน 19 โรงเรียน จากโรงเรียนทั้งหมด 54 โรงเรียน

โรงเรียนนานาชาติในระบบอเมริกันในประเทศไทยต้องได้รับการประเมิน และประกันคุณภาพมาตรฐานจากองค์กรจากสหรัฐอเมริกา ซึ่งโรงเรียนนานาชาติเบิร์คลีย์ได้รับมาตรฐานจาก Western Association of Schools and Colleges (WASC) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมอยู่เสมอ รวมถึงวันสำคัญต่างๆที่แสดงถึงวัฒนธรรม และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆทุกกิจกรรม และยังมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเหล่านั้นอีกด้วย เป็นการส่งเสริมและวางรากฐานความรู้และเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมนั้นๆแก่นักเรียนด้วย นอกจากนี้แต่ละรายวิชาจะมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน มีหัวข้อในการสอนเดียวกันในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน

ลักษณะที่ส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม

โรงเรียนมีวิสัยทัศน์และพันธกิจให้นักเรียนในระดับประถมศึกษาจะได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้ มีเทคโนโลยีทางการศึกษา นักเรียนจะเรียนรู้ทักษะพื้นฐานวิชาต่างๆ ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากสังคมมีความสำคัญอย่างมากในการเรียนรู้ของเด็ก ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อชุมชนผ่านการแสดง ดนตรี พลศึกษา และศิลปะ มีการจัดกิจกรรมเสริมนอกหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครอบครัวของเพื่อนนักเรียนที่มีความแตกต่างหลากหลายทั้งทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ส่งเสริมให้นักเรียนไทยและนานาชาติได้สัมผัสวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมอื่น ผ่านจาริตประเพณี และกิจกรรมต่างๆในหลากหลายโอกาส และมีนักเรียนจากต่างชาติดีกว่า 37 สัญชาติ

กิจกรรมที่จัดขึ้นภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมการเห็นคุณค่าในเรื่องของวัฒนธรรม

- วันปีใหม่ไทยหรือวันสงกรานต์ (Thai New Year)

กิจกรรมที่ส่งเสริมการสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยและประเพณีไทย ปลูกฝังความกตัญญู กตเวทิต่อผู้มีพระคุณ มีกิจกรรมรดน้ำขอพรผู้ใหญ่ การแสดงและการละเล่นของนักเรียน การเล่นน้ำวันสงกรานต์ และการแต่งกายด้วยชุดไทย

- วันตรุษจีน (Chinese New Year)

กิจกรรมเฉลิมฉลองเทศกาลตรุษจีน ซึ่งเป็นวันปีใหม่ของจีน ให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจในวัฒนธรรมประเพณีของชนชาติจีน มีการแต่งกายด้วยชุดประจำชาติของจีน มีการแสดงของนักเรียน กิจกรรมการเขียนตัวอักษรของจีน และการวาดภาพศิลปะของจีน

- วันลอยกระทง

มีการแต่งกายด้วยชุดที่แสดงถึงเอกลักษณ์ไทย และร่วมเดินขบวนพาเรด มีการแสดงดนตรีและนาฏศิลป์ไทยของนักเรียน นักเรียนได้ประดิษฐ์กระทงจากวัสดุธรรมชาติ และลอยกระทงร่วมกันที่โรงเรียน เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณีของไทย

- วันไหว้ครู

กิจกรรมที่ระลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์ผู้อบรมสั่งสอน มีพิธีไหว้ครู และกิจกรรมไหว้ครู โดยนักเรียนนำดอกไม้หรือพวงมาลัยมาแสดงความกตัญญูต่อครูอาจารย์ ปลูกฝังความเป็นไทยและความกตัญญูรู้คุณ

- วันพ่อ (Father's Day / King Rama9's Birthday)

กิจกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูกตเวทิต่อบิดา ซึ่งความกตัญญูเป็นคุณธรรมของชาติไทย และเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ในหลวงของปวงชนชาวไทย ภายในงานมีนิทรรศการศิลปะเฉลิมพระเกียรติในหลวงรัชกาลที่ 9 ของนักเรียนทุกระดับชั้น

- วันฮาโลวีน (Halloween Day Celebration)

เป็นกิจกรรมที่นักเรียนร่วมกันแต่งกายและตกแต่งสถานที่ให้ดูน่ากลัว ที่แสดงถึงผีต่างๆ ตามแต่ละชาติของตนหรือที่ตนเองสนใจ และมีการจัดบอร์ดหรือป้ายนิเทศในการแสดงถึงความ เป็นมาของวันฮาโลวีน

- วันคริสต์มาส (Christmas)

กิจกรรมที่จัดในช่วงวันคริสต์มาส มีการตกแต่งสถานที่ จัดปายนิทรรศการแสดงความเป็นมาและนิทรรศการศิลปะ

- International Day

กิจกรรมที่แสดงถึงความเป็นนานาชาติ ความหลากหลายของชาติ แสดงถึงความเป็นพหุวัฒนธรรมในสังคมและชุมชน มีการจัดกิจกรรม ชุ้มเกมส์ ชุ้มอาหารประจำชาติ การแต่งกายประจำชาติ การจัดนิทรรศการแสดงข้อมูลให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นชาติ การจัดกิจกรรมศิลปะของแต่ละชาติให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม

- Berkeley Spirit Week

เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้แต่งกายตามหัวข้อที่กำหนดในแต่ละวัน เช่น วันจันทร์แต่งกายชุดนอน วันอังคารแต่งกายชุดคู่แฝด วันพุธแต่งกายชุดฮีโร่ที่ใฝ่ฝัน วันพฤหัสบดีแต่งกายชุดวันวานในอดีต เป็นการแต่งกายย้อนยุคในอดีต ซึ่งจะมีการสะท้อนถึงการแต่งกายของแต่ละชาติร่วมด้วย

- การจัดทัศนศึกษาออกสถานที่

โรงเรียนมีการจัดทัศนศึกษาออกสถานที่ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้และได้รับประสบการณ์จริงที่เกี่ยววิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ

ดังนั้นสามารถวิเคราะห์การจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมการเห็นคุณค่าในเรื่องของวัฒนธรรม ดังนี้ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย นักเรียนได้รับประสบการณ์และได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น ทั้งกิจกรรมสำคัญของชาติไทย กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับความเป็นนานาชาติและความหลากหลายของสังคมโลก โดยนักเรียนได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรม ครอบครัวและชุมชนก็มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นด้วย มีการใช้กิจกรรมศิลปะเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงความสนใจของนักเรียน มีการจัดพื้นที่เพื่อแสดงผลงานทางศิลปะและใช้ผลงานศิลปะเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงออกทางวัฒนธรรมของนักเรียน ซึ่งแสดงถึงวัฒนธรรมทางวัตถุ ได้แก่ Berkeley Spirit Week International Day วันฮาโลวีน วันคริสต์มาส และวันลอยกระทงในการประดิษฐ์กระทง และใช้กิจกรรม ศิลปะ และการจัดกิจกรรมเป็นสื่อกลางที่จะส่งเสริมให้นักเรียนยอมรับและเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น ได้เรียนรู้ธรรมเนียมปฏิบัติของวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ ได้แก่ วันสงกรานต์หรือปีใหม่ไทย วันตรุษจีน วันไหว้ครู วันพ่อ และวันลอยกระทง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

มีจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้วิชาศิลปะศึกษาที่แสดงถึงการส่งเสริมความเข้าใจใน วัฒนธรรม ประกอบด้วย เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะทางศิลปะ และเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ผ่าน กระบวนการทำงานกลุ่มในสังคมที่มีความหลากหลายทั้งเชื้อชาติ ภาษาและวัฒนธรรม

มีเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน มีการเน้นเนื้อหาบทเรียนทางทักษะทางศิลปะควบคู่กับ เนื้อหาทางวัฒนธรรมที่หลากหลายของนักเรียน ทั้งความแตกต่างทางเชื้อชาติ และศาสนา ซึ่ง เนื้อหาทางวัฒนธรรมนั้นเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของนักเรียนในชั้นเรียน วัฒนธรรมสากล รวมถึง เหตุการณ์และเทศกาลต่างๆของประเทศไทย เชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆจากภายนอกห้องเรียนเข้าสู่ บทเรียนในชั้นเรียน ส่วนในเนื้อหาทางศิลปะนั้นมีการเน้นที่ทักษะปฏิบัติทางศิลปะ ทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม และการออกแบบ โดยมีการวาดเส้น (Drawing การเขียนภาพ (Painting) ด้วยสีน้ำ สีอะครีลิก และสีโปสเตอร์ และการออกแบบ มีการบรรยายวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม การสาธิต การปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ การอภิปรายแสดงความคิดเห็นเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรม นำเสนอผลงาน ที่แสดงออกถึงการเชื่อมโยงวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีลักษณะการจัดกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่ม

ครูผู้สอนในวิชาศิลปะศึกษาได้ให้ความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนต้องมีความยืดหยุ่น มีการเชื่อมโยงระหว่างชีวิตนอกห้องเรียนและในห้องเรียน ให้โอกาสนักเรียนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรม นักเรียนต้องกล้าแสดงออก และกล้าที่จะซักถามข้อสงสัยในประเด็นทาง สังคมและวัฒนธรรมนักเรียนจะชอบปฏิบัติกิจกรรม และการนำเสนอผลงานของตนเอง มีการ ประยุกต์ใช้ทักษะที่หลากหลาย มีการพูดคุยระหว่างกัน เพื่อหาแรงบันดาลใจในการทำงาน และ ซักถามครูเมื่อเกิดความสงสัย

มีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย ถ้ามีเวลาเล็กน้อยทำคาบของการทำกิจกรรม จะมีการให้ นักเรียนได้เดินดูงานของเพื่อนหลังจากที่ทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว เป็นการได้ให้นักเรียนได้ชม ผลงานของผู้อื่นและได้เปรียบเทียบข้อดีและข้อแตกต่างของผลงาน

“เวลาจัดการเรียนการสอนต้องจัดให้มีความยืดหยุ่น ให้เด็กได้เชื่อมโยง ได้แสดง ความเห็นที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม ใช้ทักษะศิลปะที่หลากหลาย วาด ระบาย ปะติด ปั่น แล้วควร ให้เด็กได้ชื่นชมผลงานของตนเองและเพื่อนๆด้วย ให้ได้เปรียบเทียบวิธีการ ขั้นตอน”

“ขณะทำงานกลุ่ม หรือนั่งทำงาน ให้นักเรียนสลับกลุ่ม ให้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียนอย่างทั่วถึง”

(ครูผู้สอนศิลปะคนที่ 2, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2560)

การวัดประเมินผล

มีการประเมินผลตามที่โรงเรียนและมาตรฐานของการศึกษาอเมริกันกำหนด โดยประเมินผลจากความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางศิลปะและผลงานเป็นหลัก สามารถปฏิบัติกิจกรรมศิลปะได้ร่วมกับกิจกรรมในชั้นเรียนร่วมกับผู้อื่นที่แตกต่างทางวัฒนธรรมได้อย่างราบรื่น มีการประเมินผลทั้งอิงเกณฑ์อิงกลุ่ม

สื่อการเรียนการสอน

ครูผู้สอนในวิชาศิลปะศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า สื่อการเรียนการสอนต้องมีความหลากหลาย ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนและวัฒนธรรมที่จะต้องเรียนรู้ ที่สำคัญต้องนำเสนอเนื้อหาบทเรียนได้ชัดเจน ให้นักเรียนเกิดความตื่นตัว ใฝ่ใจ และเกิดความแปลกใหม่ มีการจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดี การสาธิตขั้นตอนในการปฏิบัติกรรมเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ดีและนำเสนอวัฒนธรรมและเนื้อหาบทเรียนได้ชัดเจนที่สุด มีการใช้สื่อการสอนในการสาธิตขั้นตอนวิธีการทำกิจกรรมศิลปะ สื่อมัลติมีเดียและสื่อดิจิทัลที่แสดงออกถึงวัฒนธรรม เช่น ภาพตัวอย่าง ไฟล์เสียง แผนภาพการนำเสนอที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน เป็นต้น ภาพตัวอย่างผลงานทางศิลปะและภาพที่แสดงออกทางวัฒนธรรม มีการใช้สื่อการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

ครูผู้สอนในวิชาศิลปะศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนให้มีความอบอุ่น จะทำให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย มีสีสันสวยงาม ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน โต๊ะเก้าอี้ ชั้นวางของ ตู้เก็บของและเก็บอุปกรณ์ต้องมีความสวยงาม และบริเวณภายในชั้นเรียนสามารถแสดงผลงานศิลปะที่แสดงถึงความหลากหลายของเชื้อชาติ ศาสนาของผู้เรียนและบริเวณพื้นที่ห้องเรียนก็สามารถแสดงผลงานได้

บริเวณภายนอกชั้นเรียนและบริเวณโรงเรียนควรมีการจัดบอร์ดและป้ายนิเทศที่หลากหลาย ซึ่งแสดงถึงวัฒนธรรมและกิจกรรมต่างๆที่โรงเรียนจัดขึ้น เป็นการสร้างบรรยากาศให้นักเรียนมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมนั้นๆ และก่อให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องของวัฒนธรรมด้วย

“ห้องเรียนมีส่วนช่วยให้นักเรียนตั้งใจเรียน มีแรงจูงใจในการเรียน บริเวณห้องเรียนทั้งหมดสามารถใช้เป็นพื้นที่แสดงผลงานทางวัฒนธรรม หรือพื้นที่แสดงออกทางศิลปะได้ ให้นักเรียนวาดภาพบนพื้นห้องเรียนก็ได้ ตัดภาพผลงานที่สื่อถึงชาติต่างๆที่ผนังก็ได้ เวลาจัดห้องเรียนที่เกี่ยวกับบทเรียนที่น่าสนใจ นักเรียนก็จะสนใจในบทเรียนที่จะนำเสนอดีขึ้น มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น เวลานำเสนอผลงานทางวัฒนธรรม ก็ไม่เป็นการบังคับให้ต้องเรียนรู้มากเกินไป เพราะสิ่งเหล่านี้อยู่รอบตัวๆ ซึบซับได้ง่ายกว่าการอธิบายของครูเพียงอย่างเดียว”

ครูผู้สอนศิลปะคนที่ 2, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2560)

จากการวิเคราะห์หลักสูตรศิลปศึกษา และการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ สามารถวิเคราะห์และสรุปได้ ดังนี้ โรงเรียนนานาชาติเบิร์คลีย์มีการจัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรอเมริกัน American Curriculum มีนักเรียนจากต่างชาติกว่า 37 สัญชาติ ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากสังคมมีความสำคัญอย่างมากในการเรียนรู้ของเด็ก ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อชุมชนผ่านการแสดง ดนตรี พลศึกษา และศิลปะ มีการจัดกิจกรรมเสริมนอกหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครอบครัวของเพื่อนนักเรียนที่มีความแตกต่างหลากหลายทั้งทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่า กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นและการจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมทำให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับที่ 4 ระดับการการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น ตามระดับการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Bank (1994) เนื่องจากมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นำเสนอวัฒนธรรมต่างๆ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมได้รับประสบการณ์ ได้ยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมในชาติของตน ชาติไทยที่เป็นที่พำนักอยู่อาศัย และวัฒนธรรมในชาติต่างๆ ได้เรียนรู้และซึมซับวัฒนธรรมต่างๆเหล่านั้น มีผลการจัดกิจกรรมที่สูงกว่าเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียนในการส่งเสริมความเข้าใจและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครอบครัวของเพื่อนนักเรียนที่มีความแตกต่างหลากหลายทั้งทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม

3) ระบบนานาชาติ : โรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่

(New Sathorn International School)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

โรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่ ตั้งอยู่ใจกลางย่านธุรกิจบนพื้นที่ของบางกอกการ์เด้นท์ เลขที่ 289/2-289/5 ซอยนราธิวาสราชนครินทร์ 24 แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2547 เป็นโรงเรียนที่ทันสมัยที่เสนอหลักสูตรการสอนที่มีคุณภาพตั้งแต่ระดับเตรียมอนุบาล ถึงเกรด 12 ประกอบด้วยนักเรียนกว่า 30 สัญชาติ ครูอาจารย์เป็นเจ้าของภาษาและมีคุณวุฒิ ทางด้านการศึกษา หรือสาขาวิชาเฉพาะทางที่ทำการสอน

นโยบายและการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน

โรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่ (New Sathorn International School) ใช้หลักสูตรนานาชาติ International Baccalaureate หรือ IB ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ยอมรับโดยสถาบันอุดมศึกษาทั่วโลก โดยนักเรียนที่ได้เลือกเรียนในหลักสูตรนี้ จำเป็นที่จะต้องเลือกเรียนวิชาต่างๆ จากกลุ่มวิชาทั้ง 6 คือ ภาษาแม่ ภาษาที่สอง วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และศิลปะหรืออื่นๆ ซึ่งนอกจากนี้ยังมีการเขียนบทความ Essay และการทำกิจกรรมสร้างสรรค์และการทำกิจกรรมเพื่อสังคมด้วย โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสถาบันรับรองมาตรฐานสากล (Accredited International School List 2016) ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และใช้หลักสูตรนานาชาติ International Baccalaureate หรือ IB มีจำนวน 5 โรงเรียน จากโรงเรียนทั้งหมด 54 โรงเรียน

ลักษณะที่ส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม

โรงเรียนมีนโยบายในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทของวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียนและมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมภายในโรงเรียน มีวิสัยทัศน์และพันธกิจเพื่อให้มีการศึกษาที่มีคุณภาพและทันสมัยในระบบการศึกษาของคริสเตียน โดยส่งเสริมภาวะผู้นำ ความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาการเรียนรู้เพื่ออนาคต และเพื่อสร้างความคุ้นเคยและความเข้าใจในความแตกต่างของผู้คนที่มาจากเชื้อชาติและวัฒนธรรมที่ต่างกัน และมีนักเรียนจากต่างชาติกว่า 30 สัญชาติ

ครูผู้สอนในวิชาศิลปศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า โรงเรียนต้องมีนโยบายในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทของวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน มีกิจกรรม

เสริมหลักสูตรให้มีความเกี่ยวข้องกับวันสำคัญ เทศกาล และวัฒนธรรมต่างๆ ทั้งวัฒนธรรมสากล วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของนักเรียนในโรงเรียน เพื่อสร้างความคุ้นเคยและความเข้าใจในความแตกต่างของผู้คนที่มาจากเชื้อชาติและวัฒนธรรมที่ต่างกัน โดยโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมร่วมด้วย ซึ่งทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน

กิจกรรมที่จัดขึ้นภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมการเห็นคุณค่าในเรื่องของวัฒนธรรม

- วันปีใหม่ไทยหรือวันสงกรานต์ (Thai New Year)

กิจกรรมวันปีใหม่ไทยหรือวันสงกรานต์ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีไทย ได้ร่วมกิจกรรมรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่และครูผู้สอน กิจกรรมประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุธรรมชาติ เรียนรู้ การละเล่นของไทยนานาชนิด และร่วมกันแต่งกายด้วยชุดไทย

- วันกิจกรรมภาษาไทยแห่งชาติ

กิจกรรมที่ส่งเสริมและอนุรักษ์ภาษาไทย นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงนิทรรศการ การเขียนเรียงความ การใช้ภาษาไทย การวาดภาพเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยของนักเรียนแต่ละระดับชั้น

- วันตรุษจีน (Chinese New Year)

มีการจัดนิทรรศการ การตกแต่งสถานที่ให้สอดคล้องกับกิจกรรม มีการวาดภาพระบายสีและจัดนิทรรศการตามอาคารเรียนเพื่อแสดงถึงวัฒนธรรมจีน

- กิจกรรมไหว้ครู

นักเรียนได้ร่วมพิธีไหว้ครู พิธีการทางศาสนา ได้ร่วมนำดอกไม้มาไหว้ครู เพื่อแสดงความกตัญญูทักท้วงต่อครูอาจารย์ที่อบรมสั่งสอนมา

- วันพ่อ (Father's Day / King Rama9's Birthday)

กิจกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูทักท้วงต่อบิดา ซึ่งความกตัญญูเป็นคุณธรรมของชาติไทย และเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ในหลวงของปวงชนชาวไทย มีการแสดงของนักเรียน และการจัดบอร์ดนิทรรศการแสดงความรู้

- วันฮาโลวีน (Halloween Day Celebration)

มีการจัดบอร์ดหรือป้ายนิเทศในการแสดงถึงความเป็นมาของวันฮาโลวีน มีกิจกรรมศิลปะ ประดิษฐ์ที่เกี่ยวข้องกับวันฮาโลวีน มีการแจกขนมและอาหารสำหรับนักเรียน

- วันคริสต์มาส (Christmas)

กิจกรรมการตกแต่งสถานที่ การแสดงละครของนักเรียน การจัดทำฉากและเวทีสำหรับการแสดงจัดนิทรรศการและบอร์ดประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวันคริสต์มาส การแจกรางวัลและของขวัญ

- International Day

นักเรียนร่วมแต่งกายชุดประจำชาติของแต่ละชาติ ห้องเรียนละ 1 ประเทศ เพื่อเสริมสร้างและถ่ายทอดวัฒนธรรมร่วมกัน เป็นการสร้างสัมพันธ์ไมตรีที่ดีระหว่างโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม มีการตกแต่งสถานที่ด้วยธงประจำชาติของนานาชาติ การจัดนิทรรศการแสดงผลงานศิลปะที่แสดงถึงวัฒนธรรมของชาติต่างๆ มีซุ้มกิจกรรมเกมส์ อาหารนานาชาติ

ดังนั้นสามารถวิเคราะห์การจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมการเห็นคุณค่าในเรื่องของวัฒนธรรม ดังนี้ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย เน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียน การให้ความร่วมมือและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนในการร่วมกันจัดกิจกรรมที่แสดงถึงวัฒนธรรมของนานาชาติ นักเรียนได้เรียนรู้และซึมซับวัฒนธรรมที่หลากหลาย อันจะก่อให้เกิดการยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมที่หลากหลายเหล่านั้น ซึ่งกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นได้แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมและประเพณีที่หลากหลาย เป็นวัฒนธรรมที่ไม่ซ้ำเติม ได้แก่ วันปีใหม่ไทย วันภาษาไทยแห่งชาติ วันตรุษจีน กิจกรรมไหว้ครู วันพ่อแห่งชาติ และวันฮาโลวีน และมีการใช้ศิลปะ กิจกรรมศิลปะ และผลงานศิลปะเป็นตัวแทนในการนำเสนอวัฒนธรรมต่างๆให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ ได้แก่ กิจกรรมประดิษฐ์กระทงในวันลอยกระทง การแต่งกายชุดประจำชาติของชาติที่หลากหลาย การประกอบอาหารนานาชาติในวัน International Day และการแต่งกาย การตกแต่งสถานที่และจัดนิทรรศการในวันฮาโลวีน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

มีจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้วิชาศิลปศึกษาที่แสดงถึงการส่งเสริมความเข้าใจในพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วย เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติทางศิลปะและสามารถสร้างสรรค์ผลงานจากการประยุกต์วัฒนธรรมที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมให้มีความเข้าใจในความแตกต่างของผู้คนที่จากเชื้อชาติและวัฒนธรรมที่ต่างกัน และเพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มาจากหลากหลายเชื้อชาติ

เนื้อหาการเรียนการสอน ประกอบด้วย เน้นเนื้อหาทางศิลปะ ทักษะปฏิบัติ และสอดแทรกเหตุการณ์ในปัจจุบัน และวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน จะเห็นได้ว่ามีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ

วัฒนธรรมที่หลากหลายผ่านเนื้อหาทางศิลปะ โดยที่เนื้อหาทางศิลปะนั้นเน้นด้านทักษะในการปฏิบัติ เช่น การวาดเส้น (Drawing) โดยใช้ดินสอ ปากกา และหมึก การเขียนภาพ (Painting) โดยใช้สีน้ำ สีอะครีลิก และสีโปสเตอร์ การปั้นและประติมากรรม (Sculpture) นอกจากนี้ยังมีการสอนทักษะในการปฏิบัติโดยใช้เทคนิคผสม (Mixed media) ในส่วนของลักษณะการจัดกิจกรรมสามารถแบ่งได้ เป็นกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่ม

ครูผู้สอนในวิชาศิลปะศึกษาได้ให้ความคิดเห็นว่า กิจกรรมการเรียนการสอนควรมีการบรรยาย ลักษณะทางวัฒนธรรม การแสดงความคิดเห็นและตั้งคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์ทางวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรม การระดมความคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม ที่ได้เรียนรู้ ให้นักเรียนร่วมกันสรุปลักษณะสำคัญทางวัฒนธรรม และการสาธิตขั้นตอนวิธีการการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ กิจกรรมการเรียนการสอนควรเน้นให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้มีการแสดงความคิดเห็น ครูผู้สอนต้องเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนได้ตั้งคำถาม และมีการถามคำถามในระหว่างการเรียนการสอน เพื่อประเมินความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียน ต้องคอยดูแล และให้คำแนะนำแก่นักเรียนให้ปฏิบัติผลงานศิลปะที่ไม่แสดงถึงการลอกเลียนแบบวัฒนธรรมใด วัฒนธรรมหนึ่ง หรือผลงานงานตัวอย่างที่ครูนำเสนอ และต้องแนะนำและชี้แนะให้นักเรียนสร้างสรรค์ โดยการประยุกต์ความรู้เนื้อหาบทเรียนเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมควบคู่ไปกับเนื้อหาทางศิลปะ โดยแสดงออกด้วยทักษะวิธีการทางศิลปะที่สร้างสรรค์ตามทักษะที่ได้เรียนรู้ในบทเรียนนั้นๆ โดยที่ครู ต้องให้อิสระทางความคิดและจินตนาการ และนำเสนอเนื้อหาบทเรียนด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การเล่าเรื่อง เล่านิทาน แสดงผลงานตัวอย่าง หรือการเล่นเกมเพื่อนำเข้าสู่บทเรียนและกระตุ้นให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม

ครูผู้สอนจะต้องมีการเตรียมการสอน มีการรวบรวมและศึกษาข้อมูลมาก่อนที่จะจัดการเรียน การสอน ต้องมีการออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ ให้มีรูปแบบ ที่หลากหลาย มีความสนุกสนาน ให้นักเรียนได้รู้สึกผ่อนคลาย และได้บูรณาการกับวิชาอื่นๆ รวมถึงมี การปลูกฝังและเสริมสร้างความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันในสังคมแก่นักเรียน ที่สำคัญครูต้องมีความ เป็นกลางในการจัดกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอน เมื่อมีปัญหาภายในชั้นเรียนระหว่างนักเรียน ต้องระมัดระวังการใช้คำพูด เพื่อไม่ให้เกิดอคติ หรือเกิดความไม่เป็นกลางในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนาและ วัฒนธรรม

“ต้องเตรียมการสอนมาให้ดี เพราะเมื่อมีความพร้อม การจัดการเรียนการสอนจะราบรื่น ฉะนั้นจึงต้องพร้อมทั้งเนื้อหา เรื่องวัฒนธรรม เรื่องวัสดุ อุปกรณ์ รวมถึงพร้อมในเรื่องจิตใจ พร้อมทั้งจะสอน”

“เรื่องคำพูด การใช้ภาษานี้ต้องระมัดระวังให้มาก พยายามไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด หรือคำที่จะทำให้เกิดการเข้าใจผิด ไม่พูดให้นักเรียนเสียใจหรือใช้ความแตกต่างของชาติในการพูดเพื่อให้เกิดความแตกต่าง หรือเปรียบเทียบกันเองของตัวนักเรียน ต้องทำทุกอย่างให้เป็นกลางมากที่สุด ”

(ครูผู้สอนศิลปะคนที่ 3, สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2560)

การจัดกลุ่มของนักเรียน ควรจะให้นักเรียนสามารถเลือกที่นั่งเรียนตามความชอบของนักเรียน และควรจะมีการจัดให้เปลี่ยนที่นั่งเรียนสลับกับเพื่อนอยู่เสมอ ถ้านักเรียนเลือกที่นั่งเรียนซ้ำเดิม หรือเลือกที่นั่งกับกลุ่มเดิมๆ ครูจะต้องมีเทคนิคและเกมในการจัดกลุ่มให้นักเรียน โดยนักเรียนจะไม่รู้ถึงการถูกบังคับ เพื่อเป็นการทำความรู้จักและเรียนรู้ลักษณะการทำงานกับเพื่อนในชั้นเรียนที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม

“แรกๆนักเรียนจะชอบนั่งรวมๆกัน เด็กเกาหลีก็นั่งกับเกาหลี จีนก็นั่งกับจีน โดยเฉพาะเด็กเล็ก Grade1-Grade2 ครูจะต้องพยายามปรับเปลี่ยนที่นั่งให้นักเรียนได้นั่งร่วมกับเพื่อนชาติอื่น ได้พูดคุยกับคนอื่นมากขึ้น เปลี่ยนที่นั่งให้ แต่ต้องพยายามทำให้ดูเป็นปกติ ดูไม่เป็นการบังคับ หรือจบบแยกที่นั่ง ให้ดูว่าไม่ได้เหมือนถูกทำโทษ อาจจะมีเกม หรือวิธีอะไรก็ตามให้ดูเป็นเรื่องปกติ”

(ครูผู้สอนศิลปะคนที่ 4, สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2560)

สื่อการเรียนการสอน

สื่อการสอนที่ครูผู้สอนในวิชาศิลปศึกษาใช้ในการเรียนการสอนส่วนใหญ่ คือ หุ่นนิ่ง หุ่นจำลอง แผนภาพ และอุปกรณ์สาธิต โดยได้ให้ความคิดเห็นว่า ควรเลือกสื่อการสอนที่แสดงขั้นตอนของทักษะทางศิลปะและแสดงถึงวัฒนธรรมต่างๆได้ดี ต้องมีการสลับใช้สื่อประเภทอื่นๆ มีการใช้อุปกรณ์ สื่อดิจิทัล และสื่อเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพ เครื่องขยายเสียง เป็นต้น ในบางเวลา เพื่อเพิ่มความสนใจ สร้างความแปลกใหม่ เพราะการเปลี่ยนแปลงหรือปรับสื่อการสอน

ให้มีความหลากหลาย จะทำให้นักเรียนไม่เกิดความจำเจกับสื่อการเรียนการสอนที่ครูนำเสนอ และไม่เป็นการบังคับการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม

การวัดประเมินผล

ประเมินตามหลักสูตรระบบการศึกษานานาชาติและโรงเรียนกำหนด โดยประเมินจากผลงานสำเร็จในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ประเมินข้อสอบปลายภาคทุก 3 ปี ซึ่งในระหว่างนี้ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินผลกิจกรรมโดยไม่มีการรายงานผลคะแนน และระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ประเมินตามระบบนานาชาติ (IB)

ครูผู้สอนในวิชาศิลปะศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลว่า ควรมีการประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การประเมินผลในการร่วมกิจกรรมและการประเมินผลงานศิลปะ โดยการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้งจะมีการกำหนดหัวข้อหรือเกณฑ์ในการประเมินให้สอดคล้องกับเนื้อหา มีการเปลี่ยนเกณฑ์ในการประเมินและวิธีในการพิจารณาตามความเหมาะสม ซึ่งจะครอบคลุมทั้งการประเมินผลงาน ทักษะวิธีการ คุณลักษณะในการทำงาน และการบรรยายผลงาน

“จะประเมินก็ต้องประเมินด้วยวิธีที่หลากหลาย พิจารณาหลายด้านร่วมกัน พิจารณาด้านเดียวมันจะไม่ครอบคลุม หรือดูแต่ผลงานศิลปะอย่างเดียว บางครั้งไม่รู้ว่านักเรียนคิดอะไร ต้องการจะบอกอะไร หรือเกิดคำถาม หรือความรู้สึกอะไรในใจขณะที่สร้างงานศิลปะ จึงควรและจำเป็นต้องให้อธิบายผลงาน ดูเวลาทำงานร่วมกับเพื่อน หรือวิธีอื่นๆ ด้วย”

(ครูผู้สอนศิลปะคนที่ 3, สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2560)

การจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นว่า ภายในชั้นเรียนมีการจัดแสดงผลงานศิลปะของนักเรียน ชื่อผลงาน แนวคิดของผลงาน เทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงาน และชื่อของนักเรียน ที่แสดงถึงเชื้อชาติและวัฒนธรรมที่หลากหลาย เพราะจะเป็นการสร้างความภาคภูมิใจให้แก่เด็กนักเรียนและทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานต่อไป และยังเป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมผ่านผลงานศิลปะที่หลากหลาย นักเรียนได้มีการเปรียบเทียบและสังเกตความแตกต่างของผลงานเหล่านั้นด้วยตนเองจากการรับรู้และเรียนรู้ผ่านการจัดแสดงผลงานศิลปะ

การจัดสรรพื้นที่ในการแสดงงานต้องจัดให้เป็นสัดส่วน มองเห็นได้ชัดเจน และผลงานต้องมีความหลากหลายในแต่ละประเภท สร้างความตื่นตาตื่นใจในการนำเสนอ ทั้งบริเวณทางเดินระหว่างอาคาร โถงอาคาร บันไดทางขึ้น เพดาน ผนังห้อง หรือแม้กระทั่งพื้นทางเดินก็สามารถจัดแสดงผลงานหรือป้ายนิเทศต่างๆได้ โดยเน้นการส่งเสริมให้อื้อต่อความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และสามารถบูรณาการร่วมกับวิชาอื่นๆได้

ครูผู้สอนยังให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้ ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการ จัดป้ายนิเทศ เพราะจะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่จัดแสดง และมีความภาคภูมิใจ เนื่องจากได้มีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของงาน รวมถึงนักเรียนจะช่วยกันดูแลรักษาบริเวณที่จัดแสดงผลงานอีกด้วย

“สิ่งที่ทำให้เด็กได้เรียนรู้วัฒนธรรมมีหลายทาง การห้องเรียน สภาพแวดล้อมก็มีส่วน เพราะเด็กจะเป็นคนเลือกที่จะรับวัฒนธรรมต่างๆเอง ครูเป็นผู้นำเสนอ เพราะฉะนั้นการจัดสภาพแวดล้อมให้น่าสนใจ สวยงาม แสดงถึงวัฒนธรรมได้ดี ตื่นตาตื่นใจมากเท่าไร ก็จะทำให้เด็กได้รับและเรียนรู้วัฒนธรรมมากเท่านั้น เพราะเป็นสิ่งที่พวกเขาได้เห็นได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยไม่มีใครบังคับ ได้สัมผัสกับผลงานศิลปะ ได้เกิดข้อคำถาม ตั้งข้อสังเกต และพูดคุยภายในกลุ่มนักเรียนเอง แล้วเวลามาเรียนได้ฟังคำอธิบายจากครู เด็กก็จะเข้าใจมากขึ้น ได้ฟังมุมมองอื่นๆของเพื่อนคนอื่น หรือแม้กระทั่งได้ฟังความคิดเห็นของเพื่อนที่เป็นเจ้าของวัฒนธรรมเอง เด็กก็จะยอมรับและเรียนรู้ได้ดีขึ้น”

(ครูผู้สอนศิลปะคนที่ 3, สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2560)

จากกรณีวิเคราะห์หลักสูตรศิลปศึกษา และการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ สามารถวิเคราะห์และสรุปได้ ดังนี้ โรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่ (New Sathorn International School) ใช้หลักสูตรนานาชาติ International Baccalaureate หรือ IB โดยส่งเสริมภาวะผู้นำ ความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการเรียนรู้เพื่ออนาคต และเพื่อสร้างความคุ้นเคยและความเข้าใจในความแตกต่างของผู้คนที่มาจากเชื้อชาติและวัฒนธรรมที่ต่างกัน และมีนักเรียนจากต่างชาติดีกว่า 30 สัญชาติ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทั้งวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมสากล ให้นักเรียนมีความเข้าใจใน

ความแตกต่างของผู้คนที่มีเชื้อชาติที่แตกต่างกัน ซึ่งพบว่า กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นและการจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมทำให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรมตามระดับการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Bank (1994) มีผลการจัดกิจกรรมที่สูงกว่าเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียนในการสร้างความคุ้นเคยและความเข้าใจในความแตกต่างของผู้คนที่มาจากเชื้อชาติและวัฒนธรรมที่ต่างกัน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ ยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายเหล่านั้น โดยใช้ศิลปศึกษาและกิจกรรมศิลปะเป็นส่วนช่วยในการส่งเสริมความเข้าใจและความหลากหลาย มีเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนที่ครอบคลุมทั้งเนื้อหาทางวัฒนธรรมและเนื้อหาทางศิลปะ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมผ่านศิลปะซึ่งเป็นสิ่งใกล้ตัวและเป็นสิ่งที่ชื่นชอบ โดยผลงานศิลปะเป็นที่จะแสดงถึงวัฒนธรรมทางวัตถุ สามารถจับต้องได้และเข้าใจได้ง่าย ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

4) โรงเรียนโกลบอลอินเดียนนานาชาติ

(Global Indian International School)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

โรงเรียนโกลบอลอินเดียนนานาชาติ ก่อตั้งโดยมูลนิธิการศึกษาโกลบอลอินเดียนนานาชาติ หรือ Global Indian Education Foundation (GIEF) เป็นองค์การศึกษานานาชาติที่ไม่ประสงค์กำไรเป็นหลัก มีสำนักงานใหญ่อยู่ในประเทศสิงคโปร์ โรงเรียนมีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษา ตั้งอยู่เลขที่ 39/39 หมู่ 21 ซอยวัดชินวราราม ถนนปทุมธานี สายใน ตำบลบางชะแยง อำเภอเมือง ปทุมธานี โดยโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มมูลนิธิโกลบอลอินเดียนนานาชาตินั้น ทั้ง 20 แห่งอยู่ในประเทศต่างๆ ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย ญี่ปุ่น ไทย เวียดนาม มอริเชียส สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และประเทศอินเดีย

นโยบายและการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน

โรงเรียนโกลบอลอินเดียนนานาชาติ มีการจัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรของ Central Board of Secondary Education (CBSE) หรือ คณะกรรมการกลางมัธยมศึกษาในอินเดียซึ่งก่อตั้งขึ้นมาดูแลหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนในอินเดียทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และหลักสูตรGIS ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กลุ่มโรงเรียน Global Indian International School ทั่วโลกร่วมกัน

จัดทำขึ้นสำหรับนักเรียนของโรงเรียนกลุ่ม Global Indian ซึ่งโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสถาบันรับรองมาตรฐานสากล (Accredited International School List 2016) ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และใช้หลักสูตรของอินเดีย มีจำนวน 1 โรงเรียน จากโรงเรียนทั้งหมด 54 โรงเรียน

หลักสูตร CBSE จะเน้นด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์เป็นหลัก หลักสูตรจะมุ่งสร้างความเข้มข้นทางวิชาการให้นักเรียนสามารถเข้าสอบแข่งขันในระดับต่างๆได้ ระบบการศึกษาของอินเดีย จะมีระบบการเรียนแบบอังกฤษ ซึ่งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา คือ CBSE โดยจะจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ และมีภาษาที่สองให้เลือก เช่น ภาษาเยอรมัน ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น ภาษาไทย เป็นต้น ในขณะเดียวกันโรงเรียนมีการจัดหลักสูตรศิลปะแบบ Art Activity Based คือ การจัดกิจกรรมศิลปะเป็นหลักและหลักในการเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในองค์รวม (Holistic Education: 9 Gems) อีกด้วย กล่าวคือ เรียนรู้ในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านดิจิทัลและศิลปะ ด้านกีฬาและสุขภาพ ความสามารถทางการเรียนรู้ทางวิชาการ การสร้างสรรค์นวัตกรรมและการแก้ปัญหา การพัฒนาภาวะผู้นำ ด้านคุณค่าในสังคมและเชื้อชาติ ด้านการติดต่อสื่อสารในสังคม และการเรียนรู้ทางอาชีพและทักษะชีวิต

ลักษณะที่ส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม

โรงเรียนมีการจัดหลักสูตรศิลปศึกษาโดยใช้ศิลปะและกิจกรรมเป็นฐาน หรือ Art and Activity Based มีหลักในการจัดการศึกษาโดยองค์รวม (Holistic Education: 9 Gems) ที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมในด้านคุณค่าในสังคมและเชื้อชาติ รวมถึงการติดต่อสื่อสารกับผู้คนต่างๆในสังคม และมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมด้วย ทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมอินเดีย และวัฒนธรรมนานาชาติ

มีวิสัยทัศน์เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ตามมาตรฐานนานาชาติ ก้าวล้ำด้วยเทคโนโลยี พัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีคุณลักษณะที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคม และเรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีความสุข และมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร รวมถึงกิจกรรมภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมด้วย ทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมอินเดีย และวัฒนธรรมนานาชาติ โดยทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่ทางโรงเรียนได้กำหนดขึ้น และมีการบูรณาการหลากหลายรายวิชา มีการ

แสดงดนตรี การแสดงละคร การประกวดการจัดบอร์ดและป้ายนิเทศ อีกทั้งยังมีการทัศนศึกษาออกสถานที่ เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมในสถานที่จริงและได้รับประสบการณ์ตรงอีกด้วย

กิจกรรมที่จัดขึ้นภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมการเห็นคุณค่าในเรื่องของวัฒนธรรม

- วันปีใหม่ไทยหรือวันสงกรานต์ (Thai New Year)

กิจกรรมที่ส่งเสริมการสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยและประเพณีไทย ปลูกฝังความกตัญญู กตเวทิต่อผู้มีพระคุณ มีกิจกรรมสงกรานต์รดน้ำขอพรผู้ใหญ่ การแสดงและการละเล่นของนักเรียน การเล่นน้ำวันสงกรานต์ และการแต่งกายด้วยชุดไทย

- วันตรุษจีน (Chinese New Year)

กิจกรรมปีใหม่ของจีน มีการจัดการแสดงของนักเรียน การแต่งกายตามแบบและประเพณีของจีน มีการประดิษฐ์สิ่งของจากเศษวัสดุเหลือใช้เพื่อนำมาตกแต่งสถานที่ การปฏิบัติตามประเพณีและความเชื่อของจีน ร่วมกันใส่เสื้อสีแดง เป็นการให้นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมของชนชาติจีน

- วันลอยกระทง

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้และสืบสานประเพณีไทยเนื่องในวันลอยกระทง ได้เรียนรู้ความเป็นมา และร่วมกันประดิษฐ์กระทงจากวัสดุธรรมชาติ และได้ลอยกระทงที่แม่น้ำเจ้าพระยา เป็นการจัดประสบการณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีแก่นักเรียน

- วันครูและกิจกรรมไหว้ครู

กิจกรรมที่ระลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์ผู้อบรมสั่งสอน มีพิธีไหว้ครู และกิจกรรมไหว้ครู โดยนักเรียนนำพานไหว้ครูที่ร่วมกันสร้างสรรค์มาแสดงความกตัญญูต่อครูอาจารย์ ปลูกฝังความเป็นไทยและความกตัญญูรู้คุณ ภายในกิจกรรมมีทั้งพิธีการของวันครูของชาติไทยและวันครูของอินเดีย

- วันแม่ (Mother's Day)

กิจกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูกตเวทิต่อมารดา ผู้มีพระคุณ ซึ่งความกตัญญูเป็นคุณธรรมของชาติไทย มีการแสดงของนักเรียน และการจัดบอร์ดนิทรรศการแสดงความรู้ และนิทรรศการศิลปะ

- วันพ่อ (Father's Day / King Rama9's Birthday)

กิจกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูต่อบิดา ซึ่งความกตัญญูเป็นคุณธรรมของชาติไทย และเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ในหลวงของปวงชนชาวไทย มีการแสดงของนักเรียน และการจัดบอร์ดนิทรรศการแสดงความรู้

- วันสำคัญทางพุทธศาสนา ได้แก่ วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา

วันเข้าพรรษาและ วันออกพรรษา กิจกรรมหล่อเทียนพรรษา การทำบุญตักบาตรในวันพระ เป็นต้น

มีกิจกรรมทางศาสนา นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ได้ทำบุญตักบาตรที่วัด และร่วมสวดมนต์ เนื่องจากโรงเรียนอยู่ใกล้วัด เป็นการส่งเสริมและจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย และพิธีการทางศาสนาพุทธซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติไทย

- Independence Day (อินเดีย)

วันชาติของอินเดีย แสดงถึงความรักชาติและความสามัคคีของชาติอินเดีย มีพิธีการชักธงชาติอินเดีย แสดงความเคารพต่อมหาตมา คานธี บิดาของอินเดีย

- วันฮาโลวีน (Halloween Day Celebration)

มีการจัดกิจกรรมการแสดงของนักเรียน การตกแต่งสถานที่ให้เข้ากับบรรยากาศ การแต่งกาย และสร้างสรรค์การแต่งกาย การแสดงผลงานศิลปะและใช้ผลงานศิลปะของนักเรียนในการตกแต่งสถานที่

- วันคริสต์มาส (Christmas)

กิจกรรมการตกแต่งสถานที่ การแสดงละครของนักเรียน การจัดทำฉากและเวทีสำหรับการแสดง จัดนิทรรศการและบอร์ดประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวันคริสต์มาส การแจกรางวัลและของขวัญ

- Talent Show

นักเรียนได้แสดงความสามารถของตนเอง ทั้งการร้องเพลงและการแสดง รวมถึงการแสดงที่แสดงถึงเอกลักษณ์ประจำชาติต่างๆ การแสดงนาฏศิลป์และดนตรีประจำชาติของตน เป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมและสร้างประสบการณ์ให้นักเรียนได้เรียนรู้ ยอมรับ และชื่นชมวัฒนธรรมที่หลากหลาย

- International Day

กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างและถ่ายทอดวัฒนธรรมร่วมกัน โดยมีการแต่งกายและการแสดงประจำชาติ การเดินขบวนพาเรด การจัดซุ้มกิจกรรมของชาติต่างๆ เป็นการสร้างสัมพันธ์ไมตรีที่ดีระหว่างโรงเรียน บุคลากร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม

- Diwali Celebration (วันสำคัญของอินเดีย)

เป็นการเฉลิมฉลองเทศกาลแห่งไฟและความรื่นเริง เป็นการต้อนรับวันปีใหม่ของชาวฮินดู ซึ่งจะจัดขึ้นในช่วงเดือนตุลาคม หรือ เดือนพฤศจิกายน โดยสอดคล้องกับช่วงวันลอยกระทงตามประเพณีไทย เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณีของชาวฮินดู

ดังนั้นสามารถวิเคราะห์การจัดกิจกรรมได้ดังนี้ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่มีทั้งกิจกรรมที่แสดงถึงวัฒนธรรมทางวัตถุ ได้แก่ การจัดกิจกรรมศิลปะ การประดิษฐ์ การแสดงผลงานศิลปะ การตกแต่งบอร์ดและป้ายนิเทศ การประดิษฐ์กระทงในวันลอยกระทง การประดิษฐ์และตกแต่งพานไหว้ครู การแต่งกายในวันตรุษจีนและแต่งกายแต่ละสัญชาติและวัฒนธรรมในวัน International Day นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมที่แสดงถึงวัฒนธรรม ให้นักเรียนได้เข้าใจในวัฒนธรรม ธรรมเนียมและวิถีปฏิบัติ การประพาดดิน ความเชื่อ ค่านิยม การปลูกฝังคุณธรรมให้แก่ นักเรียนในการเรียนรู้วัฒนธรรมต่างๆ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ ได้แก่ กิจกรรมในวัน Diwali Celebration วันครูและกิจกรรมไหว้ครู วันชาติอินเดีย และวันสำคัญทางศาสนา

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูผู้สอนในวิชาศิลปศึกษาได้ชี้แจงถึงจุดประสงค์ในการจัดการเรียนรู้วิชาศิลปศึกษาว่า ส่งเสริมความเข้าใจในพหุวัฒนธรรม เพื่อให้มีคุณลักษณะที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคมและเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเพื่อเชื่อมโยงและบูรณาการระหว่างบทเรียนและชีวิตประจำวันของนักเรียนผ่านงานศิลปะ ซึ่งจะพัฒนาทักษะ เพิ่มความรู้ทางศิลปะ และสร้างสรรค์ผลงานที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมผ่านกิจกรรมศิลปะ

เนื้อหาบทเรียนมีทั้งเนื้อหาทางวัฒนธรรมและเนื้อหาทางศิลปะ เนื้อหาทางวัฒนธรรมนั้นมีทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมอินเดีย และวัฒนธรรมสากล โดยมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน และความเป็นอยู่ในสังคม อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับสถานการณ์และเหตุการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้น มีกิจกรรมทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม ศิลปะประดิษฐ์ ภาพพิมพ์ สื่อผสม และการออกแบบ ทั้งการวาดเส้น (Drawing) โดยวัสดุที่หลากหลาย เช่น ดินสอ ดินสอสี สีชอล์ค แครยอน สีชอล์คน้ำมัน และถ่านชาโคล มีการระบายสี (Coloring) และการเขียนภาพ (Painting) โดยใช้สีโปสเตอร์ สีน้ำ แครยอน มีการสร้างสรรค์ผลงานเทคนิคภาพพิมพ์ (Printmaking) โดยใช้วัสดุต่างๆ ใช้เทคนิคที่หลากหลาย เช่น สเตนซิล (Stencil) เป็นต้น มีการฝึกปฏิบัติในการสร้างสรรค์ผลงานเซรามิกส์ (Ceramics) การขึ้นรูปด้วยดินเหนียว การเคลือบ การลงสีได้เคลือบ รวมถึงงานปั้น (Sculpture) และสถาปัตยกรรม (Architecture) ด้วย โดยใช้กระดาษ ดินเหนียว ปูนปลาสเตอร์ กระดาษแข็ง ลวด

ลูกปัด โฟมยางและวัสดุเหลือใช้ นอกจากนี้ยังมีการใช้วัสดุสิ่งทอ (Fibers) ในการสร้างสรรค์ผลงาน ประเภทจักสานและทอ โดยใช้ผ้า ไหมพรม ริบบิ้น และยังมีการสร้างสรรค์งานศิลปะโดยใช้เทคนิค ผสม (Mixed media) โดยสร้างสรรค์จากเศษผ้า กระดาษประเภทต่างๆ รูปภาพนิตยสาร ภาพถ่าย ฟอร์ด แผ่นโฟมยาง ลวด ไม้ และวัสดุเหลือใช้

ครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะว่า กิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการบรรยายถึงวัฒนธรรมที่ ต้องการนำเสนอ นำเสนอผลงานที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมและประยุกต์ความรู้ทางวัฒนธรรม การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้ และประเด็นที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่นักเรียนตั้ง ข้อสังเกตและเกิดประเด็นคำถามการสาธิตขั้นตอนและกระบวนการทางศิลปะ และการทัศนศึกษา นอกสถานที่เพื่อจัดประสบการณ์ทางวัฒนธรรมแก่นักเรียนเปลี่ยนหมุนเวียนไปตามความเหมาะสม ของเนื้อหา และเป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่เสมอ เนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนมีการบูรณาการร่วมกันทุกกลุ่มสาระวิชาในโรงเรียน ทำให้นักเรียนได้เข้าใจในเนื้อหาวิชาต่างๆอย่างละเอียด การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ เหตุการณ์ในปัจจุบันที่เกิดขึ้น จะทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจและเกิดความรู้สึกร่วมในกิจกรรมการเรียน การสอนนั้นมากขึ้น จะส่งผลให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมต่างๆได้ดียิ่งขึ้นด้วย

“หากเปลี่ยนวิธีการและลักษณะการจัดการเรียนการสอนให้ไม่คงเดิม เปลี่ยนแปลง ให้ทันต่อเหตุการณ์ มีความสนุกสนาน ไม่จำเจ เด็กนักเรียนจะมีแรงจูงใจในการเรียนอยู่เสมอ เพราะลักษณะการเรียนไม่เหมือนเดิม เด็กจะตื่นเต้นและสนใจ วัฒนธรรมที่จะสอนก็ สอดแทรกในความสนุกสนานนั้น”

“เนื้อหาที่จะสอนก็จะสอดคล้องกันในทุกสาระวิชา สอดคล้องและเป็นช่วงเดียวกัน กับกิจกรรมที่โรงเรียนจัด พวกวันพ้อ วันชาติอินเดีย วันลอยกระทง แล้วทุกวิชาที่สอนควบคู่ กันไป เด็กได้เรียนเรื่องราวที่เป็นไปในทางเดียวกัน แล้วแต่ว่าวิชาไหนจะบูรณาการ ศิลปะก็ จะเชื่อมโยงทุกอย่างเข้าด้วยกัน ทั้งวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต หรือความเชื่อ ผสมผสาน ออกมาผลงานเป็นงานศิลปะ”

(ครูผู้สอนศิลปะคนที่ 4, สัมภาษณ์, 1 พฤษภาคม 2560)

ครูผู้สอนต้องมีความสุขภาพ เรียบร้อย พุดจาไพเราะ และครูต้องมีการนำเสนอเนื้อหาบทเรียน ที่น่าสนใจ เน้นให้นักเรียนได้ตั้งคำถาม ส่งเสริมให้มีการแสดงความคิดเห็นทางสังคมและวัฒนธรรม ถ้าเนื้อหาหรือวิชาที่มีความยาก ต้องมีการอธิบายที่ละเอียดแต่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อนจนเกินไป เพื่อไม่ทำให้นักเรียนเกิดความสับสนในเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่นำเสนอ การจัดการในชั้นเรียนต้องมีความเป็น กลาง ไม่ใช่คำพูดที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ต้องมีการเลือกประเด็นในการนำเสนอที่ดี ไม่ทำให้เกิด มุมมองในแง่ลบของเนื้อหาที่นำเสนอ และต้องมีการนำเสนอที่หลากหลาย ไม่ให้เกิดความน่าเบื่อ

มีอารมณ์ขัน เพื่อให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย และมีความสุขสนุกสนานเมื่อได้เรียนวิชาศิลปะ ควรมีลักษณะของรูปแบบกิจกรรมทั้งกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่ม

การวัดประเมินผล

การประเมินผลเน้นการประเมินผลงานศิลปะเป็นหลัก แต่มีการพิจารณาและประเมินคุณลักษณะในชั้นเรียนของนักเรียนร่วมด้วย เป็นการประเมินการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การช่วยกันรักษาความสะอาด และการช่วยเหลือแบ่งปันในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการแทรกวิธีพิจารณาในรูปแบบที่หลากหลายร่วมบ้าง เช่นการประเมินจากการอธิบายผลงาน การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิค วิธีการ การนำเสนอแนวคิดในผลงาน และการจัดนิทรรศการผลงาน เป็นต้น

สื่อการเรียนการสอน

ครูผู้สอนในวิชาศิลปะศึกษาได้แสดงความคิดเห็นว่า สื่อการสอนที่นักเรียนมักให้ความสนใจคือ สื่อของจริง สื่อที่สามารถจับต้องได้ ได้สัมผัส ในบางคาบเรียนหรือบางเนื้อหาบทเรียนที่มีความซับซ้อนในเนื้อหา อาจมีการนำเสนอเนื้อหาโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ร่วมด้วย เช่น ภาพยนตร์ การ์ตูน สารคดี หรือแผนภาพที่สามารถเคลื่อนไหวได้ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จะทำให้นักเรียนสนใจและเข้าเนื้อหาบทเรียนได้ง่ายขึ้น เพราะมีภาพและเสียงดึงดูดใจ ดึงดูดความสนใจ ต้องมีความพร้อมทั้งสื่อการเรียนการสอนประเภทวิธีการและประเภทอุปกรณ์

“สื่อที่นักเรียนชอบเป็นสื่อของจริง สื่อที่เคลื่อนไหว ภาพการ์ตูน วิดีโอ เพราะสื่อถึงวัฒนธรรมได้ชัดกว่าประเภทอื่นๆ เด็กเข้าใจได้ง่าย เข้ากับเด็กได้มากกว่าสิ่งอื่นๆ สื่อก็ต้องเปลี่ยนให้ไม่น่าเบื่อ วันนี้เป็นแบบนี้ วันหน้าก็ต้องเป็นแบบอื่น ให้ไม่ซ้ำเกินไป แต่ต้องช่วยทำให้นักเรียนเข้าใจวัฒนธรรมมากกว่าการอธิบายเพียงอย่างเดียว”

(ครูผู้สอนศิลปะคนที่ 4, สัมภาษณ์, 1 พฤษภาคม 2560)

การจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

ครูผู้สอนในวิชาศิลปะศึกษาได้แสดงความคิดเห็นว่า ภายในชั้นเรียนควรมีการจัดแสดงผลงานศิลปะของนักเรียนในทุกระดับชั้น เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมผ่านผลงานศิลปะที่จัดแสดง มีการจัดสรรพื้นที่ในการแสดงงานที่เป็นสัดส่วน การแสดงงานจะสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียน ในส่วนการจัดแสดงผลงานและการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกชั้นเรียนและภายในบริเวณโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงศักยภาพของนักเรียนแก่ผู้ปกครองหรือผู้ที่มาเยี่ยมชมโรงเรียน ซึ่งสามารถจัดแสดงตามบริเวณต่างๆของโรงเรียน ทั้งโถงอาคาร และบริเวณทางเดิน เป็นต้น เป็นการสร้าง

บรรยากาศในความหลากหลายทางวัฒนธรรม สร้างสังคมที่มีบริบทในพหุวัฒนธรรมและเอื้อต่อความเข้าใจในการเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย

จากการวิเคราะห์หลักสูตรศิลปศึกษา และการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ สามารถวิเคราะห์และสรุปได้ดังนี้ โรงเรียนส่งเสริมในด้านคุณค่าในสังคมและเชื้อชาติ รวมถึงการติดต่อสื่อสารกับผู้คนต่างๆในสังคม พัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีคุณลักษณะที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคม และเรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีความสุข โดยมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร รวมถึงกิจกรรมภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมด้วย ทั้งวัฒนธรรมไทยวัฒนธรรมอินเดีย และวัฒนธรรมนานาชาติ โดยทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่ทางโรงเรียนได้กำหนดขึ้น ซึ่งพบว่า กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นและการจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมทำให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ตามระดับการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Bank (1994) มีผลการจัดกิจกรรมที่สูงกว่าเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียนที่เน้นเพียงในเรื่องการเรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีความสุข แต่มีการจัดการเรียนการสอนที่ครอบคลุมเนื้อหา บูรณาการทุกรายวิชา ร่วมกันส่งเสริมการเข้าใจ ยอมรับ และเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมของนักเรียน และใช้การจัดการเรียนการสอนศิลปะเป็นส่วนส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมและการสะท้อนถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม

เมื่อได้รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์หลักสูตรศิลปะ และการจัดการเรียนการสอนจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมทั้ง 4 โรงเรียนจาก 4 ระบบการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย สามารถวิเคราะห์ลักษณะสำคัญของหลักสูตรศิลปศึกษา และความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความเข้าใจในพหุวัฒนธรรมในด้านต่างๆ ประกอบด้วย หลักสูตรและระบบการศึกษา การรับรองมาตรฐานของโรงเรียน นโยบายและการจัดกิจกรรมในโรงเรียน ลักษณะทั่วไปที่ส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาการเรียนการสอน กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดการประเมินผล และการจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียน ซึ่งสามารถแสดงผลได้ดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ลักษณะสำคัญของหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ระบบการศึกษา ประเด็นสำคัญ	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม				ผลสรุปการวิเคราะห์
	โรงเรียนนานาชาติ บางกอกพรินเซปส์ แอนด์ เซกเคินแตรี่ : ระบบอังกฤษ	โรงเรียนนานาชาติ เปิร์คลีย์ : ระบบอเมริกัน	โรงเรียนนานาชาติ สาทรใหม่ : ระบบนานาชาติ	โรงเรียนนานาชาติ อินเดียนานาชาติ : ระบบอินเดีย	
หลักสูตรและระบบการศึกษา	ระบบอังกฤษ	ระบบอเมริกัน	ระบบนานาชาติ (IB)	ระบบอื่นๆ ระบบอินเดีย (CBSE)	แต่ละโรงเรียนมีระบบ การศึกษาที่แตกต่างกันตาม ระบบการศึกษาของโรงเรียน นานาชาติในประเทศไทย 4 กลุ่มหลัก
การรับรองมาตรฐานจาก สถาบันรับรองมาตรฐานสากล	CIS และ NEASC	WASC	NCA CASI + CITA (Dual)	WASC	แต่ละโรงเรียนได้รับการ รับรองมาตรฐานจากสถาบัน รับรองมาตรฐานสากลที่ แตกต่างกัน ตามแต่ละระบบ การศึกษาที่กำหนด

โรงเรียนและระบบการศึกษา ประเด็นสำคัญ	โรงเรียนนานาชาติ บางกอกพรีพาราอริ แอนด์ เซกเคินแตรี้ : ระบบอังกฤษ	โรงเรียนนานาชาติ เบิร์คสีย์ : ระบบอเมริกัน	โรงเรียนนานาชาติ สาทรใหม่ : ระบบนานาชาติ	โรงเรียนโกลบอล อินเดียนานาชาติ : ระบบอินเดีย	ผลสรุปการวิเคราะห์
นโยบายการจัดการศึกษานโยบายการจัดการศึกษา	<p>-มีนโยบายในการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม</p> <p>-มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญและเทศกาลสำคัญของวัฒนธรรมไทย</p> <p>วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้เรียน</p> <p>- จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมโดยจัดกิจกรรมแต่ละรายวิชาให้มีมีความสอดคล้องกัน</p>	<p>-มีนโยบายในการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม</p> <p>-มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญและเทศกาลสำคัญของวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้เรียน</p> <p>- ส่งเสริมความร่วมมือในการจัดกิจกรรมร่วมกับครอบครัวและผู้ปกครอง</p>	<p>- จัดการศึกษาโดยเน้นให้มีความเท่าเทียม เสมอภาคกับแก่นักเรียนทุกเชื้อชาติ ศาสนา</p> <p>- เน้นให้นักเรียนได้รับประสบการณ์โดยตรงจากการร่วมกิจกรรม</p> <p>- มีการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมสากล</p>	<p>-มีนโยบายในการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม</p> <p>-จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมต่างๆโดยการบูรณาการร่วมกันในทุกกลุ่มสาระวิชา</p> <p>-มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญและเทศกาลสำคัญ ทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่แตกต่างของผู้เรียน</p> <p>-จัดการศึกษาออกสถานที่เพื่อให้ได้เรียนรู้และสัมผัสกับประสบการณ์จริง</p>	<p>โรงเรียนมีนโยบายในการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม โดยส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายจากการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมวันสำคัญ เทศกาล และเหตุการณ์ปัจจุบัน โดยเน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในส่วนร่วมในกิจกรรม ในฐานะผู้ร่วมกิจกรรมและผู้จัดกิจกรรม นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมร่วมกับครอบครัวและผู้ปกครองด้วย</p>

โรงเรียนและระบบการศึกษา ประเด็นสำคัญ	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม				โรงเรียนโกลบอล อินเดียนานาชาติ : ระบบอินเดีย	ผลสรุปการวิเคราะห์
	โรงเรียนนานาชาติ บางกอกพรินเซสออรี แอนด์ เชกเคินเดรี : ระบบอังกฤษ	โรงเรียนนานาชาติ เบิร์คลีย์ : ระบบอเมริกัน	โรงเรียนนานาชาติ สหรัไหม : ระบบนานาชาติ	โรงเรียนนานาชาติ		
กิจกรรมที่จัดขึ้นภายใน โรงเรียนที่เกี่ยวข้องและ ส่งเสริมการเรียนรู้คุณค่าใน เรื่องของวัฒนธรรม	โรงเรียนนานาชาติ - วันปีใหม่ไทย/วันสงกรานต์ - วันกิจกรรมภาษาไทยแห่งชาติ - วันตรุษจีน (Chinese New Year) - วันลอยกระทง - วันศุกร์ - กิจกรรมไหว้ครู - วันพ่อ (Father's Day/ King Rama9's Birthday) - วันออกพรรษา - วันมาฆบูชา - วันอาสาฬหบูชา (Halloween) - วันอีสเตอร์ (Easter Day) - International Day - วันคริสต์มาส (Christmas)	โรงเรียนนานาชาติ : ระบบอเมริกัน - วันปีใหม่ไทย/วันสงกรานต์ - วันกิจกรรมภาษาไทยแห่งชาติ - วันตรุษจีน (Chinese New Year) - วันลอยกระทง - วันอาสาฬหบูชา - วันคริสต์มาส - วันมาฆบูชา - วันออกพรรษา - วันวิสาขบูชา - International Day - วันพ่อ (Father's Day/ King Rama9's Birthday) - กิจกรรมไหว้ครู	โรงเรียนนานาชาติ : ระบบนานาชาติ - วันปีใหม่ไทย/วันสงกรานต์ - วันกิจกรรมภาษาไทยแห่งชาติ - วันตรุษจีน (Chinese New Year) - วันลอยกระทง - วันศุกร์ - กิจกรรมไหว้ครู - วันแม่ (Mother's Day) - วันพ่อ (Father's Day/ King Rama9's Birthday) - วันออกพรรษา - วันมาฆบูชา - วันอาสาฬหบูชา (Halloween) Day Celebration) - วันคริสต์มาส (Christmas) - International Day	โรงเรียนนานาชาติ : ระบบอินเดีย - วันปีใหม่ไทย/วันสงกรานต์ - วันกิจกรรมภาษาไทย แห่งชาติ - วันตรุษจีน (Chinese New Year) - วันลอยกระทง - วันศุกร์ - กิจกรรมไหว้ครู - วันแม่ (Mother's Day) - วันพ่อ (Father's Day/ King Rama9's Birthday) - วันออกพรรษา - วันมาฆบูชา - วันอาสาฬหบูชา - วันออกพรรษา - วันมาฆบูชา - วันอาสาฬหบูชา (Halloween) Day Celebration) - วันคริสต์มาส (Christmas) - International Day	การจัดกิจกรรมภายใน โรงเรียนสามารถแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ประกอบด้วย 1) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัน สำคัญทางศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันออกพรรษา วันคริสต์มาส วันอีสเตอร์ การทำบุญตัก บาตร วันตาวาส เป็นต้น 2) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น วันปีใหม่ไทย วันสงกรานต์ วันตรุษจีน วันไหว้ครู วันลอยกระทง วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา วันออกพรรษา วันพหุวัฒนธรรม Multicultural Day วันพ่อ(ไทย) วันแม่ (ไทย) และวันสำคัญทาง ศาสนาอื่นๆ เช่น ฮินดู อิสลาม ฯลฯ	

ระบบการศึกษา ประเด็นสำคัญ	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม				ผลสรุปการวิเคราะห์
	โรงเรียนนานาชาติ บางกอกพรินเซสแควร์ แอนต์ เซกเคินแคร์ : ระบบอังกฤษ	โรงเรียนนานาชาติ เปิร์คลีย์ : ระบบอเมริกัน	โรงเรียนนานาชาติ สาทรใหม่ : ระบบนานาชาติ	โรงเรียนโกลบอล อินเดียนานาชาติ : ระบบอินเดีย	
นโยบายของโรงเรียนที่ส่งเสริม ความเข้าใจในความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม	<p>-มีนโยบายการจัดการ ศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม -ส่งเสริมให้นักเรียนจาก ทุกชาติทุกภาษาประสบ ผลสำเร็จในการเรียน -จัดการเรียนรู้ในลักษณะ การเรียนรู้แบบร่วมมือใน ความหลากหลายทาง วัฒนธรรม</p> <p>-มีนักเรียนกว่า 42 สัญชาติ -ส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับวัฒนธรรมที่หลากหลาย</p>	<p>-มีนโยบายการจัดการ ศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม -มีนักเรียนกว่า 37 สัญชาติ -ส่งเสริมและสนับสนุน ให้นักเรียนมีส่วนร่วม ทางสังคม -จัดกิจกรรมส่งเสริม หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรม</p> <p>-ส่งเสริมการมี ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียนและครอบครัว ของเพื่อนที่แตกต่างทาง วัฒนธรรม</p>	<p>-มีนโยบายการจัดการ ศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม -มีนักเรียนกว่า 30 สัญชาติ -มีวิสัยทัศน์และพันธกิจ ที่ส่งเสริมความเข้าใจใน ความหลากหลายทาง วัฒนธรรม</p> <p>-มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม</p>	<p>-มีนโยบายการจัดการ ศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม -มีนักเรียนกว่า 15 สัญชาติ - มีการจัดกิจกรรม ลักษณะ Art Activity Based -มีการจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรมที่หลากหลาย</p> <p>หลากหลายของนักเรียน ทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และ วัฒนธรรมที่หลากหลาย ของผู้เรียน</p>	<p>มีนโยบายการจัดการ ศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม รับนักเรียนโดยไปจำกัด เชื้อชาติ ศาสนา และ วัฒนธรรม โดยต้องมี วิสัยทัศน์ในการที่จะ ส่งเสริมความเข้าใจใน วัฒนธรรมที่หลากหลาย และมีกิจกรรมที่ เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมที่ หลากหลายของนักเรียน ทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และ วัฒนธรรมที่หลากหลาย ของผู้เรียน</p>

ระบบการศึกษา ประเด็นสำคัญ	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม				ผลสรุปการวิเคราะห์
	โรงเรียนนานาชาติ บางกอกพรีพาราออร์ แอนด์ เซกเคินแคร์ : ระบบอังกฤษ	โรงเรียนนานาชาติ เบิร์คลีย์ : ระบบอเมริกัน	โรงเรียนนานาชาติ สาทรใหม่ : ระบบนานาชาติ	โรงเรียนโกลบอล อินเดียนนานาชาติ : ระบบอินเดีย	
จุดประสงค์ในการจัด การเรียนการสอน	-เพื่อพัฒนาทักษะทาง ศิลปะ -เพื่อสอดแทรกและ เสริมสร้างการเรียนรู้ วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ด้วยกิจกรรมศิลปะ	-เพื่อพัฒนาความรู้และ ทักษะทางศิลปะร่วมกับ วัฒนธรรมที่หลากหลาย -เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ ในสังคมที่มีความ หลากหลายในกระบวนการ การกลุ่มผ่านศิลปะ	-เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติ ทางศิลปะและประยุกต์ วัฒนธรรมที่หลากหลาย -เพื่อส่งเสริมให้มีความ เข้าใจในความแตกต่าง ของผู้คนที่มาจากเชื้อ ชาติและวัฒนธรรมที่ ต่างกัน	-เพื่อพัฒนา เพิ่มความรู้ ทางศิลปะและแสดงออก ผ่านกิจกรรมศิลปะ -เพื่อเชื่อมโยงและบูรณา การระหว่างบทเรียนและ ชีวิตประจำวัน -เพื่อให้มีคุณลักษณะที่ดี เป็นที่ยอมรับของสังคม และเข้าใจในความ หลากหลายทาง วัฒนธรรม	มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนา ทักษะในด้านต่างๆทาง ศิลปะ เรียนรู้ และ เชื่อมโยงวัฒนธรรมที่ หลากหลายทั้งวัฒนธรรม ไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่ หลากหลายของผู้เรียน โดยส่งเสริมให้นักเรียน เรียนรู้วัฒนธรรมที่ แตกต่างกันและกัน

ระบบการศึกษา ประเด็นสำคัญ	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะแบบบทพัฒนาธรรม				ผลสรุปการวิเคราะห์
	โรงเรียนนานาชาติ บางกอกพรีพาราออล แอนด์ เซกเคินแควรี : ระบบอังกฤษ	โรงเรียนนานาชาติ เปิร์คลีย์ : ระบบอเมริกัน	โรงเรียนนานาชาติ สาทรใหม่ : ระบบนานาชาติ	โรงเรียนโกลบอล อินเดียนานาชาติ : ระบบอินเดีย	
เนื้อหาการเรียนการสอน	เนื้อหาศิลปะเป็นหลัก และบูรณาการกับ วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง โดยการเชื่อมโยง วัฒนธรรมที่หลากหลาย ในห้องเรียนของผู้เรียน - จิตรกรรม - ประติมากรรม - การออกแบบ - สื่อผสม	เนื้อหาทางศิลปะ และ เนื้อหาทางวัฒนธรรม โดยการเชื่อมโยง เรื่องราวภายนอก ห้องเรียนในห้องเรียน - จิตรกรรม - การออกแบบ	เนื้อหาศิลปะ ทักษะปฏิบัติ เทคนิค ปัจจุบัน และวัฒนธรรม ที่หลากหลายของผู้เรียน - จิตรกรรม - ประติมากรรม - การออกแบบ - เทคนิคผสม	เนื้อหาทางศิลปะ และเนื้อหาทางวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมอินเดีย และวัฒนธรรมสากล โดยมี ความเกี่ยวข้องกับ ชีวิตประจำวันของผู้เรียน และความเกี่ยวข้องของ สังคม	เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและบูรณาการเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน ซึ่งมีเนื้อหาทางศิลปะทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม การออกแบบ ศิลปะประดิษฐ์ และสื่อผสม

ระบบการศึกษา ประเด็นสำคัญ	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะแบบสหวัฒนธรรม				ผลสรุปการวิเคราะห์
	โรงเรียนนานาชาติ บางกอกพรีพรีออร์ แอนด์ เซกเคินแคร์ : ระบบอังกฤษ	โรงเรียนนานาชาติ เปิร์คสีย์ : ระบบอเมริกัน	โรงเรียนนานาชาติ สาทรใหม่ : ระบบนานาชาติ	โรงเรียนนานาชาติ อินเดียนานาชาติ : ระบบอินเดีย	
กิจกรรมการเรียนการสอน	<ul style="list-style-type: none"> - การบรรยายและชี้แจงถึงวัฒนธรรม - การแสดงความคิดเห็น - อภิปรายเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประสบการณ์ทางวัฒนธรรม - การสาธิตขั้นตอนวิธีการในการปฏิบัติงานและกิจกรรมศิลปะที่แสดงถึงวัฒนธรรม - การทัศนศึกษานอกสถานที่ เพื่อจัดประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่หลากหลายแก่นักเรียน <p>ลักษณะกิจกรรม : เดี่ยว/กลุ่ม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การบรรยายวีซีดีประเด็น วัฒนธรรม - การสาธิตการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ - การอภิปรายแสดงความคิดเห็นในเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรม - นำเสนอผลงานที่แสดงออกถึงการเชื่อมโยงวัฒนธรรมที่หลากหลาย - การทัศนศึกษานอกสถานที่ เพื่อจัดประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่หลากหลายแก่นักเรียน <p>ลักษณะกิจกรรม : เดี่ยว/กลุ่ม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การบรรยายลักษณะทางวัฒนธรรม - การแสดงความคิดเห็นและตั้งคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์ทางวัฒนธรรม - การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรม - การระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้ - การระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้ - ร่วมกันสรุปลักษณะสำคัญทางวัฒนธรรม - การสาธิตขั้นตอนวิธีการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ - การทัศนศึกษาออกปฏิบัติกิจกรรมศิลปะลักษณะกิจกรรม : เดี่ยว/กลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> - การบรรยายถึงวัฒนธรรมที่ต่อกรนำเสนอ - การนำเสนอผลงานที่แสดงถึงวัฒนธรรมและการประยุกต์ความรู้ทางวัฒนธรรม - การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรม - การระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้ และประเด็นวัฒนธรรมที่นักเรียนตั้งข้อสังเกตและคำถาม - การสาธิตขั้นตอนและกระบวนการชมงานทางศิลปะ - การทัศนศึกษาออกสถานที่เพื่อจัดประสบการณ์ทางวัฒนธรรมแก่นักเรียน - ศึกษาลักษณะกิจกรรม : เดี่ยว/กลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีลักษณะที่หลากหลาย - ทั้งการบรรยายเนื้อหาทางวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปราย ระดมความคิดเห็น สรุปประเด็นทางวัฒนธรรม การสาธิตขั้นตอนการปฏิบัติงานทางศิลปะ การนำเสนอผลงานศิลปะ - สรุปประเด็นความรู้ที่ได้มาจากการเรียนรู้และการเชื่อมโยงวัฒนธรรม และการจัดทัศนศึกษาเพื่อเป็นการจัดประสบการณ์ทางวัฒนธรรมและการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยมีลักษณะการจัดกิจกรรมที่ทั้งกิจกรรมกลุ่ม และกิจกรรมเดี่ยว

ระบบการศึกษา ประเด็นสำคัญ สื่อการจัดการเรียนการสอน	โรงเรียนนานาชาติ บางกอกพรินซ์แคว้นแคร์ : ระบบอังกฤษ - สื่อมีทั้งสื่อที่แสดงถึงวัฒนธรรม ศิลปะที่โอแสดง ประเพณีและวิถีชีวิตต่างๆ - ภาพตัวอย่างผลงานศิลปะ จากวัฒนธรรมต่างๆ - สื่อของจริง หุ่นนิ่งที่แสดง ลักษณะสำคัญทางวัฒนธรรม	โรงเรียนนานาชาติ เปิร์คิส : ระบบอเมริกัน - การสาธิตขั้นตอนวิธีการ การทำกิจกรรมศิลปะ - สื่อมีสื่อที่เห็นและสื่อ สื่อที่แสดงออกถึง วัฒนธรรม การนำเสนอที่มี ปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน - ภาพตัวอย่างผลงานทาง ศิลปะ และภาพที่แสดงออก ทางวัฒนธรรม	โรงเรียนนานาชาติ สาทร์ใหม่ : ระบบนานาชาติ - ภาพแสดงถึงลักษณะ ทางวัฒนธรรม - สื่อเทคโนโลยี (ศิลปะสื่อ/ เพลง) ภาพเคลื่อนไหวที่มี การสื่อสารและแสดงออกถึง วัฒนธรรมได้อย่างชัดเจน - ของจริง หุ่นนิ่งในการ สาธิตขั้นตอน	โรงเรียนนานาชาติ อินเดียนานาชาติ : ระบบอินเดีย - การสาธิตขั้นตอนวิธีการ ของจริง หุ่นนิ่งที่สื่อถึง วัฒนธรรม - สื่อเทคโนโลยี ศิลปะสื่อ เพลงที่แสดงถึงลักษณะ สำคัญทางวัฒนธรรม - ของจริง หุ่นนิ่งในการ ที่หลากหลายทางวัฒนธรรม	ผลสรุปการวิเคราะห์ มีการใช้สื่อในการจัดการ เรียนการสอนที่หลากหลาย ทั้งสื่อทางเทคโนโลยี สื่อ ดิจิตอลและสื่อที่มีสื่อที่ แสดงถึงวัฒนธรรมได้ชัดเจน ภาพตัวอย่างผลงานศิลปะ สื่อของจริงที่แสดงถึง ลักษณะสำคัญทางวัฒนธรรม และขั้นตอนการปฏิบัติ กิจกรรม โดยเลือกให้ เหมาะสมกับกิจกรรมการ เรียนการสอนและเนื้อหาที่ ใช้สอน
	โรงเรียนนานาชาติ โรงเรียนนานาชาติ	โรงเรียนนานาชาติ	โรงเรียนนานาชาติ	โรงเรียนนานาชาติ	โรงเรียนนานาชาติ

โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม				
โรงเรียนและระบบการศึกษา ประเด็นสำคัญ	โรงเรียนนานาชาติ บางกอกพรีพาราอริ แอนต์ เซกเคินแคร์ : ระบบอังกฤษ	โรงเรียนนานาชาติ เบิร์คลีย์ : ระบบอเมริกัน	โรงเรียนนานาชาติ สาทรใหม่ : ระบบนานาชาติ	โรงเรียนโกลบอล อินเดียนานาชาติ : ระบบอินเดีย
	<ul style="list-style-type: none"> - ว่าเป็นผลงานศิลปะ ชิ้นงาน เป็นหลัก - มีการตั้งหัวข้อในการประเมินให้เหมาะสมกับจุดประสงค์และเนื้อหา - ว่าเป็นทักษะศิลปะและจิตพิสัย การมีส่วนร่วมในกิจกรรม แสดงความคิดเห็น - ว่าเป็นความรู้ผ่านกิจกรรมจาก การอธิบายแนวคิด และความต้องการของผลงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ว่าเป็นทั้งด้านทักษะพิสัย จิตพิสัย และพุทธิพิสัย - เน้นการประเมินผลงาน ศิลปะเป็นหลัก ร่วมกับการ เขียนบรรยายผลงาน - ให้นักเรียนได้สะท้อนความคิดเห็นที่ได้เรียนรู้ เกี่ยวกับวัฒนธรรมผ่านการ เขียนบรรยาย - ประเมินการร่วมกิจกรรม ของนักเขียนในชั้นเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ว่าเป็นงานชิ้นงานและ ภาพวาด โดยจะมีการตั้ง เกณฑ์ในการประเมินตาม หัวข้อและสอดคล้องกับเนื้อหา - ว่าเป็นคุณลักษณะในการ ทำงานตามรูปแบบและวิธีการ ทำงาน ทั้งงานกลุ่มและงาน เดี่ยว - ว่าเป็นการพูดคุยอธิบาย ผลงาน และการเขียนบรรยาย ผลงาน แสดงการเชื่อมโยง และประยุกต์ใช้ความรู้เรื่อง วัฒนธรรม *Grade1-3 ประเมินพุทธิพิสัยระหว่างชั้นไม่มีรายการแสดงผล คะแนน 	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นประเมินผลงานศิลปะ เป็นหลัก - มีการประเมินคุณลักษณะ ร่วมด้วย โดยประเมินการให้ ความร่วมมือในการร่วม กิจกรรม การทำงานกลุ่ม การรักษาความสะอาด การปรับเปลี่ยนวิธีการ ประเมินให้เหมาะสมกับ เนื้อหาและกิจกรรมการ เรียนรู้ - เน้นทักษะพิสัย พหุทุกพิสัยและจิตพิสัยร่วมในบาง กิจกรรม - มีการประเมินการจัด นิทรรศการผลงาน
การวัดผลประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> การวัดผลประเมินผลต้องมี การประเมินร่วมกันทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พุทธิพิสัย จิต พิสัย และทักษะพิสัย โดย การประเมินพุทธิพิสัยในเรื่อง ของเนื้อหาทางศิลปะ หลักการทางศิลปะ และ ความเป็นทักษะพิสัยหรือ ผลงานศิลปะ ซึ่งเป็นการ ปฏิบัติจากความเข้าใจ รวมเชิงประเมินจิตพิสัย ใน เรื่องของลักษณะนิสัยในการ ทำงาน ความเข้าใจในความ แตกต่างทางวัฒนธรรม และ ความรู้สึกเชิงบวก 			

โรงเรียนและระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	โรงเรียนนานาชาติ	โรงเรียนนานาชาติ	โรงเรียนนานาชาติ	โรงเรียนโกลบอลอินเตอร์เนชันนอล	ผลสรุปการวิเคราะห์
<p>การจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน</p>	<p>บางกอกพรีพาราออร์ แอนดี เซกเคินแคร์ : ระบบอังกฤษ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แสดงผลงานศิลปะที่แสดงถึงวัฒนธรรมที่หลากหลายภายในชั้นเรียน ทั้งกิจกรรมและประติมากรรม - จัดสรรพื้นที่อย่างเป็นส่วนส่วนเหมาะสมกับการใช้งาน - มีการแสดงผลงานตามโครงการบริเวณทางเดิน เพดาน ผนังห้อง เป็นต้น - ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม - มีป้ายนิเทศที่สื่อข้อความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้เรียนภายในโรงเรียน 	<p>เบิร์กสตีป : ระบบอเมริกัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการชั้นเรียนด้วยสีสันสวยงาม มีการใช้สีของเก้าอี้โต๊ะ พรมปูพื้น ชั้นวางของที่มีสีสันสวยงาม เพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน - มีพื้นที่การแสดงงานศิลปะที่แสดงถึงวัฒนธรรม - มีการจัดนิทรรศการและป้ายนิเทศบริเวณทางเดิน ผนังห้องเรียน มุมพักกับโต๊ะ - ส่งเสริมการแสดงผลงานศิลปะภายในห้องเรียนปกติ และห้องเรียนศิลปะ 	<p>สหภาพใหม่ : ระบบนานาชาติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการแสดงผลงานศิลปะในชั้นเรียนศิลปะทั้งหมด 2 มิติ และ 3 มิติ - จัดนิทรรศการแสดงผลงานศิลปะในบริเวณโรงเรียน - ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดแสดงผลงาน - ผลงานศิลปะมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งเจ้าของผลงาน ลักษณะผลงาน 	<p>อินเดียนานาชาติ : ระบบอินเดีย</p> <ul style="list-style-type: none"> - นำเสนอผลงานศิลปะในรูปแบบต่างๆ ทั้งนิทรรศการผลงานตัวอย่างกิจกรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน - จัดนิทรรศการเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมโดยบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระวิชาอื่นๆ - แสดงผลงานศิลปะในลักษณะต่างๆภายในบริเวณโรงเรียน บริเวณทางเดิน โถงอาคาร เป็นต้น 	<p>การจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนที่มีการจัดแสดงผลงานหรือนิทรรศการศิลปะทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ ทั้ง 2 มิติ และ 3 มิติ โดยผลงานศิลปะนั้นเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างกันผ่านผลงานศิลปะที่จัดแสดงผลงานการจัดแสดงภายนอกชั้นเรียนได้ทั่วทั้งบริเวณโรงเรียนทั้งบริเวณทางเดิน โถงอาคาร ชั้นพักบันได และบริเวณอื่นๆที่เห็นได้ชัด นอกจากนี้ยังมีการตกแต่งโดยใช้สีสันทันทีหลากหลาย เพื่อเป็นแรงจูงใจในการเรียนอีกด้วย</p>

จากตารางที่ 9 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ลักษณะสำคัญของหลักสูตร และผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมในด้านต่างๆ ดังนี้

หลักสูตรและระบบการศึกษา

แต่ละโรงเรียนมีระบบการศึกษาที่แตกต่างกันตามระบบการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย 4 กลุ่มหลัก อันได้แก่ ระบบอังกฤษ ระบบอเมริกัน ระบบนานาชาติ และระบบอื่นๆ (ระบบอินเดีย) ซึ่งแต่ละโรงเรียนได้รับการรับรองมาตรฐานจากสถาบันรับรองมาตรฐานสากลที่แตกต่างกัน ตามแต่ระบบศึกษากำหนด

นโยบายในการจัดการศึกษา

โรงเรียนมีนโยบายในการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม โดยส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายจากการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมวันสำคัญ เทศกาล และเหตุการณ์ปัจจุบัน โดยเน้นให้นักเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมในฐานะผู้ร่วมกิจกรรมและผู้จัดกิจกรรม นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมร่วมกับครอบครัวและผู้ปกครองด้วย

การจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมการเห็นคุณค่าในเรื่องของวัฒนธรรม

สามารถแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ประกอบด้วย

1) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนาของประเทศไทย (ศาสนาพุทธ) และวันสำคัญทางศาสนาอื่นๆ เช่น ฮินดู อิสลาม ฯลฯ ได้แก่ วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันออกพรรษา วันคริสต์มาส วันอีสเตอร์ การทำบุญตักบาตร วันดิวาไล เป็นต้น ซึ่งเป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ มีการส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจในวิถีปฏิบัติ ธรรมเนียมประเพณีของวัฒนธรรมต่างๆ

2) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย

วันปีใหม่ไทย วันสงกรานต์ วันตรุษจีน วันไหว้ครู วันลอยกระทง วันฮาโลวีน วันภาษาไทย International Day วันพ่อ (ไทย/สากล) และวันแม่ (ไทย/สากล) เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่แสดงถึงวัฒนธรรมทางวัตถุ ในการให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ประดิษฐ์ และตกแต่งสถานที่ และจัดบอร์ดหรือนิทรรศการแสดงความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม และให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย

นโยบายของโรงเรียนที่ส่งเสริมความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม

โรงเรียนมีนโยบายในการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม รับนักเรียนเข้าศึกษาโดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม โดยต้องมีวิสัยทัศน์ที่จะส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมที่หลากหลาย และส่งเสริมการจัดกิจกรรมทั้งในชั้นเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกชั้นเรียนที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน

จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนศิลปะ

มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่างๆทางศิลปะ เรียนรู้และเชื่อมโยงวัฒนธรรมที่หลากหลายทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน โดยส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างซึ่งกันและกันผ่านการเรียนรู้ศิลปะ

เนื้อหาการเรียนการสอน

เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและบูรณาการเชื่อมโยงกับวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน ซึ่งมีการเชื่อมโยงจากชีวิตประจำวันของผู้เรียน เหตุการณ์ปัจจุบันของสังคมบ้านเมือง ประสบการณ์ต่างๆของผู้เรียนสู่การเรียนการสอนในห้องเรียน โดยเนื้อหาทางศิลปะส่วนใหญ่เป็นจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ การออกแบบ ศิลปะประดิษฐ์และสื่อผสม

กิจกรรมการเรียนการสอน

มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีลักษณะที่หลากหลาย ทั้งการบรรยายเนื้อหาทางวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปราย ระดมความคิด สรุประเด็นทางวัฒนธรรม การสาธิตขั้นตอนการปฏิบัติงานทางศิลปะ การนำเสนอผลงานศิลปะ สรุประเด็นความรู้ที่ได้มาจากการเรียนรู้และการเชื่อมโยงวัฒนธรรม และการจัดทัศนศึกษาเพื่อเป็นการจัดประสบการณ์ทางวัฒนธรรมและการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยมีลักษณะการจัดกิจกรรมมีทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเดี่ยว

สื่อการจัดการเรียนการสอน

มีการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายทั้งสื่อทางเทคโนโลยี สื่อดิจิทัลและสื่อมัลติมีเดียที่แสดงถึงวัฒนธรรมได้ชัดเจน ภาพตัวอย่างผลงานศิลปะ สื่อของจริงที่แสดงถึงลักษณะสำคัญทางวัฒนธรรมและขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม โดยเลือกให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนและเนื้อหาที่ใช้สอน

การวัดผลประเมินผล

การวัดผลประเมินผลต้องมีการประเมินร่วมกันทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยการประเมินพุทธิพิสัยในเรื่องของเนื้อหาทางศิลปะ หลักการทางศิลปะ และประเมินทักษะพิสัยหรือผลงานศิลปะ ซึ่งเป็นการปฏิบัติจากความเข้าใจ รวมถึงประเมินจิตพิสัย ในเรื่องของ

ลักษณะนิสัยในการทำงาน ความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม และความรู้สึกเชิงบวก มีการตั้งเกณฑ์วัดผลและประเมินผลตามระบบการศึกษาจากต่างประเทศตามที่โรงเรียนเลือกใช้และประเมินผลตามที่โรงเรียนกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ที่ตั้งไว้ โดยประเมินจากผลงานสำเร็จเป็นหลัก และพิจารณาประเมินกระบวนการทำงาน การมีส่วนร่วมในกิจกรรม การนำเสนอผลงาน และการจัดแสดงนิทรรศการผลงานร่วมด้วย

การจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

การจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนนั้นมีการจัดแสดงผลงานหรือนิทรรศการศิลปะทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ ทั้ง 2 มิติ และ 3 มิติ โดยผลงานศิลปะนั้นเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้วัฒนธรรมที่ต่างต่างนั้นผ่านผลงานศิลปะที่จัดแสดงสามารถจัดแสดงภายนอกชั้นเรียนได้ทั่วทั้งบริเวณโรงเรียน บริเวณทางเดิน โถงอาคาร ชั้นพักบันได และบริเวณอื่นๆ ที่เห็นได้ชัด นอกจากนี้ยังมีการตกแต่งโดยใช้สีสรรที่หลากหลาย เพื่อเป็นแรงจูงใจในการเรียนและการเรียนรู้วัฒนธรรม ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในผลงาน วัฒนธรรมของตน นำไปสู่การยอมรับและชื่นชมผลงานของผู้อื่น รวมถึงวัฒนธรรมของผู้อื่นด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ได้ว่าโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมทางวัตถุ จำพวกผลงานศิลปะ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ ได้แก่ การปฏิบัติตนตามจารีตประเพณี การประพฤติปฏิบัติตามแบบแผนวัฒนธรรมในวันสำคัญต่างๆ โดยมีระดับในการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Bank (1994) อยู่ในระดับที่ 4 และระดับที่ 5 ได้แก่ ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง โดยจะมีความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีต่อเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต และมีทักษะจำเป็นในการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรม ยอมรับวัฒนธรรมและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมอื่นทั้งสองวัฒนธรรม และระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม คือ บุคคลจะให้ความสำคัญกับชาติอื่นและวัฒนธรรมอื่นนอกเหนือจากวัฒนธรรมของตน และสะท้อนถึงความเป็นชาติของตนและวัฒนธรรมอื่น ตามลำดับ ซึ่งผลของการปฏิบัติสูงกว่านโยบายของโรงเรียนมีเป้าหมายในการส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน และครอบครัว จัดการเรียนรู้ในลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมทางสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลายโดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เข้าใจ ยอมรับ และเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม และใช้การจัดการเรียนการสอนศิลปะและกิจกรรมศิลปะเป็นส่วนช่วยในการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนในวิชาศิลปะ โดยที่ผู้วิจัยไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม สามารถแสดงผลได้ดังนี้

ตารางที่ 10 แสดงการเรียนการสอนวิชาศิลปะของครูและนักเรียน จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ด้านเนื้อหา

การจัดการเรียนสอนศิลปะ (ด้านเนื้อหา)	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียน การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม			
	1	2	3	4
1. เนื้อหามีความทันสมัยเหมาะสมกับผู้เรียน	✓	✓	✓	✓
	เนื้อหาทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน มีการเชื่อมโยง ข่าวสารที่เกิดขึ้นในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา			
2. เนื้อหาไม่ซับซ้อน สามารถเข้าใจได้ง่าย	✓	-	✓	✓
	แสดงเชิงเรื่องราวทางวัฒนธรรมที่เข้าใจได้ง่าย นักเรียนสามารถเข้าใจสิ่งที่ครูนำเสนอ ได้ตอบได้			
3. เนื้อหามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	✓	✓	✓	✓
	สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ให้นักเรียนเรียนรู้ วัฒนธรรมควบคู่กับศิลปะ			
4. มีการนำเสนอวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของผู้เรียน	✓	✓	✓	✓
	ครูนำเสนอวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรม ของนักเรียนในชั้นเรียน ทั้งวัฒนธรรมทางวัตถุ และไม่ใช้วัตถุ			
5. มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างเนื้อหาทางวัฒนธรรมและ เนื้อหาทางศิลปะ	✓	✓	✓	✓
	เชื่อมโยงวัฒนธรรมประเพณีเข้ากับผลงานศิลปะ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ			
6. เนื้อหามีความสอดคล้องกับบริบทสังคมไทย	✓	✓	✓	✓
	เชื่อมโยงวัฒนธรรมไทยในเนื้อหา			
7. เนื้อหามีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมหลักของผู้เรียนแต่ละคน	✓	✓	✓	✓
	ครูเชื่อมโยงเรื่องราววัฒนธรรม และการ สร้างสรรค์ผลงานศิลปะเข้ากับผู้เรียนแต่ละคน			
8. มีการสอดแทรกประสบการณ์ทางสังคมเข้าไปในกระบวนการ จัดการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓
	เชื่อมโยงเนื้อหาและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการ เล่าเรื่องราว ประสบการณ์ทางวัฒนธรรม			
9. เน้นให้นักเรียนมีอิสระในการแสดงออก และนำเสนอในรูปแบบของตนเอง	✓	✓	✓	✓
	ครูกำหนดเนื้อหาที่สำคัญ แต่ไม่จำกัดรูปแบบ ของผลงาน			

การจัดการเรียนสอนศิลปะ (ด้านเนื้อหา)	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียน การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม			
	1	2	3	4
10. ให้นักเรียนประยุกต์ความรู้ทางวัฒนธรรมเข้ากับการใช้ชีวิตประจำวัน	✓	✓	✓	✓
	นักเรียนอธิบายผลงานที่แสดงถึงวัฒนธรรมและแสดงความคิดเห็นถึงการนำวัฒนธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน		นักเรียนอธิบายเรื่องราวทางวัฒนธรรมพร้อมเชื่อมโยงกับกิจวัตรประจำวัน	

จากตาราง 10 แสดงถึงเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมที่เนื้อหาที่มีความทันสมัย มีเนื้อหาที่ไม่ซ้ำซ้อน มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ในการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ และเนื้อหาที่มีการนำเสนอวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยและวัฒนธรรมหลักของผู้เรียน โดยมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างเนื้อหาทางวัฒนธรรมและเนื้อหาทางศิลปะ สอดแทรกประสบการณ์ทางสังคมเข้าไปในการจัดการเรียนรู้ด้วย นอกจากนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีอิสระในการแสดงออก และนำเสนอในรูปแบบของตนเอง โดยให้นักเรียนได้ประยุกต์ความรู้ทางวัฒนธรรมเข้ากับการใช้ชีวิตประจำวัน

ตารางที่ 11 แสดงการเรียนการสอนวิชาศิลปะของครูและนักเรียน จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดการเรียนสอนศิลปะ (ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน)	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียน การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม			
	1	2	3	4
1. ครูดำเนินการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง	-	-	-	-
2. ครูดำเนินการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง	✓	✓	✓	✓
	นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน แสดงความคิดเห็น ตอบคำถาม นำเสนอผลงาน			
3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ครูได้นำเสนอ	✓	✓	✓	✓
	นักเรียนร่วมกันอภิปราย เรื่องราวทางวัฒนธรรม			
4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมและข้อสงสัยระหว่างการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓
	นักเรียนสามารถตั้งคำถามได้หลังจากที่ครูนำเสนอเนื้อหา และเปิดโอกาสให้ถาม			

5. ครูช่วยเหลือและให้คำแนะนำขณะร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน	✓	✓	✓	✓
	เมื่อนักเรียนตามคำถาม หรือปฏิบัติกิจกรรมไม่ประสบความสำเร็จ ครูให้ความช่วยเหลือโดยไม่ยึดถือ			
6. ครูเน้นวิธีการสอนโดยการบรรยาย	✓	-	-	-
7. ครูชื่นชมและให้กำลังใจนักเรียนเมื่อทำมาสำเร็จ	✓	✓	✓	✓
	กล่าวชื่นชม ประทับมือ		จับชม ให้คะแนน กลุ่ม แจกรางวัล	
8. ครูใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ วัฒนธรรม	✓	✓	-	✓
	ถามคำถามในจุดที่ตอบการตอบให้นักเรียนได้ คิด และเชื่อมโยงเรื่องราว			
9. ครูมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีความ แตกต่างทั้งด้านภาษา ศาสนา และประเพณี	✓	✓	✓	✓
	จัดกลุ่มละกัน ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ กำหนด กิจกรรมให้ช่วยกันตอบคำถาม ปรึกษาหารือ			
10. ครูให้การเสริมแรงนักเรียนในระหว่างการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓
	กล่าวชื่นชม ประทับมือ		จับชม ให้คะแนน กลุ่ม แจกรางวัล	
11. ครูให้การช่วยเหลือนักเรียนและสนับสนุนนักเรียน เมื่อต้องการความช่วยเหลือ	✓	✓	✓	✓
	เมื่อนักเรียนตามคำถาม หรือปฏิบัติกิจกรรมไม่ ประสบความสำเร็จ ครูให้ความช่วยเหลือโดยไม่ยึดถือ			
12. นักเรียนชื่นชมวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัฒนธรรมหลักของตนเอง	✓	✓	✓	✓
	นักเรียนชื่นชมวัฒนธรรมอื่น วัฒนธรรมของ เพื่อนที่เพื่อนนำเสนอ และเพื่อนำมาของตนเอง			
13. นักเรียนมีการทำงานร่วมกัน โดยมีการสร้างความรู้ แลกเปลี่ยนทักษะ และช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในชั้นเรียน	✓	✓	✓	✓
	นักเรียนปรึกษากันในการทำงาน และนำการ ปฏิบัติกิจกรรม แบ่งปันการใช้อุปกรณ์			
14. นักเรียนปรึกษาและช่วยกันแก้ปัญหาในระหว่างการทำงาน	✓	✓	✓	✓
	นักเรียนปรึกษากันในการทำงาน และนำการ ปฏิบัติกิจกรรม ช่วยกันหาวิธีหากเพื่อนไม่เข้าใจ			
15. มีการนำเสนอผลงานศิลปะที่แสดงถึงวัฒนธรรม เพื่อสร้างเป็น ประเด็นในการสังเกต	-	✓	-	✓
	ครูมีนาถลักษณะของผลงานศิลปะ เมื่อนักเรียน ร่วมกับสรุป			
16. กิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมเกี่ยวข้องกับเนื้อหา	✓	✓	✓	✓
17. นักเรียนสืบสวนของเพื่อน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ วิจารณ์งานของกันและกัน	-	✓	✓	✓
	หลังจากปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนมีใจถาม ผลงานผู้อื่น วิเคราะห์ เปรียบเทียบจุดเด่น เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาผลงานตนเอง			

ตารางที่ 12 แสดงการเรียนการสอนวิชาศิลปะของครูและนักเรียน จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการเรียนสอนศิลปะ (ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน)	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียน การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม			
	1	2	3	4
18. มีรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย	✓	✓	✓	✓
	ครูอธิบาย นักเรียนแสดงความคิดเห็น กิจกรรมเกม ปฏิบัติกิจกรรม นำเสนอผลงาน วิจารณ์ผลงาน			
19. มีการเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียนเข้ากับการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ในชั้นเรียน	✓	✓	✓	✓
	ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น เชื่อมโยง และ ร่วมกันอภิปรายประสบการณ์ทางวัฒนธรรม			
20. ครูผู้สอนมีการนำเสนอผลงานศิลปะที่แสดงถึงวัฒนธรรม เพื่อสร้างเป็นประเด็นในการสังเกตให้แก่ นักเรียน	✓	✓	✓	✓
	ครูอธิบายลักษณะของผลงานศิลปะ แล้วนักเรียนร่วมกันสรุป			

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นถึงถึงลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะที่มีการส่งเสริมให้เห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม โดยทุกโรงเรียนครูผู้สอนดำเนินการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ครูผู้สอนได้นำเสนอ มีการใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรม ในขณะที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม ครูผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ให้นักเรียนสามารถเดินดูผลงานศิลปะเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมถึงชื่นชมวัฒนธรรมอื่นที่ไม่ใช่วัฒนธรรมหลักของตน และวัฒนธรรมของเพื่อนในชั้นเรียน นอกจากนี้ครูผู้สอนยังให้การช่วยเหลือผู้เรียนและสนับสนุนขณะปฏิบัติกิจกรรมโดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม อีกทั้งมีรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งการบรรยาย การสาธิตขั้นตอนวิธีการ โดยใช้สื่อการสอนที่หลากหลายด้วย

ตารางที่ 13 แสดงการเรียนการสอนวิชาศิลปะของครูและนักเรียน จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ด้านครูผู้สอน

การจัดกิจกรรมการเรียนสอนศิลปะ (ด้านครูผู้สอน)	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียน การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม			
	1	2	3	4
1. ครูใช้ภาษาในการสื่อสารที่เรียบง่าย สามารถเข้าใจได้ง่าย	✓	✓	✓	✓
2. ครูมีกิจกรรมร่ายทศภาพ ยิมแอ้ม พุดจาไฟเราะ	✓	✓	✓	✓
3. ครูแต่งกายสะอาด เรียบร้อย	✓	✓	✓	✓
34. ครูแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ	✓	✓	✓	✓
35. ครูมีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือ	✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 13 พบว่า ครูผู้สอนของทุกโรงเรียนใช้ภาษาในการสื่อสารที่เรียบง่าย สามารถเข้าใจได้ง่าย มีกิจกรรมรายท้อ้มแอม้ พุดจาไพเราะ มีการแต่งกายที่สะอาดเรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ และมีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือ มีความตรงต่อเวลาในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ครูผู้สอนในบางโรงเรียนมีอารมณ์ขันในการจัดการเรียนการสอนด้วย ทำให้ห้องเรียนมีความสนุกสนาน มีความเป็นกันเองมากขึ้น

ตารางที่ 14 แสดงการเรียนการสอนวิชาศิลปะของครูและนักเรียน จากการสังเกตการจัดการเรียน การสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ด้านนักเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนสอนศิลปะ (ด้านนักเรียน)	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียน การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม			
	1	2	3	4
1. นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	✓	✓	✓	✓
2. นักเรียนตั้งใจฟังการอธิบาย บรรยายของครูผู้สอน	✓	✓	✓	✓
3. นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันขณะร่วมกิจกรรม	✓	✓	✓	✓
4. นักเรียนดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียน	✓	✓	✓	✓
5. นักเรียนสนใจและเอาใจใส่ในกิจกรรมการเรียน	✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 14 พบว่า นักเรียนในทุกโรงเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนเป็นอย่างดี ตั้งใจฟังการอธิบายและการบรรยายของครูผู้สอน นักเรียนเอาใจใส่ในการทำกิจกรรมต่างๆ มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในการร่วมกิจกรรมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มเดียวกัน และมีการซักถามกันระหว่างเพื่อนต่างกลุ่ม โดยมิได้คำนึงถึงความแตกต่างทางภาษาหรือเชื้อชาติ นอกจากนี้ยังช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดชั้นเรียน เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ตารางที่ 15 แสดงการเรียนการสอนวิชาศิลปะของครูและนักเรียน จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ด้านการวัดผลประเมินผล

การจัดกิจกรรมการเรียนสอนศิลปะ (ด้านการวัดผลประเมินผล)	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียน การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม			
	1	2	3	4
1. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานศิลปะของตนเองและเพื่อนในชั้นเรียน	-	✓	✓	✓
	นักเรียนอธิบายแนวคิดในการสร้างผลงาน			
2. นักเรียนอธิบายแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เกิดจากการเชื่อมโยงวัฒนธรรมที่แตกต่างกับวัฒนธรรมหลัก	✓	✓	✓	✓
	อธิบายถึงวัฒนธรรมต่างๆ และเชื่อมโยงเรื่องราวทางวัฒนธรรมที่นำมาสร้างสรรค์ผลงาน			
3. ครูประเมินผลกิจกรรมจากผลงานศิลปะของนักเรียนโดยคำนึงถึงการประยุกต์และเชื่อมโยงวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้	✓	✓	✓	✓
	พิจารณาจากผลงานสำเร็จ และจากการอธิบายแนวคิด โดยการเขียนหรือพูด			
4. ครูประเมินผลจากการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน	✓	✓	✓	✓
	พิจารณาจากการตอบคำถาม แสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน			
5. นักเรียนประเมินผลงานตนเองจากการร่วมกิจกรรม	✓	-	-	✓
6. ครูแจ้งวิธีวัดผลและประเมินผลล่วงหน้าและมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน	✓	✓	✓	✓
	แจ้งเกณฑ์ก่อนให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม			
7. มีการวัดและประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน	✓	-	-	✓
	การตอบคำถาม การอธิบายแนวคิด อธิบายผลงาน		การตอบคำถาม ตรวจสอบขั้นตอน กระบวนการทำงาน	
8. เน้นการประเมินผลการเรียนรู้วัฒนธรรมร่วมกับการประเมินด้านอื่นๆ	✓	✓	✓	✓
	พิจารณาผลการเรียนรู้วัฒนธรรมควบคู่กับทักษะศิลปะ การอธิบายผลงาน การวิพากษ์งาน			
9. ประเมินผลจากการให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนร่วมกับผลการปฏิบัติกิจกรรมผลงานศิลปะ	✓	✓	✓	✓
10. ประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด	✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 15 สามารถสรุปเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลได้ว่า มีการวัดประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย มีการประเมินผลจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน การแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์งานศิลปะของเพื่อนๆ ผลงานสำเร็จของกิจกรรม รวมถึงประเมินความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ได้รับจากการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ และการเชื่อมโยงเข้าสู่วัฒนธรรมหลักของตน โดยที่ครูผู้สอนแจ้งหลักเกณฑ์ในการประเมินผลล่วงหน้าก่อนจะเริ่มการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังมีการประเมินผลทั้ง

ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยที่แต่ละโรงเรียนอาจเลือกช่วงของการประเมินผลที่แตกต่างกัน บางโรงเรียนมีการประเมินผลหลังเรียนเพียงอย่างเดียว หรือประเมินผลทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งการประเมินผลในแต่ละช่วงมีวิธีการประเมินที่หลากหลายและแตกต่างกันให้เหมาะสมกับลักษณะกิจกรรม เช่น การประเมินจากการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน โดยใช้แบบสังเกต การประเมินผลกิจกรรม โดยใช้แบบประเมินผลงานศิลปะ (Rubrics) และการประเมินความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย การประยุกต์และเชื่อมโยงวัฒนธรรม จากการอธิบายแนวคิดของผลงานศิลปะ เป็นต้น

ตารางที่ 16 แสดงการเรียนการสอนวิชาศิลปะของครูและนักเรียน จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ด้านสื่อการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนสอนศิลปะ (ด้านสื่อการเรียนการสอน)	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียน การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม			
	1	2	3	4
1. ใช้สื่อการเรียนการสอนศิลปะเฉพาะวัฒนธรรมเดียว	-	-	-	-
2. มีสื่อการสอนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมสากลเป็นหลัก	✓	✓	✓	✓
	ผลงานศิลปะ แผนภาพ รูปภาพ วิดีทัศน์ที่ เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมตะวันตก			
3. ใช้สื่อการเรียนการสอนที่แสดงถึงวัฒนธรรมที่หลากหลาย	✓	✓	✓	✓
	แผนภาพ และรูปภาพผลงานศิลปะ ทั้ง วัฒนธรรมตะวันตก ตะวันออก			
4. มีสื่อการเรียนการสอนประเภทวิธีการ โดยการสาธิต	✓	✓	✓	✓
5. มีสื่อการเรียนการสอนประเภทอุปกรณ์เป็นสื่อของจริงที่แสดงถึงวัฒนธรรมนั้นๆในการเรียนการสอน	✓	-	✓	✓
	ผลงานตัวอย่าง หุ่นจำลอง		ผลงานตัวอย่าง ผลงานศิลปะ	
6. สื่อการสอนมีความสอดคล้องกับเนื้อหากิจกรรมการสอน	✓	✓	✓	✓
7. มีวิธีการนำเสนอสื่อการสอนที่น่าสนใจ	✓	✓	✓	✓
8. สื่อการสอนมีความทันสมัย แปลกใหม่	✓	-	✓	✓
9. มีหนังสือเรียนวิชาศิลปะ	-	-	-	-
10. มีวิธีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่สะดวก ไม่ซับซ้อนจนเกินไป	✓	✓	✓	✓
11. มีขนาดเหมาะสมในด้านระยะการมองเห็น	✓	✓	✓	✓
12. สื่อการสอนเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น ความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน	✓	✓	✓	✓

จากตารางที่ 16 สามารถสรุปได้ว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น มีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย โดยมีทั้งสื่อการสอนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมสากลและวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียนในชั้นเรียน ซึ่งสื่อการสอนนี้มีทั้งสื่อของจริง หุ่นนิ่ง สื่อดิจิทัล สื่อเทคโนโลยี มีวิธีการนำเสนอสื่อการสอนที่น่าสนใจ เป็นการกระตุ้นผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ครูผู้สอนบางส่วนใช้ไมโครโฟนในการสอน เพื่อให้นักเรียนได้ยินได้ชัดเจนมากขึ้น โดยที่สื่อการสอนที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมนั้นมีความเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และประสบการณ์ของผู้เรียน สื่อการสอนของในทุกโรงเรียนนั้นมีความทันสมัยและน่าสนใจ นอกจากนี้ไม่พบว่ามีการใช้หนังสือเรียนวิชาศิลปะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 17 แสดงการเรียนการสอนวิชาศิลปะของครูและนักเรียน จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ด้านสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนสอนศิลปะ (ด้านสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียน)	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียน การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม			
	1	2	3	4
1. ชั้นเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน	✓	✓	✓	✓
2. ชั้นเรียนมีขนาดพื้นที่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมศิลปะ	✓	✓	✓	✓
3. มีการจัดพื้นที่สำหรับการทำงานเป็นกลุ่ม	✓	✓	✓	✓
	6 คน	5-6 คน	7 คน	8 คน
4. มีการจัดพื้นที่สำหรับการทำงานเป็นกลุ่มใน ความหลากหลายทางวัฒนธรรม	✓	✓	✓	✓
	นักเรียนนั่งคละกัน ไม่นั่งรวมกลุ่มเชื้อชาติ สัญชาติ และศาสนาเดียวกัน			
5. มีการจัดพื้นที่สำหรับการทำงานเดี่ยว	-	-	-	-
6. จัดชั้นเรียนโดยคำนึงถึงการเรียนการสอนแบบบรรยายเป็นหลัก	-	-	-	-
7. ภายในชั้นเรียนมีพื้นที่หรือป้ายนิเทศจัดแสดงผลงานของ นักเรียนที่แสดงถึงวัฒนธรรม และเชื้อชาติของนักเรียนในชั้นเรียน	✓	✓	✓	✓
	บริเวณด้านซ้าย-ขวา และด้านหลังของห้องเรียน			
8. โต๊ะและเก้าอี้เหมาะสมในการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ	✓	✓	✓	✓
9. มีการแสดงผลงานนักเรียนอย่างเด่นชัดในชั้นเรียน	✓	✓	✓	✓
10. มีชั้นวางสำหรับแสดงผลงานศิลปะของนักเรียน	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 17 สามารถสรุปได้ว่า ชั้นเรียนวิชาศิลปะของโรงเรียนทุกโรงเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมศิลปะ มีการจัดพื้นที่สำหรับการทำงานเป็นกลุ่มตาม

ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งที่ครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดและนักเรียนเป็นผู้เลือกที่นั่งในการร่วมทำกิจกรรมด้วยตนเอง ไม่พบการจัดพื้นที่นั่งเดี่ยวในชั้นเรียนศิลปะ ไม่พบการจัดชั้นเรียนที่คำนึงการเรียนการสอนเป็นหลัก แต่ชั้นเรียนของทุกโรงเรียนมีการจัดพื้นที่ให้เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมศิลปะ มีจำนวนโต๊ะและเก้าอี้ที่เหมาะสม มีพื้นที่และชั้นวางในการจัดแสดงผลงานศิลปะของนักเรียน ซึ่งสามารถมองเห็นผลงานของนักเรียนได้เด่นชัด

นอกจากการที่ผู้วิจัยได้สังเกตการจัดการเรียนการสอน แบบไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในวิชาศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ จากกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนนานาชาติตามระบบการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย 4 กลุ่มหลัก ประกอบด้วย ระบบอังกฤษ ระบบอเมริกัน ระบบนานาชาติ และระบบอื่นๆ ซึ่งจากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมและวิเคราะห์ผลงานศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมจากชั้นเรียนของโรงเรียนทั้ง 4 ซึ่งแสดงถึงวัฒนธรรมทางวัตถุ ได้แก่ ผลงานศิลปะ และวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ ได้แก่ การเรียนรู้เรื่องราวทางวัฒนธรรม การเชื่อมโยงวัฒนธรรมในชีวิตประจำวัน โดยใช้ระดับการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมตามแนวคิดของ Bank (1994) ในการวิเคราะห์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับความลุ่มหลงวัฒนธรรมตนเองและปฏิเสธวัฒนธรรมอื่น นักเรียนได้ซึมซับความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับชาติพันธุ์และอัตลักษณ์ของตน โดยจะปฏิเสธวัฒนธรรมอื่นและพยายามหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ทำให้เกิดการติดต่อกัน เกี่ยวข้อง หรือสื่อสารกับผู้ที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์และชาติพันธุ์อื่น ไม่นั่งรวมกลุ่มกับบุคคลอื่นที่แตกต่างจากตน

ระดับที่ 2 ระดับปฏิเสธวัฒนธรรมตนเองและลุ่มหลงวัฒนธรรมอื่น นักเรียนรู้สึกไม่มั่นคง เกิดความรู้สึกเชิงลบต่อวัฒนธรรมของตนเอง และลุ่มหลงและเชื่อมั่นในวัฒนธรรมอื่น ไม่แสดงออกถึงวัฒนธรรมตนเอง เนื่องจากไม่ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน

ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง นักเรียนสามารถอธิบายและชี้แจงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง มีทัศนคติและเจตคติต่อกลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมของตนไปในทางที่ดี มีการยอมรับในวัฒนธรรมของตนเอง และมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์หรือเชื้อชาติของตนเอง

ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น โดยนักเรียน จะมีความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิต และมีทักษะจำเป็นในการมีส่วนร่วมใน วัฒนธรรม ยอมรับวัฒนธรรมและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมอื่นทั้งสอง วัฒนธรรม

ระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม นักเรียนจะให้ความสำคัญกับชาติอื่นและวัฒนธรรมอื่นนอกเหนือจากวัฒนธรรมของตน และสะท้อน ถึงความเป็นชาติของตน

ระดับที่ 6 ระดับสะท้อนความเป็นชาติของตนและมนุษย์โลก นักเรียนจะมีเจตคติและ ทัศนคติที่ดีต่อเชื้อชาติ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต และสะท้อนถึงความหลากหลายของมนุษย์โลก มีความรู้ ทักษะ ทัศนคติและความสามารถที่จำเป็นในการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมของตนเองและของ ผู้อื่น ซึ่งบุคคลเหล่านี้ให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าในความเป็นสากลของมนุษยชาติ

โดยการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ว่าควรจะต้องมีการพัฒนานักเรียนในระดับที่ 3 ขึ้นไป เนื่องจากบุคคลจะมีการยอมรับและเห็นคุณค่า ในวัฒนธรรมที่หลากหลายและวัฒนธรรมอื่นนอกจากวัฒนธรรมของตนได้นั้น ต้องเริ่มและพัฒนา มาจากการเห็นคุณค่ายอมรับในวัฒนธรรม และภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเองก่อน จึงจะเป็นหนทาง นำไปสู่การเห็นคุณค่าในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และสะท้อนความหลากหลายของมนุษยชาติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ลักษณะและระดับการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมของ กิจกรรมการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในประเด็นดังต่อไปนี้ ประเภทของกิจกรรม เนื้อหาทางศิลปะ เนื้อหาทางวัฒนธรรม ลักษณะการจัดกิจกรรม แนวคิด จุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม และสื่อที่ใช้ในการเรียน การสอน สามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 18 กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (1)

การจัดการเรียน การสอน	จุดประสงค์	กระบวนการส่งเสริม การเห็นคุณค่าใน พหุวัฒนธรรม	สื่อการเรียน การสอน
<p align="center">กิจกรรม Hands</p> <p align="center">โรงเรียนนานาชาติบางกอก ทรินิตี้ แอนต์ เซกเคินเครี</p> <p>ประเภท : การวาดภาพระบายสี</p> <p>เนื้อหาทางศิลปะ : เส้น สี และ รูปร่าง</p> <p>เนื้อหาทางวัฒนธรรม : ชาติของประเทศต่างๆของเพื่อนในชั้นเรียน</p> <p>ลักษณะกิจกรรม : เดี่ยว</p> <p>แนวคิด ให้นักเรียนเรียนรู้เรื่องเส้น สี และรูปร่าง ซึ่งเป็นทัศนธาตุในทางศิลปะ ผ่านการเรียนรู้เรื่องชาติซึ่งเป็นสัญลักษณ์ประจำประเทศต่างๆ เป็นการเรียนรู้ความแตกต่างหลากหลาย นำไปสู่การยอมรับในความแตกต่างและเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน</p>	<p>1.เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องเส้น สี และการใช้สี เข้าใจรูปร่างต่างๆ</p> <p>2.เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักและเรียนรู้เกี่ยวกับธงชาติประเทศต่างๆของเพื่อนๆในชั้นเรียน</p> <p>3.เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ และยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย และเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ครูแสดงลักษณะทางสัญลักษณ์ที่หลากหลายที่แสดงถึงประเทศชาติต่างๆ - ครูอธิบายถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม - นักเรียนอธิบายและนำเสนอผลงานตนเอง - นักเรียนร่วมแสดงความชื่นชมเกี่ยวกับผลงานและเรื่องราวจากการนำเสนอของเพื่อน 	<ul style="list-style-type: none"> - ภาพตัวอย่างผลงานสำเร็จ - ธงชาติแต่ละประเทศของเชื้อชาติในเรียนในชั้นเรียน - แผนที่โลก - วิดีโอและอุปกรณ์ในการทำงาน
ระดับการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Bank,1994)			
ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง			
ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น			

จากตารางสามารถวิเคราะห์กิจกรรม Hands ได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าใน
 พหุวัฒนธรรม และสามารถพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมได้ ตามระดับ ดังนี้

ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง

นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องสี เส้น และรูปร่าง ซึ่งเป็นทัศนธาตุในงานศิลปะ ผ่านการ
 เรียนรู้เรื่องธงชาติซึ่งเป็นสัญลักษณ์ประจำประเทศของตน และประเทศต่างๆ ได้เข้าใจ ยอมรับ และ
 ภูมิใจในความเป็นชาติของตน สามารถแสดงออกและสื่อความหมายของชาติของตนได้ สามารถ
 สร้างสรรค์ออกมาเป็นผลงานศิลปะ

ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น

ในการจัดการเรียนการสอน เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราว และสัญลักษณ์ของชาติ
 ของตนและชาติต่างๆ สามารถสร้างสรรค์และแสดงออกมาเป็นผลงานศิลปะแล้ว นักเรียนมีความ
 ภาคภูมิใจในชาติของตน นักเรียนได้นำเสนอผลงานของตนเอง อธิบายแนวคิดในการสร้างสรรค์
 ผลงาน รวมถึงความเป็นชาติของตน พร้อมทั้งร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานและเรื่องราวจาก
 การนำเสนอของเพื่อน สิ่งเหล่านี้จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ และยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย
 และเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน

สามารถวิเคราะห์ได้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเพียง
 กระบวนการและขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะซึ่งเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุแล้ว จะสามารถ
 พัฒนานักเรียนได้ในระดับที่ 3 คือ ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง เมื่อได้จัดการ
 การเรียนการสอนให้นักเรียนได้มีการนำเสนอ แสดงความคิดเห็นและอภิปรายผลงานศิลปะเหล่านั้น
 ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้สัญลักษณ์ประจำประเทศต่างๆ เรียนรู้เรื่องราวทางวัฒนธรรมของชาติต่างๆที่
 เพื่อนได้นำเสนอ จึงทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และยอมรับในความแตกต่างหลากหลายนั้น และเคารพใน
 สิทธิซึ่งกันและกัน เป็นวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ ซึ่งจะสามารถพัฒนานักเรียนได้ในระดับที่ 4 คือ ระดับ
 การเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น

ตารางที่ 19 กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (2)

การจัดการเรียนการสอน	จุดประสงค์	กระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม	สื่อการเรียนการสอน
<p style="text-align: center;">กิจกรรม 3DHands</p> <p>โรงเรียนนานาชาติบางกอก พรีนพารออรี แอนด์ เซกเคินแคร์</p> <p>ประเภท : ออกแบบ จิตรกรรม</p> <p>เนื้อหาทางศิลปะ : เส้น สี รูปทรง และรูปทรง 3 มิติ</p> <p>เนื้อหาทางวัฒนธรรม : สัญลักษณ์และธงชาติของประเทศต่างๆของเพื่อนในชั้นเรียน</p> <p>ลักษณะกิจกรรม : เดี่ยว</p> <p>แนวคิด</p> <p>ให้นักเรียนเรียนรู้เรื่องเส้น สี รูปทรง รูปทรง ซึ่งเป็นทัศนธาตุในงานศิลปะ ผ่านการเรียนรู้เรื่องธงชาติซึ่งเป็นสัญลักษณ์ประจำประเทศต่างๆ เป็นการเรียนรู้ความแตกต่างหลากหลาย นำไปสู่การยอมรับในความแตกต่างและเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องเส้น สี และการใช้สี 2.เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจรูปทรง และ รูปทรงต่างๆ 3.เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักและเรียนรู้เกี่ยวกับธงชาติ ประเทศต่างๆของเพื่อนในชั้นเรียน 4.เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ และยอมรับในความแตกต่าง หลากหลาย และเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน 5.เพื่อให้นักเรียนได้ออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะตามจินตนาการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ครูแสดงลักษณะทางสัญลักษณ์ที่หลากหลายที่แสดงถึงประเทศชาติต่างๆ - ครูและนักเรียนร่วมกันอธิบายถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม - นักเรียนอธิบายและนำเสนอผลงานตนเอง - นักเรียนร่วมแสดงความชื่นชมเกี่ยวกับผลงานและเรื่องราวจากการนำเสนอของเพื่อน 	<ul style="list-style-type: none"> - ตัวอย่างผลงาน - ธงชาติ - แผนที่โลก - สื่อของจริง - รูปทรงมิติ - สื่อทางเทคโนโลยี - วัสดุและอุปกรณ์ในการทำงาน
ระดับการพัฒนาการเรียนการสอนที่ศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Bank,1994)			
ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง			
ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น			

จากตารางสามารถวิเคราะห์กิจกรรม 3DHands ได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม และสามารถพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมได้ ตามระดับ ดังนี้

ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง

นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องสี เส้น และรูปร่าง ซึ่งเป็นทัศนธาตุในงานศิลปะ ผ่านการเรียนรู้เรื่องธงชาติซึ่งเป็นสัญลักษณ์ประจำประเทศของตน และประเทศต่างๆ ได้เข้าใจ ยอมรับ และภูมิใจในความเป็นชาติของตน สามารถแสดงออกและสื่อความหมายของชาติของตนได้ สามารถสร้างสรรค์ออกมาเป็นผลงานศิลปะ

ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น

ในการจัดการเรียนการสอน เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราว และสัญลักษณ์ของชาติของตนและชาติต่างๆ สามารถสร้างสรรค์และแสดงออกมาเป็นผลงานศิลปะแล้ว นักเรียนมีความภาคภูมิใจในชาติของตน นักเรียนได้นำเสนอผลงานของตนเอง อธิบายแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน รวมถึงความเป็นชาติของตน พร้อมทั้งร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานและเรื่องราวจากการนำเสนอของเพื่อน สิ่งเหล่านี้จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ และยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย และเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน

สามารถวิเคราะห์ได้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม เรียนรู้ขั้นตอนกระบวนการและขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ จะสามารถพัฒนานักเรียนได้ในระดับที่ 3 คือ ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง เมื่อได้จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้มีการนำเสนอ แสดงความคิดเห็นและอภิปรายผลงานศิลปะเหล่านั้น ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้สัญลักษณ์ประจำประเทศต่างๆ เรียนรู้เรื่องราวทางวัฒนธรรมของชาติต่างๆ ที่เพื่อนได้นำเสนอ จึงทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย เรียนรู้ประเพณีขนบธรรมเนียมปฏิบัตินั้น และเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน ซึ่งจะสามารถพัฒนานักเรียนได้ในระดับที่ 4 คือ ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น

ตารางที่ 20 กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (3)

การจัดการเรียนการสอน	จุดประสงค์	กระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม	สื่อการเรียนการสอน
<p align="center">กิจกรรม Our Town</p> <p>โรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่ ประเภท : วาดภาพระบายสี เนื้อหาทางศิลปะ : เส้น สี สีโทนร้อน และรูปปร่าง เนื้อหาทางวัฒนธรรม : ที่อยู่อาศัยของประเทศต่างๆ / จุดเด่นของสถาปัตยกรรมของชาติต่างๆ / วิถีชีวิตของผู้คนในชาติต่างๆ ลักษณะกิจกรรม : เดี่ยว แนวคิด ให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับสีโทนร้อน และสถาปัตยกรรมของชาติต่างๆของเพื่อนในชั้นเรียนและชาติอื่นๆที่น่าสนใจ ผ่านการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในลักษณะภาพยูนีแอส (Silhouette) เป็นการประยุกต์ลักษณะรูปปร่างของสถาปัตยกรรมมาออกแบบในลักษณะผลงานของตนเอง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องเส้น สี และการใช้สี 2. เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจรูปปร่างต่างๆ 3. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักและเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะสถาปัตยกรรมของประเทศต่างๆ 4. เพื่อให้นักเรียนได้ออกแบบรูปปร่างต่างๆที่ได้แรงบันดาลใจจากรูปปร่างของสถาปัตยกรรมของประเทศต่างๆ 5. เพื่อให้นักเรียนได้ประยุกต์เรื่องราวทางวัฒนธรรมต่างๆเข้าด้วยกัน 6. เพื่อให้นักเรียนได้เชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆและเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตประจำวัน 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนเล่าเรื่องราวและประสบการณ์ของวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมของชาติตน - ครูและนักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและตั้งข้อสังเกตของลักษณะที่สำคัญ - นักเรียนประยุกต์เรื่องราวที่ได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานใหม่ - ครูนำนักเรียนเชื่อมโยงเรื่องที่ได้เรียนรู้ในชั้นเรียนกับประสบการณ์ชีวิตนอกชั้นเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ภาพถ่ายทางสถาปัตยกรรมของประเทศต่างๆ - ผลงานตัวอย่าง - คลิปวิดีโอ - วิดีโอและอุปกรณ์ในการทำงาน
<p>ระดับการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Bank, 1994)</p>			
<p>ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น ระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม</p>			

จากตารางสามารถวิเคราะห์กิจกรรม Our Town ได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม และสามารถพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมได้ ตามระดับดังนี้

ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง

นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องสีโทนร้อน และรูปร่าง ซึ่งเป็นทัศนธาตุในงานศิลปะ ผ่านการเรียนรู้เรื่องสถาปัตยกรรมของชาติต่างๆของเพื่อนในชั้นเรียนและชาติอื่นๆที่น่าสนใจ นักเรียนได้เล่าเรื่องราวและประสบการณ์ของวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมของชาติตน เป็นการสร้างความภาคภูมิใจในสถาปัตยกรรมของตน สามารถอธิบายให้เพื่อนในชั้นเรียนได้เข้าใจ ซึ่งแสดงถึงการเห็นคุณค่ายอมรับในวัฒนธรรมของตนเอง

ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น

เมื่อได้อธิบายและนำเสนอเรื่องราวทางวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมของตนให้เพื่อนในชั้นเรียนได้รับรู้แล้ว นักเรียนในชั้นเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมที่หลากหลายจากนั้นตกตะกอนทางความคิดและประยุกต์นำเอาสถาปัตยกรรมและเรื่องราวทางวัฒนธรรมของชาติของตนมาออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในลักษณะภาพย่นแสง (Silhouette) เป็นการประยุกต์ลักษณะรูปร่างของสถาปัตยกรรมมาออกแบบในลักษณะผลงานของตนเองจากการเรียนรู้วัฒนธรรมเหล่านั้น จากนั้นเมื่อได้สร้างสรรค์ผลงานสำเร็จแล้ว นักเรียนได้นำเสนอผลงานของตนเองอธิบายแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน เป็นการนำเรื่องราวทางวัฒนธรรมอื่นมาประยุกต์ใช้และนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานใหม่ แสดงถึงการยอมรับในวัฒนธรรมอื่นนอกเหนือจากวัฒนธรรมของตนเอง

ดังนั้นสามารถวิเคราะห์ได้ว่า กิจกรรมสามารถพัฒนานักเรียนได้ถึงในระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น เนื่องจากนักเรียนได้ประยุกต์และนำเอาลักษณะทางสถาปัตยกรรมและวัฒนธรรมของชาติอื่นมาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานซึ่งเกิดจากการเรียนรู้เรื่องราวทางวัฒนธรรมจากการจัดการเรียนการสอน การนำเสนอ อภิปราย และแสดงความคิดเห็นของนักเรียนในชั้นเรียน ที่นำเสนอถึงวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมในชาติของตน นำไปสู่การเลือกเอาวัฒนธรรมต่างๆเหล่านั้นมาสร้างเป็นผลงานศิลปะในรูปแบบใหม่

ตารางที่ 21 กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (4)

การจัดการเรียนการสอน	จุดประสงค์	กระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม	สื่อการเรียนการสอน
<p align="center">กิจกรรม Mandala</p> <p align="center">โรงเรียนนานาชาติเบิร์คเลีย</p> <p>ประเภท : วาดภาพระบายสี ออกแบบลายเส้น</p> <p>เนื้อหาทางศิลปะ : เส้น สี รูปร่าง หลักการออกแบบ ความสมดุล และความสมมาตร</p> <p>เนื้อหาทางวัฒนธรรม : ลักษณะสำคัญของชาติต่างๆ</p> <p>ลักษณะกิจกรรม : เดี่ยว</p> <p>แนวคิด</p> <p>ให้นักเรียนได้ประยุกต์ลักษณะเด่นของชาติต่างๆ เพื่อนำมาออกแบบเป็นงานศิลปะลักษณะ Mandala ซึ่งเป็นการใช้หลักการทางศิลปะในเรื่องของความสมดุล และความสมมาตร โดยนักเรียนจะได้ออกแบบวาดลาย โดยได้รับแรงบันดาลใจและการเชื่อมโยงแนวคิดจากลักษณะสำคัญของชาติต่างๆ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องเส้น สี และการใช้สี 2.เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจรูปร่าง และรูปทรงต่างๆ 3.เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจหลักการออกแบบทางศิลปะในเรื่องของความสมดุล และความสมมาตร 3.เพื่อให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ลักษณะเด่นของชาติต่างๆ 4.เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ และยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย 5.เพื่อให้นักเรียนได้ออกแบบและสร้างสรรค์ในรูปแบบสัญลักษณ์ได้ 6.เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจในลักษณะของ Mandala 	<p>- ครูชี้แจงถึงลักษณะของ Mandala พร้อมกับยกตัวอย่างผลงานให้นักเรียนชม</p> <p>- ครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น จากนั้นครูผู้สอนจึงเชื่อมโยงสู่เนื้อหาทางศิลปะในเรื่องการสมมาตรและความสมดุล</p> <p>- นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลายจากการบรรยายของครูผู้สอนและการแสดงความคิดเห็นของเพื่อนในชั้นเรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ภาพตัวอย่างงาน Mandala - ตัวอย่างผลงาน - แผนภาพแสดงขั้นตอนการออกแบบ - การสาธิตขั้นตอนการทำงาน - วิดีโอและอุปกรณ์ในการทำงาน
ระดับการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Bank, 1994)			
ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง			
ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น			
ระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม			

จากตารางสามารถวิเคราะห์กิจกรรม Mandala ได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าใน
 พหุวัฒนธรรม และสามารถพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมได้ ตามระดับดังนี้

ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง

นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องเส้น สี รูปร่าง หลักการ ออกแบบ ความสมดุล และความ
 สมมาตร และนำเสนอผลงานที่แสดงถึงวัฒนธรรมของตน การเลือกและนำลักษณะของวัฒนธรรมของ
 ตนมาออกแบบเป็นลวดลายต่างๆ เป็นการแสดงถึงการเห็นคุณค่าและการยอมรับในวัฒนธรรมของ
 ตนเอง

ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น

เมื่อได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลายในชั้นเรียน ได้เรียนรู้และชมตัวอย่างผลงานที่
 แสดงออกถึงวัฒนธรรมต่างๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้และซึมซับวัฒนธรรมอื่นนั้นมาประยุกต์เป็นแนวคิด
 ในการสร้างสรรค์ผลงานของตน

ระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ผลงานที่แสดงออกมานั้น แสดงถึงการประยุกต์วัฒนธรรมต่างๆมาสร้างสรรค์เป็นผลงาน
 ศิลปะ โดยการออกแบบและสร้างสรรค์ นำความรู้ทางวัฒนธรรมและความรู้ทางศิลปะมาประยุกต์ใช้
 และเชื่อมโยง ผลงานจึงสะท้อนและแสดงออกถึงความเป็นชาติของตนในแนวคิดเริ่มต้น และประยุกต์
 นำเอาแนวคิดจากวัฒนธรรมที่หลากหลายมารวมออกแบบมาสร้างเป็นผลงานศิลปะในรูปแบบใหม่ ที่
 สามารถสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม วิเคราะห์และอธิบายลักษณะเด่นของวัฒนธรรมที่
 หลากหลายได้

ดังนั้นสามารถวิเคราะห์ได้ว่า กิจกรรมสามารถพัฒนานักเรียนได้ถึงในระดับที่ 5 ระดับการ
 แสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม เนื่องจากนักเรียนได้ประยุกต์
 และนำเอาลักษณะเด่นของวัฒนธรรมของชาติตนและชาติอื่นมาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์ และ
 ออกแบบผลงานในรูปแบบใหม่ที่ไม่ได้เกิดจากการลอกเลียนแบบวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง และ
 ยังคงความเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรมด้วย เป็นการผสมผสานการ
 เรียนรู้วัฒนธรรมทั้งทางวัตถุและวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ

ตารางที่ 22 กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (5)

การจัดการเรียนการสอน	จุดประสงค์	กระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม	สื่อการเรียนการสอน
<p>กิจกรรม People in the World</p> <p>โรงเรียนโกลบอลอินเตอร์เนชันนอล</p> <p>ประเภท : ประติมากรรมและประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้</p> <p>เนื้อหาทางศิลปะ : เส้น สี รูปร่าง</p> <p>หลักการ ออกแบบ การสร้างสรรค์ผลงาน ประวัติศาสตร์ศิลปะ และประติมากรรม</p> <p>เนื้อหาทางวัฒนธรรม : ลักษณะทางกายภาพของคนแต่ละชาติ ศาสนา ในโลก</p> <p>ลักษณะกิจกรรม : กลุ่ม</p> <p>แนวคิด</p> <p>ให้นักเรียนได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ประติมากรรม จากเศษวัสดุโดยวิเคราะห์และเชื่อมโยงลักษณะสำคัญทางกายภาพของคนแต่ละชาติ ศาสนาในโลก ซึ่งนักเรียนจะเรียนรู้ลักษณะที่สำคัญและเรียนรู้ถึงความแตกต่าง ยอมรับในความหลากหลายเหล่านั้น นำไปสู่การเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นที่มีความหลากหลายและแตกต่างทางวัฒนธรรม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้หลักการออกแบบและการสร้างสรรค์ผลงาน 2.เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้ประเภทของงานศิลปะ 3.เพื่อให้ นักเรียนได้วิเคราะห์ลักษณะสำคัญของคนในชาติต่างๆที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมทั้งชาติและศาสนา 4.เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้และยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม 5.เพื่อให้ นักเรียนเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น 6.เพื่อให้ นักเรียนได้สร้างสรรค์ผลงานจากจินตนาการและสื่อสารออกมาอย่างมีเอกลักษณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายและตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของเพื่อนร่วมชั้นเรียน - นักเรียนเชื่อมโยงสู่ลักษณะทางกายภาพของผู้คนในแต่ละทวีป - ครูให้นักเรียนเชื่อมโยงเนื้อหาบทเรียนสู่เรื่องราวประสบการณ์ทางสังคมของนักเรียน - นักเรียนร่วมกับวิเคราะห์และประยุกต์ลักษณะทางกายภาพต่างๆ เพื่อเป็นประเด็นในการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงาน - นักเรียนนำเสนอผลงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลงานตัวอย่าง - คลิปวิดีโอ - ตารางวิเคราะห์ลักษณะเด่น - วิดีโอและอุปกรณ์ในการทำงาน
ระดับการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Bank,1994)			
<p>ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง</p> <p>ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น</p> <p>ระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม</p>			

จากตารางสามารถวิเคราะห์กิจกรรม People in the World ได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม และสามารถพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมได้ตามระดับดังนี้

ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง

นักเรียนได้อธิบายถึงลักษณะทางกายภาพของตนเอง เชื่อมโยงบริบททางวัฒนธรรมในชาติของตน เล่าเรื่องราว นำเสนอและอภิปรายในชั้นเรียน เป็นการแสดงถึงการเห็นคุณค่าและการยอมรับในวัฒนธรรมของตนเอง

ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น

นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายและตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของเพื่อนร่วมชั้นเรียน เชื่อมโยงสู่ลักษณะทางกายภาพของผู้คนในแต่ละทวีป วิเคราะห์ลักษณะสำคัญของคนในชาติต่างๆที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมทั้งชาติและศาสนา ซึ่งนักเรียนจะเรียนรู้อิทธิพลที่สำคัญและเรียนรู้ถึงความแตกต่าง ยอมรับในความหลากหลายเหล่านั้น นำไปสู่การเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นที่มีความหลากหลายและแตกต่างทางวัฒนธรรม

ระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ผลงานที่แสดงออกมานั้น แสดงถึงการประยุกต์ลักษณะเด่นทางกายภาพ และวัฒนธรรมต่างๆมาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะ จากการร่วมกันอภิปรายและตั้งข้อสังเกตในเรื่องของลักษณะทางกายภาพของผู้คนในสังคมโลก โดยการออกแบบสร้างสรรค์และนำความรู้ทางวัฒนธรรมและความรู้ทางศิลปะมาประยุกต์ใช้และเชื่อมโยง เพื่อเป็นประเด็นในการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงาน ผลงานจึงสะท้อนและแสดงออกถึงความเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ดังนั้นสามารถวิเคราะห์ได้ว่า กิจกรรมสามารถพัฒนานักเรียนได้ถึงในระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม เนื่องจากนักเรียนได้ประยุกต์และเชื่อมโยง ลักษณะสำคัญทางกายภาพของคนแต่ละชาติ และศาสนาในโลก ซึ่งนักเรียนได้เรียนรู้ลักษณะที่สำคัญและเรียนรู้ถึงความแตกต่าง ยอมรับในความหลากหลายเหล่านั้น นำไปสู่การเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นที่มีความหลากหลายและแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยแสดงออกผ่านทางสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้

ตารางที่ 23 กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (6)

การจัดการเรียนการสอน	จุดประสงค์	กระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม	สื่อการเรียนการสอน
 <p>โรงเรียนนานาชาติบางกอก ทรินิตี้ อารีแอนต์ เซกเคินแตร</p> <p>ประเภท : วาดภาพระบายสีบนกระดาษสี</p> <p>เนื้อหาทางศิลปะ : จุด เส้น สี รูปร่าง</p> <p>เนื้อหาทางวัฒนธรรม : ลวดลาย ลักษณะที่แสดงถึงวัฒนธรรม ศาสนาและประเทศต่างๆ</p> <p>ลักษณะกิจกรรม : เดี่ยว</p> <p>แนวคิด</p> <p>ให้นักเรียนเรียนรู้เรื่องทัศนธาตุ เช่น จุด เส้น สี และรูปร่าง ผ่านการเรียนรู้เรื่องลักษณะสำคัญ และสัญลักษณ์ประจำศาสนาและประเทศต่างๆ เป็นการเรียนรู้ความแตกต่างหลากหลาย เข้าใจในความแตกต่างนำไปสู่การยอมรับในความแตกต่าง</p>	<p>1.เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องทัศนธาตุ จุด เส้น และการใช้สี</p> <p>2.เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจรูปร่าง 2 มิติ</p> <p>3.เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักและเรียนรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ของศาสนาและประเทศต่างๆของเพื่อนๆในชั้นเรียน</p> <p>4.เพื่อให้ผู้เรียนได้ออกแบบลวดลายและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะตามจินตนาการ</p>	<p>- ครูผู้สอนชี้แจงและอธิบายเกี่ยวกับสัญลักษณ์และวัฒนธรรมต่างๆ</p> <p>- นักเรียนแสดงความคิดเห็นและตั้งคำถาม</p> <p>- นักเรียนร่วมกันยกตัวอย่างและลักษณะเด่นของสัญลักษณ์ที่สื่อถึงวัฒนธรรมต่างๆ</p> <p>- นักเรียนออกแบบผลงานในรูปแบบของตนเองที่ได้แรงบันดาลใจจากวัฒนธรรมต่างๆเป็นสัญลักษณ์ของตนเอง</p> <p>- นักเรียนนำเสนอผลงานชื่นชมผลงานผู้อื่น</p>	<p>- ภาพตัวอย่าง</p> <p>- ตัวอย่างผลงาน</p> <p>- สื่อทางเทคโนโลยี</p> <p>- วัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน</p>
<p>ระดับการพัฒนาผู้เรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Bank,1994)</p>			
<p>ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง</p>			
<p>ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น</p>			

จากตารางสามารถวิเคราะห์กิจกรรมได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม และสามารถพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมได้ตามระดับดังนี้

ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง

นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องทัศนธาตุ เช่น จุดเส้น สี และรูปร่าง ผ่านการเรียนรู้เรื่องลักษณะสำคัญ และสัญลักษณ์ประจำศาสนาและประเทศของตน สามารถแสดงออกถึงลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมของตนผ่านการออกแบบ

ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น

ในการจัดการเรียนการสอน เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวและสัญลักษณ์ของชาติของตนและชาติต่างๆ สามารถสร้างสรรค์และแสดงออกมาเป็นผลงานศิลปะแล้ว นักเรียนมีความภาคภูมิใจในชาติของตน และนำเสนอผลงานในรูปแบบของตนเอง และประยุกต์นำอาสัญลักษณ์ของชาติอื่นๆมาร่วมออกแบบด้วย ซึ่งแสดงถึงการเห็นคุณค่าและยอมรับในความแตกต่างหลากหลายของวัฒนธรรมอื่นด้วย

ดังนั้นสามารถวิเคราะห์ได้ว่า กิจกรรมสามารถพัฒนานักเรียนได้ถึงในระดับที่ 4 ระดับระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น เนื่องจากนักเรียนได้ประยุกต์และเชื่อมโยงสัญลักษณ์ต่างๆทั้งวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่นมาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะ

ตารางที่ 24 กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (7)

การจัดการเรียนการสอน	จุดประสงค์	กระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม	สื่อการเรียนการสอน
<p align="center">กิจกรรม Dress up</p> <p>โรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่ ประเภท : ประถมศึกษาระดับต้น เนื้อหาทางศิลปะ : ทัศนธาตุ ประติมากรรม เนื้อหาทางวัฒนธรรม : ทัศนคติที่แสดงถึงวัฒนธรรมและสัญลักษณ์ที่สำคัญของศาสนาและประเทศต่างๆ ลักษณะกิจกรรม : เดี่ยว แนวคิด ให้นักเรียนเรียนรู้เรื่องทัศนธาตุ เช่น จุด เส้น สี และรูปร่าง ผ่านการเรียนรู้เรื่องทัศนคติ และสัญลักษณ์ประจำศาสนาและประเทศต่างๆ เป็นการเรียนรู้ความแตกต่างหลากหลาย เข้าใจในความแตกต่างนำไปสู่การยอมรับในความแตกต่างและเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน</p>	<p>1.เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องทัศนธาตุ จุด เส้น และการใช้สี 2.เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจรูปร่าง 3 มิติ 3.เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักและเรียนรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ของศาสนาและประเทศต่างๆของเพื่อนๆในชั้นเรียน 4.เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ และยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย และเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน 5.เพื่อให้นักเรียนได้ออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะตามจินตนาการ</p>	<p>- นักเรียนเรียนรู้เรื่องราวที่มีหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเชื่อ และศาสนาจากสารคดีการ์ตูน - นักเรียนร่วมกับอภิปรายถึงลักษณะและความแตกต่าง - ออกแบบการแต่งกายไทย ได้รับแรงบันดาลใจจากสิ่งที่ได้เรียนรู้และแสดงออกถึงวัฒนธรรมและความเชื่อเหล่านั้น</p>	<p>- ภาพตัวอย่าง - ตัวอย่างผลงาน - สื่อของจริง - สื่อทางเทคโนโลยี - สารคดีการ์ตูนสั้น - วิดีโออุปกรณ์ในการทำงาน</p>
ระดับการพัฒนาผู้เรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Bank,1994)			
ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง			
ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น			
ระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม			

จากตารางสามารถวิเคราะห์กิจกรรม Dress up ได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าใน
 พหุวัฒนธรรม และสามารถพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมได้ตามระดับดังนี้

ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง

นักเรียนได้อธิบายถึงลักษณะทางกายภาพและลักษณะการแต่งกายของตนเอง
 เชื่อมโยงความเชื่อ ค่านิยม และบริบททางวัฒนธรรมในชาติของตน ได้เล่าเรื่องราว นำเสนอและ
 อภิปรายในชั้นเรียน เป็นการแสดงถึงการเห็นคุณค่าและการยอมรับในวัฒนธรรมของตนเอง

ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น

นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายและตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับลักษณะการแต่งกายของเพื่อน
 ร่วมชั้นเรียน เชื่อมโยงสู่ลักษณะการแต่งกายและความเชื่อทางศาสนาที่ส่งผลต่อการแต่งกายของผู้คน
 ในแต่ละประเทศ แต่ละทวีป และแต่ละศาสนา วิเคราะห์ลักษณะสำคัญของคนในชาติต่างๆที่มีความ
 แตกต่างทางวัฒนธรรมทั้งชาติและศาสนา ซึ่งนักเรียนจะเรียนรู้อิทธิพลที่สำคัญและเรียนรู้ถึง
 ความแตกต่าง ยอมรับในความหลากหลายเหล่านั้น นำไปสู่การเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นที่มี
 ความหลากหลายและแตกต่างทางวัฒนธรรม

ระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม

การแสดงออกทางศิลปะในรูปแบบประติมากรรมปูนต้ำที่แสดงถึงความแตกต่างกันในเรื่อง
 ของการแต่งกาย การแต่งกายชุดประจำชาติ การแต่งกายตามหลักศาสนา หรือการแต่งกายตาม
 ภูมิอากาศของประเทศนั้น ผลงานเป็นการประยุกต์เรื่องราวที่ได้เรียนรู้มาแล้วนำมาออกแบบเป็น
 ผลงานประติมากรรมในรูปแบบของตนเองที่แสดงออกถึงความ เป็นชาติของตนและสะท้อนความ
 หลากหลายทางวัฒนธรรม

ดังนั้นสามารถวิเคราะห์ได้ว่า กิจกรรมสามารถพัฒนานักเรียนได้ถึงในระดับที่ 5 ระดับการ
 แสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม เนื่องจากนักเรียนได้ประยุกต์
 และเชื่อมโยง ลักษณะของการแต่งกายที่มีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องความเชื่อทางศาสนา วัฒนธรรม
 ประเพณี และภูมิอากาศในแต่ละประเทศ ซึ่งนักเรียนได้เรียนรู้ลักษณะที่สำคัญและเรียนรู้ถึงความ
 แตกต่าง ยอมรับในความหลากหลายเหล่านั้น นำไปสู่การเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นที่มีความ
 หลากหลายและแตกต่างทางวัฒนธรรม

ตารางที่ 25 กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (8)

การจัดการเรียนการสอน	จุดประสงค์	กระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม	สื่อการเรียนการสอน
<p>กิจกรรม Happy Face Mask</p> <p>โรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่ ประเภท : ศิลปะประดิษฐ์ เนื้อหาทางศิลปะ : ทักษะการออกแบบ และประดิษฐ์ เนื้อหาทางวัฒนธรรม : วัฒนธรรมที่หลากหลาย ลักษณะกิจกรรม : เดี่ยว แนวคิด ให้นักเรียนเรียนรู้ลักษณะของหน้ากาก ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับ หน้ากากของชาติต่างๆ โดยให้นักเรียนได้ออกแบบและสร้างผลงานด้วยตนเอง ซึ่งมีลักษณะเฉพาะตน ให้ความรู้ความสามารถทางศิลปะในการสร้างสรรค์ผลงาน ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ประสบการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้จากวัฒนธรรมต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์หน้ากากของตนเอง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับทัศนธาตุ 2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติในรูปแบบศิลปะประดิษฐ์ 2.เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจ 2 มิติ และ 3 มิติ 3.เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักและเรียนรู้วัฒนธรรมของชาติอื่นๆ 4.เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และยอมรับในความแตกต่าง หลากหลาย และเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ครูผู้สอนอธิบายวัฒนธรรมและเรื่องราวที่เกี่ยวข้องหน้าจากจากชนชาติต่างๆ - นักเรียนร่วมกันตั้งชื่อสิ่งเกิดและตั้งคำถามเกี่ยวกับวัฒนธรรม - นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและลักษณะสำคัญของหน้าจากจากวัฒนธรรมต่างๆ - นักเรียนออกแบบและประดิษฐ์หน้ากากของตนเอง ที่มาจากการเชื่อมโยงความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ภาพตัวอย่าง - ตัวอย่างผลงาน - ธงชาติ - แผนที่โลก - สื่อของจริง - รูปทรง - สื่อทางเทคโนโลยี
<p>ระดับการพัฒนาการเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Bank,1994)</p>			
<p>ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง</p>			
<p>ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น</p>			

จากตารางสามารถวิเคราะห์กิจกรรมได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าใน
 พหุวัฒนธรรม และสามารถพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมได้ตามระดับดังนี้

ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง

นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องทัศนธาตุ เช่น จุดเส้น สี และรูปร่าง ผ่านการเรียนรู้เรื่อง
 ลักษณะสำคัญของหน้ากากของแต่ละประเทศ แต่ละวัฒนธรรม รวมถึงได้นำเสนอและอธิบายถึง
 หน้ากากที่ปรากฏในวัฒนธรรมของตน แสดงให้เห็นถึงการเห็นคุณค่า ภูมิใจ และยอมรับในวัฒนธรรม
 ของตนเอง

ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น

หลังจากที่ได้ร่วมอภิปราย ตั้งข้อสังเกตทางวัฒนธรรม ร่วมกันแสดงความคิดเห็น
 และลักษณะสำคัญของหน้ากากจากวัฒนธรรมต่างๆภายในชั้นเรียนแล้ว นักเรียนจะได้รับความรู้และ
 เรียนรู้เรื่องราวทางวัฒนธรรมต่างๆ และนำเรื่องราวเพื่อนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ
 หน้ากากของตน โดยผลงานจะเป็นการเชื่อมโยงลักษณะสำคัญของหน้ากากในชาติของตนและชาติ
 อื่นๆ ซึ่งแสดงถึงการเห็นคุณค่าและยอมรับในวัฒนธรรมของตน และวัฒนธรรมอื่น

ดังนั้นสามารถวิเคราะห์ได้ว่า กิจกรรมสามารถพัฒนานักเรียนได้ถึงในระดับที่ 4 ระดับการ
 เห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น เนื่องจากนักเรียนได้นำเอาเรื่องราวทาง
 วัฒนธรรมเหล่านั้นมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานของตน

ตารางที่ 26 กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (9)

การจัดการเรียนการสอน	จุดประสงค์	กระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม	สื่อการเรียนการสอน
<p>กิจกรรม Happy Face Mask</p> <p>โรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่ ประเภท : ศิลปะประดิษฐ์ เนื้อหาทางศิลปะ : ทักษะการ ออกแบบ และประดิษฐ์ เนื้อหาทางวัฒนธรรม : วัฒนธรรมที่ หลากหลาย ลักษณะกิจกรรม : เดี่ยว แนวคิด ให้นักเรียนเรียนรู้ลักษณะของหน้ากาก ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับ หน้ากากของชาติต่างๆ โดยให้นักเรียนได้ ออกแบบและสร้างผลงานด้วยตนเอง ซึ่งมี ลักษณะเฉพาะตน ให้ความรู้ความสามารถ ทางศิลปะในการสร้างสรรค์ผลงาน ได้ ประยุกต์ใช้ความรู้ประสบการณ์ทางสังคมและ วัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้จากวัฒนธรรมต่างๆ มา ประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์หน้ากากของ ตนเอง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้และเข้าใจ เกี่ยวกับทัศนธาตุ 2. เพื่อให้ผู้เรียนมี ทักษะในการปฏิบัติใน รูปแบบศิลปะประดิษฐ์ 2. เพื่อให้นักเรียนได้ เข้าใจ 2 มิติ และ 3 มิติ 3. เพื่อให้นักเรียนได้ รู้จักและเรียนรู้ วัฒนธรรมของชาติ อื่นๆ 4. เพื่อให้นักเรียนได้ เรียนรู้ และยอมรับใน ความแตกต่าง หลากหลาย และ เคารพในสิทธิซึ่งกัน และกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ครูผู้สอนอธิบายวัฒนธรรม และเรื่องราวที่เกี่ยวข้อง หน้ากากจากชนชาติต่างๆ - นักเรียนร่วมกันตั้งข้อสังเกต และตั้งคำถามเกี่ยวกับ วัฒนธรรม - นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและลักษณะสำคัญของ หน้ากากจากวัฒนธรรมต่างๆ - นักเรียนออกแบบและ ประดิษฐ์หน้ากากของตนเอง ที่มาจากการเชื่อมโยงความรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ภาพตัวอย่าง - ตัวอย่างผลงาน - ธงชาติ - แผนที่โลก - สื่อของจริง - รูปทรง - สื่อทาง เทคโนโลยี
<p>ระดับการพัฒนาการเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Bank, 1994)</p>			
<p>ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น</p>			

จากตารางสามารถวิเคราะห์กิจกรรม My Hero ได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าใน
 พหุวัฒนธรรม และสามารถพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมได้ตามระดับดังนี้

ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง

ครูได้เล่าเรื่องราวและอธิบายถึงประวัติศาสตร์ ประเพณีและความเชื่อของชาติต่างๆ
 ให้นักเรียนได้เชื่อมโยงความรู้จากประสบการณ์นอกห้องเรียนสู่เรื่องราวที่ครูนำเสนอ นักเรียนร่วมกัน
 วิเคราะห์และอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ ให้นักเรียนเชื่อมโยงลักษณะเด่นของวัฒนธรรมของ
 ตนเองที่ได้ข้อสังเกตมาเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างสรรค์เป็นผลงาน โดยให้เรียนนำเสนอผลงานและ
 อธิบายแนวคิดในการสร้างผลงาน เป็นการแสดงถึงการเห็นคุณค่าและการยอมรับในวัฒนธรรมของ
 ตนเอง

ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น

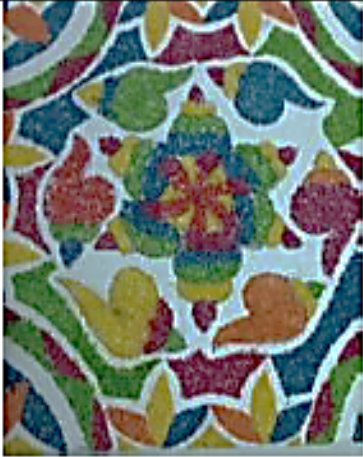
เมื่อได้นำเสนอแนวคิดจากความเชื่อ วัฒนธรรมและประเพณีของตนในการ
 สร้างสรรค์ผลงานแล้ว นักเรียนจะมีการเชื่อมโยงและประยุกต์วัฒนธรรมอื่นๆร่วมด้วย เป็นแสดงถึง
 การยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น

ระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ผลงานให้นักเรียนได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชาติต่างๆ ผ่านการเรียนรู้เนื้อหา
 บทเรียนในชั้นเรียนและเชื่อมโยงประสบการณ์นอกชั้นเรียนสู่ชั้นเรียน เพื่อเป็นการเชื่อมโยงและ
 ประยุกต์ความรู้ทางเนื้อหาสู่งานศิลปะ อีกทั้งนักเรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น และชื่นชมในผลงาน
 ของผู้อื่นและชื่นชมในวัฒนธรรมต่างๆที่เพื่อนในชั้นเรียนเลือกมาด้วย

ดังนั้นสามารถวิเคราะห์ได้ว่า กิจกรรมสามารถพัฒนานักเรียนได้ถึงในระดับที่ 5 ระดับการ
 แสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม เนื่องจากนักเรียนได้นำเอา
 วัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้มาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน ร่วมแสดงความคิดเห็น และชื่นชมใน
 ผลงานของผู้อื่นและชื่นชมในวัฒนธรรมต่างๆด้วย

ตารางที่ 27 กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ (10)

การจัดการเรียนการสอน	จุดประสงค์	กระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม	สื่อการเรียนการสอน
 <p>โรงเรียนโกลบอลอินเดียนานาชาติ ประเภท : วาดภาพและสร้างสักร์ด้วยมือผสม เนื้อหาทางศิลปะ : เส้น สี รูปร่าง และรูปทรง เนื้อหาทางวัฒนธรรม : งานศิลปะ Rangoli ของอินเดีย วัฒนธรรมของคนไทย ความเชื่อเกี่ยวกับข้าว ลักษณะกิจกรรม : กลุ่ม แนวคิด ให้นักเรียนเรียนรู้เรื่องเส้น สี รูปร่าง ซึ่งเป็นทัศนธาตุในงานศิลปะ และเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมของคนไทย ความเชื่อเกี่ยวกับข้าว โดยการออกแบบสวดสลายของงานในลักษณะ Rangoli และประยุกต์กับสวดสลาย</p>	<p>1.เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องเส้น สี และการใช้สี เข้าใจรูปร่างต่างๆ 2.เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักและเรียนรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์และการออกแบบ 3.เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ และยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย และเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน 5.เพื่อให้นักเรียนได้ประยุกต์เรื่องราวทางวัฒนธรรมต่างๆเข้าด้วยกัน 6. เพื่อให้นักเรียนได้เชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆ และเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตประจำวัน</p>	<p>- ครูและนักเรียนร่วมกันอธิบายเรื่องราวและลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมต่างๆ -นักเรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของวัฒนธรรม - นักเรียนประยุกต์และเชื่อมโยงเรื่องราวทางวัฒนธรรมที่หลากหลายผ่านผลงานศิลปะ</p>	<p>- ภาพตัวอย่างงานประเภท Rangoli - ตัวอย่างผลงานจากแม็ตซ์ข้าว - ธงชาติ - ข้าวไทย ข้าวอินเดีย - วิดีโอและอุปกรณ์ในการทำงาน</p>
ระดับการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Bank,1994)			
<p>ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น ระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม</p>			

จากตารางสามารถวิเคราะห์กิจกรรม ได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม และสามารถพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมได้ตามระดับดังนี้

ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง

ครูนำเสนอเรื่องเส้น สี รูปร่าง ซึ่งเป็นทัศนธาตุในงานศิลปะ และเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมของคนไทย ความเชื่อเกี่ยวกับข้าว ครูและนักเรียนร่วมกันอธิบายเรื่องราวและลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับข้าว และวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับข้าวในวัฒนธรรมของตน

ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น

นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายและตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับความเชื่อ ค่านิยม เกี่ยวกับข้าว การรับประทานข้าวเป็นอาหารหลักของคนไทย และหลังจากนั้นครูนำเสนองานศิลปะ Rangoli ซึ่งเป็นศิลปะของอินเดีย แล้วให้นักเรียนได้เชื่อมโยงและออกแบบลวดลายออกมาเป็นผลงานศิลปะของตน โดยประยุกต์การสร้างสรรค์ผลงานและแรงบันดาลใจจาก Rangoli

ระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม

นำเสนอผลงานศิลปะที่แสดงถึงเอกลักษณ์ ความเป็นชาติของตน และประยุกต์เอาความเชื่อได้เรียนรู้วัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ความเป็นมาและประเพณีที่เกี่ยวข้องกับข้าว มาสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรมจากการเรียนรู้วัฒนธรรมอื่นๆ ด้วยเมล็ดข้าว

ดังนั้นสามารถวิเคราะห์ได้ว่า กิจกรรมสามารถพัฒนานักเรียนได้ถึงในระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม เนื่องจากนักเรียนได้ประยุกต์และเชื่อมโยงความรู้ทางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องความเชื่อทางวัฒนธรรมและประเพณี เรียนรู้และเปรียบเทียบความแตกต่างของข้าว ซึ่งเป็นอาหารหลักของคนไทย และอาหารหลักในประเทศของตน รวมถึงสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบ Rangoli และออกแบบลวดลายจากเมล็ดข้าวที่มีแนวคิดจากวัฒนธรรมและเรื่องราวที่หลากหลาย

จากการวิเคราะห์ลักษณะและระดับการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมของกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม สามารถสรุปได้ดังนี้

ประเภทของกิจกรรมศิลปะ

กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นงานศิลปะประเภทจิตรกรรม เป็นการวาดภาพระบายสีด้วยดินสอสี สีเทียน สีน้ำ และสีโปสเตอร์ รองลงมาเป็นศิลปะประเภทประติมากรรม ซึ่งมีทั้งประติมากรรมนูนต่ำ และศิลปะประดิษฐ์ โดยการประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ (Recycle) และวัสดุที่หลากหลายตามลำดับ

เนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมศิลปะ

มีเนื้อหาทางศิลปะและเนื้อหาทางวัฒนธรรมควบคู่กัน สอดคล้องกับมาตรฐานและหลักสูตรในระดับชั้นประถมศึกษา

เนื้อหาทางศิลปะ เป็นเนื้อหาในเรื่องทัศนธาตุ ซึ่งได้แก่ จุด เส้น สี รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก บริเวณว่าง พื้นผิว และหลักการออกแบบทางศิลปะ อันได้แก่ ความสมดุล ความเป็นเอกภาพ จังหวะ ความกลมกลืน ความขัดแย้ง เป็นต้น เพราะเนื่องจากเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ทางศิลปะ เป็นการฝึกปฏิบัติทักษะทางศิลปะร่วมกับคุณลักษณะในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างหลากหลาย

เนื้อหาทางวัฒนธรรม เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ของชนชาติ เชื้อชาติ และประเทศต่างๆของโลก ผู้เรียนจะได้เรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ๆที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตน โดยที่นักเรียนจะนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ในชั้นเรียนไปเชื่อมโยงกับประสบการณ์ตรงของนักเรียน และนำสิ่งที่เรียนรู้นั้นมาวิเคราะห์และตกผลึกเป็นความคิด และแสดงออกผ่านทางผลงานศิลปะตามหัวข้อต่างๆที่ครูผู้สอนเป็นผู้กำหนด โดยผลงานศิลปะที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างสรรค์นั้นจะไม่ได้เกิดจากการลอกเลียนแบบผลงานหรือวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง แต่เป็นการประยุกต์วัฒนธรรมต่างๆนั้นเข้าด้วยกัน และสร้างสรรค์ให้ผลงานมีเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งมีทั้งวัฒนธรรมทางวัตถุ ได้แก่ ผลงานศิลปะ สิ่งประดิษฐ์สร้างสรรค์ และวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี การปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวัฒนธรรม เรื่องราว และประวัติความเป็นมาทางวัฒนธรรม

จุดประสงค์หลักของกิจกรรมศิลปะ

เพื่อเรียนรู้เนื้อหาทางศิลปะ ฝึกปฏิบัติทักษะทางศิลปะ เพื่อเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมที่แตกต่าง จากวัฒนธรรมหลักของตน และเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและ ยอมรับในวัฒนธรรมที่แตกต่าง รวมถึงเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้คนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างจาก ตน โดยกิจกรรมศิลปะเหล่านี้มีส่วนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย เรียนรู้และชื่นชมเรื่องราวทางวัฒนธรรมที่แตกต่าง จากวัฒนธรรมหลักของตนเอง รู้จักความเท่าเทียมในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ยอมรับในความ หลากหลายของเพื่อนในชั้นเรียน ชื่นชมผลงานศิลปะของผู้อื่น เห็นคุณค่าและเห็นความสำคัญใน วัฒนธรรมที่หลากหลายผ่านกิจกรรมศิลปะ

กระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

กิจกรรมศิลปะทุกกิจกรรมมีระดับในการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม ตั้งแต่ระดับที่ 3 ขึ้นไป โดยในแต่ละกิจกรรมมีระดับขั้นในการพัฒนาที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับ ลักษณะและเนื้อหาของกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ยอมรับ เห็นคุณค่าในวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรม ของผู้อื่นในลักษณะใด บางกิจกรรมมีลักษณะของกระบวนการในการปฏิบัติกิจกรรมและมีแนวคิดใน ขั้นตอนการสร้างสรรคผลงานที่แสดงถึงการเห็นคุณค่าและการยอมรับในวัฒนธรรมที่หลากหลาย และ ในบางกิจกรรมมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ครูเน้นกระบวนการนำเสนอ ชี้แจง และบรรยายวัฒนธรรมให้นักเรียนเข้าใจลักษณะของวัฒนธรรม เข้าใจแนวคิดในวัฒนธรรมที่ต้องการนำเสนอ สามารถวิเคราะห์ เปรียบเทียบ อธิบายลักษณะสำคัญ ของวัฒนธรรมได้ แล้วจึงนำเอาความรู้ในเรื่องวัฒนธรรมนั้นไปเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต ประเพณี และ วัฒนธรรมที่ตนเองรู้จัก หรือเคยได้พบประสบมา จนสามารถนำมาประยุกต์และสร้างสรรค์เป็นผลงาน ศิลปะที่มีแนวคิด มีเอกลักษณ์เป็นของตนเองที่แสดงถึงการประยุกต์วัฒนธรรมต่างๆ และผลงานไม่ได้ เกิดจากการลอกเลียนแบบวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง โดยมีการร่วมแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการทำกิจกรรมกลุ่มในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อความ หลากหลายทางวัฒนธรรม มีความเข้าใจอันดีต่อกัน ยอมรับและเคารพในสิทธิเสรีภาพซึ่งกันและกัน ผ่านกิจกรรมศิลปะที่สนุกสนาน น่าสนใจ จึงทำให้ไม่ได้เป็นการบังคับในการยอมรับวัฒนธรรมที่ หลากหลายเหล่านั้น รวมถึงผลงานศิลปะสามารถแสดงออกถึงวัฒนธรรมได้ดี สามารถทำให้นักเรียน สามารถเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมต่างๆนั้นได้ดียิ่งขึ้น

สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่แสดงถึงวัฒนธรรมต่างๆได้ชัดเจน ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจ วัฒนธรรมที่ครูผู้สอนต้องการนำเสนอได้เป็นอย่างดี เป็นสื่อประเภทวัสดุอุปกรณ์ เช่น อุปกรณ์ในการทำงาน สื่อของจริง หุ่นจำลอง เครื่องเล่นวีดิทัศน์ ภาพตัวอย่างผลงาน เป็นต้น และสื่อประเภทเทคนิคหรือวิธีการ เช่น การสาธิต การสร้างสถานการณ์จำลอง เป็นต้น และสื่อประเภทคอมพิวเตอร์ อันได้แก่ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ แอปพลิเคชัน การสืบค้นอินเทอร์เน็ต เป็นต้น เป็นการใช้สื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน และการค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับ วัฒนธรรม

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถแสดงผลได้ดังนี้

1.3.1 โรงเรียนนานาชาติบางกอก พรีพาราธรี แอนด์ เซกเคินแดรี

(Bangkok International Preparatory and Secondary School)

1.3.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ โรงเรียนนานาชาติบางกอก พรีพาราธรี แอนด์ เซกเคินแดรี (Bangkok International Preparatory and Secondary School)

ตารางที่ 28 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ โรงเรียนนานาชาติบางกอก พรีพาราธรี แอนด์ เซกเคินแดรี

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	9	45
หญิง	11	55
อายุ		
9	15	75
10	2	10
11	2	10
12	1	10
ศาสนา		
พุทธ	7	35
คริสต์	9	45
ฮินดู	2	10
อื่นๆ		
-ไม่มีศาสนา	2	10

ตารางที่ 4.28 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ โรงเรียนนานาชาติบางกอก พรีพาราธรี แอนด์ เซกเคินแดรี(ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
สัญชาติ		
จีน	1	5
ไอร์แลนด์	1	5
ไทย	4	20
ญี่ปุ่น	3	15
อินเดีย	2	10
ฝรั่งเศส	1	5
มาเลเซีย	1	5
อเมริกัน	3	15
อังกฤษ	1	5
ออสเตรเลีย	4	20
ระดับชั้น		
Year 4	3	15
Year 5	15	75
Year 6	2	10

จากตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียน

นานาชาติบางกอก พรีพาราธรี แอนด์ เซกเคินแดรี พบว่า

เพศ

นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 55 และเพศชาย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45

อายุ

อายุของนักเรียนโดยรวมนี้อายุระหว่าง 9-12 ปี ซึ่งนักเรียนมีอายุ 9 ปีมากที่สุด เป็นจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมาคือนักเรียนที่มีอายุ 10 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10

นักเรียนที่มีอายุ 11 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และพบว่าจำนวนนักเรียนที่น้อยที่สุด คือ อายุ 12 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5

ศาสนา

ส่วนใหญ่ของนักเรียนนับถือศาสนาคริสต์มากที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาคือ ศาสนาพุทธ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 35 นับถือศาสนาฮินดู จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และไม่มีศาสนา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10

สัญชาติ

โดยรวมแล้วพบว่า นักเรียนมีสัญชาติไทยและสัญชาติออสเตรเลียมากที่สุด สัญชาติไทยเป็น จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20 สัญชาติออสเตรเลียจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20 รองลงมาเป็น สัญชาติญี่ปุ่นจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และสัญชาติอเมริกันในจำนวนที่เท่ากันคือ 3 คน คิด เป็นร้อยละ 15 สัญชาติอินเดียจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 สัญชาติจีน สัญชาติไอร์แลนด์ สัญชาติ ฝรั่งเศส สัญชาติมาเลเซีย และสัญชาติอังกฤษ สัญชาติละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ

ระดับชั้น

นักเรียนส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ใน Grade 5 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมาศึกษา อยู่ใน Grade 4 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และศึกษาอยู่ใน Grade 6 น้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10

1.3.1.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่า ในพหุวัฒนธรรมของผู้ให้สัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนนานาชาติบางกอก พรีเมียมพาณิชยกรรม แอนด์ เซกเคินแตรรี่ เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าใน พหุวัฒนธรรมนั้น พบว่า

ด้านทัศนคติต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย นักเรียนทุกคนมีความเข้าใจและพร้อมที่ ยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ยินดีที่จะเรียนร่วมกับเพื่อนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม นักเรียนมีความสนใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง รู้สึกว่า วัฒนธรรมของตนไม่ได้เป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรมจำนวน 7 คน มีความต้องการที่จะเรียนรู้ วัฒนธรรมใหม่ๆจำนวน 8 คน และนักเรียนมีความชื่นชอบที่จะแสดงความคิดเห็นและได้คิดเชื่อมโยง

วัฒนธรรมต่างๆ วัฒนธรรมของตนเองในการร่วมกิจกรรม ทำให้รู้จัก เข้าใจเพื่อนมากขึ้นและทราบว่าเพื่อนมีลักษณะหรือวิถีชีวิตอย่างไรทำให้ปฏิบัติถูกต้องจำนวน 5 คน

“เราไม่ได้อยู่ในโลกคนเดียว ฉันอยู่บ้านนี้ เพื่อนอยู่อีกบ้านหนึ่ง ฉันว่าก็มีสิ่งที่ทำหรือวัฒนธรรมไม่เหมือนกัน”

“ฉันชอบเรียนเป็นกลุ่ม เพราะได้นั่งกับเพื่อนเยอะ เวลาเห็นเขาทำงาน ได้คุยกับเพื่อน ถามเพื่อนว่าทำยังไง ให้ช่วยกันดู ฉันว่าสนุกดีนะ”

“พอเรียนรู้อะไรก็ทำวัฒนธรรมที่หลากหลายเวลาที่ครูได้สอนในห้อง กับตอนที่เพื่อนเล่าทำยังไง คิดแบบไหนเวลาทำงาน ก็จะเหมือนได้รู้เรื่องเพิ่มมาอีก แล้วพอคิดว่าเหมือนงานของผมนตรงไหน นี่จะสนุกมาก”

ด้านทัศนคติต่อวิชาศิลปะ นักเรียนทุกคนชื่นชอบในการเรียนวิชาศิลปะ เพราะ ชอบเรียนเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมต่างๆ จำนวน 11 คน ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์จำนวน 6 คน และมีความน่าสนใจและสนุกสนานจำนวน 3 คน ตามลำดับ

“ฉันชอบเรียนวิชาศิลปะ เพราะชอบเวลาเพื่อนเล่าถึงงานศิลปะในประเทศของเขา เหมือนฉันได้ไปเที่ยวในประเทศของเขา”

“รูปร่างบางรูป ก็ทำให้รู้ถึงวันสำคัญที่เกิดขึ้น บางวันฉันก็ไม่เคยรู้จักมาก่อนเลย”

“เวลาเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ออกแบบ และประดิษฐ์ วิชาอื่นเรียนแล้วเหนื่อยเพราะเป็นวิชาการ”

ด้านประเภทของกิจกรรม นักเรียนชื่นชอบการวาดภาพระบายสีจำนวน 13 คน ศิลปะประดิษฐ์จำนวน 7 คน ตามลำดับ

ด้านสื่อการสอน นักเรียนส่วนใหญ่ชอบให้ครูผู้สอนเป็นผู้สาธิตขั้นตอนวิธีการและสื่อของจริงจำนวน 15 คน และชื่นชอบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ภาพวิดีโอ คณิตศาสตร์ หรือเพลง จำนวน 5 คน

“ชอบให้ครูทำให้ดู เพราะเข้าใจมากกว่าที่ต้องฟังอย่างเดียว แบบนี้มันเห็นภาพ และเข้าใจด้วย”

“เห็นของจริงก็เข้าใจ เพราะเป็นของจริง พอครูทำให้ดูแล้วเห็นชัด เวลาทำก็จะทำได้เลย ฉันคิดว่าฉันทำได้นะ ถ้าครูทำให้ดูก่อน”

“ฉันได้เห็นตอนครูสาธิตให้ดู ฉันก็จะคิดในใจตอนครูทำ แล้วก็เลือกว่าทำแบบนี้ตามครูดีกว่า หรือว่าไม่ทำตามครูตรงนี้ดีกว่า ฉันได้คิด ได้เลือกก่อนที่จะลงมือทำของตัวเอง”

ด้านครูผู้สอน นักเรียนชั้นชอบครูผู้สอนศิลปะที่มีความเป็นกันเอง มีอารมณ์ขัน จำนวน 12 คน ครูผู้สอนที่ไม่เข้มงวดมากจนเกินไป 4 คน ชั้นชอบครูผู้สอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกกิจกรรมศิลปะในการเรียนการสอนจำนวน 4 คน ตามลำดับ

1.3.2 โรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่ (New Sathorn International School)

1.3.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ โรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่ (New Sathorn International School)

ตารางที่ 29 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ โรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	9	45
หญิง	11	55
อายุ		
9	2	10
10	5	25
11	7	35
12	6	30
ศาสนา		
พุทธ	8	40
คริสต์	10	50
อื่นๆ	2	10

สัญชาติ

จีน	3	15
ฟิลิปปินส์	2	10
ไทย	4	20
แอฟริกาใต้	1	5

สัญชาติ

แคนาดา	1	5
มองโกเลีย	1	5
เกาหลี	4	20
ญี่ปุ่น	4	20

ระดับชั้น

Grade 4	3	15
Grade 5	12	60
Grade 6	5	25

จากตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่ พบว่า

เพศ

นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 55 และเพศชาย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45

อายุ

อายุของนักเรียนโดยรวมมีอายุระหว่าง 9-12 ปี ซึ่งนักเรียนมีอายุ 11 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมาคือนักเรียนที่มีอายุ 12 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 นักเรียนที่มีอายุ 10 ปี จำนวน 5 คน และพบว่านักเรียนที่มีอายุน้อยที่สุด คือ อายุ 9 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10

ศาสนา

ส่วนใหญ่ของนักเรียนนับถือศาสนาคริสต์มากที่สุด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือ ศาสนาพุทธ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45 และน้อยที่สุด คือ ไม่มีศาสนา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10

สัญชาติ

นักเรียนโดยรวมเป็นนักเรียนที่มีสัญชาติไทย เกาหลี และญี่ปุ่นมากที่สุด โดยสัญชาติไทยมีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20 สัญชาติเกาหลี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และสัญชาติญี่ปุ่นจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20 รองลงมามีนักเรียนมีสัญชาติจีน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 สัญชาติฟิลิปปินส์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และสัญชาติที่น้อยที่สุดคือ สัญชาติแอฟริกาใต้ แคนาดา และมองโกเลีย มีจำนวนสัญชาติละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5

ระดับชั้น

นักเรียนส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ใน Grade 5 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาศึกษาอยู่ใน Grade 6 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25 และศึกษาอยู่ใน Grade 4 น้อยที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15

1.3.1.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมของผู้ให้สัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่ เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมนั้น พบว่า

ด้านทัศนคติต่อวิชาศิลปะ นักเรียนทุกคนชื่นชอบในการเรียนวิชาศิลปะ เพราะรู้สึกผ่อนคลาย และได้แสดงออก จำนวน 12 คน ได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆที่สนุกสนาน 3 คน

“ฉันชอบมากที่ได้เรียนศิลปะ เป็นช่วงผ่อนคลายของฉันเลย”

“ได้วาดรูป ได้ใช้จินตนาการ แล้วก็ผ่อนคลายด้วย เพราะไม่เครียดเลยเวลามาเรียน”

“สนุกสนานมากเลย เพราะได้ทำกิจกรรมหลายอย่าง ได้วาด ได้ปั้น บางทีก็ได้ประดิษฐ์ ฉันว่าวิชาศิลปะนี้สนุกที่สุดเลยนะ”

ด้านทัศนคติการเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย นักเรียนมีความเข้าใจ ยอมรับ และเปิดใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมที่ไม่เคยรู้จักมาก่อนของเพื่อนๆในชั้นเรียน มีความคิดเห็นว่าการรู้วัฒนธรรมแต่ละชาติ ทำให้รู้จักเพื่อนๆมากขึ้น จำนวน 12 คน และทำให้มีพื้นฐานในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่หลากหลายในสังคม จำนวน 2 คน นักเรียนรู้สึกสนุกเมื่อเพื่อนได้เล่าเรื่องประเทศของเขาให้ฟัง ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จำนวน 3 คน ได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องของวัฒนธรรมและการใช้ชีวิต จำนวน 3 คน

“บางทีฉันไม่เคยรู้มาก่อนว่า ถ้าคนอยู่ประเทศนี้ ต้องทำแบบนี้ หรือว่าประเทศไทยนี้แหละ ต้องมีพิธีแบบนี้หรือ ฉันก็ฟังจะรู้จากวิชาศิลปะ ฉันชอบที่ได้เรียนรู้เรื่องของคนอื่นบ้าง เพราะถ้าฉันไม่รู้ ฉันก็ไม่รู้ว่าคนอื่นเขาเป็นแบบไหน วัฒนธรรมเขาเป็นยังไง เพราะฉันก็มาอยู่ประเทศไทยไม่กี่ปีเอง ฉันยังกลับไปเล่าให้พ่อกับแม่ฟังเลย”

“สนุกมากเลย แบบว่า ว้าว..... แบบนี้ก็มีด้วยเหรอ พอได้ฟังแล้วฉันอยากไปอยู่ในเหตุการณ์นั้นเลย ฉันอยากรู้ว่าจะเป็นยังไง เช่น พวกเขาเล่าถึงการปฏิบัติตัวในประเทศของเขา หรือประเทศที่พวกเขาไปเที่ยวมา พวกเขาเล่า ฉันได้ฟัง ฉันก็ได้เรียนรู้เรื่องราวไปด้วย”

ด้านประเภทของกิจกรรม ขึ้นขอการวาดภาพระบายสีจำนวน 18 คน ศิลปะประดิษฐ์จำนวน 2 คน ตามลำดับ

ด้านสื่อการสอน นักเรียนส่วนใหญ่ชอบเป็นสื่อของจริง 8 คน ชอบให้ครูผู้สอนสาธิตวิธีการปฏิบัติกิจกรรมจำนวน 8 คน ภาพแสดงตัวอย่าง 2 คน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 2 คน

ด้านครูผู้สอน นักเรียนขึ้นชอบครูผู้สอนศิลปะที่ใจดี ไม่ดุ จำนวน 15 คน ช่วยเหลือเมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมไม่ได้ แนะนำเมื่อเกิดปัญหาและข้อสงสัย จำนวน 3 คน ให้อิสระในการแสดงออก โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา และไม่บังคับเทคนิควิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ จำนวน 2 คน

“ฉันชอบครูที่ช่วยฉันเวลาทำไม่ได้ บางทีก็ช่วยบอกว่าผิดตรงไหน”

“ครูที่ใจดี ไม่เครียดเกินไป ฉันคิดว่าถ้าครูเครียด ฉันก็เครียดไปด้วยนะ”

1.3.3 โรงเรียนนานาชาติเบิร์คลีย์ (Berkeley International School)

1.3.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ โรงเรียนนานาชาติเบิร์คลีย์ (Berkeley International School)

ตารางที่ 30 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ โรงเรียนนานาชาติเบิร์คลีย์

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	12	60
หญิง	8	40

อายุ		
9	6	30
10	10	50
11	4	20
ศาสนา		
พุทธ	4	20
คริสต์	10	50
อิสลาม	2	10
อื่นๆ		
-ไม่มีศาสนา	4	20
สัญชาติ		
อิสราเอล	1	10
ไทย	3	15
อังกฤษ	2	10
อิหร่าน	1	5
ญี่ปุ่น	3	15
นอร์เวย์	1	5
สวีเดน	1	5
ดัตช์	1	5
แคนาดา	1	5
อเมริกัน	1	5
รัสเซีย	1	5
ปากีสถาน	1	5
ออสเตรเลีย	1	5
อินโดนีเซีย	1	5
นิวซีแลนด์	1	5
ระดับชั้น		
Grade 4	6	30
Grade 5	10	50
Grade 6	4	20

จากตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนนานาชาติเบิร์คสีย์ พบว่า

เพศ

นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และเพศหญิง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40

อายุ

อายุของนักเรียนโดยรวมมีอายุระหว่าง 9-11 ปี ซึ่งนักเรียนมีอายุ 10 ปีมากที่สุด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือนักเรียนที่มีอายุ 9 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 นักเรียนที่มีอายุ 11 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20

ศาสนา

ส่วนใหญ่ของนักเรียนนับถือศาสนาคริสต์มากที่สุด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือ ศาสนาพุทธ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20 นับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และไม่มีศาสนา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20

สัญชาติ

นักเรียนเป็นนักเรียนที่มีสัญชาติไทย และญี่ปุ่นมากที่สุด โดยสัญชาติไทยมีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และสัญชาติญี่ปุ่น จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 รองลงมานักเรียนมีสัญชาติอังกฤษ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และสัญชาติที่น้อยที่สุด คือ สัญชาติอิสราเอล จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 สัญชาติอิหร่าน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 สัญชาตินอร์เวย์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 สัญชาติสวีเดน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 สัญชาติดัตช์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 สัญชาติแคนาดา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 สัญชาติอเมริกัน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 สัญชาติรัสเซีย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 สัญชาติปากีสถาน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 สัญชาติอินโดนีเซีย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 สัญชาติออสเตรเลีย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ

ระดับชั้น

นักเรียนส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ใน Grade 5 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาศึกษาอยู่ใน Grade 4 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 และศึกษาอยู่ใน Grade 6 น้อยที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20

1.3.3.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมของผู้ให้สัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนนานาชาติเบิร์คคลีย์ เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมนั้น พบว่า

ด้านทัศนคติต่อวิชาศิลปะ นักเรียนทุกคนชอบเรียนวิชาศิลปะ เพราะรู้สึกผ่อนคลาย ความเครียดที่เรียนจากวิชาอื่นๆจำนวน 5 คน ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ สนุกสนาน และมีความรู้มากขึ้น จำนวน 15 คน

“เรียนวิชาอื่นเครียดมา พอได้เรียนศิลปะ แล้วรู้สึกผ่อนคลาย สนุกสนานอีกด้วย”

“ได้คิด ได้จินตนาการ มีความสนุกสนาน ได้วาดอะไรที่อยากวาด ได้มีความรู้เพิ่มมากขึ้นอีก”

ด้านทัศนคติในการเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย มีความคิดเห็นว่าเป็นทำให้ได้รู้วัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น รู้จักเพื่อนมากขึ้น ได้จำนวน 3 คน ได้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆเกี่ยวกับวัฒนธรรมของเพื่อน 4 คน ชอบฟังเรื่องที่เพื่อนในชั้นเรียนเล่าถึงประสบการณ์ในประเทศต่างๆ เนื่องจากในชั้นเรียนมีนักเรียนมาจากสัญชาติ ต่างภาษา ต่างวัฒนธรรมจำนวน 10 คน รู้สึกตื่นเต้นและสนุกสนาน สามารถที่จะนำความรู้ที่เรียนรู้นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ หรือเมื่อได้ไปในประเทศที่มีวัฒนธรรมนั้น จะได้ปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามวัฒนธรรมนั้นๆจำนวน 3 คน

“ฉันชอบฟังตอนที่เพื่อนเล่ามากเลย สนุกแล้วก็มีความรู้ เวลาฉันไป หรืออยู่ในงานนั้น ฉันคิดว่าฉันต้องทำตัวถูกแนวๆ เพราะฉันรู้แล้วว่าต้องทำยังไง เพราะว่าเพื่อนเล่าให้ฟังแล้ว”

“ได้เรียนรู้เรื่องราว และได้รู้วัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น บางเรื่องคล้ายกับประเทศของฉันเลย ฉันตื่นเต้นมาก”

ด้านสื่อการเรียนการสอน นักเรียนส่วนใหญ่ชื่นชอบสื่อของจริงและหุ่นจำลองที่มีขนาดใหญ่ จำนวน 13 คน ภาพผลงานตัวอย่าง 7 คน ตามลำดับ

ด้านครูผู้สอน นักเรียนส่วนใหญ่ชอบครูผู้สอนศิลปะที่ใจดีจำนวน 10 คน มีเหตุผล 1 คน มีอารมณ์ขัน ไม่บังคับความคิดนักเรียน 3 คน และช่วยเหลือนักเรียนเวลาทำกิจกรรม 3 คน และนักเรียนชื่นชอบที่จะมีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรมที่ปฏิบัติในชั้นเรียนจำนวน 3 คน

“ขอบคุณที่ใจดี ไม้ดู่”

“ขอบคุณที่ถามว่าอยากเรียนอะไร ให้พวกเราได้เลือก เพราะพวกเราจะเรียนอยาก
เราที่พวกเราเลือก”

1.3.4 โรงเรียนโกลบอลอินเดียนนานาชาติ (Global Indian International School)

1.3.4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ โรงเรียนโกลบอลอินเดียนนานาชาติ (Global Indian International School)

ตารางที่ 31 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ โรงเรียนโกลบอลอินเดียนนานาชาติ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	10	50
หญิง	10	50
อายุ		
5	3	15
6	6	30
8	2	10
10	1	5
11	5	25
12	3	15
ศาสนา		
พุทธ	11	55
ฮินดู	8	40
คริสต์	1	5

สัญชาติ		
อินเดีย	12	60
ไทย	4	20
ฟิลิปปินส์	2	10
อินโดนีเซีย	1	5
ศรีลังกา	1	5
ระดับชั้น		
Grade 1	9	45
Grade 3	2	10
Grade 4	3	15
Grade 5	4	20
Grade 6	2	10

จากตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนโกลบอลอินเดียนนานาชาติ พบว่า

เพศ

นักเรียนเป็นเพศหญิง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และเพศชาย จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 50

อายุ

อายุโดยรวมของนักเรียนมีอายุระหว่าง 5-12 ปี ซึ่งนักเรียนมีอายุ 6 ปีมากที่สุด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาคือนักเรียนที่มีอายุ 11 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25 นักเรียนที่มีอายุ 5 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียนที่มีอายุ 12 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียนที่มีอายุ 8 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และพบว่านักเรียนที่มีอายุน้อยที่สุด คือ อายุ 10 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ

ศาสนา

ส่วนใหญ่ของนักเรียนนับถือศาสนาพุทธมากที่สุด จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมาคือ ศาสนาฮินดู จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40 และคริสต์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ

สัญชาติ

โดยรวมเป็นนักเรียนที่มีสัญชาติอินเดีย สัญชาติไทย สัญชาติฟิลิปปินส์ สัญชาติอินโดนีเซีย และสัญชาติศรีลังกา โดยสัญชาติอินเดียมีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาเป็นสัญชาติไทย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และสัญชาติฟิลิปปินส์ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 สัญชาติอินโดนีเซีย 1 คน คิดเป็นร้อยละ และสัญชาติศรีลังกา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ

ระดับชั้น

นักเรียนส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ใน Grade 1 จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมาศึกษาอยู่ใน Grade 5 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และศึกษาอยู่ใน Grade 4 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และศึกษาอยู่ในระดับ Grade 3 และ Grade 6 น้อยที่สุด ระดับชั้นละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

1.3.4.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมของผู้ให้สัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนโกลบอลอินเดียนนานาชาติ เกี่ยวกับความคิดเห็นการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมนั้น พบว่า

ด้านทัศนคติต่อวิชาศิลปะ นักเรียนทุกคนมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนในชั้นเรียน สามารถทำงานกลุ่มได้ นักเรียนส่วนใหญ่ชอบปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ เพราะได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์จำนวน 14 คน ชอบวิชาศิลปะเพราะสนุกสนาน ผ่อนคลาย จำนวน 6 คน

“ชอบทำกิจกรรมในวิชาศิลปะ ชอบเรียนมาก เพราะสนุก ฉันได้ผ่อนคลาย”

“ได้คิดได้สร้างสรรค์ผลงานต่างๆ ที่เป็นของตัวเอง ชอบที่ได้ทำงานเป็นกลุ่ม นั่งกับเพื่อน ได้คุยกับเพื่อน ประึกษาได้ เพราะวิชาอื่นๆ ไม่ได้นั่งเป็นกลุ่ม”

ด้านทัศนคติในการเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย ภายในชั้นเรียนมีนักเรียนต่างเชื้อชาติมากมาย นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการเรียนรู้วัฒนธรรมของเพื่อนจะทำให้เข้าใจเพื่อนมากขึ้น จำนวน 7 คน เมื่อมีโอกาสไปเที่ยวสถานที่หรือประเทศที่มีวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้มาก็จะสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้อง จำนวน 4 คน ชื่นชอบในการร่วมกิจกรรมต่างๆที่ทางโรงเรียนจัด ทำให้ได้รู้จักกับวัฒนธรรมต่างๆมากมาย และเกิดความสนุกสนานในการร่วมกิจกรรม จำนวน 9 คน

“ที่โรงเรียนมีงานที่ทำให้รู้วัฒนธรรมอย่างอื่น ฉันชอบเวลาโรงเรียนจัด ฉันว่าสนุกสนาน ฉันกับเพื่อนจะรอวันที่โรงเรียนจะจัดงานอีก ฉันชอบอ่านที่บอร์ดกับชอบดูรูปบางเรื่องฉันก็ไม่เคยรู้จักก่อน”

ด้านสื่อการสอน นักเรียนส่วนใหญ่ชื่นชอบการสาธิตและภาพผลงานตัวอย่างมากที่สุด จำนวน 16 คน รองลงมา คือ ภาพประกอบ จำนวน 2 คน และสื่อของจริงจำนวน 2 คน เพราะสามารถจับต้องสัมผัสได้ ตามลำดับ

ด้านครูผู้สอน นักเรียนชื่นชอบครูศิลปะที่ใจดี จำนวน 8 คน ช่วยเหลือและแนะนำเมื่อเกิดปัญหาและข้อสงสัย ไม่อคติ จำนวน 10 คน นักเรียนชอบให้ครูผู้สอนสาธิตวิธีการปฏิบัติกิจกรรม จำนวน 2 คน

“ฉันคิดว่า ครูที่ฉันชอบคือ ครูที่ช่วยฉันกับเพื่อน ชอบครูที่เวลาฉันถามแล้วตอบช่วยดูว่าทำถูกหรือว่าทำผิด”

โดยสามารถสรุปข้อมูลของนักเรียนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด และความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ดังนี้

ตารางที่ 32 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=80)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	40	50.00
หญิง	40	50.00
อายุ		
5	3	3.75
6	6	7.50
8	2	2.50
9	24	30.00
10	18	22.50
11	18	22.50
12	9	11.25

ศาสนา		
พุทธ	30	37.50
ฮินดู	11	13.75
คริสต์	25	31.25
อิสลาม	2	2.50
อื่นๆ		
-ไม่มีศาสนา	12	15.00
สัญชาติ		
จีน	4	5.00
ไอรিস	1	1.25
ญี่ปุ่น	10	12.50
ฝรั่งเศส	1	1.250
มาเลเซีย	1	1.25
อเมริกัน	4	5.00
ออสเตรเลีย	7	8.75
อินเดีย	15	18.75
อังกฤษ	2	2.50
ไทย	11	13.75
ฟิลิปปินส์	4	5.00
อินโดนีเซีย	2	2.50
ศรีลังกา	1	1.25
แอฟริกาใต้	1	1.25
แคนาดา	1	1.25
เกาหลี	7	8.75
มองโกเลีย	1	1.25
อิสราเอล	1	1.25
อิหร่าน	1	1.25
นอร์เวย์	1	1.25
สวีเดน	1	1.25
ดัตช์	1	1.25
รัสเซีย	1	1.25

ปากีสถาน	1	1.25
นิวซีแลนด์	1	1.25
ระดับชั้น		
Grade 1	9	11.25
Grade 3	5	6.25
Grade 4	18	22.50
Grade 5	39	48.75
Grade 6	9	11.25

จากตารางที่ 32 สามารถสรุปข้อมูลนักเรียนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดได้ ดังนี้

เพศ

นักเรียนเป็นเพศหญิง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และเพศชาย จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 50

อายุ

อายุโดยรวมของนักเรียนมีอายุ 9 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30 มีอายุอยู่ในระหว่าง 10 ปี และ 11 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.5 นักเรียนที่มีอายุ 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.5 นักเรียนที่มีอายุ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.75 และมีอายุ 8 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

ศาสนา

ส่วนใหญ่นักเรียนนับถือศาสนาพุทธมากที่สุด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 นับถือศาสนาคริสต์ 25 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 นับถือศาสนาฮินดู 11 คน คิดเป็นร้อยละ 13.75 นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 2.5 และไม่นับถือศาสนา คิดเป็นร้อยละ 15

สัญชาติ

นักเรียนมีสัญชาติที่หลากหลาย เป็นนักเรียนที่มีสัญชาติอินเดีย ไทย ญี่ปุ่น เกาหลี จีน ไอร์ส ฝรั่งเศส มาเลเซีย อเมริกัน ออสเตรเลีย อังกฤษ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ศรีลังกา แอฟริกาใต้ แคนาดา มองโกเลีย อิสราเอล อิหร่าน นอร์เวย์ สวีเดน ดัตช์ รัสเซีย ปากีสถาน และนิวซีแลนด์ ซึ่งเป็นทั้งชาติตะวันตก และชาติตะวันออก

ระดับชั้น

นักเรียนส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ใน Grade 5 จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 48.75 รองลงมา ศึกษาอยู่ใน Grade 4 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 และศึกษาอยู่ใน Grade 1 และ Grade 6 ระดับชั้นละจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.25 และศึกษาอยู่ในระดับ Grade 3 น้อยที่สุด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 ตามลำดับ

สามารถสรุปความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ศิลปะที่ส่งเสริมความเข้าใจในพหุวัฒนธรรมได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 33 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมความเข้าใจในพหุวัฒนธรรม

โรงเรียนและระบบการศึกษา ประเด็นสำคัญ	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม				ผลสรุปการวิเคราะห์
	โรงเรียนนานาชาติ บางกอกพรินเซสแอเรีย แอนต์ เจกเคินแคร์ : ระบบอังกฤษ	โรงเรียนนานาชาติ เบิร์กสีย์ : ระบบอเมริกัน	โรงเรียนนานาชาติ สาทรใหม่ : ระบบนานาชาติ	โรงเรียนโกลบอล อินเตอร์เนชันนอล : ระบบอินเดีย	
ด้านทัศนคติต่อวิชาศิลปะ	ชอบวิชาศิลปะ รู้สึกสนุกสนาน และได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ประเภทกิจกรรมศิลปะที่ชื่นชอบ - จิตรกรรม - ประติมากรรม - ศิลปะประดิษฐ์	ชอบวิชาศิลปะ รู้สึกสนุกสนาน และมีความคิดสร้างสรรค์ สนุกสนาน และมีความภูมิใจ ประเภทกิจกรรมศิลปะที่ชื่นชอบ - จิตรกรรม - ประติมากรรม - ศิลปะประดิษฐ์	ชอบเรียนวิชาศิลปะ มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรม ภาษา และมีชีวิต ประเภทกิจกรรมศิลปะที่ชื่นชอบ - จิตรกรรม - ศิลปะประดิษฐ์	ชอบเรียนศิลปะ ปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนในชั้นเรียน สามารถรวมกลุ่มทำงานได้ ประเภทกิจกรรมศิลปะที่ชื่นชอบ - จิตรกรรม - ประติมากรรม - ศิลปะประดิษฐ์	นักเรียนทุกคนมีเจตคติที่ดีต่อกับเพื่อนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษา และมีชีวิต มีความสุขชอบในการเรียนวิชาศิลปะ เพราะทำให้รู้สึกผ่อนคลาย สนุกสนาน ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ใน การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ได้ ทำงานศิลปะร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยประเภทศิลปะที่จัดการเรียนการสอนประกอบด้วย จิตรกรรม ประติมากรรม และศิลปะประดิษฐ์เป็นหลัก
	ชอบวิชาศิลปะ รู้สึกสนุกสนาน และมีความคิดสร้างสรรค์ สนุกสนาน และมีความภูมิใจ ประเภทกิจกรรมศิลปะที่ชื่นชอบ - จิตรกรรม - ประติมากรรม - ศิลปะประดิษฐ์	ชอบวิชาศิลปะ รู้สึกสนุกสนาน และมีความคิดสร้างสรรค์ สนุกสนาน และมีความภูมิใจ ประเภทกิจกรรมศิลปะที่ชื่นชอบ - จิตรกรรม - ประติมากรรม - ศิลปะประดิษฐ์	ชอบเรียนวิชาศิลปะ มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรม ภาษา และมีชีวิต ประเภทกิจกรรมศิลปะที่ชื่นชอบ - จิตรกรรม - ศิลปะประดิษฐ์	ชอบเรียนศิลปะ ปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนในชั้นเรียน สามารถรวมกลุ่มทำงานได้ ประเภทกิจกรรมศิลปะที่ชื่นชอบ - จิตรกรรม - ประติมากรรม - ศิลปะประดิษฐ์	นักเรียนทุกคนมีเจตคติที่ดีต่อกับเพื่อนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษา และมีชีวิต มีความสุขชอบในการเรียนวิชาศิลปะ เพราะทำให้รู้สึกผ่อนคลาย สนุกสนาน ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ใน การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ได้ ทำงานศิลปะร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยประเภทศิลปะที่จัดการเรียนการสอนประกอบด้วย จิตรกรรม ประติมากรรม และศิลปะประดิษฐ์เป็นหลัก

โรงเรียนและระบบการศึกษา ประเด็นสำคัญ	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม				โรงเรียนโกลบอล อินเดียนานาชาติ : ระบบอินเดีย	ผลสรุปการวิเคราะห์
	โรงเรียนนานาชาติ บางกอกพรีพาราออร์ แอนต์ เจกเคินแตรึ : ระบบอังกฤษ	โรงเรียนนานาชาติ เบิร์ดลีย์ : ระบบอเมริกัน	โรงเรียนนานาชาติ สาทรใหม่ : ระบบนานาชาติ	โรงเรียนนานาชาติ : ระบบอินเดีย		
ด้านสื่อการสอน	<ul style="list-style-type: none"> - การสาธิต - สื่อของจริง - หุ่นจำลอง - สื่ออิเล็กทรอนิกส์ - คลิปวีดีโอ 	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อของจริง - หุ่นจำลองที่มีขนาดใหญ่ - ภาพผลงานตัวอย่าง 	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อของจริง - ภาพแสดงตัวอย่าง - สื่ออิเล็กทรอนิกส์ - การสาธิตวีธีการปฏิบัติ - กิจกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - การสาธิต - ภาพผลงานตัวอย่าง - ภาพประกอบ - สื่อของจริง 	<ul style="list-style-type: none"> - การสาธิต - ภาพผลงานตัวอย่าง - ภาพประกอบ - สื่อของจริง 	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อการสอนประกอบตัวอย่างสื่อของจริง หุ่นจำลอง ภาพผลงานตัวอย่าง สื่อวีดีโอ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการสาธิตขั้นตอนการทำงาน
ด้านครูผู้สอน	<ul style="list-style-type: none"> - มีความเป็นกันเอง - มีอารมณ์ขัน - ไม่เข้มงวดมากเกินไป - เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกกิจกรรมศิลปะที่สนใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - ใจดี - มีเหตุผล - มีอารมณ์ขัน - ไม่บังคับความคิดนักเขียน - แนะนำขณะทำกิจกรรม - ให้นักเรียนได้ร่วมเลือกหัวข้อ 	<ul style="list-style-type: none"> - ใจดี ไม่ดุ - ช่วยเหลือ แนะนำเมื่อเกิดปัญหา - ให้อิสระในการแสดงออก - ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา - ไม่บังคับเทคนิควิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ 	<ul style="list-style-type: none"> - ใจดี - ช่วยเหลือและแนะนำเมื่อเกิดปัญหาและข้อสงสัย - ไม่ลำเอียง - สาธิตวีธีการปฏิบัติ - กิจกรรมและขั้นตอนการทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ใจดี - ช่วยเหลือและแนะนำเมื่อเกิดปัญหาและข้อสงสัย - ไม่ลำเอียง - สาธิตวีธีการปฏิบัติ - กิจกรรมและขั้นตอนการทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเขียนชื่นชอบครูผู้สอนศิลปะที่ใจดี ช่วยเหลือและให้คำแนะนำขณะปฏิบัติกิจกรรม มีเหตุผล ไม่เป็นกันเอง มีอารมณ์ขัน ไม่ลำเอียงและไม่มีอคติในการจัดการเรียนการสอน
ด้านทัศนคติในการเรียนรู้ วัฒนธรรมที่หลากหลาย	<ul style="list-style-type: none"> - มีความเข้าใจและพร้อมที่จะยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม - สนใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง - ต้องการที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ๆอยู่เสมอ 	<ul style="list-style-type: none"> - วัฒนธรรมเพิ่มขึ้น - รู้จักเพื่อนมากขึ้น - ได้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ - เกี่ยวกับวัฒนธรรมของเพื่อน - ชอบฟังเรื่องเพื่อนในชั้นเรียนเล่าถึงประสบการณ์ในประเทศต่างๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - วัฒนธรรมเพิ่มขึ้น - ได้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ - เกี่ยวกับวัฒนธรรมของเพื่อน - ชอบฟังเรื่องเพื่อนในชั้นเรียนเล่าถึงประสบการณ์ในประเทศต่างๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้เรียนรู้จากเพื่อนที่ไม่มีหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา และภาษา - ชอบร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเกี่ยวกับวัฒนธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้เรียนรู้จากเพื่อนที่ไม่มีหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา และภาษา - ชอบร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเกี่ยวกับวัฒนธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตน รู้จักวัฒนธรรมมากขึ้น มีความเข้าใจและยอมรับในวัฒนธรรมหลากหลาย และมีวัฒนธรรมที่จะร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

โรงเรียนและ ระบบการ ศึกษา ประเด็นสำคัญ	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม				ผลสรุปการวิเคราะห์
	โรงเรียนนานาชาติ บางกอกพรีพาราอริ แอนต์ เซกเคินแควรี : ระบบอังกฤษ	โรงเรียนนานาชาติ เบิร์คสีย์ : ระบบอเมริกัน	โรงเรียนนานาชาติ สาทรใหม่ : ระบบนานาชาติ	โรงเรียนโกลบอล อินเดียนนานาชาติ : ระบบอินเดีย	
ด้านการเรียนรู้อิน หลากหลาย	<p>สามารถและยินดีที่จะเรียนร่วมกับเพื่อนที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม</p> <p>- นักเรียนที่สนใจแสดงความคิดเห็นและได้ศึกษาเชื่อมโยงวัฒนธรรมต่างๆ วัฒนธรรมของตนเองในการร่วมกิจกรรม</p> <p>ข้อดีของการเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย</p> <p>- ทำให้รู้จักและเข้าใจเพื่อนมากขึ้น</p> <p>- รู้จักวัฒนธรรมเพื่อนมากขึ้น</p> <p>- เข้าใจและปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับวัฒนธรรม</p>	<p>ข้อดีของการเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย</p> <p>- นำความรู้ที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้</p> <p>- เมื่อได้ไปในประเทศที่มีวัฒนธรรมนั้น จะได้ปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามวัฒนธรรมนั้นๆ</p>	<p>ข้อดีของการเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย</p> <p>- มีพื้นฐานในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่หลากหลาย</p> <p>- ได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องของวัฒนธรรม</p> <p>- เข้าใจและเข้าถึงเพื่อนได้ง่ายขึ้น เพราะรู้จักวัฒนธรรมของเพื่อน</p>	<p>ข้อดีของการเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย</p> <p>- การเรียนรู้วัฒนธรรมทำให้เข้าใจเพื่อนมากขึ้น</p> <p>- เข้าใจเพื่อนได้ง่ายขึ้น</p> <p>- เมื่อได้ไปเที่ยวสถานที่หรือประเทศที่มีวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้จะสามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง</p>	<p>ข้อดีของการเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย คือ ทำให้ได้เรียนรู้วัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น เข้าใจและเข้าถึงเพื่อนได้ง่ายขึ้น ทำให้มีพื้นฐานในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นเรื่องของวัฒนธรรม ซึ่งสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน นอกจากนั้น การเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลายจะทำให้สามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสม</p>

ตอนที่ 2 แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับ ประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ

จากผลการรวบรวมข้อมูลจากทฤษฎี เอกสาร และผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์หลักสูตร การสังเกตการจัดการเรียนการสอน การสัมภาษณ์ครูผู้สอนในวิชาศิลปศึกษา และการสัมภาษณ์นักเรียน ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ในแต่ละส่วนนั้นมาสรุปเป็นประเด็นสำคัญในการจัดการเรียนการสอนศิลปะ เพื่อเป็นโครงสร้างของแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติดังนี้

ตารางที่ 34 การเปรียบเทียบประเด็นสำคัญเพื่อเป็นโครงสร้างในการสร้างแนวทางการจัดการเรียนการสอน ศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ

ประเด็นสำคัญที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้างแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ			
<p>ประเด็นจากการวิเคราะห์หลักสูตร</p> <ul style="list-style-type: none"> - นโยบายของโรงเรียนในการจัดการศึกษา - แบบพหุวัฒนธรรม - บทบาทของโรงเรียนในการส่งเสริมพหุวัฒนธรรม - หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดี ยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมที่หลากหลาย - การจัดการกิจกรรมของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม 	<p>ประเด็นจากการสังเกต</p> <ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาบทเรียนที่บูรณาการระหว่างเนื้อหาทางศิลปะและเนื้อหาทางวัฒนธรรม - จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน - รูปแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน - สื่อการเรียนการสอน - สภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน 	<p>ประเด็นจากผู้สอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - บทบาทของผู้สอน - รูปแบบกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอน - สื่อการเรียนการสอน - การจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม - ปัจจัยอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม 	<p>ประเด็นจากภาคสัมพันธ์ศิลปะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทัศนคติต่อวิชาศิลปะ - รูปแบบกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอน - สื่อการเรียนการสอน - ลักษณะของครู - การจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม - การเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย - ปัจจัยอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

จากการเปรียบเทียบประเด็นสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นประเด็นหัวข้อสำคัญในการสร้างแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ ได้ดังนี้

- 1) นโยบายการจัดการศึกษา
- 2) หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนศิลปะ
- 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 4) ลักษณะของครูผู้สอน
- 5) สื่อการสอน
- 6) สภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน
- 7) กิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น
- 8) ปัจจัยอื่นๆที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ

1) นโยบายในการจัดการศึกษา

โรงเรียนต้องมีนโยบายในการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม เพื่อเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานในการปฏิบัติให้แก่บุคลากรภายในโรงเรียน ให้มีความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีในการอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรม มีการปรับโครงสร้างทางวัฒนธรรมและสังคมภายในโรงเรียนให้มีความเหมาะสม มีความเสมอภาคและเอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งบุคลากรทุกคนภายในโรงเรียนต้องมีส่วนร่วมทำให้เกิดสังคมพหุวัฒนธรรม กล่าวคือ ต้องคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนโดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา ไม่ขัดต่อศีลธรรมและความมั่นคงของประเทศ มีการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทัศนคติและเจตคติเชิงบวกต่อนักเรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม พร้อมทั้งจะส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอน รวมถึงการจัดกิจกรรมต่างๆภายในโรงเรียนให้ส่งเสริมการยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย ทั้งวัฒนธรรมทางวัตถุและวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ อันจะก่อให้เกิดสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความเข้าใจอันดีต่อกันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

2) หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนศิลปะศึกษาที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าใน พหุวัฒนธรรม

หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนศิลปะะนั้น มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาความรู้และทักษะทางศิลปะของผู้เรียน ควบคู่ไปกับการสอดแทรกความรู้ความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมผ่านศิลปะ มีเป้าหมายเพื่อเชื่อมโยงและบูรณาการระหว่างเนื้อหาทางศิลปะ และวัฒนธรรม และเพื่อให้มีคุณลักษณะที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคมและเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมด้วยโดยครอบคลุมทักษะในด้านต่างๆ ทั้งความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา ทักษะปฏิบัติ และคุณลักษณะนิสัยในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายของหลักสูตรตามกรอบแนวคิดในการจัดการศึกษาในด้านวิชาศิลปะศึกษาที่ระบบการศึกษาและโรงเรียนได้กำหนดมาตรฐาน เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทางศิลปะและทักษะทางศิลปะควบคู่กับเนื้อหาทางวัฒนธรรม ผ่านกระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

จุดประสงค์ในการเรียนรู้ศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม

สามารถแบ่งเป็น 3 ด้าน ทั้งด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ดังนี้

ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางศิลปะและเนื้อหาทางวัฒนธรรมต่างๆที่ได้เรียนรู้ ซึ่งสามารถที่จะแสดงออกในรูปแบบต่างๆ สามารถมองเห็นถึงความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมดังกล่าว จนสามารถผสมผสานเรื่องราวเหล่านั้น รวมเข้าเป็นเรื่องราวเดียวกัน เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ในรูปแบบของตนเอง และสามารถถ่ายทอดออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้

ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) สามารถตอบสนองสิ่งเร้าหรือวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้ใหม่ การยินยอมวัฒนธรรมนั้น จนถึงการยอมรับนับถือคุณค่าในวัฒนธรรมนั้น เกิดทัศนคติที่ดี เกิดค่านิยม และซาบซึ้งในวัฒนธรรมดังกล่าว มีคุณลักษณะที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคมและเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม สามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมได้

ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) สามารถปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ ผสมผสานทักษะที่หลากหลายเกิดเป็นผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์และแสดงออกถึงวัฒนธรรมที่หลากหลาย เป็นการประยุกต์และเชื่อมโยงวัฒนธรรมโดยไม่ได้เกิดจากการลอกเลียนแบบ เป็นการพัฒนาในด้านทักษะและวิธีการทางศิลปะ อันเกิดจากการฝึกฝนซึ่งเริ่มมาจากการจดจำขั้นตอนวิธีการ การลอกเลียน การดัดแปลงวิธีการในการปฏิบัติงาน จนสามารถแสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติ ในรูปแบบและเอกลักษณ์ของตนเอง มีความมั่นใจ สามารถปรับใช้ทักษะของตนเองในการแสดงออกได้อย่างเหมาะสม

การจัดการเรียนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมนี้ ผู้วิจัยนำเสนอแนวทางในกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 2 แนวทาง ดังนี้

1) เน้นจุดประสงค์ในการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย มีจุดประสงค์เพื่อให้ นักเรียนได้สามารถปฏิบัติกิจกรรมที่เกิดจากการผสมผสานวัฒนธรรม และประยุกต์ทักษะวิธีการทางศิลปะ สามารถสร้างสรรค์ผลงานที่ถูกต้องตามขั้นตอน เข้าใจกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานได้ ซึ่งการเน้นจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านจิตพิสัยนี้ เหมาะสำหรับการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในระยะเริ่มต้น กล่าวคือ มีการสอดแทรกกระบวนการและการสร้างแนวคิดที่มีการเชื่อมโยงวัฒนธรรมต่างๆ โดยไม่ได้เกิดจากการลอกเลียนแบบ เน้นทักษะกระบวนการและวิธีการทางศิลปะเป็นหลัก

2) เน้นจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านจิตพิสัย มีจุดประสงค์เพื่อให้ นักเรียนมีความเข้าใจ เกิดทัศนคติที่ดี เกิดค่านิยม และซาบซึ้งในวัฒนธรรม มีคุณลักษณะที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคมและเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม สามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมได้

เนื้อหาสาระการเรียนรู้ทางศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

เนื้อหาในหลักสูตรควรเป็นไปตามที่ระบบการศึกษาระดับประถมศึกษาและโรงเรียนได้กำหนด มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและบูรณาการเชื่อมโยงกับวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน ซึ่งเนื้อหาทางศิลปะนั้นมีทั้งเรื่องราวที่เกี่ยวกับหลักการทางศิลปะ และศิลปะปฏิบัติทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม ศิลปะประดิษฐ์ ภาพพิมพ์ สื่อผสม และการออกแบบ ทั้งการวาดเส้น (Drawing) โดยวัสดุที่หลากหลาย เช่น ดินสอ ดินสอสี สีชอล์ค ทรายย่น สีชอล์คน้ำมัน และถ่านชาโคล มีการระบายสี (Coloring) และการเขียนภาพ (Painting) โดยใช้สีโปสเตอร์ สีน้ำ ทรายย่น มีการสร้างสรรค์ผลงานเทคนิคภาพพิมพ์ (Printmaking) โดยใช้วัสดุต่างๆ ใช้เทคนิคที่หลากหลาย เช่น สเตนซิล (Stencil) เป็นต้น การขึ้นรูปด้วยดินเหนียว รวมถึงงานปั้น (Sculpture) และสถาปัตยกรรม (Architecture) ด้วย โดยใช้กระดาษและดินเหนียว และยังมีการสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยเทคนิคผสม (Mixed media) โดยสร้างสรรค์จากเศษผ้า กระดาษประเภทต่างๆ รูปภาพนิตยสาร ภาพถ่าย ฟอร์ด แผ่นโฟมยาง ลวด ไม้ และวัสดุเหลือใช้

3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกระบวนการในการส่งเสริมการเห็นคุณค่าใน พหุวัฒนธรรมนั้น ควรมีเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเทศกาล วันสำคัญ ประเพณี และวัฒนธรรมที่หลากหลายของนักเรียน เชื้อชาติ หรือสัญชาติด้วย เป็นการบูรณาการเนื้อหาวิชา ศิลปะและวัฒนธรรมต่างๆ ผ่านกิจกรรมในชั้นเรียน มีการกำหนดโครงสร้างของเนื้อหาวิชาศิลปะ ให้ครอบคลุมในเรื่องของความรู้และทักษะทางศิลปะ ซึ่งมีการนำหลักสูตรมาตั้งเป็นหลักแกนกลาง และเชื่อมโยงวัฒนธรรมให้บูรณาการร่วมกัน โดยต้องจัดการเรียนการสอนให้มีการสอดแทรกเนื้อหา ทางวัฒนธรรมในระหว่างการทำกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน เน้นการนำเสนอวัฒนธรรมที่ แตกต่างจากวัฒนธรรมของผู้เรียน โดยการบูรณาการร่วมกันระหว่างเนื้อหาทางวัฒนธรรมและเนื้อหา ทางศิลปะ สามารถเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ กำหนดเนื้อหาโดยเน้นให้มีการสอดแทรก ประสบการณ์ทางสังคมเข้าไปในกระบวนการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอนนั้นควรจะต้องมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สังเกตในวัฒนธรรมที่ ครูผู้สอนได้นำเสนออยู่เสมอ เข้าใจในจุดประสงค์ของการเรียนรู้และสามารถแสดงออกในมุมมองของ ตนได้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ได้เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง ระหว่างวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้ใหม่กับวัฒนธรรมตนเอง โดยต้องมีการสอดแทรกเรื่องราวทางวัฒนธรรม ในขั้นตอนการสอนทั้งขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นปฏิบัติกิจกรรม และขั้นประเมินผล การวัดผล ประเมินผลเป็นการประเมินผลที่หลากหลายทั้งจากการแสดงความคิดเห็น แสดงแนวคิดที่เกิดจากการ เชื่อมโยงความรู้และวัฒนธรรม การประเมินผลจากผลงานศิลปะ และการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน เป็นต้น

รูปแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นควรมีรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการบรรยาย เนื้อหาทางวัฒนธรรม ชี้แจงเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรม การตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ และเชื่อมโยง วัฒนธรรมต่างๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับ วัฒนธรรม อภิปราย ระดมความคิด สรุประเด็นทางวัฒนธรรม การสาธิตขั้นตอนการปฏิบัติงานทาง ศิลปะ การนำเสนอผลงานศิลปะสรุประเด็นความรู้ที่ได้มาจากการเรียนรู้และการเชื่อมโยงวัฒนธรรม และการจัดทำศศึกษาเพื่อเป็นการจัดประสบการณ์ทางวัฒนธรรมและการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยมี ลักษณะการจัดกิจกรรมที่มีทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเดี่ยว

กระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม และการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถแบ่งเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ขั้นเตรียมการสอน หรือขั้นก่อนสอน

ครูผู้สอนควรศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ข้อมูลทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วน ทำความเข้าใจโดยเฉพาะเรื่องของวิถีชีวิต ประเพณี และความเชื่อจากผู้รู้ และแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น เอกสาร หนังสือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิดีทัศน์ หรือผลงานศิลปะ เป็นต้น ทั้งเนื้อหาทางศิลปะและเนื้อหาทางวัฒนธรรม โดยศึกษาข้อมูลอย่างละเอียดในเรื่องของทักษะวิธีการ ขั้นตอนการปฏิบัติ วัสดุ อุปกรณ์ เทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ จากนั้นครูผู้สอนต้องวิเคราะห์เนื้อหาระหว่างเนื้อหาความรู้ทางศิลปะและเนื้อหาทางวัฒนธรรม เชื่อมโยงประเด็นดังกล่าว โดยต้องการเน้นการนำเสนอวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของผู้เรียน บูรณาการร่วมกันระหว่างเนื้อหาทางวัฒนธรรมและเนื้อหาทางศิลปะ สามารถเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ได้ กำหนดเนื้อหาโดยเน้นให้มีการสอดแทรกประสบการณ์ทางสังคมเข้าไปในการบวนการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับหลักสูตร และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดเนื้อหาให้มีความทันสมัยกับผู้เรียน มีความชัดเจน ไม่ซับซ้อน สามารถเข้าใจในเรื่องราวทางวัฒนธรรมได้ง่าย

จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความเป็นกลาง ไม่เกิดความอคติขณะดำเนินกิจกรรม หลังจากนั้นจึงออกใบสั่งในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับเนื้อหาที่กำหนด ซึ่งต้องคำนึงถึงลักษณะการใช้สื่อการสอน เนื้อหา และเวลาที่เหมาะสม เนื่องจากต้องมีการวิเคราะห์และประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับสื่อการจัดการเรียนการสอน ว่าสื่อการสอนประเภทใดเหมาะสมกับเนื้อหาใด เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียนหรือไม่ สื่อการสอนนี้สามารถกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้หรือไม่ และที่สำคัญที่สุด คือ ต้องมีความเป็นกลาง ไม่เอนเอียง หรือก่อให้เกิดความอคติใดๆในการเรียนรู้ แล้วดำเนินการสร้างสื่อการเรียนการสอนตามลักษณะที่ได้ออกแบบไว้ โดยสร้างให้สอดคล้องกับเนื้อหาทางวัฒนธรรมและเนื้อหาทางศิลปะ เป็นสื่อที่สามารถนำเสนอวัฒนธรรมที่ต้องการนำเสนอได้ชัดเจน ซึ่งในการเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังที่กล่าวมานี้ ควรจะต้องพิจารณาให้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีการยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมตามทฤษฎีการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Bank, 1994) ระดับที่ 3 ขึ้นไป ซึ่งสามารถแสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 35 ตารางแสดงการพัฒนาของนักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Bank,1994) ใน การร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

ระดับที่ควรพัฒนา หลังจากการจัด การเรียนการสอน	ระดับการพัฒนาของนักเรียน ตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Bank,1994)
-	ระดับที่ 1 ระดับความลุ่มหลงวัฒนธรรมตนเองและปฏิเสธวัฒนธรรมอื่น
-	ระดับที่ 2 ระดับปฏิเสธวัฒนธรรมตนเองและลุ่มหลงวัฒนธรรมอื่น
✓	ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเอง
✓	ระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น
✓	ระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม
✓	ระดับที่ 6 ระดับสะท้อนความเป็นชาติของตนและมนุษยโลก

ออกแบบสื่อการเรียนการสอน ให้มีความเป็นกลาง ในที่นี้อาจนำเสนอเรื่องราว และธงชาติของชาติต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนในชั้นเรียน ไม่เอนเอียงไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ไม่เฉพาะเจาะจงไปในชาติใดชาติหนึ่ง ให้มีความสำคัญและเสมอภาคโดยทั่วถึงกัน สื่อการเรียนนั้นครูผู้สอนสามารถเลือกให้เหมาะสมกับกิจกรรม มีความชัดเจน เช่น ธงชาติที่เป็นสื่อของจริง แผนที่โลกหรือลูกโลกจำลอง(แสดงตำแหน่งของประเทศ) แผนภาพสีของธงชาติแต่ละประเทศ (Color Code) ตัวอย่างผลงานสำเร็จ แผนภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม(สื่อกระดาษหรือสื่อดิจิทัล) เป็นต้น โดยคำนึงถึงเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีการยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมตามทฤษฎีการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม สำหรับกิจกรรมนี้สามารถส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักและเรียนรู้วัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น ทำให้เกิดการเห็นคุณค่า ยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น และสามารถแสดงออกถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยการประยุกต์ใช้สีจากธงชาติของชาติต่างๆมาเป็นแนวคิดในการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

2) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

การนำเข้าสู่บทเรียนนั้นควรมีความหลากหลาย ทั้งการเปิดวิทัศน์เพื่อแสดงวัฒนธรรมต่างๆ การตั้งคำถามเพื่อเป็นข้อสังเกตและเป็นจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้วัฒนธรรม การแสดงผลงานตัวอย่างเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหา เป็นการปูพื้นฐานและสร้างแนวความคิดให้นักเรียน และการเล่าถึงวัฒนธรรมในลักษณะเรื่องเล่า นิทานหรือความเป็นมาเป็นการนำเข้าสู่บทเรียนอย่างน่าสนใจ ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้รูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรม โดยมีการหมุนเวียนสลับสับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสม เพื่อเป็นการเพิ่มความสนใจ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้สังเกตในวัฒนธรรมที่ครูผู้สอนได้นำเสนออย่างหลากหลาย และเหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละบุคคล นักเรียนจะต้องเข้าใจในจุดประสงค์ของการนำเสนอวัฒนธรรมของครูผู้สอนและสามารถแสดงออกเกี่ยวกับวัฒนธรรมในมุมมองของตนเองได้ หากการนำเข้าสู่บทเรียนมีความน่าสนใจ จะทำให้นักเรียนเปิดใจและพร้อมที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมต่างๆ โดยไม่รู้สึกถึงการบังคับการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม

3) ชั้นสอนและปฏิบัติกิจกรรม

ในขั้นนี้ครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม มีโอกาสได้เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้ใหม่กับวัฒนธรรมตนเอง ระดมความคิดในประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรมกับเพื่อนร่วมชั้นที่แตกต่าง ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญ คือ มีหน้าที่กระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการใช้คำถาม ครูควรให้ความช่วยเหลือและอธิบายเพิ่มเติมในประเด็นที่นักเรียนเกิดความสงสัยหรือเกิดความไม่เข้าใจ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมนั้น ได้ร่วมกันระดมความคิดที่ได้จากการเรียนรู้วัฒนธรรมนั้นๆ ได้ร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกับประสบการณ์ทางสังคม เป็นการบูรณาการร่วมกันทางวัฒนธรรมและเนื้อหาทางศิลปะ ให้นักเรียนได้ประยุกต์ความรู้ทางวัฒนธรรมเข้ากับการใช้ชีวิต เชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียนเข้ากับการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ในชั้นเรียน

หลักสำคัญที่สุดที่ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงคือ ครูผู้สอนต้องนำเสนอวัฒนธรรมเพียงวัฒนธรรมเดียวก่อน เพื่อให้เห็นถึงลักษณะพิเศษหรือจุดเฉพาะของวัฒนธรรมนั้น ด้วยวิธีการต่างๆข้างต้น หลังจากนั้นจึงเชื่อมโยงประเด็นที่ได้จากการสังเกตนั้นเข้าสู่วัฒนธรรมหรือประสบการณ์ของผู้เรียน

ขณะดำเนินการเรียนการสอนมีทั้งช่วงที่ดำเนินการเรียนการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นช่วงการให้ความรู้และนำเสนอวัฒนธรรมใหม่ และดำเนินการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นให้นักเรียนได้แสดงออก ซึ่งครูผู้สอนสามารถประเมินความเข้าใจในวัฒนธรรมที่ได้นำเสนอใหม่นั้นได้ในระดับหนึ่งก่อนที่จะเข้าสู่การปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ จากการถามคำถาม ให้นักเรียนได้ชี้แจงและอธิบายประเด็นทางวัฒนธรรม

การจัดกิจกรรมศิลปะเป็นการให้นักเรียนเข้าใจในแนวคิดหลักของงาน เข้าใจถึงแก่นความรู้ ลักษณะเด่นและลักษณะพิเศษของวัฒนธรรมนั้น แล้วให้นักเรียนนำเสนอในรูปแบบของตนเอง โดยไม่ลอกเลียนแบบ ด้วยการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ทั้งการวาด การระบายสี การวาดเส้น การปั้น ประติมากรรม การแกะสลัก การปะติด การออกแบบ การประดิษฐ์ การสร้างสรรค์ภาพพิมพ์ และการคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งในระหว่างที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม

ครูผู้สอนควรให้การช่วยเหลือนักเรียนและสนับสนุนนักเรียนเมื่อต้องการความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำในขณะร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนโดยไม่มีอคติ และที่สำคัญคือ การส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีความแตกต่างทั้งด้านภาษา ศาสนา วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และประเพณี อาจจะมีการจัดกลุ่มในการเรียนโดยละเอียด เชื้อชาติ สัญชาติและศาสนา เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศของสังคมพหุวัฒนธรรม อีกทั้งหากครูคอยให้การเสริมแรงในระหว่างการเรียนรู้การสอน ชื่นชมและให้กำลังใจนักเรียนเมื่อทำงานเสร็จ ก็จะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนและทำกิจกรรมดียิ่งขึ้น

4) ชั้นวัดผลและประเมินผล

การวัดผลประเมินผลควรมีการประเมินผลที่หลากหลายทั้งจากการแสดงความคิดเห็น แสดงแนวคิดที่เกิดจากการเชื่อมโยงความรู้และวัฒนธรรม การประเมินผลจากผลงานศิลปะ และการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน โดยสามารถกำหนดเกณฑ์การประเมินผลในแต่ละเนื้อหา กิจกรรม กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาเป็นร้อยละ ประกอบด้วย

- ผลงานศิลปะ กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 60
- การอธิบายผลงาน กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 10
- การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 15
- การอภิปราย วิพากษ์ วิจาร์ณและแสดงความคิดเห็น กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ

15

สามารถอธิบายในรายละเอียดได้ดังนี้

4.1 ผลงานศิลปะ กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 60

เป็นการวัดการเรียนรู้ในด้านทักษะปฏิบัติในด้านต่างๆ ผลงานศิลปะที่ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ขึ้น ที่แสดงออกถึงความเข้าใจในศิลปะ ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ทักษะวิธีการในการสร้างสรรค์งาน และความเข้าใจในวัฒนธรรมอื่นที่แตกต่าง โดยพิจารณาจากการเชื่อมโยงความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมอื่น เข้ากับวัฒนธรรมของตนเอง ยอมรับวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้มา และสามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีเอกลักษณ์ในรูปแบบของตนเอง ไม่แสดงถึงการเลียนแบบวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง ซึ่งสามารถใช้

แบบวัดผลการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือในการประเมินผล ในประเด็น เช่น ประเด็นทางวัฒนธรรม การเชื่อมโยงวัฒนธรรม ผลงานมีเอกลักษณ์ เข้าใจในแนวคิดหลักของงาน ความคิดสร้างสรรค์ ความสวยงาม ความถูกต้อง ความเรียบร้อย ความประณีตในการทำงาน เป็นต้น

4.2 การอธิบายผลงาน กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 10

เป็นการวัดการเรียนรู้ในด้านพุทธิพิสัย เป็นการให้นักเรียนได้สรุปสิ่งที่เรียนรู้มา อธิบาย สนับสนุนผลงานศิลปะ เพื่อแสดงถึงความเข้าใจในวัฒนธรรมที่เรียนรู้ และการเชื่อมโยงวัฒนธรรม ต่างๆ โดยต้องสามารถอธิบายถึงความเหมือนและความแตกต่างของวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้ผ่าน กิจกรรมได้ พิจารณาการจากเขียนบรรยาย และการพูดบรรยายถึงความเชื่อมโยงของวัฒนธรรมนั้นๆ

4.3 การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 15

เป็นการวัดการเรียนรู้ในด้านจิตพิสัยหรือด้านทัศนคติ พิจารณาจากการทำงานร่วมกันในชั้นเรียน การทำงานเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์กันขณะร่วมกิจกรรม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แลกเปลี่ยนทักษะ เดินดูงานของเพื่อนในชั้นเรียน ปรีक्षाและ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชั้นเรียน และการชื่นชมผลงานของเพื่อนในชั้นเรียนด้วย ซึ่งสามารถประเมินได้จากการสังเกตพฤติกรรมที่แสดง ถึงการยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมจากการสังเกตการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน

4.4 การอภิปราย วิพากษ์ วิจาร์ณ และแสดงความคิดเห็น กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 15

เป็นการแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อวัฒนธรรมนั้นๆ เป็นการวิเคราะห์ และรายงานตนเองในลักษณะความรู้สึกเชิงบวกต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างจากของตนเอง เช่น ชื่นชมใน วัฒนธรรมและผลงานศิลปะของวัฒนธรรมอื่น หรือ เพื่อนที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของวัฒนธรรม ประเพณี เชื้อชาติ ภาษา และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ สนใจในวัฒนธรรมอื่นที่ไม่ใช่วัฒนธรรมของตนเอง รวมถึงการมีความกระรือรือร้นที่จะรับฟังและยอมรับวัฒนธรรมที่แตกต่างด้วย ซึ่งสามารถเป็นการวัด การเรียนรู้ในด้านพุทธิพิสัยและในด้านจิตพิสัยได้อีกด้วย

วิธีการในการวัดประเมินผลดังกล่าวนี้ สามารถพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสมกับ กระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมและการจัดการเรียนรู้ พิจารณาเลือกวิธีที่ เหมาะสมที่สุด และประเมินผลตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ตามเกณฑ์และมาตรฐานการเรียนรู้ สามารถปรับเปลี่ยนเกณฑ์ในการประเมินให้มีน้ำหนักที่เหมาะสมกับกิจกรรม โดยผลการประเมินนั้น ต้องเชื่อมโยงกับสิ่งที่นักเรียนจะได้รับจากกระบวนการจัดการเรียนการสอน คือ นักเรียนสามารถ พัฒนาตามระดับขั้นของการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งต้องอยู่ในระดับที่ 3 ขึ้นไป ดังที่กำหนดไว้ในพิจารณาเลือกกิจกรรมในชั้นก่อนสอนหรือขั้นเตรียมการสอน

4) ลักษณะของครูผู้สอน

ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนที่สำคัญ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันขณะร่วมกิจกรรม มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องยอมรับแนวคิดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม มีความรู้ และเจตคติที่ดีในความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ลักษณะบุคลิกภาพและลักษณะภายนอกของครูผู้สอน ต้องมีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือ แต่งกายสะอาด เรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ ใช้ภาษาในการสื่อสารที่เรียบง่าย สามารถเข้าใจได้ง่าย กิริยามารยาทสุภาพ อ่อนโยน พุดจาไพเราะ มีอารมณ์ขัน ให้ความช่วยเหลือ เอาใจใส่ และส่งเสริมให้นักเรียนแสดงออกอย่างสร้างสรรค์อย่างเสมอภาค

ในส่วนการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนต้องทำความเข้าใจกับหลักสูตร และเนื้อหาบทเรียน อันประกอบด้วยเนื้อหาทฤษฎีและเนื้อหาทางวัฒนธรรม ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน กระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการใช้คำถาม ให้ประยุกต์ความรู้ทางวัฒนธรรมเข้ากับการใช้ชีวิต เน้นให้นักเรียนมีการสร้างความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในชั้นเรียนในเรื่องราวที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจซึ่งกันและกัน ยอมรับในความแตกต่างซึ่งกันและกัน ให้คำแนะนำและการช่วยเหลือโดยไม่มีอคติ ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ต้องมีความเป็นกลางในการสื่อสารและจัดการเรียนการสอน

ครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม สามารถส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวัฒนธรรมที่ครูผู้สอนนำเสนอ เนื่องจากหากนักเรียนมีเจตคติและทัศนคติที่ดีต่อครูผู้สอน ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมด้วยเช่นกัน และหากมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ดีก็จะส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาความเข้าใจในพหุวัฒนธรรมได้ดีด้วย ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า กระบวนการส่งเสริมความเข้าใจในพหุวัฒนธรรมและการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมนั้นจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเป็นหลัก และองค์ประกอบต่างๆสนับสนุนด้วย

5) สื่อการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ควรใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีรูปแบบที่หลากหลายน่าสนใจ เช่น ภาพตัวอย่างผลงานศิลปะที่แสดงถึงวัฒนธรรมที่ต้องการนำเสนอ สื่อของจริงและหุ่นจำลองที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรม สื่อ

อิเล็กทรอนิกส์ สื่อคอมพิวเตอร์ และวัสดุอุปกรณ์ในการสาธิตขั้นตอนวิธีการ เป็นต้น ซึ่งสื่อการเรียนการสอนจะต้องแสดงถึงความเป็นกลาง ไม่มีอคติในการนำเสนอ และไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง สามารถแสดงออกถึงวัฒนธรรมที่ต้องการนำเสนอได้อย่างชัดเจน มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน โดยสามารถเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับรูปแบบกิจกรรมขั้นตอนการสอน เหมาะสมกับวัย พัฒนาการ ระดับชั้น และประสบการณ์ของผู้เรียน

ตัวอย่างสื่อการเรียนการสอนหลักที่ใช้ในกระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

1) กระดานหรือบอร์ดแสดงรูปภาพและข้อความ

เป็นพื้นที่แสดงข้อความ แสดงรูปภาพที่แสดงถึงวัฒนธรรมที่ต้องการนำเสนอ เป็นพื้นที่สนับสนุนการสาธิตเทคนิค วิธี และขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม สามารถแก้ไข เปลี่ยนข้อความหรือรูปภาพนั้นได้ง่าย เป็นพื้นที่บันทึกความคิดเห็น การระดมความคิดของนักเรียน และประเด็นต่างๆทางวัฒนธรรม สามารถใช้ได้ในทุกขั้นตอนการสอน

2) แผนภาพ หรือ โปสเตอร์

ภาพแสดงความรู้ หรือสิ่งที่ต้องการจะให้นักเรียนเรียนรู้ ทั้งแสดงเนื้อหา วิธีการทางศิลปะหรือเรื่องราวทางวัฒนธรรม มักมีขนาดที่ใหญ่เหมาะสมกับระยะการมองเห็น เป็นสิ่งที่แสดงเนื้อหาที่เข้าใจง่าย น่าสนใจ เช่น ภาพตัวอย่างผลงานที่แสดงถึงวัฒนธรรม ภาพผลงานของศิลปิน ภาพแสดงขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ ภาพอินโฟกราฟิกสำหรับสรุปบทเรียนและเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ซับซ้อนให้สามารถเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น ภาพวัฒนธรรมที่หลากหลายและน่าสนใจ เป็นต้น สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจในวัฒนธรรมที่ต้องการจะนำเสนอได้ดียิ่งขึ้น และเกิดความสุนทรีย์ในการเรียนรู้ด้วย

3) แผ่นวีดิทัศน์ การ์ตูน หรือ คลิปวิดีโอ

สื่อภาพและเสียงที่มีการเคลื่อนไหว เป็นสื่อที่จะแสดงถึงวัฒนธรรม ประเพณีได้ชัดเจนที่สุด เนื่องจากนักเรียนจะสามารถเห็นภาพรวมต่างๆเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีเหล่านั้น ทำให้สร้างความสนใจจากนักเรียนได้ดีกว่าสื่อประเภทอื่นๆ การเลือกใช้สื่อประเภทนี้ต้องมีการคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัย พัฒนาการ และประสบการณ์ของผู้เรียนด้วย และที่สำคัญต้องไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง หรือ ก่อให้เกิดความอคติด้วย

สื่อประเภทนี้มีความน่าสนใจ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี เหมาะกับนักเรียนในชั้นประถมศึกษา เนื่องจากสามารถอธิบายรายละเอียดเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอได้ครบถ้วน มีทั้งภาพและเสียง มีการเคลื่อนไหว และยังสามารถทำให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่นอีกด้วย นับเป็นสื่อที่ช่วยในการคุมชั้นเรียนและจัดการชั้นเรียนได้อีกวิธีหนึ่ง แต่ต้องมีการใช้ควบคู่กับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น เครื่องเล่นวีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ เครื่องเสียง เป็นต้น ซึ่งอาจมีการใช้ควบคู่ไปกับสัญญาณอินเทอร์เน็ตด้วย ฉะนั้นสื่อประเภทนี้จึงมีข้อจำกัดในเรื่องของเทคโนโลยี

4) แบบจำลอง หรือ หุ่นจำลอง

มีลักษณะ 3 มิติ ที่แสดงถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม เช่น แบบจำลองผลงานศิลปะ แบบจำลองงานหัตถกรรมพื้นถิ่นของชนเผ่า ซึ่งของจริงอาจมีราคาสูง เป็นต้น สื่อ 3 มิตินี้ นักเรียนสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน สามารถแสดงรายละเอียดทางวัฒนธรรมที่ต้องการนำเสนอได้ดี ควรมีน้ำหนักเบา เพื่อให้เกิดความปลอดภัย ไม่ก่อให้เกิดอันตรายในขณะใช้งานและจัดการเรียนการสอน แต่สื่อการสอนประเภทนี้ต้องใช้พื้นที่ในการจัดเก็บ ฉะนั้นจึงควรคำนึงถึงพื้นที่ในการจัดเก็บด้วย

5) ของจริงและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสาธิต

เป็นสื่อที่นำเสนอถึงวัฒนธรรมต่างๆ ได้ชัดเจน เนื่องจากเป็นสื่อที่จะใช้ในการสาธิตผลงาน หรือสิ่งที่แสดงถึงวัฒนธรรมนั้นโดยตรง โดยที่ไม่มีอุปกรณ์ใดสามารถใช้แทนได้ เช่น ผลงานศิลปะ ธงชาติ ผ้าทอของชาวพื้นเมือง เครื่องจักสานของวัฒนธรรมชนเผ่า รวมถึงอุปกรณ์ที่แสดงถึง วัฒนธรรม ทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงโดยตรง กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ได้ดี มักเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในทุกกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะ เนื่องจากนักเรียนเข้าใจ ได้ง่าย สามารถแสดงขั้นตอนในเรื่องทักษะวิธีการทางศิลปะได้ สื่อประเภทนี้สามารถแสดงให้เห็น รายละเอียดได้ชัดเจน สามารถใช้ได้ในทุกขั้นตอนการสอน เหมาะสำหรับการสอนแบบบรรยาย การแสดงตัวอย่าง และการสาธิต แต่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสม ขนาด และน้ำหนักของสื่อชนิดนี้ ด้วย สื่อชนิดนี้ต้องใช้เวลาในการเตรียมค่อนข้างมาก

นอกจากนี้สื่อประเภทวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสาธิตนั้น ยังรวมถึงวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการ แสดงขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมทางศิลปะต่างๆ ด้วย เช่น ดินสอ ยางลบ พู่กัน สีน้ำ สีอะคริลิก กระดาษร้อยปอนด์ กล้องกระดาษ ลวด ดินเหนียว เป็นต้น

6) สภาพแวดล้อมในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

สภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนควรมีการจัดบรรยากาศภายในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการยอมรับ ในความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีพื้นที่หรือป้ายนิเทศจัดแสดงผลงานศิลปะของนักเรียนที่แสดงถึง วัฒนธรรมและเชื้อชาติของนักเรียนอย่างชัดเจน มีการจัดพื้นที่การทำงานเป็นกลุ่มในความ หลากหลายทางวัฒนธรรม มีชั้นวางสำหรับแสดงผลงานของนักเรียน ควรมีการจัดสรรพื้นที่ในการ แสดงงานให้เป็นสัดส่วน มองเห็นได้ชัดเจน และผลงานต้องมีความหลากหลายในแต่ละประเภท เพื่อสร้างความตื่นตาตื่นใจให้นักเรียน สร้างความภาคภูมิใจให้นักเรียนหากผลงานของตนได้มี ส่วนร่วมในการจัดแสดง และเป็นพื้นที่การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้วยตนเอง นำไปสู่การยอมรับใน วัฒนธรรมตนเอง วัฒนธรรมของผู้อื่น และเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมที่หลากหลายด้วย

นอกจากการจัดแสดงผลงานและการตกแต่งภายในชั้นเรียนแล้ว ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกชั้นเรียนและบริเวณโรงเรียนด้วย ทั้งบริเวณทางเดินระหว่างอาคาร โถงอาคาร บันไดทางขึ้น เพดาน ผนังห้อง หรือแม้กระทั่งพื้นทางเดินก็สามารถจัดแสดงผลงาน หรือป้ายนิเทศต่างๆได้ โดยเน้นการส่งเสริมให้เอื้อต่อความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และสามารถบูรณาการร่วมกับวิชาอื่นได้ และมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการ จัดป้ายนิเทศ จะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่จัดแสดง และมีความภาคภูมิใจ เนื่องจากได้มีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของงาน เรียนรู้การทำงานร่วมกันนอกชั้นเรียนในสังคมพหุวัฒนธรรม นอกจากนี้การจัดแสดงงานนอกชั้นเรียนในบริเวณโรงเรียนยังเป็นการแสดงศักยภาพของนักเรียนผู้สหายตาของผู้ปกครอง ผู้เยี่ยมชมโรงเรียน และผู้ที่พบเห็นได้ทราบถึงกิจกรรมการเรียนการสอน ความสามารถของนักเรียน พัฒนาการของนักเรียน รวมถึงเป็นพื้นที่ในการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของนักเรียนนอกห้องเรียนอีกด้วย

7) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

ควรมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของผู้เรียนในโรงเรียนและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่น่าสนใจ รวมถึงวันสำคัญต่างๆของหลากหลายชาติ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และยอมรับในวัฒนธรรมที่หลากหลาย ควรมีการจัดทัศนศึกษาออกสถานที่ เพื่อเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์โดยตรง กิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมของโรงเรียนต้องเอื้อต่อการเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน พัฒนาทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อเชื้อชาติและวัฒนธรรมของผู้อื่น ยอมรับและใช้วัฒนธรรมเป็นแรงจูงใจเกื้อหนุนในการให้ความสำคัญกับผู้อื่น ได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีความหลากหลายและแตกต่างจากตนเอง ซึ่งทางโรงเรียนสามารถขอความร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานต่างๆในการจัดกิจกรรมได้

กิจกรรมพื้นฐานต่างๆที่ทางโรงเรียนควรมีการจัดให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการยอมรับ ภูมิใจ และเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม สามารถแบ่งได้ดังนี้

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนา

- วันวิสาขบูชา

กิจกรรมการตักบาตรทำบุญ และเวียนเทียน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความสำคัญทางศาสนา วันสำคัญทางศาสนา และความเป็นมาของวันวิสาขบูชา โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และมีการใช้ศิลปะในการส่งเสริมการเรียนรู้และเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมทั้งการจัดป้ายนิทรรศการ การประดิษฐ์ดอกไม้ธูปเทียนในการเวียนเทียน และการตกแต่งสถานที่

- กิจกรรมหล่อเทียนพรรษาในวันเข้าพรรษา

กิจกรรมที่ส่งเสริมและสืบสานวัฒนธรรมไทยในการร่วมกันหล่อเทียนพรรษา มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ร่วมหล่อเทียนพรรษา เข้าใจในวัฒนธรรม ประเพณีและวันสำคัญของศาสนาพุทธ รวมถึงการปฏิบัติตน

- การจัดกิจกรรมทำบุญตักบาตร ในทุกสัปดาห์หรือทุกเดือน

กิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตักบาตรทำบุญในทุกสัปดาห์หรือทุกเดือน ตามที่โรงเรียนกำหนด เพื่อเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีไทยในการปฏิบัติตนในกิจกรรมทางศาสนาพุทธ

- วันคริสต์มาส (Christmas)

กิจกรรมการตกแต่งสถานที่ การแสดงละครของนักเรียน การจัดทำฉากและเวทีสำหรับการแสดง จัดนิทรรศการและบอร์ดประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวันคริสต์มาส การแจกของขวัญและของขวัญ เป็นต้น

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญของชาติและวันสำคัญทางวัฒนธรรมและประเพณี

- วันปีใหม่ไทยหรือวันสงกรานต์ (Thai New Year)

กิจกรรมที่ส่งเสริมการสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยและประเพณีไทย ปลูกฝังความกตัญญู กตเวทิต่อผู้มีพระคุณ มีกิจกรรมสรงน้ำพระ รดน้ำขอพรผู้ใหญ่ การแสดงและการละเล่นของนักเรียน การเล่นน้ำวันสงกรานต์ และการแต่งกายด้วยชุดไทย

- กิจกรรมภาษาและวัฒนธรรม (Language and Cultural Activity)

กิจกรรมที่แสดงถึงภาษาและวัฒนธรรมที่หลากหลาย วัฒนธรรมสากลและวัฒนธรรมที่หลากหลายของนักเรียนภายในโรงเรียน มีการจัดบอร์ดหรือป้ายนิเทศในการให้ความรู้

- วันภาษาไทยแห่งชาติ และวันสุนทรภู่

กิจกรรมที่ส่งเสริม สืบสาน และอนุรักษ์ภาษาไทย มีการจัดกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับภาษาไทย ทั้งการประกวดการเขียนเรียงความ การแต่งคำประพันธ์ และการประกวดวาดภาพระบายสีและการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่แสดงถึงความเป็นไทย

- วันตรุษจีน (Chinese New Year)

กิจกรรมปีใหม่ขงจีน มีการจัดการแสดงของนักเรียน การแต่งกายตามแบบและประเพณีของจีน มีการประดิษฐ์สิ่งของจากเศษวัสดุเหลือใช้เพื่อนำมาตกแต่งสถานที่ การปฏิบัติตามประเพณีและความเชื่อของจีน ร่วมกันใส่เสื้อสีแดง เป็นการให้นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมของชนชาติจีน

- วันลอยกระทง

มีการแต่งกายด้วยชุดที่แสดงถึงเอกลักษณ์ไทย และร่วมเดินขบวนพาเรด มีการแสดงดนตรีและนาฏศิลป์ไทยของนักเรียน นักเรียนได้ประดิษฐ์กระทงจากวัสดุธรรมชาติ และลอยกระทงร่วมกันที่โรงเรียน เป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณีของไทย

- วันครูและกิจกรรมไหว้ครู

กิจกรรมที่ระลึกถึงพระคุณของครูบาอาจารย์ผู้อบรมสั่งสอน มีพิธีไหว้ครู และกิจกรรมไหว้ครู โดยนักเรียนนำพานไหว้ครูที่ร่วมกันสร้างสรรค์มาแสดงความกตัญญูต่อครูอาจารย์ ปลุกฝังความเป็นไทยและความกตัญญูรู้คุณ

- วันแม่ (Mother's Day)

กิจกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูต่อบิดา มารดา ผู้มีพระคุณ ซึ่งความกตัญญูเป็นคุณธรรมของชาติไทย มีการแสดงของนักเรียน และการจัดบอร์ดนิทรรศการแสดงความรู้ และนิทรรศการศิลปะ

- วันพ่อ (Father's Day / King Rama9's Birthday)

กิจกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูต่อบิดา ซึ่งความกตัญญูเป็นคุณธรรมของชาติไทย และเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ในหลวงของปวงชนชาวไทย มีการแสดงของนักเรียน และการจัดบอร์ดนิทรรศการแสดงความรู้

- วันฮาโลวีน (Halloween Day Celebration)

มีการจัดบอร์ดหรือป้ายนิเทศในการแสดงถึงความเป็นมาของวันฮาโลวีน มีกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่เกี่ยวข้องกับวันฮาโลวีน มีการแจกขนมและอาหารสำหรับนักเรียน พร้อมตกแต่งสถานที่ให้เข้ากับบรรยากาศ ให้นักเรียนสามารถร่วมแต่งกายเป็นผีตามความสนใจของนักเรียน

- International Day

กิจกรรมที่แสดงถึงความเป็นนานาชาติ ความหลากหลายของชาติ แสดงถึงความเป็นพหุวัฒนธรรมในสังคมและชุมชน มีการจัดกิจกรรม ชุมเกมส์ ชุมอาหารประจำชาติ การแต่งกายประจำชาติ การจัดนิทรรศการแสดงข้อมูลให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นชาติ การจัดกิจกรรมศิลปะของแต่ละชาติให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม

การจัดกิจกรรมต่างๆภายในโรงเรียน ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์โดยตรง หากแต่ละกลุ่มสาระและรายวิชา มีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน สอดคล้องกับกิจกรรม มีหัวข้อในการสอนเดียวกันในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน มีการบูรณาการร่วมกันในหลากหลายวิชา จะเป็นผืนที่กำลังและความร่วมมือในการส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมต่างๆ มีทั้งวัฒนธรรมทางวัตถุ

ได้แก่ ผลงานศิลปะ สิ่งประดิษฐ์ เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ซึ่งเป็นสิ่งที่จับต้องได้ มีเรื่องราวที่แสดงถึง วัฒนธรรม และวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ ได้แก่ การส่งเสริมให้เรียนรู้การปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียม ประเพณี นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆทุกกิจกรรม และยังต้อง ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเหล่านั้นอีกด้วย เพื่อเป็นการส่งเสริมและวางรากฐาน ความรู้และเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมนั้นๆให้แก่ นักเรียนด้วย

8) ปัจจัยอื่นๆที่ช่วยส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

นอกจากโรงเรียนจะมีต้องมีนโยบายเกี่ยวกับการสนับสนุนความแตกต่างทางวัฒนธรรม หลักสูตรที่ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมที่หลากหลาย การจัดการเรียนการสอนและ กระบวนการที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม มีสื่อการสอนที่ดี มีการจัดสภาพแวดล้อม ภายในชั้นเรียน ภายนอกชั้นเรียนและในบริเวณโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรมแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นๆที่ช่วยส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมด้วย เช่น บุคลากร ผู้ปกครองและครอบครัว เนื่องจากมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมในบริบททาง วัฒนธรรม

บุคลากรภายในโรงเรียนก็มีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่ดีของนักเรียนเช่นกัน การปฏิบัติตนให้มีความเข้าใจในพหุวัฒนธรรม รวมถึงการจ้างบุคลากรภายในโรงเรียนที่แสดงถึงความ หลากหลาย ไม่แบ่งแยกในเชื้อชาติ ศาสนา ซึ่งจะเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงนโยบายของโรงเรียนในมุมมอง พหุวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดีอีกด้วย เพราะโรงเรียนนับเป็นสิ่งคัมพหุวัฒนธรรมขนาดย่อมที่จะเป็น สิ่งคัมแห่งการเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลายของนักเรียน

ครอบครัว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการ เห็นคุณค่านั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากครอบครัวมีส่วนช่วยเตรียมความพร้อมในเรื่องวัฒนธรรม ของนักเรียน เมื่อครอบครัวเปิดในเรื่องวัฒนธรรม ก็จะส่งผลให้นักเรียนสามารถที่จะเรียนรู้วัฒนธรรม ใหม่ที่ดีขึ้น มีเจตคติที่ดีในการยอมรับและเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม หากครอบครัวเป็นครอบครัวที่ ปิดกั้นทางการเรียนรู้วัฒนธรรมหรือขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยึดมั่นในวัฒนธรรมของตนและปฏิเสธ วัฒนธรรมอื่น ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติทางลบต่อการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้วย

แนวทางในการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ศิลปะที่ต้องการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ เพื่อให้นักเรียนเกิดการยอมรับและเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม จนเห็นคุณค่าใน

พหุวัฒนธรรมผ่านการจัดการเรียนการสอนในวิชาศิลปะ อันจะส่งผลให้บุคคลนั้นสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างมีความสุข

2.1 สรุปผลการตรวจสอบและประเมินรับรองแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2.1.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน มีรายละเอียดแบ่งเป็น 8 ด้าน ประกอบด้วย

1) นโยบายการจัดการศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดสอดคล้องกันทุกท่าน มีนโยบายในการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม นโยบายเป็นกรอบแนวคิดคิดพื้นฐานในการปฏิบัติให้แก่บุคลากรภายในโรงเรียนให้มีความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีในการอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรม มีการปรับโครงสร้างทางวัฒนธรรมและสังคมภายในโรงเรียนให้มีความเหมาะสม มีการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนโดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา ไม่ขัดต่อศีลธรรมและความมั่นคงของประเทศ มีการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทัศนคติและเจตคติเชิงบวกต่อนักเรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม และมีความพร้อมที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการจัดกิจกรรมต่างๆภายในโรงเรียนให้ส่งเสริมการยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย มีค่าเฉลี่ยความเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{x} = 5$) และ (S.D. = 0.00)

2) หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาที่สอดคล้องกัน ดังนี้ มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาความรู้และทักษะทางศิลปะของผู้เรียน ควบคู่ไปกับการสอดแทรกความรู้ความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมผ่านศิลปะ มีเป้าหมายเพื่อเชื่อมโยงและบูรณาการระหว่างเนื้อหาทางศิลปะและวัฒนธรรม เนื้อหาครอบคลุมทักษะในด้านต่างๆทั้งความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาศิลปะ ทักษะปฏิบัติ และคุณลักษณะในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน มีคุณลักษณะที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคมและเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม สามารถทำงานกลุ่มกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมได้ ด้านทักษะพิสัย สามารถปฏิบัติกิจกรรมศิลปะผสมผสานทักษะที่หลากหลายเกิดเป็นผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์

และแสดงออกถึงวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 5$) หลักสูตรจะต้องช่วยส่งเสริมและพัฒนาเนื้อหาทางศิลปะเป็นหลัก และเนื้อหาทางวัฒนธรรมเป็นรอง ผ่านกระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม มีจุดประสงค์ในการเรียนรู้ศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม แบ่งเป็น 3 ด้าน ทั้งด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย เนื้อหาเกี่ยวข้องกับศิลปะและบูรณาการเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน และเนื้อหาทางศิลปะเกี่ยวกับหลักการทางศิลปะ ศิลปะปฏิบัติทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม ศิลปะประดิษฐ์ ภาพพิมพ์ และการออกแบบ มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น ($\bar{x} = 4.66$) และสามารถวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในด้านหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$) และ ($S.D. = 0.56$)

3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นในประเด็นของ ชั้นเตรียมการสอนหรือชั้นสอน ครูผู้สอนควรศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ได้กำหนดไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วน การจัดทำและออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความเป็นกลาง ไม่เกิดความอคติขณะดำเนินกิจกรรม ออกแบบสื่อในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาที่กำหนด สื่อสามารถนำเสนอวัฒนธรรมที่ต้องการนำเสนอได้ชัดเจน การนำเข้าสู่บทเรียนควรมีความหลากหลาย ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้รูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรม เพื่อเป็นการเพิ่มความสนใจ กระตุ้นให้นักเรียนได้สังเกตในวัฒนธรรมที่ครูผู้สอนได้นำเสนออย่างหลากหลาย และครูผู้สอนควรให้การช่วยเหลือนักเรียนและสนับสนุนนักเรียน เมื่อต้องการความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำขณะร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนโดยไม่มีอคติ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{x} = 5$) ในประเด็นรองลงมา คือ การมีเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเทศกาล วันสำคัญ ประเพณี และวัฒนธรรมที่หลากหลาย บูรณาการเนื้อหาวิชาศิลปะและวัฒนธรรมต่างๆ ผ่านกิจกรรมในชั้นเรียน กำหนดเนื้อหาโดยเน้นให้มีการสอดแทรกประสบการณ์ทางสังคมเข้าไปในกระบวนการจัดการเรียนรู้ พิจารณาให้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีการยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมตามทฤษฎีการพัฒนาการเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Bank, 1994) ระดับที่ 3 ขึ้นไป ครูผู้สอนต้องนำเสนอวัฒนธรรมเดียวกัน เพื่อให้นักเรียนเห็นถึงลักษณะที่สำคัญของวัฒนธรรมนั้น ให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดหลักของงานแล้วนำเสนอในรูปแบบของตนเอง มีการประเมินผลที่หลากหลายทั้งจากการแสดงความคิดเห็น แสดงแนวคิดที่เกิดจากการเชื่อมโยงความรู้และวัฒนธรรม การประเมินผลจากผลงานศิลปะ และการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน โดยพิจารณาเลือกใช้วิธีการประเมินให้เหมาะสมกับกระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าใน

พหุวัฒนธรรมและการจัดการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นรองลงมา ($\bar{x} = 4.66$) ดังนั้นสามารถวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.74$) และ (S.D. = 0.48)

4) ลักษณะของผู้สอน

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นในประเด็นของลักษณะของครูผู้สอนในเรื่องของครูผู้สอนต้องส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจซึ่งกันและกัน ครูผู้สอนต้องให้คำแนะนำและช่วยเหลือโดยไม่มีอคติ โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 5$) และในประเด็นรองลงมา คือ ครูผู้สอนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอน ต้องยอมรับแนวคิดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม มีความรู้ และเจตคติที่ดีในความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือ แต่งกายสะอาด เรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ ให้คำแนะนำและการช่วยเหลือโดยไม่มีอคติ ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน กระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการใช้คำถาม และแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ($\bar{x} = 4.66$) ดังนั้นผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้านลักษณะของครูผู้สอนในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.75$) และ (S.D. = 0.48)

5) สื่อการสอน

สื่อการเรียนการสอนจะต้องแสดงถึงความเป็นกลาง ไม่มีอคติในการนำเสนอ และไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับรูปแบบกิจกรรม ขั้นตอนการสอน เหมาะสมกับวัย พัฒนาการ ระดับชั้น และประสบการณ์ของผู้เรียน สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจในวัฒนธรรมที่ต้องการจะนำเสนอได้ดียิ่งขึ้น และเกิดความสุนทรีย์ในการเรียนรู้ สื่อการสอนสามารถอธิบายรายละเอียดเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอได้ครบถ้วน และสื่อการสอนทำให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงโดยตรงและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกัน ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้านสื่อการสอนในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$) และ (S.D. = 0.56)

6) สภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

มีพื้นที่หรือป้ายนิเทศจัดแสดงผลงานศิลปะของนักเรียนที่แสดงถึงวัฒนธรรมและเชื้อชาติของนักเรียนอย่างชัดเจน การจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนและบริเวณโรงเรียน สามารถจัดได้ทั้งบริเวณทางเดินระหว่างอาคาร โถงอาคาร บันไดทางขึ้น เพดาน ผนังห้อง หรือแม้กระทั่งพื้นทางเดินก็

สามารถจัดแสดงผลงาน หรือป้ายนิเทศต่างๆได้ เป็นพื้นที่การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้วยตนเอง นำไปสู่การยอมรับในวัฒนธรรมตนเอง วัฒนธรรมของผู้อื่น ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในด้านสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด คือ ($\bar{x} = 4.66$) และ (S.D. = 0.56)

7) กิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

ประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{x} = 5$) คือ โรงเรียนควรมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญของชาติและวันสำคัญทางวัฒนธรรมและประเพณี เป็นกิจกรรมพื้นฐานที่ทางโรงเรียนควรมีการจัดให้เกิดขึ้น และกิจกรรมของโรงเรียนต้องเอื้อต่อการเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน พัฒนาทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อเชื้อชาติและวัฒนธรรมของผู้อื่น รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของผู้เรียนในโรงเรียนและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่น่าสนใจ โรงเรียนควรมีการจัดทัศนศึกษาออกสถานที่ เพื่อเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ ($\bar{x} = 4.66$) ดังนั้นผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.76$) และ (S.D. = 0.42)

8) ปัจจัยอื่นๆที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

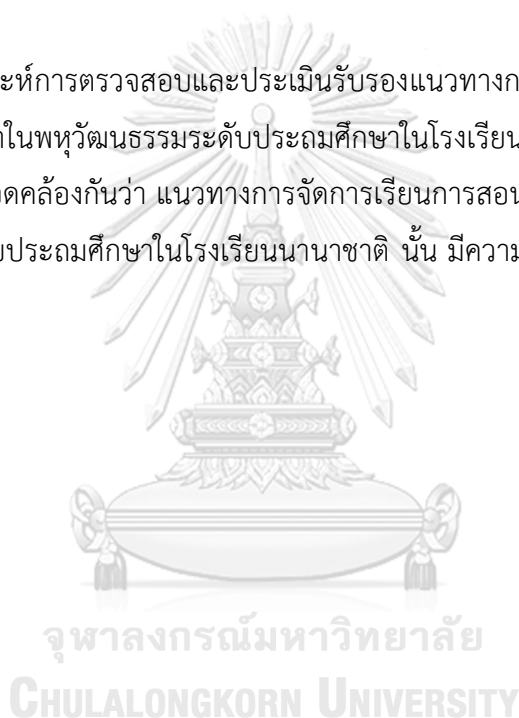
ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในแต่ละประเด็น ได้แก่ บุคลากร ผู้ปกครองและครอบครัว มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมในบริบททางวัฒนธรรมของนักเรียน โรงเรียนเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมขนาดย่อมที่จะเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลายของนักเรียน ครอบครัวมีส่วนช่วยเตรียมความพร้อมเรื่องของวัฒนธรรมของนักเรียน ครอบครัวที่ส่งเสริมในเรื่องของวัฒนธรรมจะส่งผลให้นักเรียนสามารถที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมที่ดีขึ้น มีเจตคติที่ดีในการยอมรับและเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม และการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมจะส่งผลให้บุคคลนั้นสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างมีความสุข ดังนั้นค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านปัจจัยอื่นๆที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{x} = 5.00$) และ (S.D. = 0.00)

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะในส่วนของขั้นประเมินผลการสอน โดยเสนอให้เพิ่มอัตราส่วนของการอธิบายผลงานและการวิพากษ์ผลงาน เนื่องจากเป็นสิ่งที่วัดความรู้ความเข้าใจของนักเรียนได้อย่างดี สำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรมและศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม

2.1.2 ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบและประเมินรับรองแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบและประเมินรับรองแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ นั้น มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะ ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากองค์กรต่างประเทศ (Overseas Accredited International School List 2016) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และเป็นโรงเรียนที่ให้ความร่วมมือและอนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูล ซึ่งในครั้งนี้มีจำนวน 4 โรงเรียนจากระบบการศึกษาหลักของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย 4 ระบบ ประกอบด้วย ระบบอเมริกัน ระบบอังกฤษ ระบบนานาชาติ และระบบอื่นๆ ได้แก่ โรงเรียนนานาชาติบางกอก พิธีแพรธาธรี แอนด์ เซกเคินแดรี (Bangkok International Preparatory and Secondary School) จากระบบอังกฤษ โรงเรียนนานาชาติเบิร์คลีย์ (Berkeley International School) จากระบบอเมริกัน โรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่ (New Sathorn International School) จากระบบนานาชาติ และโรงเรียนโกลบอลอินเดียนานาชาติ (Global Indian International School) จากระบบอื่นๆ โดยผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียน คือ ครูผู้สอนในวิชาศิลปะระดับชั้นประถมศึกษา และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึกหลักสูตรศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้บันทึกหลักสูตรศิลปศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน ระบบการศึกษา ปรัชญา พันธกิจ และรายละเอียดของหลักสูตร
2. แบบสังเกตการณ์การเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ ในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้บันทึกสิ่งที่ได้จากการสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา ซึ่งเป็นการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม
3. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ ใช้ในการสัมภาษณ์หลังการทำการสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอนวิชาศิลปศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม และการส่งเสริมพหุวัฒนธรรมภายในโรงเรียน
4. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนในวิชาศิลปะในโรงเรียนนานาชาติ ใช้ในการสัมภาษณ์หลังการทำการสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะเกี่ยวกับการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม
6. แบบประเมินแนวทางในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและรับรองแนวทางในการจัดการเรียนการสอนจากผู้ทรงคุณวุฒิ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสังเคราะห์เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ โดยมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

วิธีการดำเนินการระยะที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการวิเคราะห์หลักสูตรศิลปศึกษา การสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอนในวิชาศิลปศึกษา การสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา และการสัมภาษณ์นักเรียน หลังจากนั้นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดมาสร้างเป็นยกร่างแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ

วิธีการดำเนินการระยะที่ 2 นำยกร่างแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ไปตรวจสอบและประเมินรับรองความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ

แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนนานาชาติ โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรับรอง หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำไปผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ โดยผู้วิจัยสรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. สรุปผลการศึกษาด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติ

1.1 หลักสูตรศิลปศึกษาที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ

จากการวิเคราะห์หลักสูตรและสัมภาระผู้สอนในวิชาศิลปศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศึกษาที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ สามารถสรุปได้ดังนี้

หลักสูตรของแต่ละโรงเรียนมีระบบการศึกษาที่แตกต่างกันตามระบบการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย 4 กลุ่มหลัก อันได้แก่ ระบบอังกฤษ ระบบอเมริกัน ระบบนานาชาติ และระบบอื่นๆ โดยได้รับการรับรองมาตรฐานจากสถาบันรับรองมาตรฐานสากลที่แตกต่างกัน

มีนโยบายในการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม รับนักเรียนโดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีวิสัยทัศน์ในการที่จะส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมที่หลากหลาย และมีการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมที่หลากหลายของนักเรียน ทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายจากการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน นำเสนอวัฒนธรรมทั้งวัฒนธรรมทางวัตถุ และวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมวันสำคัญ เทศกาล และเหตุการณ์ปัจจุบัน โดยเน้นให้นักเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ในฐานะผู้ร่วมกิจกรรมและผู้จัดกิจกรรม นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมร่วมกับครอบครัวและผู้ปกครองด้วย

หลักสูตรมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่างๆทางศิลปะ เรียนรู้และเชื่อมโยงวัฒนธรรมที่หลากหลายทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน โดยส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างซึ่งกันและกัน

ด้านเนื้อหาเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและบูรณาการเชื่อมโยงกับวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน ซึ่งมีการเชื่อมโยงจาก ชีวิตประจำวันของผู้เรียน เหตุการณ์ปัจจุบันของสังคมบ้านเมือง ประสบการณ์ต่างๆของผู้เรียนสู่ การเรียนการสอนในห้องเรียน โดยเนื้อหาทางศิลปะส่วนใหญ่เป็นหลักการทางศิลปะ ทักษะการ มีรูปแบบ และประเภทกิจกรรม ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ การออกแบบ ศิลปะประดิษฐ์และ สื่อผสม ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่หลักสูตรแต่ละระบบการศึกษากำหนด

1.2 การจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาใน โรงเรียนนานาชาติ

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน นักเรียน และการสังเกตการเรียนการสอนในวิชาศิลปศึกษา เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับ ประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านจุดประสงค์

มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่างๆทางศิลปะ เรียนรู้และเชื่อมโยงวัฒนธรรมที่ หลากหลายทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน โดยส่งเสริมให้ นักเรียนเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างซึ่งกันและกันผ่านการเรียนรู้ศิลปะ เรียนรู้เนื้อหาทางศิลปะ ฝึกปฏิบัติทักษะทางศิลปะ เพื่อเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมหลักของตน เข้าใจใน ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและยอมรับในวัฒนธรรมที่แตกต่าง รวมถึงเคารพในสิทธิและเสรีภาพ ของผู้คนที่มีความแตกต่างจากตน

ด้านเนื้อหา

มีเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม โดยมีที่เนื้อหา มี ความทันสมัย มีเนื้อหาที่ไม่ซับซ้อน มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ในการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ และเนื้อหาเป็นการนำเสนอวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของ สังคมไทยและวัฒนธรรมหลักของผู้เรียน โดยมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างเนื้อหาทางวัฒนธรรม และเนื้อหาทางศิลปะ สอดแทรกประสบการณ์ทางสังคมเข้าไปในการจัดการเรียนรู้ด้วย นอกจากนี้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีอิสระในการแสดงออก และนำเสนอในรูปแบบของตนเอง โดยให้นักเรียน ได้ประยุกต์ความรู้ทางวัฒนธรรมเข้ากับการใช้ชีวิตประจำวัน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีลักษณะที่หลากหลาย ทั้งการบรรยายเนื้อหาทางวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อภิปราย ระดมความคิด สรุประเด็นทางวัฒนธรรม การสาธิตขั้นตอนการปฏิบัติงานทางศิลปะ การนำเสนอผลงานศิลปะ สรุประเด็นความรู้ที่ได้มาจากการเรียนรู้และการเชื่อมโยงวัฒนธรรม และการจัดทัศนศึกษาเพื่อเป็นการจัดประสบการณ์ทางวัฒนธรรมและการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยมีลักษณะการจัดกิจกรรมมีทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเดี่ยว

ลักษณะของกิจกรรมและระดับการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมส่วนใหญ่เป็นงานศิลปะประเภทจิตรกรรม เป็นการวาดภาพระบายสีด้วยดินสอสี สีเทียน สีน้ำ และสีโปสเตอร์ ศิลปะประเภทประติมากรรมซึ่งมีทั้งประติมากรรมนูนต่ำ และศิลปะประดิษฐ์โดยการประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ (Recycle) และวัสดุที่หลากหลาย กิจกรรมศิลปะทุกกิจกรรมมีระดับในการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมตั้งแต่ระดับที่ 3 ขึ้นไป อันได้แก่ ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น ระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ระดับที่ 6 ระดับสะท้อนความเป็นชาติของตนและมนุษยโลก โดยในแต่ละกิจกรรมมีระดับขั้นในการพัฒนาที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับลักษณะและเนื้อหาของกิจกรรม โดยการเรียนการสอนในวิชาศิลปะและกิจกรรมศิลปะมีส่วนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย เรียนรู้และชื่นชมเรื่องราวทางวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมหลักของตนเอง รู้จักความเท่าเทียมในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ยอมรับในความหลากหลายของเพื่อนในชั้นเรียน ชื่นชมผลงานศิลปะของผู้อื่น เห็นคุณค่าและเห็นความสำคัญในวัฒนธรรมที่หลากหลายผ่านกิจกรรมศิลปะ

ครูผู้สอนเน้นกระบวนการนำเสนอ ชี้แจง และบรรยายวัฒนธรรมให้นักเรียนเข้าใจลักษณะของวัฒนธรรม เข้าใจแนวคิดในวัฒนธรรมที่ต้องการนำเสนอ สามารถวิเคราะห์ เปรียบเทียบ อธิบายลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมได้ แล้วจึงนำเอาความรู้ในเรื่องวัฒนธรรมนั้นไปเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมที่ตนเองรู้จัก หรือเคยได้พบประสบมา จนสามารถนำมาประยุกต์และสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะที่มีแนวคิด มีเอกลักษณ์เป็นของตนเองที่แสดงถึงการประยุกต์วัฒนธรรมต่างๆ และผลงานไม่ได้เกิดจากการลอกเลียนแบบวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง โดยมีการร่วมแสดง

ความคิดเห็น การอภิปราย และการทำกิจกรรมกลุ่มในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทำให้นักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีความเข้าใจอันดีต่อกัน ยอมรับและเคารพในสิทธิ เสรีภาพซึ่งกันและกันผ่านกิจกรรมศิลปะที่สนุกสนาน น่าสนใจ จึงทำให้ไม่ได้เป็นการบังคับใน การยอมรับวัฒนธรรมที่หลากหลายเหล่านั้น รวมถึงผลงานศิลปะสามารถแสดงออกถึงวัฒนธรรมได้ดี สามารถทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมต่าง ๆ นั้นได้ดียิ่งขึ้น

ด้านครูผู้สอน

ครูผู้สอนดำเนินการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ครูผู้สอนได้นำเสนอ มีการใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนให้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับวัฒนธรรม ในขณะที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมครูผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ทำให้นักเรียนสามารถเดินดูผลงานศิลปะ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมถึงชื่นชมวัฒนธรรมอื่นที่ไม่ใช่ วัฒนธรรมหลักของตน และวัฒนธรรมของเพื่อนในชั้นเรียน นอกจากนี้ครูผู้สอนยังให้การช่วยเหลือ ผู้เรียนและสนับสนุนขณะปฏิบัติกิจกรรมโดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสิ่ง สำคัญในการจัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรม อีกทั้งมีรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ หลากหลายทั้งการบรรยาย การสาธิตขั้นตอนวิธีการ โดยใช้สื่อการสอนที่หลากหลายด้วย

ครูผู้สอนใช้ภาษาในการสื่อสารที่เรียบง่าย สามารถเข้าใจได้ง่าย มีกิจกรรมยืดหยุ่นยืดหยุ่น พุดจาไพเราะ มีการแต่งกายที่สะอาดเรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ และมีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือ มีความตรงต่อเวลาในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ครูผู้สอนในบางโรงเรียนมีอารมณ์ขันในการ จัดการเรียนการสอนด้วย ทำให้ห้องเรียนมีความสนุกสนาน มีความเป็นกันเองมากขึ้น

นักเรียนชื่นชอบครูผู้สอนศิลปะที่ใจดี ช่วยเหลือและให้คำแนะนำขณะปฏิบัติกิจกรรม มีเหตุผล มีความเป็นกันเอง มีอารมณ์ขัน ไม่ลำเอียงและไม่ถือคติในการจัดการเรียนการสอน

ด้านนักเรียน

ขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนเป็นอย่างดี ตั้งใจ ฟังการอธิบายและการบรรยายของครูผู้สอน นักเรียนเอาใจใส่ในการทำกิจกรรมต่างๆ มีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างกันในการร่วมกิจกรรมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มเดียวกัน และมีการซักถามกันระหว่าง เพื่อนต่างกลุ่ม โดยมิได้คำนึงถึงความแตกต่างทางภาษาหรือเชื้อชาติ นอกจากนี้ยังช่วยกันดูแลรักษา ความสะอาดชั้นเรียน เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ทัศนคติของนักเรียนต่อวิชาศิลปะ นักเรียนมีความชื่นชอบในการเรียนวิชาศิลปะ เพราะทำให้รู้สึกผ่อนคลาย สนุกสนาน ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ได้ทำงานศิลปะร่วมกัน เป็นกลุ่ม

มีเจตคติที่ดีต่อกันกับเพื่อนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษา และวิถีชีวิต โดยชื่นชอบกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนประเภท จิตรกรรม ประติมากรรม และศิลปะประดิษฐ์เป็นหลัก

ทัศนคติในการเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตน รู้จักวัฒนธรรมมากขึ้น มีความเข้าใจและยอมรับในวัฒนธรรมหลากหลาย และมีความชอบที่จะร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น ทำให้ได้เรียนรู้วัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น เข้าใจและเข้ากับเพื่อนได้ง่ายขึ้น ทำให้มีพื้นฐานในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องของวัฒนธรรม ซึ่งสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน นอกจากนี้การเรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลายจะทำให้สามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสม

ด้านสื่อการเรียนการสอน

มีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย โดยมีทั้งสื่อการสอนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมสากลและวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียนในชั้นเรียน ซึ่งสื่อการสอนนี้มีทั้งสื่อประเภทวัสดุอุปกรณ์ เช่น อุปกรณ์ในการทำงาน สื่อของจริง หุ่นจำลอง เครื่องเล่นวีดิทัศน์ ภาพตัวอย่างผลงาน เป็นต้น และสื่อประเภทเทคนิคหรือวิธีการ เช่น การสาธิต การสร้างสถานการณ์จำลอง เป็นต้น และสื่อประเภทคอมพิวเตอร์ อันได้แก่ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ แอปพลิเคชัน การสืบค้นอินเทอร์เน็ต เป็นต้น เป็นการใช้สื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน และการค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมมีวิธีการนำเสนอสื่อการสอนที่น่าสนใจ เป็นการกระตุ้นผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ครูผู้สอนบางส่วนใช้ไมโครโฟนในการสอน เพื่อให้นักเรียนได้ยินได้ชัดเจนนมากขึ้น โดยที่สื่อการสอนที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมนั้นมีความเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และประสบการณ์ของผู้เรียน มีความทันสมัย และน่าสนใจ นอกจากนี้ไม่พบว่ามีการใช้หนังสือเรียนวิชาศิลปะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอนที่แสดงถึงวัฒนธรรมต่างๆได้ชัดเจน จะทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจ วัฒนธรรมที่ครูผู้สอนต้องการนำเสนอได้เป็นอย่างดี

ด้านการวัดผลประเมินผล

มีการวัดประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย มีการประเมินผลจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน การแสดงความคิดเห็น วิจารณ์งานศิลปะของเพื่อนๆ ผลงานสำเร็จของกิจกรรม รวมถึงประเมิน

ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ได้รับจากการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ และการเชื่อมโยงเข้าสู่วัฒนธรรมหลักของตน โดยที่ครูผู้สอนแจ้งหลักเกณฑ์ในการประเมินผลล่วงหน้าก่อนจะเริ่มการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังมีการประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยที่แต่ละโรงเรียนอาจเลือกช่วงของการประเมินผลที่แตกต่างกัน บางโรงเรียนมีการประเมินผลหลังเรียนเพียงอย่างเดียว หรือประเมินผลทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งการประเมินผลในแต่ละช่วงมีวิธีการประเมินที่หลากหลายและแตกต่างกันให้เหมาะสมกับลักษณะกิจกรรม เช่น การประเมินจากการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน โดยใช้แบบสังเกต การประเมินผลกิจกรรม โดยใช้แบบประเมินผลงานศิลปะ (Rubrics) และการประเมินความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย การประยุกต์และเชื่อมโยงวัฒนธรรม จาก การอธิบายแนวคิดของผลงานศิลปะ เป็นต้น

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียน

ชั้นเรียนวิชาศิลปะของโรงเรียนทุกโรงเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมศิลปะ มีการจัดพื้นที่สำหรับการทำงานเป็นกลุ่มตามความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งที่ครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดและนักเรียนเป็นผู้เลือกที่นั่งในการร่วมกับกิจกรรมด้วยตนเอง ไม่พบการจัดพื้นที่นั่งเดี่ยวในชั้นเรียนศิลปะ ไม่พบการจัดชั้นเรียนที่คำนึงการเรียนการสอนเป็นหลัก แต่ชั้นเรียนของทุกโรงเรียนมีการจัดพื้นที่ให้เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมศิลปะ มีจำนวนโต๊ะและเก้าอี้ที่เหมาะสม มีพื้นที่และชั้นวางในการจัดแสดงผลงานศิลปะของนักเรียน ซึ่งสามารถมองเห็นผลงานของนักเรียนได้เด่นชัด มีการจัดแสดงผลงานหรือนิทรรศการศิลปะทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ ทั้ง 2 มิติ และ 3 มิติ โดยผลงานศิลปะนั้นเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้วัฒนธรรมที่ต่างต่างผ่านผลงานศิลปะที่จัดแสดง นอกจากนี้ยังมีการตกแต่งโดยใช้สีสันทันหลากหลาย เพื่อเป็นแรงจูงใจในการเรียนอีกด้วย

ด้านปัจจัยอื่นๆที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

โรงเรียนมีนโยบายในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทของวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน โดยมีการกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มีความเกี่ยวข้องกับวันสำคัญ เทศกาล และวัฒนธรรมต่างๆ ทั้งวัฒนธรรมสากล วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของนักเรียนในโรงเรียน เพื่อสร้างความคุ้นเคยและความเข้าใจในความแตกต่างของผู้คนที่มาจากเชื้อชาติและวัฒนธรรมที่ต่างกัน โดยโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่างๆที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมร่วมด้วย ซึ่งทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากการร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน

2. สรุปผลเพื่อการพัฒนาแนวทางในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ

2.1 สรุปแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่

สามารถอธิบายในรายละเอียดได้ดังนี้

1) นโยบายในการจัดการศึกษา

โรงเรียนต้องมีนโยบายในการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม เพื่อเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานในการปฏิบัติให้แก่บุคลากรภายในโรงเรียน ให้ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีในการอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรม มีการปรับโครงสร้างทางวัฒนธรรมและสังคมภายในโรงเรียนให้มีความเหมาะสม มีความเสมอภาคและเอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งบุคลากรทุกคนภายในโรงเรียนต้องมีส่วนร่วมช่วยทำให้เกิดสังคมพหุวัฒนธรรม

โรงเรียนต้องคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนโดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา ไม่ขัดต่อศีลธรรมและความมั่นคงของประเทศ มีการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทัศนคติและเจตคติเชิงบวกต่อนักเรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม พร้อมทั้งจะส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอน รวมถึงการจัดกิจกรรมต่างๆภายในโรงเรียนให้ส่งเสริมการยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย นอกเหนือไปจากการจัดการศึกษาวิชา

ภาษาไทย วัฒนธรรมไทยและประวัติศาสตร์ไทย ซึ่งกำหนดอย่างน้อย 5 คาบ คาบละ 50 นาทีสำหรับนักเรียนไทย และ 1 คาบ สำหรับนักเรียนต่างชาติ เพื่อเป็นการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยของไทยในประเทศที่ตนพำนักอาศัยอยู่ มีความเข้าใจในวัฒนธรรมและประเพณี อันจะก่อให้เกิดสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความเข้าใจอันดีต่อกันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

2) **หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนศิลปะศึกษาที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม**

มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาความรู้และทักษะทางศิลปะของผู้เรียน ควบคู่ไปกับการสอดแทรกความรู้ความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมผ่านศิลปะ เชื่อมโยงและบูรณาการระหว่างเนื้อหาทางศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อให้มีคุณลักษณะที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคมและเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมด้วยโดยครอบคลุมทักษะในด้านต่างๆ ทั้งความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา ทักษะปฏิบัติ และคุณลักษณะนิสัยในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน

มีเป้าหมายของหลักสูตรตามกรอบแนวคิดในการจัดการศึกษาในด้านวิชาศิลปะศึกษาที่ระบบการศึกษาและโรงเรียนได้กำหนดตามมาตรฐาน เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทางศิลปะ และทักษะทางศิลปะเป็นหลัก และเนื้อหาทางวัฒนธรรมเป็นรอง ผ่านกระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

จุดประสงค์ในการเรียนรู้ศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม

สามารถแบ่งเป็น 3 ด้าน ทั้งด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ดังนี้

ด้านพุทธิพิสัย เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางศิลปะและเนื้อหาทางวัฒนธรรมต่างๆ ที่ได้เรียนรู้ ซึ่งสามารถที่จะแสดงออกในรูปแบบต่างๆ สามารถมองเห็นถึงความสัมพันธ์ของวัฒนธรรม ผสมผสานเรื่องราวรวมเข้าเป็นเรื่องราวเดียวกัน เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ในรูปแบบของตนเอง และสามารถถ่ายทอดออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้

ด้านจิตพิสัย สามารถตอบสนองสิ่งเร้าหรือวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้ใหม่ การยินยอมวัฒนธรรมนั้น จนถึงการยอมรับนับถือคุณค่าในวัฒนธรรมนั้น เกิดทัศนคติที่ดี เกิดค่านิยม และซาบซึ้งในวัฒนธรรมดังกล่าว มีคุณลักษณะที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคมและเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม สามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมได้

ด้านทักษะพิสัย สามารถปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ ผสมผสานทักษะที่หลากหลายเกิดเป็นผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์และแสดงออกถึงวัฒนธรรมที่หลากหลาย เป็นการประยุกต์และเชื่อมโยงวัฒนธรรม โดยไม่ได้เกิดจากการลอกเลียนแบบ เป็นการพัฒนาในด้านทักษะและวิธีการทางศิลปะ อันเกิดจากการฝึกฝนซึ่งเริ่มการจากการจดจำขั้นตอนวิธีการ การลอกเลียน การดัดแปลงวิธีการในการ

ปฏิบัติงาน จนสามารถแสดงออกมาอย่างเป็นธรรมชาติ ในรูปแบบและเอกลักษณ์ของตนเอง มีความมั่นใจ สามารถปรับใช้ทักษะของตนเองในการแสดงออกได้อย่างเหมาะสม

การจัดการเรียนการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมนี้ ผู้วิจัยนำเสนอแนวทางในกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 2 แนวทาง ดังนี้

1) เน้นจุดประสงค์ในการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย มีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้สามารถปฏิบัติกิจกรรมที่เกิดจากการผสมผสานวัฒนธรรม และประยุกต์ทักษะวิธีการทางศิลปะ สามารถสร้างสรรค์ผลงานที่ถูกต้องตามขั้นตอน เข้าใจกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานได้ ซึ่งการเน้นจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านจิตพิสัยนี้ เหมาะสำหรับการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในระยะเริ่มต้น กล่าวคือ มีการสอดแทรกกระบวนการและการสร้างแนวคิดที่มีการเชื่อมโยงวัฒนธรรมต่างๆ โดยไม่ได้เกิดจากการลอกเลียนแบบ เน้นทักษะกระบวนการและวิธีการทางศิลปะเป็นหลัก

2) เน้นจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านจิตพิสัย มีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจ เกิดทัศนคติที่ดี เกิดค่านิยม และซาบซึ้งในวัฒนธรรม มีคุณลักษณะที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคมและเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม สามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมได้

เนื้อหาสาระการเรียนรู้ทางศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

เนื้อหาในหลักสูตรควรเป็นไปตามที่ระบบการศึกษาระดับประถมศึกษาและโรงเรียนได้กำหนด มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและบูรณาการเชื่อมโยงกับวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน ซึ่งเนื้อหาทางศิลปะนั้นมีทั้งเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับหลักการทางศิลปะ และศิลปะปฏิบัติทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม ศิลปะประดิษฐ์ ภาพพิมพ์ สื่อผสม และการออกแบบ

ตัวอย่างเนื้อหาการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันชาติของชาติต่างๆ ควรมีการกำหนดเนื้อหาทางศิลปะในเบื้องต้น กำหนดประเภทของกิจกรรม เช่น วาดภาพระบายสี ประติมากรรม หรือศิลปะประดิษฐ์ แล้วจึงกำหนดขอบเขตเนื้อหาทางวัฒนธรรมและสิ่งที่ต้องการจะสื่อสารให้นักเรียนได้เรียนรู้ เช่น เกี่ยวกับความสำคัญของชาติ วันชาติของชาติต่างๆ ธงชาติ สีของธงชาติ เป็นต้น นำไปสู่การออกแบบกิจกรรมให้มีการบูรณาการเนื้อหาทั้งศิลปะและวัฒนธรรมให้สอดคล้องกัน ดังเช่น จัดกิจกรรมศิลปะประเภทศิลปะประดิษฐ์ โดยการสร้างสรรค์ผลงานจากการสานกระดาษ นำความรู้ในเรื่องของหลักการทางศิลปะ การใช้สี และการออกแบบมาเป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์ผลงาน และประยุกต์นำเอาความรู้ทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชาติ ความสำคัญ ความเป็นมา และเรื่องราวต่างๆ มาผนวก

กับความรู้ทางศิลปะ แล้วสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะที่มีความเป็นเอกลักษณ์ และไม่ได้เกิดจากการลอกเลียนแบบ

3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกระบวนการในการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมนั้น ควรมีเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเทศกาล วันสำคัญ ประเพณี และวัฒนธรรมที่หลากหลายของนักเรียน เชื้อชาติ หรือสัญชาติด้วย เป็นการบูรณาการเนื้อหาวิชาศิลปะและวัฒนธรรมต่างๆ ผ่านกิจกรรมในชั้นเรียน มีการกำหนดโครงสร้างของเนื้อหารายวิชาศิลปะให้ครอบคลุมในเรื่องของความรู้และทักษะทางศิลปะ ซึ่งมีการนำหลักสูตรมาตั้งเป็นหลักแกนกลาง และเชื่อมโยงวัฒนธรรมให้บูรณาการร่วมกัน โดยต้องจัดการเรียนการสอนให้มีการสอดแทรกเนื้อหาทางวัฒนธรรมในระหว่างการทำกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน เน้นการนำเสนอวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของผู้เรียน โดยพิจารณานำเสนอวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนภายในชั้นเรียนก่อน แล้วจึงนำเสนอวัฒนธรรมที่แตกต่าง เป็นการส่งเสริมการยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของตนเป็นอันดับแรกก่อนจะเรียนรู้วัฒนธรรมอื่น เป็นการบูรณาการร่วมกันระหว่างเนื้อหาทางวัฒนธรรมและเนื้อหาทางศิลปะ สามารถเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ กำหนดเนื้อหาโดยเน้นให้มีการสอดแทรกประสบการณ์ทางสังคมเข้าไปในกระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลเป็นการประเมินผลที่หลากหลายทั้งจากการแสดงความคิดเห็น แสดงแนวคิดที่เกิดจากการเชื่อมโยงความรู้และวัฒนธรรม การประเมินผลจากผลงานศิลปะ และการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน โดยสามารถกำหนดเกณฑ์การประเมินผลในแต่ละเนื้อหา กิจกรรม ดังนี้

1) หากเน้นจุดประสงค์ในการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย มีจุดประสงค์เพื่อให้ นักเรียนได้สามารถปฏิบัติกิจกรรมที่เกิดจากการผสมผสานวัฒนธรรม และประยุกต์ทักษะวิธีการทางศิลปะ สามารถสร้างสรรค์ผลงานที่ถูกต้องตามขั้นตอน เข้าใจกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานได้ ซึ่งการเน้นจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านจิตพิสัยนี้ เหมาะสำหรับการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในระยะเริ่มต้น กล่าวคือ มีการสอดแทรกกระบวนการและการสร้างแนวคิดที่มีการเชื่อมโยงวัฒนธรรมต่างๆ โดยไม่ได้เกิดจากการลอกเลียนแบบ เน้นทักษะกระบวนการและวิธีการทางศิลปะเป็นหลัก สามารถกำหนดเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรม ดังนี้

- ผลงานศิลปะ กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 60
- การอธิบายผลงาน กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 10
- การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 15
- การอภิปราย วิพากษ์ วิจาร์ณ และแสดงความคิดเห็น กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 15

2) หากเน้นจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านจิตพิสัย มีจุดประสงค์เพื่อให้ นักเรียนมีความเข้าใจ เกิดทัศนคติที่ดี เกิดค่านิยม และซาบซึ้งในวัฒนธรรม มีคุณลักษณะที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคมและเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม สามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมได้ สามารถกำหนดเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรม ดังนี้

- การอภิปราย วิพากษ์ วิจาร์ณ และแสดงความคิดเห็น กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 40

- การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 20

- ผลงานศิลปะ กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 30

- การอธิบายผลงาน กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 10

เนื่องจากพิจารณาจากการแสดงความคิดเห็น อภิปราย วิพากษ์และวิจาร์ณ การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนกับผู้ที่มีความแตกต่างทางความเชื่อ วัฒนธรรมและประเพณี มีคุณลักษณะที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคมและเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นหลัก และพิจารณาทักษะกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานตามลำดับ

วิธีการในการวัดประเมินผลดังกล่าวนี้ สามารถพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมและการจัดการเรียนรู้ พิจารณาเลือกวิธีที่เหมาะสมที่สุด และประเมินผลตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ตามเกณฑ์และมาตรฐานการเรียนรู้ สามารถปรับเปลี่ยนเกณฑ์ในการประเมินให้มีน้ำหนักที่เหมาะสมกับกิจกรรม โดยผลการประเมินนั้นต้องเชื่อมโยงกับสิ่งที่นักเรียนจะได้รับจากกระบวนการจัดการเรียนการสอน คือ นักเรียนสามารถพัฒนาตามระดับชั้นของการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งต้องอยู่ในระดับที่ 3 ขึ้นไป ดังที่กำหนดไว้ในพิจารณาเลือกกิจกรรมในชั้นก่อนสอนหรือขั้นเตรียมการสอน

มีลักษณะการจัดกิจกรรมที่มีทั้งกิจกรรมกลุ่ม โดยอาจจะมีการจัดกลุ่มในการเรียนโดยละเอียด เชื้อชาติ สัญชาติและศาสนาและกิจกรรมเดี่ยว

ตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง Our Weaving Flag สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระยะเวลา 2 ชั่วโมง โดยการกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ สำหรับกิจกรรมนี้มีจุดประสงค์เพื่อ

1. นักเรียนมีความเข้าใจในหลักการทางศิลปะ และทัศนธาตุ เรื่องของรูปร่าง เส้น และสี
2. นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะตามกระบวนการและขั้นตอนได้ถูกต้อง
3. นักเรียนได้รู้จักและเรียนรู้เกี่ยวกับชาติต่างๆ ความสำคัญ และธงชาติประเทศต่างๆ
4. นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรม สร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะที่สื่อความหมายได้
5. นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดีในการทำงาน

ตัวอย่างการนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูผู้สอนเล่าเรื่องราวของวันชาติของไทย เล่าถึงความสำคัญและความเป็นมาของวันชาติของไทย
2. ครูผู้สอนถามคำถาม และให้นักเรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวันชาติของประเทศตนเอง อาจจะเลือกให้นักเรียนกลุ่มละ 1-2 คน เป็นตัวแทนในการแสดงความคิดเห็น (กรณีนี้จะเป็นกลุ่ม) หรือครูผู้สอนเลือกนักเรียนตามจำนวนที่เหมาะสม โดยการเลือกนักเรียนนั้นต้องคำนึงถึงความเสมอภาค เท่าเทียมเทียม ไม่มีอคติในการจัดการเรียนการสอน

ตัวอย่างการสอนและปฏิบัติกิจกรรม

1. ครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของวันชาติของหลากหลายประเทศ
2. นักเรียนช่วยกันเขียนสรุปความสัมพันธ์บนกระดานดำ
3. ครูผู้สอนนำเสนอธงชาติ (ยกตัวอย่างมา 1 ประเทศ) โดยบอกชื่อประเทศ พร้อมกับบอกตำแหน่งของประเทศนั้น และให้นักเรียนออกมาชี้ตำแหน่งบนแผนที่โลกหรือลูกโลกจำลอง กลุ่มไหนชี้ตำแหน่งได้ถูกต้อง จะได้รับคะแนนพิเศษ (คะแนนหรือเกมคุมชั้นเรียน)
4. ครูชี้แจงลักษณะของธงชาติ อธิบายและตั้งข้อสังเกตให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับสี เส้น รูปร่างที่ ปรากฏบนธงชาติ
5. ครูผู้สอนสุ่มเลือกให้นักเรียนยกตัวอย่างธงชาติของประเทศตนเอง (ครูผู้สอนควรเตรียมธงชาติให้สอดคล้องกับสัญลักษณ์และเชื้อชาติของนักเรียนในชั้นเรียน) และให้เพื่อนในชั้นเรียนช่วยกันอภิปรายเกี่ยวกับลักษณะของธงชาติประเทศนั้น เพื่อให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับธงชาติประเทศต่างๆ เป็นการปูพื้นฐานในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างเป็นแนวคิดต่อไป
6. ครูผู้สอนยกตัวอย่างการเชื่อมโยงลักษณะของธงชาติและจุดเด่นของธงชาติประเทศต่างๆ เพื่อสร้างเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน
7. ครูผู้สอนอธิบายถึงขั้นตอนในการทำงาน และสาธิตขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรม (ใช้แผนภาพแสดงขั้นตอนในการทำงานในการอธิบาย อาจเป็นสื่อกระดาษหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์) ในระยะแรกของการเรียนหรือในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นนั้น ครูผู้สอนอาจกำหนดเกณฑ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานของนักเรียน เช่น กำหนดให้มีการประยุกต์และนำลักษณะของธงชาติมาสร้างสรรค์อย่างน้อย 3 ประเทศ และกำหนดให้นักเรียนต้องเขียนหรือพูดอธิบายแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน เป็นต้น (นักเรียนจะมีกรอบในการทำงานที่ชัดเจนขึ้น)

8. ครูแสดงตัวอย่างผลงานสำเร็จแก่นักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน ครูต้องย้าให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานโดยไม่ลอกเลียนแบบ สร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบของตนเอง

9. นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมในเวลาที่กำหนด และครูผู้สอนให้คำแนะนำและการช่วยเหลือแก่นักเรียน โดยไม่มีอคติ

ตัวอย่างการวัดผลและประเมินผล

1. ครูผู้สอนชี้แจงเกณฑ์ในการประเมินแก่นักเรียน
  2. เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูผู้สอนชี้แจงให้นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดบริเวณที่ทำงาน และให้นักเรียนวางผลงานเรียงตามลำดับเลขที่บนชั้นส่งงานหน้าชั้นเรียน หรือวางผลงานบนโต๊ะทำงานของกลุ่มตนเอง (เพื่อให้นักเรียนได้มองเห็นผลงานของเพื่อน ได้เห็นจุดเด่นและจุดด้อยของผลงาน เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาผลงานต่อไป)
  3. หากมีเวลาเหลือเพียงพอ ครูผู้สอนอาจให้นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน นำเสนอแนวคิดในการทำงาน และให้เพื่อนๆในชั้นเรียนร่วมกันอภิปราย วิพากษ์ วิวิจารณ์ผลงาน
  4. ประเมินผลโดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผล (ในกรณีการจัดการเรียนการสอนนี้ เน้นการประเมินด้านทักษะพิสัย) ดังนี้
    - ผลงานศิลปะ กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 60
    - การอธิบายผลงาน กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 10
    - การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 15
    - การอภิปราย วิพากษ์ วิวิจารณ์และแสดงความคิดเห็น กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 15
 (ครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนเกณฑ์ในการประเมินให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอน)
  5. มอบหมายให้นักเรียนนำผลงานไปจัดแสดง โดยผู้สอนกำหนดพื้นที่จัดแสดงหมุนเวียนแก่นักเรียน
- การประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนทั้งการพิจารณาผลงาน การอธิบายผลงาน การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน การอภิปราย วิพากษ์ วิวิจารณ์และแสดงความคิดเห็น สามารถแสดงถึงทัศนคติที่แสดงออกถึงการเห็นคุณค่าและการยอมรับในวัฒนธรรมที่หลากหลายได้ ซึ่งครูผู้สอนสามารถประเมินได้ว่านักเรียนมีระดับในการพัฒนาอยู่ในระดับใด ตามทฤษฎีการพัฒนานักเรียนตามแนวคิดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม

ตัวอย่างสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนสำหรับกิจกรรม Our Weaving Flag

1. ธงชาติของประเทศต่างๆ
2. แผนที่โลก หรือ ลูกโลกจำลอง
3. เกมคุมชั้นเรียน
4. ตัวอย่างผลงานกิจกรรม 2-3 ชิ้น
5. แผนภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม
6. วัสดุและอุปกรณ์ในการทำงาน ได้แก่ กระดาษสี กาว กรรไกร กระดาษแข็ง ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด เป็นต้น

4) ลักษณะของครูผู้สอน

ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนที่สำคัญ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันขณะร่วมกิจกรรม มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องยอมรับแนวคิด การศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม มีความรู้ และเจตคติที่ดีในความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ลักษณะบุคลิกภาพและลักษณะภายนอกของครูผู้สอน ต้องมีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือ แต่งกายสะอาด เรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ ใช้ภาษาในการสื่อสารที่เรียบง่าย สามารถเข้าใจได้ง่าย กิริยามารยาทสุภาพ ยิ้มแย้ม พุดจาไพเราะ มีอารมณ์ขัน ให้ความช่วยเหลือ เอาใจใส่ และส่งเสริมให้นักเรียนแสดงออกอย่างสร้างสรรค์อย่างเสมอภาค

ในส่วนการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนต้องทำความเข้าใจกับหลักสูตร และเนื้อหา บทเรียน อันประกอบด้วยเนื้อหาทฤษฎีและเนื้อหาทางวัฒนธรรม ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน กระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการใช้คำถาม ให้ประยุกต์ความรู้ทางวัฒนธรรมเข้ากับการใช้ชีวิต

เน้นให้นักเรียนมีการสร้างความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในชั้นเรียนในเรื่องราวที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เข้าใจซึ่งกันและกัน ยอมรับในความแตกต่างซึ่งกันและกัน ให้คำแนะนำและการช่วยเหลือโดยไม่ถือคติ ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ต้องมีความเป็นกลางในการสื่อสารและจัดการเรียนการสอน

ครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม สามารถส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวัฒนธรรมที่ครูผู้สอนนำเสนอ เนื่องจากหากนักเรียนมีเจตคติและทัศนคติที่ดีต่อครูผู้สอน ก็จะ

ส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมด้วยเช่นกัน และหากมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ดีก็จะส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาความเข้าใจในพหุวัฒนธรรมได้ดีด้วย ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า กระบวนการส่งเสริมความเข้าใจในพหุวัฒนธรรมและการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมนั้นจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเป็นหลัก และองค์ประกอบต่างๆสนับสนุนด้วย

5) สื่อการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ควรใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีรูปแบบที่หลากหลายน่าสนใจ เนื้อหาของสื่อการเรียนการสอนจะต้องแสดงถึงความเป็นกลาง ไม่มีอคติในการนำเสนอ และไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง สามารถแสดงออกถึงวัฒนธรรมที่ต้องการนำเสนอได้อย่างชัดเจน มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน โดยสามารถเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับรูปแบบกิจกรรม ขั้นตอนการสอน เหมาะสมกับวัย พัฒนาการ ระดับชั้น และประสบการณ์ของผู้เรียน

6) สภาพแวดล้อมในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

สภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนควรมีการจัดบรรยากาศภายในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีพื้นที่หรือป้ายนิเทศจัดแสดงผลงานศิลปะของนักเรียนที่แสดงถึงวัฒนธรรมและเชื้อชาติของนักเรียนอย่างชัดเจน มีการจัดพื้นที่การทำงานเป็นกลุ่มในความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีชั้นวางสำหรับแสดงผลงานของนักเรียน ควรมีการจัดสรรพื้นที่ในการแสดงผลงานให้เป็นสัดส่วน มองเห็นได้ชัดเจน และผลงานต้องมีความหลากหลายในแต่ละประเภท เพื่อสร้างความตื่นตาตื่นใจให้นักเรียน สร้างความภาคภูมิใจให้นักเรียนหากผลงานของตนได้มีส่วนร่วมในการจัดแสดง และเป็นพื้นที่การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้วยตนเอง นำไปสู่การยอมรับในวัฒนธรรมตนเอง วัฒนธรรมของผู้อื่น และเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมที่หลากหลายด้วย

นอกจากการจัดแสดงผลงานและการตกแต่งภายในชั้นเรียนแล้ว ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกชั้นเรียนและบริเวณโรงเรียนด้วย ทั้งบริเวณทางเดินระหว่างอาคาร โถงอาคาร บันไดทางขึ้น เพดาน ผนังห้อง หรือแม้กระทั่งพื้นที่ทางเดินก็สามารถจัดแสดงผลงาน หรือป้ายนิเทศต่างๆได้ โดยเน้นการส่งเสริมให้เอื้อต่อความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และสามารถบูรณาการร่วมกับวิชาอื่นได้ และมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการ จัดป้ายนิเทศ จะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่จัดแสดง และมีความภาคภูมิใจ เนื่องจากได้มีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของงาน เรียนรู้การทำงานร่วมกันนอกชั้นเรียนในสังคมพหุวัฒนธรรม นอกจากนี้การจัดผลงานนอกชั้นเรียนในบริเวณโรงเรียนยังเป็นการแสดงศักยภาพของนักเรียนสู่สายตาของผู้ปกครอง ผู้เยี่ยมชม

โรงเรียน และผู้ที่พบเห็นได้ทราบถึงกิจกรรมการเรียนการสอน ความสามารถของนักเรียน พัฒนาการของนักเรียน รวมถึงเป็นพื้นที่ในการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของนักเรียนนอกห้องเรียนอีกด้วย

7) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

ควรมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของผู้เรียนในโรงเรียนและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่น่าสนใจ รวมถึงวันสำคัญต่างๆของหลากหลายชาติ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และยอมรับในวัฒนธรรมที่หลากหลาย ควรมีการจัดทัศนศึกษาออกสถานที่ เพื่อเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์โดยตรง กิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมของโรงเรียนต้องเอื้อต่อการเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน พัฒนาทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อเชื้อชาติและวัฒนธรรมของผู้อื่น ยอมรับและใช้วัฒนธรรมเป็นแรงจูงใจเกื้อหนุนในการให้ความสำคัญกับผู้อื่น ได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีความหลากหลายและแตกต่างจากตนเอง ซึ่งทางโรงเรียนสามารถขอความร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานต่างๆในการจัดกิจกรรมได้

กิจกรรมพื้นฐานต่างๆที่ทางโรงเรียนควรมีการจัดให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการยอมรับ ภูมิใจ และเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม สามารถแบ่งได้ดังนี้ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนา และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญของชาติและวันสำคัญทางวัฒนธรรมและประเพณี ซึ่งหากแต่ละกลุ่มสาระและรายวิชามีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน สอดคล้องกับกิจกรรม มีหัวข้อในการสอนเดียวกันในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน มีการบูรณาการร่วมกันในหลากหลายวิชา จะเป็นผลดีกำลังและความร่วมมือในการส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมต่างๆอีกด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

8) ปัจจัยอื่นๆที่ช่วยส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

ปัจจัยอื่นๆที่ช่วยส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมด้วย เช่น บุคลากร ผู้ปกครองและครอบครัว เนื่องจากมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมในบริบททางวัฒนธรรม บุคลากรภายในโรงเรียนมีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่ดีของนักเรียน โดยการปฏิบัติตนให้มีความเข้าใจในพหุวัฒนธรรม การจ้างบุคลากรภายในโรงเรียนที่แสดงถึงความหลากหลายไม่แบ่งแยกในเชื้อชาติ ศาสนา ซึ่งจะเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงนโยบายของโรงเรียนในมุมมองพหุวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี

ครอบครัว เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในตัวเองมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากครอบครัวมีส่วนช่วยเตรียมความพร้อมในเรื่องวัฒนธรรมของนักเรียน ปลูกฝังมีเจตคติที่ดีในการยอมรับและเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนยอมรับในวัฒนธรรมที่หลากหลายได้ดียิ่งขึ้น

2.2 สรุปผลประเมินรับรองแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ

ผลการวิเคราะห์การประเมินแนวทางการสอนจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน มีความคิดเห็นว่าเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้ โดยมีรายละเอียดแบ่งเป็น 8 ด้าน ประกอบด้วย

1) **นโยบายการจัดการศึกษา** มีนโยบายในการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม มีการปรับโครงสร้างทางวัฒนธรรมและสังคมภายในโรงเรียนให้มีความเหมาะสม และมีการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนโดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา ไม่ขัดต่อศีลธรรมและความมั่นคงของประเทศ

2) **หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนศิลปะศึกษา** มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาความรู้และทักษะทางศิลปะของผู้เรียน ควบคู่ไปกับการสอดแทรกความรู้ความเข้าใจในหลากหลายทางวัฒนธรรมผ่านศิลปะ มีจุดประสงค์ในการเรียนรู้ศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม แบ่งเป็น 3 ด้าน ทั้งด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย เนื้อหาเกี่ยวข้องกับศิลปะและบูรณาการเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน

3) **การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน** มีเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเทศกาล วันสำคัญ ประเพณี และวัฒนธรรมที่หลากหลาย บูรณาการเนื้อหาวิชาศิลปะและวัฒนธรรมต่างๆ ผ่านกิจกรรมในชั้นเรียน กำหนดเนื้อหาโดยเน้นให้มีการสอดแทรกประสบการณ์ทางสังคมเข้าไปในกระบวนการจัดการเรียนรู้ จัดทำและออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความเป็นกลาง ไม่เกิดความอคติขณะดำเนินกิจกรรม พิจารณาให้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีการยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมตามทฤษฎีการพัฒนาเด็กนักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Bank, 1994) ระดับที่ 3 ขึ้นไป มีการประเมินผลที่หลากหลายทั้งจากการแสดงความคิดเห็น แสดงแนวคิดที่เกิดจากการเชื่อมโยงความรู้และวัฒนธรรม การประเมินผลจากผลงานศิลปะ และการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน โดยพิจารณาเลือกใช้วิธีการประเมินให้เหมาะสมกับกระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมและการจัดการเรียนรู้ สามารถกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลในแต่ละกิจกรรม ดังนี้

1) หากเน้นจุดประสงค์ในการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย มีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้สามารถปฏิบัติกิจกรรมที่เกิดจากการผสมผสานวัฒนธรรม และประยุกต์ทักษะวิธีการทางศิลปะ สามารถสร้างสรรค์ผลงานที่ถูกต้องตามขั้นตอน เข้าใจกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานได้ ซึ่งการเน้นจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านจิตพิสัยนี้ เหมาะสำหรับการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในระยะเริ่มต้น กล่าวคือ มีการสอดแทรกกระบวนการและการสร้างแนวคิดที่มีการเชื่อมโยงวัฒนธรรมต่างๆ โดยไม่ได้เกิดจากการลอกเลียนแบบ เน้นทักษะกระบวนการและวิธีการทางศิลปะเป็นหลัก สามารถกำหนดเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรม ดังนี้

- ผลงานศิลปะ กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 60
- การอธิบายผลงาน กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 10
- การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 15
- การอภิปราย วิพากษ์ วิจาร์ณ และแสดงความคิดเห็น กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 15

2) หากเน้นจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านจิตพิสัย มีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจ เกิดทัศนคติที่ดี เกิดค่านิยม และซาบซึ้งในวัฒนธรรม มีคุณลักษณะที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคมและเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม สามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมได้ สามารถกำหนดเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรม ดังนี้

- การอภิปราย วิพากษ์ วิจาร์ณ และแสดงความคิดเห็น กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 40
- การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 20
- ผลงานศิลปะ กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 30
- การอธิบายผลงาน กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาร้อยละ 10

เนื่องจากพิจารณาจากการแสดงความคิดเห็น อภิปราย วิพากษ์และวิจาร์ณ การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนกับผู้ที่มีความแตกต่างทางความเชื่อ วัฒนธรรมและประเพณี มีคุณลักษณะที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคมและเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นหลัก และพิจารณาทักษะกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานตามลำดับ

4) ลักษณะของผู้สอน ครูผู้สอนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอน ต้องยอมรับแนวคิดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม มีความรู้ และเจตคติที่ดีในความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือ แต่งกายสะอาด เรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ ให้คำแนะนำและการช่วยเหลือโดยไม่มีอคติ ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน กระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการใช้คำถาม และแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

5) **สื่อการสอน** สื่อการเรียนการสอนจะต้องแสดงถึงความเป็นกลาง ไม่มีอคติในการนำเสนอ และไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับรูปแบบกิจกรรม ขั้นตอนการสอน เหมาะสมกับวัย พัฒนาการ ระดับชั้น และประสบการณ์ของผู้เรียน สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจในวัฒนธรรมที่ต้องการจะนำเสนอได้ดียิ่งขึ้น และเกิดความสุนทรีย์ในการเรียนรู้

6) **สภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน** มีพื้นที่หรือป้ายนิเทศจัดแสดงผลงานศิลปะของนักเรียนที่แสดงถึงวัฒนธรรมและเชื้อชาติของนักเรียนอย่างชัดเจน การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกชั้นเรียนและบริเวณโรงเรียน สามารถจัดได้ทั้งบริเวณทางเดินระหว่างอาคาร โถงอาคาร บันไดทางขึ้น เพดาน ผนังห้อง หรือแม้กระทั่งพื้นทางเดินก็สามารถจัดแสดงผลงาน หรือป้ายนิเทศต่างๆได้ เป็นพื้นที่การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้วยตนเอง นำไปสู่การยอมรับในวัฒนธรรมตนเอง วัฒนธรรมของผู้อื่น

7) **กิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น** ควรมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของผู้เรียนในโรงเรียนและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่น่าสนใจ ต้องเอื้อต่อการเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน พัฒนาทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อเชื้อชาติและวัฒนธรรมของผู้อื่น ควรมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญของชาติและวันสำคัญทางวัฒนธรรมและประเพณี เป็นกิจกรรมพื้นฐานที่ทางโรงเรียนควรมีการจัดให้เกิดขึ้น

8) **ปัจจัยอื่นๆที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม** บุคลากร ผู้ปกครองและครอบครัว มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมในบริบททางวัฒนธรรมของนักเรียน

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ และสังเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

นโยบายในการจัดการศึกษา

โรงเรียนควรจะมีนโยบายที่คำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นหลัก โดยเน้นนโยบายให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม พร้อมทั้งจะส่งเสริมให้เกิดการยอมรับและเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม เปรียบเสมือนแผนที่และเข็มทิศที่กำหนดทิศทางในการปฏิบัติ เพื่อให้บุคลากรหรือครูผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนไปในทิศทางเดียวกัน คือ จัดการเรียนการสอนให้ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นทาง

วัฒนธรรม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชั้นเรียน การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่แสดงการเชื่อมโยงและประยุกต์ของวัฒนธรรม ดังที่ วิโรจน์ สารรัตนะ (2542) กล่าวไว้ว่า นโยบายเป็นแนวทางการปฏิบัติงานที่คาดหวังให้สมาชิกในองค์การปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายขององค์การมิได้เป็นสิ่งบังคับให้ต้องทำอย่างชัดเจน แต่จะเป็นแนวทางการปฏิบัติอย่างกว้างๆ ซึ่งอาจมีส่วนขยายความถึงข้อจำกัดที่สำคัญไว้ด้วย โดยทั่วไปมักเป็นข้อความที่แสดงถึงการกระทำที่พึงปรารถนา นอกจากนี้ต้องมีการปรับโครงสร้างทางวัฒนธรรมและสังคมภายในโรงเรียนให้มีความเหมาะสม ดังที่ Banks and Banks (2005) ได้กล่าวถึง รูปแบบการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในมิติที่ 5 คือ การปรับโครงสร้างทางวัฒนธรรมและสังคมภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญต่อการปรับวัฒนธรรมและสังคมภายในโรงเรียนให้เหมาะสม เสมอภาคและเอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งบุคลากรทุกคนภายในโรงเรียนต้องมีส่วนร่วมทำให้เกิดความเหมาะสมและ เอื้อต่อนักเรียนทุกคน รวมถึงการสร้างบรรยากาศของการร่วมมือร่วมใจ โรงเรียนนานาชาติแต่ละโรงเรียนนั้นมีการจัดกิจกรรมที่เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาและมีผลการจัดการศึกษาสูงกว่าเป้าหมายที่นโยบายกำหนดไว้

หลักสูตร

หลักสูตรมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการกำหนดโครงสร้างของเนื้อหาวิชาศิลปะให้สอดคล้องกับเทศกาล วันสำคัญ ประเพณี และวัฒนธรรมที่หลากหลายของนักเรียน เป็นการบูรณาการเนื้อหาวิชาศิลปะและวัฒนธรรมต่าง ๆ นอกเหนือจากการจัดหลักสูตรวิชาภาษาไทย วัฒนธรรมไทย และประวัติศาสตร์ไทยที่มีการกำหนดให้นักเรียนไทยต้องเรียน 5 คาบต่อสัปดาห์ และให้นักเรียนต่างชาติเรียน 1 คาบต่อสัปดาห์ โดยกำหนดเวลา 1 คาบ เท่ากับ 50 นาที ซึ่งการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมนี้ต้องได้รับการสนับสนุนภายใต้นโยบายการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมจากโรงเรียนด้วย นโยบายในการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมของแต่ละโรงเรียนส่งผลให้หลักสูตรของแต่ละโรงเรียนแตกต่างกันด้วย ซึ่งนโยบายในการจัดการศึกษานั้นเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการกำหนดทิศทางของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Susan Finley (2010) ที่พบว่า การสร้างหลักสูตรที่รองรับสำหรับห้องเรียนพหุวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญ ครูและบุคลากรในโรงเรียนต้องให้ความร่วมมือและสร้างความเข้าใจความเป็น พหุวัฒนธรรมในชั้นเรียน อีกทั้งต้องเข้าใจถึงความแตกต่างของกระบวนการที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งความเข้าใจดังกล่าวต้องสอดคล้องกับกระบวนการของหลักสูตร นอกจากนี้ทางโรงเรียนต้องยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและพัฒนาการจัดการศึกษาให้เอื้อต่อความหลากหลายด้วย และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Bank (1994) ในการปรับวิธีการจัดการเรียนการสอน ที่ได้กล่าวถึงหลักสูตรของโรงเรียน ว่าควรมีการปรับเพื่อให้สะท้อนมุมมองของชนกลุ่ม

น้อยมากขึ้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาหลักสูตรผ่านมุมมองของชนกลุ่มน้อยเองด้วยไม่ใช่เพียงแค่เพิ่มเรื่องราวของชนกลุ่มน้อยเข้าไปในหลักสูตรเท่านั้น การปรับหลักสูตรเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมองปัญหาและประเด็นต่างๆจากมุมมองของคนหลากหลายวัฒนธรรม เพื่อเป็นการเตรียมนักเรียนให้รู้เท่าทันและปฏิบัติได้ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งต้องมีการรับวัฒนธรรมด้วยความระมัดระวัง เรียนรู้ความเป็นชาติของตน ภูมิใจในชาติของตนก่อนที่จะรับเอาวัฒนธรรมของชาติอื่นมาผสานเข้ากับวัฒนธรรมของตนเอง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนนั้นมีการบูรณาการระหว่างเนื้อหาทางศิลปะและวัฒนธรรม ทั้งวันสำคัญของชาติ วันสำคัญทางศาสนา หรือเทศกาล ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เชื่อมโยง และรับรู้ถึงคุณค่าของวัฒนธรรมนั้นๆ นำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะบนพื้นฐานของทักษะวิธีการทางศิลปะต่าง ๆ เช่น การวาดภาพ การระบายสี การปั้น การปะติด เป็นต้น ซึ่งจัดการเรียนการสอนตามพัฒนาการทางศิลปะ และวัยของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Armstrong (1990) ที่ได้นำเสนอรูปแบบการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม ว่าเป็นการบูรณาการร่วมกันทางวัฒนธรรม และเนื้อหาทางศิลปะ โดยมีทั้งประวัติศาสตร์ศิลป์ ทฤษฎีทางสุนทรียะ กระบวนการศิลปะวิจารณ์ และการสร้างผลงานที่เป็นรูปธรรมหรือการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ

มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ พัฒนาการการเรียนรู้ และวัยของนักเรียน โดยใช้วิธีการที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และแสดงออกผ่านกิจกรรมในชั้นเรียน ทั้งการแสดงออกผ่านการเสนอความคิดเห็น การอภิปราย การทำงานร่วมกัน การปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ การนำเสนอผลงานในรูปแบบของตนเอง โดยส่งเสริมการเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมที่หลากหลายและแตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ Jane K. Bates (2000) ที่ได้เสนอแนวทางการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม ซึ่งมีประเด็นสำคัญคือ เน้นการนำเสนอศิลปะจากวัฒนธรรมที่แตกต่างในการสร้างแรงจูงใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมพร้อมกับจัดประสบการณ์ทางศิลปะให้กับผู้เรียน โดยให้เข้าใจในแนวคิดหลัก เชื่อมโยงวัฒนธรรมที่เรียนรู้ใหม่กับวัฒนธรรมของตนเอง แล้วแสดงออกในรูปแบบและมุมมองของตนเอง โดยที่การจัดการเรียนการสอนควรคำนึงถึงระดับในการพัฒนานักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม (Bank, 1994) ซึ่งควรอยู่ในระดับตั้งแต่ระดับที่ 3 ขึ้นไป ได้แก่ ระดับที่ 3 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองระดับที่ 4 ระดับการเห็นคุณค่าและยอมรับวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น ระดับที่ 5 ระดับการแสดงออกเป็นชาติของตนและสะท้อนความหลากหลายทางวัฒนธรรม ระดับที่ 6 ระดับสะท้อนความเป็นชาติของตนและมนุษย์โลก โดยที่นักเรียนจะแสดงออกทางการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ นำเสนอผลงานในรูปแบบของตนเอง

และแสดงออกทางพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในชั้นเรียน ด้วยการถาม-ตอบ การแสดงความคิดเห็นในกระบวนการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงนักเรียนยังมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนในชั้นเรียนและวัฒนธรรมที่หลากหลายด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Angela Rae Waller (2012) ที่พบว่านักเรียนจะชื่นชมผลงานศิลปะโดยไม่คำนึงความเกี่ยวข้องทางเชื้อชาติ เพราะฉะนั้นจึงสามารถปลูกฝัง สร้างแรงบันดาลใจ และความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้กับนักเรียนได้

การวัดและประเมินผลควรใช้วิธีในการประเมินที่หลากหลาย ทั้งการประเมินจากผลงานการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน การแสดงความคิดเห็น การทำงานร่วมกันภายในชั้นเรียนในลักษณะกลุ่ม รวมถึงการประเมินเจตคติในการยอมรับวัฒนธรรมที่หลากหลายด้วย ทั้งนี้ยังเป็นการตรวจสอบกระบวนการเรียนการสอน และการจัดการเรียนรู้ว่าบรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาทั้งครูผู้สอน และผู้เรียนอีกด้วย โดยสามารถมีการปรับเปลี่ยนและเลือกรูปแบบการประเมินตามความเหมาะสมได้ ดังที่ Conrad (1964) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ในการประเมินผลการเรียนศิลปศึกษาใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทัศนคติ เป็นการประเมินการมีส่วนร่วมในประสบการณ์ศิลปะ การแสดงความคิดเห็น ใจกว้างกับผลงานของผู้อื่น เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะกับชีวิตประจำวัน มีความพึงพอใจในศิลปะและมีสุนทรียภาพ 2) ด้านความรู้ ประกอบด้วย วิธีการวิเคราะห์ปัญหาในการทำงานศิลปะ การวิจารณ์งานศิลปะ 3) ด้านทักษะและลักษณะนิสัย ประกอบด้วย การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน การทำงานกลุ่ม ทักษะการวิจารณ์ การวิเคราะห์ผลการทำงานศิลปะของตนเองและผู้อื่น

ลักษณะของครูผู้สอน

ครูผู้สอนเป็นผู้ส่งเสริมและปลูกฝังเจตคติทางบวกในประเด็นของเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม และปลูกฝังเจตคติในเชิงบวกผ่านการจัดการเรียนการสอนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน อีกทั้งประสบการณ์ในการสอนของครูนั้น มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมอีกด้วย ดังที่ Armstrong (1990) กล่าวว่า ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา และครูควรให้ความสนใจในวัฒนธรรมอื่นๆ นอกจากวัฒนธรรมของตนและควรหาประสบการณ์ทางศิลปะจากงานศิลปะของวัฒนธรรมอื่นๆ ด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ephraim Gorham (2001) ที่กล่าวถึง ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความสามารถในการดำเนินการสอนให้นักเรียนเกิดการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้น มีปัจจัยที่สำคัญมาจากประสบการณ์ในการสอนของครูผู้สอน และครูที่มีกรอบครวัที่มีความหลากหลายและความแตกต่างทางวัฒนธรรมจะสามารถ และมีประสิทธิภาพในการสอนนักเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นอย่างดี นอกจากนี้ครูยังมีบทบาทสำคัญที่สุดในการ

จัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับบัญญัติ ยงย่วน และชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์ (2550) ที่ได้กล่าวถึงบทบาทของครูต่อการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม ที่กล่าวว่า ครูคือผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างเจตคติ ค่านิยมทางเชื้อชาติที่ถูกต้องให้กับนักเรียนโดยผ่านกระบวนการสอนและการกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นต้นแบบให้แก่ นักเรียน ซึ่งการรับรู้เจตคติ และพฤติกรรมของครูเกี่ยวกับความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนต้องเป็นไปในทิศทางบวก

สื่อการสอน

สื่อการเรียนการสอนสามารถเข้าใจได้ง่าย น่าสนใจ ทันสมัย เหมาะสมกับช่วงวัยและพัฒนาการในการเรียนรู้ของนักเรียน และนำเสนอแนวคิดในประเด็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมได้ชัดเจน สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียน กระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยสื่อการสอนต้องมีความเป็นกลาง ไม่ทำให้เกิดอคติในการนำเสนอแนวคิดทางวัฒนธรรม และเอื้อต่อบริบทภายในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักในการปรับวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรม ตามแนวคิดของ Bank (1994) ที่ได้กล่าวว่า ในด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน โรงเรียนควรเลือกสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่สะท้อนประสบการณ์และประวัติศาสตร์ สื่อการสอนควรจะต้องเกี่ยวข้องกับปัญหาและมุมมองของทุกกลุ่มชนชาติ และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Estelle Fosnight (2013) ซึ่งพบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากขึ้น มีความสนุกสนานและเกิดแรงจูงใจในการเรียน เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และสื่อการสอนที่เหมาะสม อีกทั้งยังเกิดการเชื่อมโยงความรู้ที่หลากหลาย

สภาพแวดล้อมในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

สภาพแวดล้อมในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งความเหมาะสมของขนาดของห้องเรียนกับจำนวนนักเรียน ลักษณะการจัดโต๊ะสำหรับปฏิบัติกิจกรรม จัดเก็บอุปกรณ์ รวมถึงพื้นที่สำหรับแสดงผลงานศิลปะและป้ายนิเทศ จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการรับรู้ถึงคุณค่าในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมที่หลากหลายและแตกต่างด้วย ดังที่ Koster (2009) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมว่า เป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวเราและมีผลกระทบต่อเรา ซึ่งประกอบไปด้วยพื้นที่ว่าง การตกแต่ง เวลา และการจัดองค์ประกอบต่างๆ สิ่งแวดล้อมมีผลกระทบต่อสังคมและอารมณ์ความรู้สึกของเราที่เกิดขึ้น

กิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของผู้เรียนในโรงเรียนและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่น่าสนใจ รวมถึงวันสำคัญต่างๆของหลากหลายชาติ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และยอมรับในวัฒนธรรมที่หลากหลาย ควรมีการจัดทัศนศึกษาออกสถานที่ เพื่อเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์โดยตรง กิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมของโรงเรียนต้องเอื้อต่อการเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน พัฒนาทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อเชื้อชาติและวัฒนธรรมของผู้อื่น ยอมรับและใช้วัฒนธรรมเป็นแรงจูงใจเกื้อหนุนในการให้ความสำคัญกับผู้อื่น ซึ่งเป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ และการใช้กิจกรรมศิลปะเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้วัฒนธรรมและส่งเสริมการเห็นคุณค่าในวัฒนธรรม ซึ่งเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีความหลากหลายและแตกต่างจากตนเอง ซึ่งทางโรงเรียนสามารถขอความร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานต่างๆในการจัดกิจกรรมได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bank (1994) ที่ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ผู้ปกครองอาจจะลังเลไม่กล้าเข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษาเนื่องจากเห็นว่าตนเองไม่มีอำนาจ หรือความเห็นของตนไม่ได้ได้รับความใส่ใจจากโรงเรียน ดังนั้น หน้าทีของโรงเรียนคือการหาวิธีที่จะทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาให้มากที่สุด เพื่อร่วมกันจัดกิจกรรมและจัดประสบการณ์ทางวัฒนธรรมให้แก่นักเรียน

ปัจจัยอื่นๆที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

บุคลากร ผู้ปกครองและครอบครัว มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมในบริบททางวัฒนธรรมของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักในการปรับวิธีการจัดการเรียนการสอน ตามแนวคิดของ Bank (1994) ที่ได้กล่าวว่า โรงเรียนควรมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษา มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และแนวปฏิบัติในโรงเรียน รวมถึงการสื่อสารไปถึงพ่อแม่และประชาชนว่าโรงเรียนให้ความสำคัญกับพหุวัฒนธรรมศึกษากับผู้เรียน ดังนั้นบุคลากรภายในโรงเรียนจึงต้องปรับทัศนคติ ความเชื่อ และการปฏิบัติ โดยสิ่งสำคัญที่สุดคือ ทัศนคติของบุคลากร ซึ่งหมายรวมถึง ครู ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ชุรการ แม่บ้าน ภารโรงและเจ้าหน้าที่ทุกคนในโรงเรียน บุคลากรโดยเฉพาะครูจะต้องเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนไม่ว่าจะมาจากเชื้อชาติใด เพศใด มีความผิดปกติทางร่างกายหรือไม่ ล้วนแล้วแต่มีโอกาที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนด้วยกันทั้งนั้น ความเชื่อเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและเพิ่มความมั่นใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย นอกจากนี้ การจ้างบุคลากรในโรงเรียนให้มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ เพศ ศาสนา และสภาพร่างกาย ความหลากหลายของบุคลากรเช่นนี้ จะเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นถึงนโยบายของโรงเรียน

เกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างดี สิ่งที่ต้องระวังคือ โรงเรียนต้องคำนึงถึงตำแหน่งของบุคลากรที่เป็นชนกลุ่มน้อยด้วย เช่น หากผู้บริหารเป็นชนผิวขาวแต่ ภารโรงเป็นคนผิวดำ จะทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติด้านลบเพิ่มขึ้นอีกก็เป็นได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ในการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ และนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. โรงเรียนที่มีบริบทในความหลากหลายทางวัฒนธรรมควรสร้างและกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรมทั้งจากชุมชนและครอบครัว จึงจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมนั้น ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ครูผู้สอนที่จัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมควรคำนึงถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติ กลุ่มชาติพันธุ์ แง่มุมทางวัฒนธรรมตามสถานการณ์และแนวโน้มต่าง ๆ โดยจัดการเรียนการสอนโดยลดอคติ ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมภายในชั้นเรียนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

3. ครูผู้สอนที่จัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยม ภาษา วัฒนธรรมและการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของวัฒนธรรมที่หลากหลาย

4. ครูผู้สอนสามารถออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะให้บูรณาการกับรายวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องได้ ทั้งในเรื่องเนื้อหาทางศิลปะและวัฒนธรรม

5. ครูผู้สอนควรใช้กระบวนการเสริมแรงบวก และกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงออกในมุมมองของตนเองที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม เพื่อเป็นการสะท้อนถึงความเข้าใจและการเชื่อมโยงความรู้เข้ากับวัฒนธรรม และใช้การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในการประเมินการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

6. การจัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศ และการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนให้เชื่อมโยงกับเทศกาลวันสำคัญ ประเพณี วัฒนธรรมที่หลากหลายและเกี่ยวข้องกับผู้เรียนนั้น เป็นการส่งเสริมการยอมรับภาคภูมิใจในวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมอื่น รวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้และเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมด้วย

7. การเปิดโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยมีจุดประสงค์เริ่มต้นเพื่อให้บุตรหลานของชาติต่างชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยได้มีโอกาสศึกษา และสามารถกลับไปศึกษาต่อยังประเทศของตนได้ และไม่อนุญาตให้นักเรียนชาติไทยเข้าเรียนได้ แต่ภายหลังอนุญาตให้นักเรียนไทยสามารถเข้าเรียนได้ตามสัดส่วนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด คือ จำนวนนักเรียนไทยไม่เกินร้อยละ 50 ของนักเรียนทั้งหมด ฉะนั้นโรงเรียนควรต้องส่งเสริมให้นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติสืบสานอนุรักษ์ และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทยและความเป็นไทย เนื่องจากบริบทของโรงเรียนมีการจัดการศึกษาตามแบบระบบของต่างประเทศซึ่งอาจทำให้นักเรียนไทยนั้นมีแนวคิดและค่านิยมที่เป็นตะวันตกหรือต่างประเทศ

8. นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติจะให้ความสำคัญกับความเป็นชาติตะวันตกมากกว่าความเป็นไทย วัฒนธรรมและประเพณีไทย ดังนั้นจึงต้องมีการจัดการเรียนการสอน หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมให้เห็นคุณค่าในวัฒนธรรมและประเพณีไทย และภูมิใจในความเป็นชาติไทยมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและศึกษาแนวทางการจัดการเรียนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมในระบบการศึกษาของนานาชาติที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความแตกต่างของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแต่ละระบบการศึกษา

2. ควรมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดตัวแปรเป็นช่วงอายุ ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อเป็นการศึกษาผลของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน

3. ควรมีการวางแผนในการเข้าถึงข้อมูล เนื่องจากในการศึกษาหลักสูตรของโรงเรียนสามารถทำได้เพียงศึกษาข้อมูลเบื้องต้น และในบางโรงเรียนไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลได้ อีกทั้งการขออนุญาตสัมภาษณ์นักเรียนในโรงเรียนนานาชาตินั้น มีกระบวนการที่ซับซ้อนและมีข้อจำกัดในการเก็บข้อมูล ดังนั้นจึงควรวางแผนในเรื่องระยะเวลาเก็บข้อมูลที่รอบคอบ

รายการอ้างอิง

- เกษม เพ็ญภินันท์. (2552). รวมบทอภิปรายและบทความวิจัยจากการประชุมวิชาการระดับชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิภาษา
- เกสรีย์ สุวรรณเรืองศรี. (2544). การพัฒนาโปรแกรมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาการสอนระดับอนุบาล ในชุมชนไทยมุสลิมภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. ภาควิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกษร ธิตะจारी. (2543). กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรรยา จัวนาน. (2540). การศึกษาสำหรับสังคมหลายวัฒนธรรม. ใน สัมมนาประถมศึกษาสัมพันธ์ครั้งที่ 15. เชียงใหม่: โขตนาพรีนธ์ จำกัด,
- ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช. (2552). ความหลากหลายทางวัฒนธรรม : จากหลอมรวมเป็นหนึ่งสู่ผสมผสาน. พันทาง. ความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในมนุษยศาสตร์: 17-30
- ฐิติมาวดี อาพัทธนันท์. (2550). พหุวัฒนธรรมในมุมมองนักวิชาการชาวอเมริกันและข้อคิดต่อสังคมไทย. วารสารครุศาสตร์. 36, 3(มีนาคม - มิถุนายน 2550): 129-145.
- ณัฐอร วราพงษ์พัฒน์. (2557). การจัดการชั้นเรียนของครูที่ตอบสนองต่อชั้นเรียนพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาตอนต้น : การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2549). เอกสารประกอบการสอนวิชา 2702303 การวัดประเมินผลทางการศึกษา. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดลพัฒน์ ยศธร. (2542). การนำเสนอรูปแบบการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพุทธศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทรัตน์ คงคาเพชร. (2555). การพัฒนาโมเดลการส่งผ่านของสมรรถนะทางพหุวัฒนธรรมของนักเรียนบนพื้นฐานทฤษฎีและการปฏิบัติที่ดี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นิรมล (ตีรณสาร) สวัสดิบุตร. (2525). ศิลปศึกษากับครูประถม. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชา
 ประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- บัญญัติ ยงยวนและชัยวัฒน์ ผดุงพงศ์. (2550). การใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการยอมรับความ
 หลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรม. วารสารศึกษาศาสตร์.
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 16, 6(มีนาคม- มิถุนายน 2550):1-14.
- บังกอร์ ร้อยกรอง. (2553). การพัฒนาแนวทางในการจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต. ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
 สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัทมา นาคะสนธิ์. (2540). การพัฒนาหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยระดับอนุบาลสำหรับเด็กไทย
 ในโรงเรียนนานาชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต. ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์.
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์. (2559). เอกสารประกอบการบรรยาย วิชา 2736610 การวัดประเมินผล
 ศิลปศึกษา. สาขาวิชาศิลปศึกษา. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (เอกสารอัดสำเนา)
- ประสพ ลิ้มหมือดภัย. (2543). ศิลปะนิยม. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์,
- ล้วน สายยศ. (2542). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาสน์,
- ลำพอง บุญช่วย. (2530). การสอนเชิงระบบ. ปทุมธานี: วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์,
- วิรัชญา สง่างศ์. (2556). การนำเสนอแนวทางการสอนศิลปะของอาเซียนระดับประถมศึกษาโดยใช้
 ศิลปศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
 ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์. (2549). วิธีการสอนศิลปะแบบต่างๆ. ใน แนวคิดเกี่ยวกับศิลปศึกษา.
 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2539). ศิลปศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์,
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2542). การบริหาร หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
 อักษราพัฒนา.
- สรिता เจือศรีกุล. (2553). ผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม ที่มีต่อการรับรู้คุณค่าศิลปะ
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
 ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2546). สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

สุขวิช รังสิตพล. 2538 .บทบาทและการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย. ใน บทบาทของโรงเรียนนานาชาติในสังคมไทย. หน้า 6-7. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุธารา โยธาจันทร์. (2544). การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพิน บุญชูวงศ์. (2531). หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร: แสงสุทธิการพิมพ์,

สมน อมรวิวัฒน์. (2533). สมบัติทิพย์ของการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

สุลักษณ์ ศรีบุรี. (2536). คุณค่าศิลปะจากทัศนะของบุคคลต่างๆ. วารสารครุศาสตร์. 22, 1(กรกฎาคม-กันยายน 2536):51-63.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2552). สารานุกรมวิชาชีพครูเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสสมโภชฉลองพระชนมพรรษา 80 พรรษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค,

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2555-2556. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ,

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2548). กลุ่มงานโรงเรียนนโยบายพิเศษ. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2557). กลุ่มงานโรงเรียนนโยบายพิเศษ. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2559). กลุ่มงานโรงเรียนนโยบายพิเศษ. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2550). ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานของโรงเรียนเอกชนนานาชาติระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร,

อติปัทย์ คลี่สุนทร. (2555). การศึกษาพหุวัฒนธรรม. [ออนไลน์] แหล่งที่มา <http://www.moe.go.th>.

กระทรวงศึกษาธิการ. [2559, มิถุนายน 1]

อมรา พงศาพิชญ์. (2537). วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์: วิเคราะห์สังคมไทยแนวมนุษยวิทยา.

พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรวิชัย นาคทรพรพ. (2546). การบูรณาการการเรียนรู้วัฒนธรรมกับการศึกษาของต่างประเทศ.

กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟิกจำกัด.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนส์ไตร์.

อารี สุทธิพันธ์. (2528). ศิลปะกับมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2543). ภูมิปัญญาชาวบ้านสี่ภูมิภาค : วิถีชีวิตและกระบวนการเรียนรู้ ของ

ชาวบ้านไทย. นนทบุรี : โครงการกิตติเมธี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.

อิสมาแอ สมายล์. (2552). ผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของ

เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา

ศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Armstrong, C. (1990). Teaching Art in a Multicultural/Multiethnic Society. Art, Culture and Ethnicity. NAEA,
- Ballengee-Morris, C. and Stuhr, P.L. (2001). Multicultural Art and Visual Cultural Education in a Changing World. Art Education. 54,4 (July 2001): 6-13.
- Banks, A.J. (1994). An Introduction to Multicultural Education. Washington: Allyn and Bacon,
- Banks, A.J. and Banks C.M. (2005). Multicultural Education Issue and Perspectives. John Wiley&Sons, Inc.,
- Baruth, L.G. and Manning, M.L. (1992). Multicultural Education of Children and Adolescents. Massachusetts: Allyn and Bacon,
- Bates, J.K. (2000). Becoming Art Teacher. Belmont. Wadworth-Thomson Learning,
- Bennette, C.I. , (1995). Comprehensive Multicultural Education: Theory and Practice. Massachusetts: Allyn and Bacon,
- Bloom, B.S. (Ed.). Engelhart, M.D., Furst, E.J., Hill, W.H., Krathwohl, D.R. (1956). Taxonomy of Educational Objectives, Handbook I: The Cognitive Domain. New York: David McKay Co Inc.,
- Deighton, L.C. (1971). Text Book Role in Education. In: Deighton L.C. (ed.) 1971 The Encyclopedia of Education, Vol. 9.
- Denise M. Logan, (2005). Dynamic Art Projects for Children: Includes Step-by-step Instructions And Photographs. Cystal Productions.
- Demboski, S.K.. (2017). Khamsa hand prints. .[Online]. Available from <https://kinderart.com/art-lessons/multic/khamsa-hand-prints/> [2017, July 1]
- Dewey, J. (1974). Arts as Experiences. New York: Columbia University, Teacher College Press,
- Eun Mee Choi. (2012) .The Present State of Affair in Art Therapy For Multicultural Families in Korea. Dissertation of the Degree of Doctor of Philosophy. Lesley

- University.
- Finley, S. (2010). Transformative Teaching for Multicultural Classrooms. Multicultural Education,
- Fosnight, E.M.. (2013). Teaching Multicultural Art Understanding Through a Museum Teleconferencing Program. s zonaof Master of Arts. Ari Dissertation of the Degree University.
- Gorham, E. (2001). Multicultural Teaching Competence as Preceived by Elementary School Teacher. Dissertation of the degree of Doctor of Education. Faculty of the Veginia Polytechnic Institute and State University.
- Graham, M.A. (2009). The Power of Art in Multicultural Education: The International Stories Project. Multicultural Perspectives. 11, 3(2009): 155-161.
- Grant, C. & Ladson-Billings, G.J. [eds.] (1997). Dictionary of multicultural education. Phoenix, AZ: Oryx Press.
- Harrow, A. (1972) A Taxonomy of Psychomotor Domain: A Guide for Developing Behavioral Objectives. New York: David McKay,
- International Education. (1988). The Encyclopedia Americana International Edition. New York: Grolier Incorporated,
- Jaime S. Wurzel. (1988). Toward Multiculturalism: A Reader in Multicultural Education. Intercultural Resource Corporation,
- Judy Prees. (2000). Around-the-World Art and Activities : Visiting the 7 Continents Through Craft Fun by Judy Press. tennessee : Williamson Books.
- Knight, W.B. (2000). Preparing Preservice Teachers to Work with Diverse Student Populations: Implication for Visual Art Teacher Education. Dissertation of the degree of Doctor of Philosophy. Ohio State University.
- Koster, J.B. (2009). Growing Artists: Teaching the Arts to Young Children. 4th ed. United State of America : Delmar Cengage Learning.
- Krathwohl, D.R., rt. al. (1973). Taxonomy of Educational Objectives : The Classification of Educational Goals Handbook II : Affective Domain. London: Longman,
- Llona Lelli, Allen W. Roberts, (2017). Multicultural Art Lesson. New Providence School District. Lowenfeld, V. and Brittain, W.L. 1964. Creative and Mental Growth.

- Fourth edition, New York: McMillan,
- Mary Ann F.Kohl and Jean Potter, (2012). *Global Art: Activities, Projects, and Inventions from Around the World*. New York : Gryphon House,
- Rosengren I.H., Wiley M.C., Wiley D.S., (1983). *Internationalizing your school : A Handbook and Resource Guide for Teachers, Administrators, Parents, and New York: National Council on Foreign Language and International Studies,*
- Slater, M.A., (2016). Paper Totem. [Online]. Available from <https://kinderart.com/art-lessons/multic/mini-paper-roll-totems/> [2017, July 1]
- Swiss Education Council. (2017). *The Education System in Switzerland*. Swiss Education Council.
- Taylor , J.M. (1996). *Values in Education and Education in Values*. London: Falmer Press,
- The World Commission on Environment and Development. 1987. *Our Common Future*. New York: Oxford University Press,
- United Nation. (2014). *Culture as a Goal : In the Post-2015 Agenda Development Agenda* United Nation,
- United Nation. (2015). *Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development* United Nation,
- Waller, R.F. (2012). *Art, Pride and Heritage: Learners Responding to Multicultural Images*. Dissertation of the Degree of Master of Art in Education. East Carolina University.
- Wanda Bridge Knight . (2000). *Preparing Preservice Teachers to Work with Diverse Student Populations: Implication for Visual Art Teacher Education*. Doctor of Philosophy, Ohio State University, Art Education.
- Wasson, R., Stuhr, P. and Petrovich-Mwaniki, L. (1990). *Teaching Art in the Multicultural Classroom:Six PositionStatements*. *Studies in Art Education*. 31,4 (Summer1990): 234-246.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย จำนวน 5 ท่าน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร
 อาจารย์พิเศษ ประจำสาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์
 อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. อาจารย์โสภา สิทธิสรวง
 ผู้อำนวยการโรงเรียนโกลบอลอินเตอร์เนชันนาลนานาชาติ
 Global Indian International School
4. อาจารย์สมศักดิ์ ศิริวิโรจน์สกุล
 อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ สาระการเรียนรู้ทัศนศิลป์
 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
5. อาจารย์ศิริรัตน์ ฤทธิ์สมบูรณ์
 โรงเรียนโกลบอลอินเตอร์เนชันนาลนานาชาติ
 Global Indian International School

ภาคผนวก ข
รายชื่อโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการรับรองจากสถาบันมาตรฐานสากล
(Overseas Accredited International School List 2016)
ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายชื่อโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสถาบันรับรองมาตรฐานสากล
(Overseas Accredited International School List 2016)

Bangkok

No.	School Names	Accreditation Organization	Course	Tel.
1.	Thai-Japanese Association School	Japanese Government	Japanese	02-314-7334
2.	Ruamrudee International School	WASC	American IB	02-7918900
3.	Bangkok Patana School	CIS NEASC	United Kingdom	02-7852405
4.	Nist International School	CIS NEASC	Nist Diploma IB	02-6512065
5.	St.John's International School	WASC CfBT	British Curriculum	02-5130579
6.	Ekamai International School (โรงเรียนนานาชาติเอกมัย)	WASC	American Curriculum	02-3913593
7.	International Community School (โรงเรียนประชาคมนานาชาติ)	WASC ACSI	American Curriculum	02-3380777
8.	St.Stephen's International School	CIS NEASC	United Kingdom	02-5130270
9.	KIS International School	CIS	IB	02-2743444
10.	Bangkok Christian International School	AdvancED	American Curriculum	02-3221979
11.	Ramkhamhaeng Advent International School	WASC	American Curriculum	02-3700316-7
12.	The American School of Bangkok, Sukhumvit	WASC	American Curriculum	02-6208600

No.	School Names	Accreditation Organization	Course	Tel.
13.	Lycee Francais International de Bangkok	A.E.F.E.	France	02-9348008
14.	RBIS Rasami International School	CfBT	United Kingdom	02-6445291
15.	Korean International School of Bangkok	MOE, Republic of Korea	South Korea	02-5436981
16.	The Regent's International School-Bangkok	CIS	United Kingdom	02-6903777
17.	Harrow International School	CIS	United Kingdom	02-5037222
18.	St. Andrews International School Bangkok	CIS CfBT	British IB	02-3812387
19.	New Sathorn International School	NCA CASI + CITA (dual accreditation)	IB	02-6722100-1
20.	Trinity International School	WASC	American Curriculum	02-6613993
21.	Keera-pat International School	WASC	American Curriculum	02-9437790
22.	Wells International School	WASC	American Curriculum	02-6625980-2
23.	Wells International School (On Nut Campus)	WASC	American Curriculum	02-7303366

No	School Names	Accreditation Organization	Course	Tel.
24.	Niva International School	WASC	American Curriculum	02-948-4605
25.	Trall International School	WES	United Kingdom	02-7188779
26.	Pan-Asia International School	WASC	American Curriculum	02-7266273
27.	Charter International School	WASC CIS	United Kingdom	02-7268283
28.	Bangkok International Preparatory and Secondary School	CIS NEASC	United Kingdom	02-2607890
29.	Bangkok Adventist International School	WASC	The New South Wales Office of the Board of Studies	02-6961060
30.	Ascot International School	CIS WASC	United Kingdom	02-3734400
31.	The Early Learning Centre International school	CIS WASC	Canada	02-7129516
32.	St.Andrews International School Dusit	CFBT	United Kingdom	02-6686231
33.	Heathfield International School	CIS	United Kingdom	02-3181266

No.	School Names	Accreditation Organization	Course	Tel.
36.	Singapore international school of Bangkok	CIS	United Kingdom Singapore	02-6445291
37.	Topsy Turvy international School	CIS	United Kingdom	02-6568224
38.	Bangkok Grace International School	WASC	American Curriculum	02-5394516
39.	Kevallee International School	WASC	United Kingdom	02-9066427
40.	Modern international school Bangkok	CfBT	United Kingdom	02-2588216
41.	British Columbia International School	Canada	The New South Wales Office of the Board of Studies	02-8022550
42.	Shrewsbury Internationa School Bangkok	CIS NEAS&C	United Kingdom	02-6751888
43.	Anglo Singapore International School	WASC CIS	Canada	02-3311874
44.	Josuiikan Bangkok International School	Japan Government	Japan	02-9194608
45.	berkeley international school	WASC	American Curriculum	02-7474788
46.	The Regent's International School Rama 9	CIS	United Kingdom	02-9575777

รายชื่อโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสถาบันรับรองมาตรฐานสากล
(Overseas Accredited International School List 2016)

Provinces

No.	School Names	Accreditation Organization	Course	Tel.
1.	International School Bangkok	WASC	American Curriculum	02-9635800
2.	Thai-Chinese International School	WASC	American Curriculum	02-7511201
3.	The American School of Bangkok	WASC	American Curriculum	02-3125848
4.	Concordian International School	NEASC	IB	02-7069000
5.	Siam International School	WASC	CDE	02-9916628
6.	Thai Sikh International School	CIS	United Kingdom	02-8616161
7.	Thai-Singapore International School	CFBT	Singapore	02-7105900
8.	Global Indian International School	WASC	CBSE	02-9773739

คำอธิบายองค์กรรับรองมาตรฐานจากสถาบันรับรองมาตรฐานสากล

A.E.F.E = Agence Pour L'Enseignement Francais a l'Etranger

NEASC = New England Association of Schools and Colleges

CIS = Council of International Schools

WASC = Western Association of Schools and Colleges

CITA = The Commission on International Trans Regional Accreditation

WES = World-Wide Education Service

ACSI = The Association of Christian Schools International

NCA CASI = North Central Association Commission on Accreditation and School Improvement

CIWA, MSA = The Committee on Institution- Wide Accreditation, the Middle States Association of Colleges and School

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินรับรองแนวทางการสอน จำนวน 3 ท่าน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยวัฒน์ ผดุงพงษ์
อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. อาจารย์โสภา สิริสรวง
ผู้อำนวยการโรงเรียนโกลบอลอินเตอร์เนชันนาล
Global Indian International School
3. อาจารย์พันธ์ศักดิ์ หาญวิริยะกิตติชัย
อาจารย์ประจำวิชาศิลปะ โรงเรียนนานาชาติสาทรใหม่
New Sathorn International School

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบบันทึกหลักสูตรศิลปศึกษาของโรงเรียนนานาชาติที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะ
ที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษา

เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม
ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ

ชื่อโรงเรียน.....

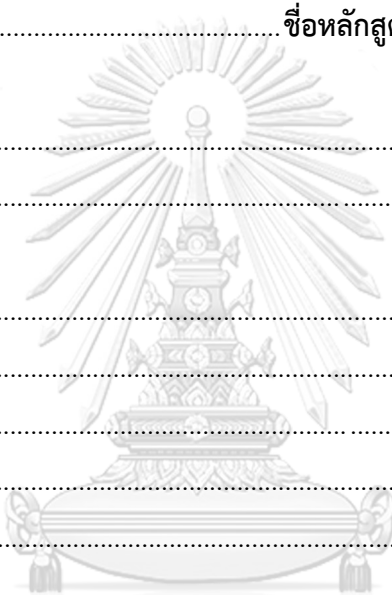
ระบบการศึกษา ..... ชื่อหลักสูตร.....

ที่อยู่

วิสัยทัศน์/พันธกิจ/ปรัชญา

ด้านวัตถุประสงค์

ด้านเนื้อหาสาระ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านสื่อการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านการวัดผลประเมินผล

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

The Interview Questions for Art Teacher in Elementary International Schools
--

GUIDELINES FOR ART EDUCATION INSTRUCTION TO PROMOTE MULTICULTURAL
VALUES IN ELEMENTARY INTERNATIONAL SCHOOLS

Instruction

This Interview has 2 section

Section 1 Personal Information

Section 2 Opinion and Suggestions about art education instruction to
promote multicultural values

Section 1 Personal Information

1. Name of interviewee.....
2. Sex   Male   Female
3. Age   ..... years old
4. Nationality   Thai   American   British   Others (.....)
5. Religion   Buddhism   Christianity   Islamism   Others (.....)
6. Certificate
  - Diploma .....
  - Bachelor's Degree .....
  - Master's Degree .....
  - Others .....
7. Experience in teaching art ..... year(s)
8. School .....
9. Teaching in .....

Date-Month-Year.....

Time ..... - .....

Place .....

Section 2 The Interview (Open-Ended) in opinion and suggestions about art education instruction to promote multicultural values

1. How do you manage your teaching in Art subject?

.....
.....
.....

2. What are the objectives in your art education instruction?

.....
.....
.....

3. How does art education instruction in your school promote multicultural values?
How does it affect to the students?

.....
.....
.....

4. What is the instructional media that you use in class to promote multicultural values?

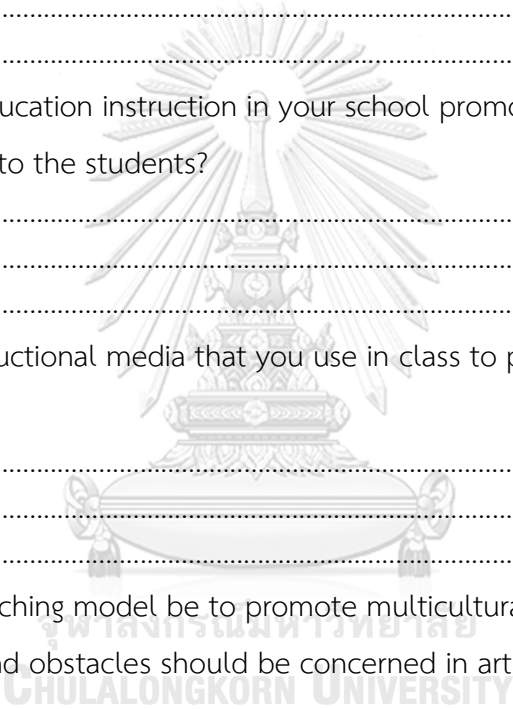
.....
.....
.....

5. What should teaching model be to promote multicultural value in art subject?
Which problems and obstacles should be concerned in art subject?

.....
.....
.....

6. How do you create classroom atmosphere and environment to promote multicultural values?

.....
.....
.....

7. Do you have the extracurricular activities to promote multicultural values? How?

.....

.....

.....

8. Which evaluation method that you use to promote multicultural values in art education instruction?

.....

.....

.....

The Interview Questions for Student in Elementary International Schools
---

GUIDELINES FOR ART EDUCATION INSTRUCTION TO PROMOTE MULTICULTURAL
VALUES IN ELEMENTARY INTERNATIONAL SCHOOLS

Instruction

This Interview has 2 section

Section 1 Personal Information

Section 2 Opinion and Suggestions about art education instruction to
promote multicultural values

Section 1 Personal Information

1. Name of interviewee.....
2. Sex   Male   Female
3. Age   ..... years old
4. Nationality Thai American British Others (.....)
5. Religion   Buddhism Christianity Islamism Others (.....)
6. Class .....
7. School .....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

Date-Month-Year.....

Time ..... - .....

Place .....

Section 2 The Interview (Open-Ended) in opinion and suggestions about art education instruction to promote multicultural values

1. How do you feel when you learn Art subject?

.....
.....
.....

2. Do you have friends who have different cultures or languages from you? How?

.....
.....
.....

3. Are there activities in Art subject that you have learnt about your friends' cultures in your class? How?

.....
.....
.....

4. Do you discuss with your teacher and friends in Art subject? How?

.....
.....
.....

5. How is an art teacher that you like?

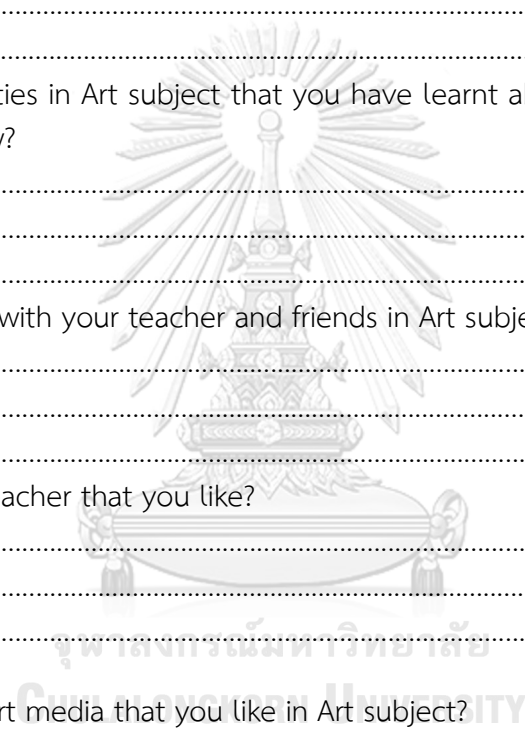
.....
.....
.....

6. What kinds of art media that you like in Art subject?

.....
.....
.....

7. What do you think about the advantages of learning your friends' cultures?

.....
.....
.....

แบบสังเกตการเรียนการสอนในวิชาศิลปะศึกษา ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนนานาชาติ
ที่มีการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม
ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ

คำชี้แจง

แบบสังเกตนี้ผู้วิจัยเป็นผู้บันทึก และสังเกตการเรียนการสอนในวิชาศิลปะด้วยตนเอง
โดยผู้วิจัยไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม แบ่งออกเป็น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสังเกต

ตอนที่ 2 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะของนักเรียนและครู
แบ่งออกเป็น ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านนักเรียน ด้านสื่อการ
สอน ด้านสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน และด้านการวัดผลประเมินผล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสังเกต

ชื่อผู้บันทึก ..... วันที่.....เวลา.....นาที่
โรงเรียน ..... ระบบการศึกษา.....
เนื้อหาเรื่อง.....ระดับชั้น.....จำนวนนักเรียน.....คน

ตอนที่ 2 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะของนักเรียนและครู

การจัดการเรียนสอนศิลปะมหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY	ผลการสังเกต		หมายเหตุ
	พบ	ไม่พบ	
ด้านเนื้อหา			
1. เนื้อหามีความทันสมัยเหมาะสมกับผู้เรียน			
2. เนื้อหาไม่ซับซ้อน สามารถเข้าใจได้ง่าย			
3. เนื้อหา มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้			
4. มีการนำเสนอวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของผู้เรียน			
5. มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างเนื้อหาทางวัฒนธรรมและ เนื้อหาทางศิลปะ			
6. เนื้อหา มีความสอดคล้องกับบริบทสังคมไทย			
7. เนื้อหา มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมหลักของผู้เรียนแต่ละ			

การจัดการเรียนสอนศิลปะ	ผลการสังเกต		หมายเหตุ
	พบ	ไม่พบ	
8. มีการสอดแทรกประสบการณ์ทางสังคมเข้าไปในกระบวนการจัดการเรียนรู้			
9. เน้นให้นักเรียนมีอิสระในการแสดงออก และนำเสนอในรูปแบบของตนเอง			
10. ให้นักเรียนประยุกต์ความรู้ทางวัฒนธรรมเข้ากับการใช้ชีวิตประจำวัน			
เพิ่มเติม			
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน			
11. ครูดำเนินการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง			
12. ครูดำเนินการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง			
13. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ครูได้นำเสนอ			
14. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมและ			
15. ครูช่วยเหลือและให้คำแนะนำขณะร่วมกิจกรรมในชั้น			
16. ครูเน้นวิธีการสอนโดยการบรรยาย			
17. ครูชื่นชมและให้กำลังใจนักเรียนเมื่อทำงานสำเร็จ			
18. ครูใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ			
19. ครูมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีความแตกต่างทั้งด้านภาษา ศาสนา และประเพณี			
20. ครูให้การเสริมแรงนักเรียนในระหว่างการเรียนรู้			
21. ครูให้การช่วยเหลือนักเรียนและสนับสนุนนักเรียน เมื่อต้องการความช่วยเหลือ			
22. นักเรียนชื่นชมวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัฒนธรรมหลักของ			

การจัดการเรียนสอนศิลปะ	ผลการสังเกต		หมายเหตุ
	พบ	ไม่พบ	
23. นักเรียนมีการทำงานร่วมกัน โดยมีการสร้างความรู้ แลกเปลี่ยนทักษะ และช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในชั้นเรียน			
24. นักเรียนปรึกษาและช่วยกันแก้ปัญหาในระหว่างการทำงาน			
25. มีการนำเสนอผลงานศิลปะที่แสดงถึงวัฒนธรรม เพื่อสร้างเป็นประเด็นในการสังเกต			
26. กิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมเกี่ยวกับเนื้อหา			
27. นักเรียนเดินดูงานของเพื่อน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และวิจารณ์งานของกันและกัน			
28. มีรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย			
29. มีการเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียนเข้ากับการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ในชั้นเรียน			
30. มีการนำเสนอผลงานศิลปะที่แสดงถึงวัฒนธรรม เพื่อสร้างเป็นประเด็นในการสังเกต			
เพิ่มเติม			
ด้านครูผู้สอน			
31. ครูใช้ภาษาในการสื่อสารที่เรียบง่าย สามารถเข้าใจได้ง่าย			
32. ครูมีกิริยามารยาทสุภาพ ยิ้มแย้ม พุดจาไพเราะ			
33. ครูแต่งกายสะอาด เรียบร้อย			
34. ครูแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ			
35. ครูมีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือ			
เพิ่มเติม			
ด้านนักเรียน			
36. นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน			
37. นักเรียนตั้งใจฟังการอธิบาย บรรยายของครูผู้สอน			
38. นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันขณะร่วมกิจกรรม			

การจัดการเรียนสอนศิลปะ	ผลการสังเกต		หมายเหตุ
	พบ	ไม่พบ	
39. นักเรียนดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียน			
40. นักเรียนสนใจและเอาใจใส่ในกิจกรรมการเรียน			
เพิ่มเติม			
ด้านการวัดผลประเมินผล			
41. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานศิลปะของตนเองและเพื่อนในชั้นเรียน			
42. นักเรียนอธิบายแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เกิดจากการเชื่อมโยงวัฒนธรรมที่แตกต่างกับวัฒนธรรมหลัก			
43. ครูประเมินผลกิจกรรมจากผลงานศิลปะของนักเรียน โดยคำนึงถึงการประยุกต์และเชื่อมโยงวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้			
44. ครูประเมินผลจากการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน			
45. นักเรียนประเมินผลงานตนเองจากการร่วมกิจกรรม			
46. ครูแจ้งวิธีวัดผลและประเมินผลล่วงหน้า และมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน			
47. มีการวัดและประเมินผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน			
48. เน้นการประเมินผลการเรียนรู้วัฒนธรรมร่วมกับการประเมิน			
49. ประเมินผลจากการให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมในชั้น			
50. ประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด			
เพิ่มเติม			
ด้านสื่อการสอน			
51. ใช้สื่อการเรียนการสอนศิลปะเฉพาะวัฒนธรรมเดียว			
52. มีสื่อการสอนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมสากลเป็นหลัก			
53. ใช้สื่อการเรียนการสอนที่แสดงถึงวัฒนธรรมที่หลากหลาย			

การจัดการเรียนสอนศิลปะ	ผลการสังเกต		หมายเหตุ
	พบ	ไม่พบ	
54. มีสื่อการเรียนการสอนประเภทวิธีการ โดยการสาธิตในแต่ละกิจกรรมต่างๆ			
55. มีสื่อการเรียนการสอนประเภทอุปกรณ์เป็นสื่อของจริงที่แสดงถึงวัฒนธรรมนั้นๆในการเรียนการสอน			
56. สื่อการสอนมีความสอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรมการสอน			
57. มีวิธีการนำเสนอสื่อการสอนที่น่าสนใจ			
56. สื่อการสอนมีความทันสมัย แปลกใหม่			
57. มีหนังสือเรียนวิชาศิลปะ			
58. มีวิธีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่สะดวก ไม่ซับซ้อน			
59. มีขนาดเหมาะสมในด้านระยะการมองเห็น			
60. สื่อการสอนเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น ความรู้และประสบการณ์			
เพิ่มเติม			
ด้านสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน			
61. ชั้นเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน			
62. ชั้นเรียนมีขนาดพื้นที่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมศิลปะ			
63. มีการจัดพื้นที่สำหรับการทำงานเป็นกลุ่ม			
64. มีการจัดพื้นที่สำหรับการทำงานเป็นกลุ่มในความหลากหลาย			
65. มีการจัดพื้นที่สำหรับการทำงานเดี่ยว			
66. จัดชั้นเรียนโดยคำนึงถึงการเรียนการสอนแบบบรรยายเป็น			
67. ภายในชั้นเรียนมีพื้นที่หรือป้ายนิเทศจัดแสดงผลงานของนักเรียนที่แสดงถึงวัฒนธรรม และเชื้อชาติของนักเรียนในชั้น			
68. โต๊ะและเก้าอี้เหมาะสมในการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ			
69. มีการแสดงผลงานนักเรียนอย่างเด่นชัดในชั้นเรียน			
70. มีชั้นวางสำหรับแสดงผลงานศิลปะของนักเรียน			
เพิ่มเติม			

**แบบประเมินแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าใน
พหุวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ**

(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)

**เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม
ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ**

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม โดยแบ่งเป็น 8 ประเด็น คือ

- 1) นโยบายการจัดการศึกษา
- 2) หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา
- 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 4) ลักษณะของผู้สอน
- 5) สื่อการสอน
- 6) สภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน
- 7) กิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น
- 8) ปัจจัยอื่นๆที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ

ตอนที่ 4 ผลการประเมินรับรองแนวทางการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน

1. ชื่อ- นามสกุล ผู้ทรงคุณวุฒิ .....
2. เพศ   ชาย   หญิง
3. อายุ   ..... ปี
4. วุฒิการศึกษา .....
5. สถาบัน .....
6. ประสบการณ์ในการทำงาน ..... ปี
8. สถานที่ทำงาน.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจ

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
นโยบายการจัดการศึกษา					
1.โรงเรียนต้องมีนโยบายในการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม					
2.นโยบายเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานในการปฏิบัติให้แก่บุคลากรภายในโรงเรียน ให้มีความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีในการอยู่ในสังคม พหุวัฒนธรรม					
3.มีการปรับโครงสร้างทางวัฒนธรรมและสังคมภายในโรงเรียน ให้มีความเหมาะสม					
4.บุคลากรทุกคนภายในโรงเรียนต้องมีส่วนช่วยทำให้เกิดสังคมพหุวัฒนธรรม					
5.มีการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนโดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา ไม่ขัดต่อศีลธรรมและความมั่นคงของประเทศ					
6.มีการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทัศนคติและเจตคติเชิงบวกต่อนักเรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม					
7.มีความพร้อมที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการจัดกิจกรรมต่างๆภายในโรงเรียนให้ส่งเสริมการยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย					
หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนศิลปะศึกษาที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม					
1.มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาความรู้และทักษะทางศิลปะของผู้เรียน ควบคู่ไปกับการสอดแทรกความรู้ความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมผ่านศิลปะ					
2.มีเป้าหมายเพื่อเชื่อมโยงและบูรณาการระหว่างเนื้อหาทางศิลปะและวัฒนธรรม					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
3.เนื้อหาครอบคลุมทักษะในด้านต่างๆ ทั้งความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาศิลปะ ทักษะปฏิบัติ และคุณลักษณะนิสัยในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน					
4.พัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทางศิลปะ ทักษะทางศิลปะเป็นหลัก และเนื้อหาทางวัฒนธรรมเป็นรอง ผ่านกระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรม					
5.จุดประสงค์ในการเรียนรู้ศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม แบ่งเป็น 3 ด้าน ทั้งด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย					
6.ด้านพุทธิพิสัย เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางศิลปะและเนื้อหาทางวัฒนธรรมต่างๆที่ได้เรียนรู้ ซึ่งสามารถที่จะแสดงออกในรูปแบบต่างๆ					
7.ด้านจิตพิสัย สามารถตอบสนองสิ่งเร้าหรือวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้ใหม่ การยินยอมวัฒนธรรมนั้น จนถึงการยอมรับนับถือคุณค่าในวัฒนธรรม					
8. มีคุณลักษณะที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคมและเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม สามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้ที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมได้					
9.ด้านทักษะพิสัย สามารถปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ ผสมผสานทักษะที่หลากหลายเกิดเป็นผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์และแสดงออกถึงวัฒนธรรมที่หลากหลาย เป็นการประยุกต์และเชื่อมโยงวัฒนธรรม โดยไม่ได้เกิดจากการลอกเลียนแบบ					
10.เนื้อหาในหลักสูตรควรเป็นไปตามที่มาตรฐานระบบการศึกษาระดับประถมศึกษาและโรงเรียนได้กำหนด					
11.มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและบูรณาการเชื่อมโยงกับวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่หลากหลายของผู้เรียน					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
12.เนื้อหาทางศิลปะ เกี่ยวกับหลักการทางศิลปะ ศิลปะ ปฏิบัติทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม ศิลปะประดิษฐ์ ภาพพิมพ์ สื่อผสม และการออกแบบ					
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
1.ควรมีเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ เทศกาล วันสำคัญ ประเพณี และวัฒนธรรมที่หลากหลาย					
2.การบูรณาการเนื้อหาวิชาศิลปะและวัฒนธรรมต่างๆ ผ่าน กิจกรรมในชั้นเรียน					
3.นำหลักสูตรมาตั้งเป็นหลักแกนกลางและเชื่อมโยง วัฒนธรรมให้บูรณาการร่วมกัน					
4.กำหนดเนื้อหาโดยเน้นให้มีการสอดแทรกประสบการณ์ทาง สังคมเข้าไปในกระบวนการจัดการเรียนรู้					
5.ต้องมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สังเกตในวัฒนธรรมที่ครูผู้สอน ได้นำเสนออยู่เสมอ					
6.มีการสอดแทรกเรื่องราวทางวัฒนธรรมในทุกขั้นตอน					
7.มีลักษณะการจัดกิจกรรมที่มีทั้งกิจกรรมกลุ่มและเดี่ยว					
8.ชั้นเตรียมการสอน หรือชั้นก่อนสอน ครูผู้สอนควรศึกษา และรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ได้ กำหนดไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วน					
9.กำหนดเนื้อหาโดยเน้นให้มีการสอดแทรกประสบการณ์ทาง สังคมเข้าไปในกระบวนการจัดการเรียนรู้					
10.จัดทำและออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความเป็นกลาง ไม่เกิดความอคติขณะดำเนินกิจกรรม					
11.ออกแบบสื่อในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับเนื้อหาที่กำหนด					
12.สื่อสามารถนำเสนอวัฒนธรรมที่ต้องการนำเสนอได้ชัดเจน					
13.จะต้องพิจารณาให้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีการ ยอมรับและเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมตามทฤษฎีการพัฒนา นักเรียนตามการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม(Bank, 1994) ระดับที่ 3 ขึ้นไป					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
14.การนำเข้าสู่บทเรียนนั้นควรมีความหลากหลาย ทั้งการเปิดวิดีโอทัศน์เพื่อแสดงวัฒนธรรมต่างๆ การตั้งคำถามเพื่อเป็นข้อสังเกตและเป็นจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้วัฒนธรรม					
15.ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้รูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรม เพื่อเป็นการเพิ่มความสนใจ กระตุ้นให้นักเรียนได้สังเกตในวัฒนธรรมที่ครูผู้สอนได้นำเสนออย่างหลากหลาย					
16.นักเรียนเปิดใจและพร้อมที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมต่างๆ โดยไม่รู้สึกรังเกียจการบังคับการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม					
17.ครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม					
18.มีโอกาสดูเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมที่ได้เรียนรู้ใหม่กับวัฒนธรรมตนเอง					
19.ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญ คือ มีหน้าที่กระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการใช้คำถาม					
20.ครูผู้สอนต้องนำเสนอวัฒนธรรมเพียงวัฒนธรรมเดียวก่อน เพื่อให้เห็นถึงลักษณะพิเศษหรือจุดเฉพาะของวัฒนธรรมนั้น					
21.ให้นักเรียนเข้าใจในแนวคิดหลักของงาน เข้าใจถึงแก่นความรู้ ลักษณะเด่นและลักษณะพิเศษของวัฒนธรรมนั้น แล้วให้นักเรียนนำเสนอในรูปแบบของตนเอง					
22.ครูผู้สอนควรให้การช่วยเหลือนักเรียนและสนับสนุนนักเรียนเมื่อต้องการความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำในขณะร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนโดยไม่มีอคติ					
23.ส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีความแตกต่างทั้งด้านภาษา ศาสนา และวิถีชีวิตความเป็นอยู่					
24.ควรมีการประเมินผลที่หลากหลายทั้งจากการแสดงความคิดเห็น แสดงแนวคิดที่เกิดจากการเชื่อมโยงความรู้และวัฒนธรรม การประเมินผลจากผลงานศิลปะ และการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน					
25.พิจารณาเลือกใช้วิธีการประเมินให้เหมาะสมกับกระบวนการส่งเสริมการเห็นคุณค่าในพหุวัฒนธรรมและการจัดการเรียนรู้					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ลักษณะของครูผู้สอน					
1.ครูผู้สอนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอน					
2.ครูผู้สอนจะต้องยอมรับแนวคิดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม มีความรู้ และเจตคติที่ดีในความหลากหลายทางวัฒนธรรม					
3.ต้องมีบุคลิกภาพที่ดี น่าเชื่อถือ แต่งกายสะอาด เรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ					
4.ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงออกอย่างสร้างสรรค์อย่างเสมอภาค					
5.ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน กระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการใช้คำถาม					
6.ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจซึ่งกันและกัน					
7.ให้คำแนะนำและการช่วยเหลือโดยไม่ถือคติ ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม					
8.กระบวนการส่งเสริมความเข้าใจในพหุวัฒนธรรมและการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมนั้นจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเป็นหลัก					
สื่อการเรียนการสอน					
1.สื่อการเรียนการสอนจะต้องแสดงถึงความเป็นกลาง ไม่มีอคติในการนำเสนอ และไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง					
2.เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับรูปแบบกิจกรรม ขั้นตอนการสอน เหมาะสมกับวัย พัฒนาการ ระดับชั้น และประสบการณ์ของผู้เรียน					
3.ควรใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีรูปแบบที่หลากหลาย น่าสนใจ					
4.สามารถทำให้นักเรียนเข้าใจในวัฒนธรรมที่ต้องการจะนำเสนอได้ดียิ่งขึ้น และเกิดความสุนทรีย์ในการเรียนรู้					
5.สามารถอธิบายรายละเอียดเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอได้ครบถ้วน					
6.ทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงโดยตรง และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
สภาพแวดล้อมในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน					
1. มีพื้นที่หรือป้ายนิเทศจัดแสดงผลงานศิลปะของนักเรียนที่แสดงถึงวัฒนธรรมและเชื้อชาติของนักเรียนอย่างชัดเจน					
2. การจัดแสดงผลงานสร้างความภาคภูมิใจให้แก่นักเรียน หากผลงานของตนได้มีส่วนร่วมในการจัดแสดง					
3. เป็นพื้นที่การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมด้วยตนเอง นำไปสู่การยอมรับในวัฒนธรรมตนเอง วัฒนธรรมของผู้อื่น					
4. การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกชั้นเรียนและบริเวณโรงเรียน สามารถจัดได้ทั้งบริเวณทางเดินระหว่างอาคาร โถงอาคาร บันไดทางขึ้น เพดาน ผังห้อง หรือแม้กระทั่งพื้นที่ทางเดินก็สามารถจัดแสดงผลงาน หรือป้ายนิเทศต่างๆได้					
5. การจัดแสดงงานนอกชั้นเรียนในบริเวณโรงเรียนยังเป็นการแสดงศักยภาพของนักเรียนสู่สายตาของผู้ปกครอง ผู้เยี่ยมชมโรงเรียน และผู้ที่พบเห็น					
6. เป็นพื้นที่ในการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของนักเรียนนอกห้องเรียน					
การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น					
1. ควรมีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของผู้เรียนในโรงเรียนและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทั้งวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมสากล และวัฒนธรรมที่น่าสนใจ					
2. ควรมีการจัดทัศนศึกษาออกสถานที่ เพื่อเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์โดยตรง					
3. กิจกรรมของโรงเรียนต้องเอื้อต่อการเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน พัฒนาทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อเชื้อชาติและวัฒนธรรมของผู้อื่น					
4. ส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีความหลากหลายและแตกต่างจากตนเอง					
5. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนาเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่ทางโรงเรียนควรมีการจัดให้เกิดขึ้น					

ตอนที่ 4 ผลการประเมินรับรองแนวทางการจัดการเรียนการสอน

จากการประเมินแนวทางการจัดการเรียนการสอนศิลปะที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าใน
 พหุวัฒนธรรมระดับประถมศึกษาในโรงเรียนนานาชาติ จึงมีความเห็นว่า

- แนวทางการสอนมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้
- แนวทางการสอนยังขาดความสมบูรณ์ ควรนำไปปรับปรุงแก้ไขรายละเอียด ดังนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

(.....)
 ผู้ทรงคุณวุฒิ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวณัฐชานา มณีพฤษ์ เกิดเมื่อ 3 มิถุนายน 2533 สำเร็จการศึกษาปริญญา
ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2556 และเข้าต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2558

